T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
BİLİM TARİHİ ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ZİRAAT YAYINCILIĞINDA BİR SÜTUN: ZİRAAT MÜHENDİSİ SALİH ZEKİ EKİMCİ VE ESERLERİ

Berra YILDIZ

2501223683

TEZ DANIŞMANI

Doç. Dr. Meltem Kocaman

İSTANBUL – 2026

ÖZ

ZİRAAT YAYINCILIĞINDA BİR SÜTUN: ZİRAAT MÜHENDİSİ SALİH ZEKİ EKİMCİ VE ESERLERİ

BERRA YILDIZ

Bu tez, Türkiye ziraat tarihi literatüründe sınırlı biçimde ele alınmış olan ziraat mühendisi ve yayıncısı Salih Zeki Ekimci'yi (1880-1952), yaşam öyküsü ve yayıncılık faaliyetleri ekseninde incelemektedir. Çalışmanın amacı, hakkında dağınık ve kimi zaman hatalı biçimde aktarılan bilgileri yeniden değerlendirerek, birincil kaynakları ve eserlerini kullanarak, Salih Zeki Ekimci'ye ilişkin tutarlı biyografi oluşturmak ve onun ziraat yayıncılığı içindeki rolünü görünür kılmaktır. Halkalı Ziraat Mektebi mezunu olan Ekimci, meslek yaşamında çeşitli kamu görevlerinde bulunmuş olmakla birlikte, asıl etkinliğini süreli yayınlar ve telif eserler aracılığıyla göstermiştir. Çalışma, Ekimci'nin yaşamını yeniden ele alıp, telif eserlerini değerlendirmiştir. Bunun yanı sıra kurucusu olduğu ve **Osmanlı Ziraat ve Ticaret Gazetesi**'nin devamı olarak yayınladığı **Ziraat ve Ticaret Gazetesi'**ne ayrıca alan ayrılmıştır. Gazetenin ele aldığı konular, dil ve anlatım biçimi, hedeflediği okur kitlesi ve okuyucularla kurduğu etkileşim incelenmiş, bu yayın organının yalnızca bilgi aktaran bir araç değil, karşılıklı ilişkilere dayalı bir yayın çizgisi olduğu ortaya koyulmuştur. Gazetenin yazar kadrosu, mesleki konumları ve coğrafi dağılımları bakımından değerlendirilmiş; bu çeşitliliğin ziraat bilgisinin dolaşımına olası katkıları ele alınmıştır. Ayrıca Salih Zeki Ekimci'nin gazetedeki yazıları üzerinden, ziraat politikalarına, tarım ve hayvancılığın ekonomik ve toplumsal boyutlarına yaklaşımı analiz edilmiştir. Çalışmanın sonuçları, hem Salih Zeki Ekimci'nin ziraat yayıncılığında belirleyici bir aktör olarak yeniden değerlendirilmesi gerektiğini hem de **Ziraat ve Ticaret Gazetesi'**nin, üretici ile uzman, toplum ile devlet arasında kurduğu bağlar sayesinde ziraat tarihi araştırmaları için önemli bir kaynak niteliği taşıdığını göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Zirai Yayın, Ziraat Politikası, Salih Zeki Ekimci, Tarım, Hayvancılık

ABSTRACT

A PILLAR IN AGRICULTURAL PUBLISHING: AGRICULTURAL ENGINEER SALİH ZEKİ EKİMCİ AND HIS PUBLICATIONS

BERRA YILDIZ

This thesis examines the life and publishing activities of Salih Zeki Ekimci (1880-1952), an agricultural engineer and publisher who has received limited attention in the historiography of agriculture in Türkiye. The aim of the study is to reassess fragmented and occasionally inaccurate information about Ekimci by drawing on primary sources and his own works, to construct a coherent biography, and to make his role in agricultural publishing more visible. A graduate of the Halkalı School of Agriculture, Ekimci held various positions in public service during his professional career; however, his most significant impact was achieved through periodicals and authored works. The study revisits Ekimci's life and evaluates his published works, while also devoting particular attention to **Ziraat ve Ticaret Gazetesi** (The Journal of Agriculture and Trade), which he founded and published as a continuation of the Osmanlı Ziraat ve Ticaret Gazetesi (Ottoman Journal of Agriculture and Trade). The newspaper's thematic focus, language and style, intended readership, and modes of interaction with its audience are examined, demonstrating that it functioned not merely as a vehicle for the transmission of information but as a publication shaped by reciprocal relationships. The composition of the journal's contributors is analyzed in terms of professional background and geographical distribution, and the potential contributions of this diversity to the circulation of agricultural knowledge are discussed. In addition, Ekimci's own articles in the newspaper are analyzed to assess his approach to agricultural policies and to the economic and social dimensions of agriculture and animal husbandry. The findings suggest that Salih Zeki Ekimci should be reconsidered as a significant actor in agricultural publishing, and that *Ziraat ve Ticaret Gazetesi*, through the connections it established between producers and experts as well as between society and the state, constitutes an important source for research in agricultural history.

Keywords: Agricultural Publication, Agricultural Policy, Salih Zeki Ekimci, Agriculture, Livestock

ÖNSÖZ

Bu tezde, bir ziraat mühendisi olan Salih Zeki Ekimci'nin yaşamı ve yaşamının ayrılmaz bir parçası olan Ziraat ve Ticaret Gazetesi anlatılmaktadır. Ekimci, Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönemi ve Cumhuriyet'in ilk yılları arasında yaşamış, çalışkan ve idealist bir adamdır. Biyografisinde de görüleceği üzere azmini kaybetmemiş, bugün bu çalışmanın ortaya çıkabilmesine vesile olan büyük bir miras bırakmıştır. Çalışmamız, Ekimci'nin yaşam hikayesini anlatmak ve ziraat yayıncılığındaki rolünü ortaya koymayı hedeflemektedir. Tezin büyük bir kısmı birincil kaynaklar ve Ekimci'nin eserlerine dayanmaktadır.

Ziraat ve Ticaret Gazetesi'nin nüshalarına ulaşmamızı kolaylaştıran Milli Kütüphane Süreli Yayınlar Koleksiyonu'na, Ekimci'nin kitapları da dahil olmak üzere zirai içerikli pek çok eser ve yayını çevrimiçi inceleme fırsatı sunan ve eserlere ulaşmayı bizler için kolaylaştıran Dijital Tarım İhtisas Kütüphanesi'ne, fiziki imkanları, arşivleri ve yardımsever tavırlarıyla İBB Atatürk Kitaplığı ve çalışanlarına, dijital haline hiçbir yerde ulaşamadığımız eserlerde hep yardımımıza koşan Atatürk Üniversitesi Seyfettin Özege Koleksiyonu'na teşekkür ederim.

Çalışma boyunca, dağılan her bir parçanın toplanabilir olduğuna beni inandıran, yazdığım her satırı tek tek okuyan ve elini omzumdan hiç çekmeyen danışman hocam Doç. Dr. Meltem Kocaman'a ne kadar teşekkür etsem azdır. Araştırma yaptığım ve tezi yazdığım süreçte çalışmalarından yararlandığım Prof. Dr. Sevtap Kadıoğlu ve Ar. Gör. Dr. Barışcan Ersöz'e, ihtiyaç duyduğum kaynaklara fiziken erişme imkânım olmadığında bana yardımcı olan Ar. Gör. Özge Hazar'a, kıymetli görüşleriyle bu çalışmanın gelişmesine katkıda bulunan jüri üyeleri Dr. Öğr. Üyesi Gönenç Göçmengil ve Dr. Öğr. Üyesi Ceren Gülser İlikan Rasimoğlu'na teşekkür ederim.

Araştırma sürecimde ulaştığım her yeni bilgiyi, zaman ve mekânı hiç gözetmeden büyük bir hevesle anlattım. Tezi yazdığım aşamada da bunu sürdürdüm.

Bu süre boyunca beni sabırla dinleyen ve heyecanımı paylaşan kadim dostlarıma, en başından beri maddi ve manevi desteğini hiç esirgemeyen sevgili anne ve babama teşekkürü borç bilirim.

Berra Yıldız

İstanbul, 2026

İÇİNDEKİLER

ÖZ ..... **ii**

ABSTRACT ..... **iii**

ÖNSÖZ ..... **v**

ŞEKİLLER LİSTESİ ..... **ix**

KISALTMALAR LİSTESİ ..... **x**

GİRİŞ **1**

BİRİNCİ BÖLÜM

SALİH ZEKİ EKİMCİ'NİN HAYATI

1.1. Salih Zeki Ekimci'nin Çocukluğu ve Gençliği 9

1.2. Yayıncılık Hayatına Girişi 11

1.3. Osmanlı Ziraat ve Ticaret Gazetesi 13

1.4. 1930'lardan Vefatına Kadar Yaptığı Diğer İşler 16

1.5. Salih Zeki'nin Kitapları ve Takvimleri 18

1.6. Salih Zeki'nin Ailesi ve Vefatı 23

İKİNCİ BÖLÜM

ZİRAAT VE TİCARET GAZETESİ

2.1. Ziraat ve Ticaret Gazetesi'ne Genel Bir Bakış 26

2.2. Gazetenin Dili ve Üslubu 28

2.3. Ziraat ve Ticaret Gazetesinin İçeriği 29

2.3.1. Gazetedeki Köşeler 30

2.3.1.1. Ziraat sanatları – Ev ve ziraat Sanatları Köşesi 30

2.3.1.2. Meyve Bahçesi/ Bahçıvanlığı 31

2.3.1.3. Hayvan Hekimi 32

2.3.1.4. Ticaret ve Ziraat Haberleri ve İstanbul Ticaret Borsa ve Piyasası 34

2.3.1.5. Çiçek ve Süs Bahçesi 35

2.3.1.6. Küçük ve Faydalı Bilgiler 36

2.3.1.7. Diğer Köşeler 37

2.4. Ziraat ve Ticaret Gazetesinin Okur Profili ve Okuyucularıyla İlişkisi 39

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
ZİRAAT VE TİCARET GAZETESİ YAZARLARI

3.1. Genel Yazar Profili 45
3.2. Yazarlar İçinde Görünürlüğü ve Temsiliyeti Eksik Kesimler 49
3.3. Seçilmiş Yazar Biyografileri 53
3.3.1. Ali Sati Ekinci 53
3.3.2. Cemal Koygun 56
3.3.3. Osman Ferit Uyguç 58
3.3.4. Nurettin Togay 60
3.3.5. Mevlüt Baysal 63
3.3.6. Şevket Arı 66

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
SALİH ZEKİ EKİMCİ İMZALI YAZILAR

4.1. Ziraî Konuları Ele Alma Biçimi 70
4.2. Yazdığı Konular 73
4.3. Ziraat Politikaları Hakkındaki Yazıları 74
SONUÇ 85
KAYNAKÇA 88
EKLER 108

ŞEKİLLER LİSTESİ

Resim EK 1.1: Salih Zeki Ekimci..... 109
Resim EK 1.2: Salih Zeki Ekimci'nin Milletvekilliği Aday Adaylığı..... 110
Resim EK 1.3: Ziraat ve Ticaret Gazetesi 1. Sayı..... 111
Resim EK 1.4: Salih Zeki Cep Takvimi 1976..... 112
Resim EK 1.5: Salih Zeki Cep Takvimi Kibriti..... 113
Resim EK 1.6: Salih Zeki Ekimci ve Oğlu..... 114
Resim EK 1.7: Ekimci Aile Mezarlığı..... 115
Resim EK 1.8: Okar Aile Mezarlığı..... 116
Resim EK 1.9: Ziraat ve Ticaret Gazetesi, 1943, Sayı 1..... 117
Resim EK 1.10: Nuran Ekimci..... 118
Resim EK 1.11: Kamuran Ekimci..... 119
Resim EK 1.12: Ali Sati Ekinci..... 120
Resim EK 1.13: Cemal Koygun..... 121
Resim EK 1.14: Osman Ferit Uyguç..... 122
Resim EK 1.15: Nurettin Togay..... 123
Resim EK 1.16: Köylümüzle Dertleşme..... 124
Resim EK 1.17: Mevlüt Baysal..... 125
Resim EK 1.18: Şevket Arı..... 126

KISALTMALAR LİSTESİ

A.g.e : Adı geçen eser
BCA **:** Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi
Bkz **:** Bakınız
Bs : Basım
Y.y **:** Yıl yok

GİRİŞ

Türkiye, coğrafi konum, toprak yapısı, iklim ve doğal kaynaklar gibi faktörler nedeniyle uzun yıllar tarım ülkesi olarak anılmıştır. Hem Osmanlı İmparatorluğu hem Cumhuriyet Türkiye'sinde bu söylem siyasetçiler ve ünlü isimler tarafından vurgulanmış, pek çok kişinin aşina olduğu bir mottoya dönüşmüştür. İstatistiksel veriler de bu söylemi tarihsel olarak destekler niteliktedir. 1914'te milli gelirin %56'sını tarımsal faaliyetler oluşturmaktayken tarıma bağlı vergiler devlet gelirinin %40'ını temsil ediyordu.[1] 1930'larda ise yıllık gayrisafi milli hasılanın yüzde 40 ila 50'si tarıma dayanmaktaydı. Buna ek olarak ihracatın neredeyse %90'ını tarım ürünleri oluşturuyordu. Ayrıca Türkiye nüfusunun yaklaşık %80'i kırsal kesimde yaşamaktaydı.[2]

Tarımın Türkiye'de süregelen toplumsal bir pratikten bilimsel yöntem ve temele dayanan bir uygulamaya dönüşmesi sürecinde birçok unsur etkili olmuştur. Ancak eğitim faaliyetleri, bu dönüşümün temel bileşenlerinden biri olarak ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda Türkiye'deki ilk yüksek tarım okulu olan Halkalı Ziraat Mektebi öne çıkmaktadır. Halkalı Ziraat Mektebi, Şevket Raşit Hatipoğlu ve Nihat İyriboz gibi siyasetçiler, Zihni Derin gibi Türkiye'de "çayın babası" olarak tanınan ziraatçılar ve Mehmet Akif Ersoy gibi önemli isimlerin eğitim gördüğü okuldur.

Salih Zeki Ekimci de Halkalı Ziraat Mektebi'nden mezun bir ziraat mühendisidir. Okul arkadaşları ve meslektaşları gibi o da ziraatçılar için çizilmiş çalışma yaşamının çeşitli basamaklarında, bakanlıklara bağlı muhtelif kurumlarda memurluk ve öğretmenlik yapmak suretiyle yer almıştır. Ancak Ekimci'yi karakterize eden ve en etkin olduğu alan basın ve yayıncılıktır. Osmanlı Ziraat ve Ticaret Gazetesi ile başlayan ve daha sonra Ziraat ve Ticaret Gazetesi ile devam eden uzun bir yayıncılık dönemi geçirmiştir. Gazetesinin yanı sıra tarım ve hayvancılık konulu kitaplar yazmış, çeşitli gazetelerde zirai içerikli makaleler yayınlamıştır.

---

[1] Meriç Tanık, "Proving One's Expertise and Its Worth: Agronomists', Forestry Engineers', and Veterinarians' Rhetoric on the Essential Utility of Their Knowledge in the Ottoman Empire and Republic of Turkey", **Diyâr**, Cilt: 6, Sayı 1, 2025, s.83, 84.

[2] Şevket Pamuk, "War, State Economic Policies and Resistance by Agricultural Producers in Turkey 1939-1945", **New Perspectives on Turkey,** Sayı 2, Mart 1988, s.19-36.

Türkiye'de ziraat yayıncılığının kökenleri Osmanlı İmparatorluğu dönemine uzanır. Ziraat yayıncılığının bir türü olan süreli yayınlar ise 1880'lerden itibaren görülmeye başlanmıştır. Geleneksel tarım ve hayvancılıktan modern ziraata geçişte, bilimsel ziraatın yayılma araçlarından biri olan bu gazete ve dergiler, uzmanların kişisel gayretleriyle ya da devlet desteğiyle yayımlanmışlardır. Ne var ki bu yayınların çoğu kısa ömürlü olmuştur. Şahıslar tarafından çıkarılan ve literatürde ilk zirai süreli yayın olarak değerlendirilen Vasıta-i Servet dergisi kesintili yayın sürecinin ilk periyodunda 21, ikincisinde 12 sayı yayınladıktan sonra kapanır. 1881-1884 arası üç sene çıkan Ziraat Gazetesi toplam 72 sayı üretebilmiştir.[3] 1885 yılında Ziraat ve Sınaat Tercüme-i Fünun Odaları Mecmuası'nın yalnızca 7 sayısı matbaayı görmüştür.[4] Osmanlı Terakki-i Ziraat dergisi ise bir sene içinde ancak 24 sayı çıkarabilmiştir. Resimli Ziraat Gazetesi 1905-1906 arasında 46 sayı yayınlayıp kapanmıştır.[5]

Yine de ziraat alanında yayın üretme çabasında bir süreklilik olduğu gözlemlenmektedir. İkinci meşrutiyeti takiben canlanan, Cumhuriyet döneminde de devam eden bu yayın faaliyetine ziraat mekteplerinin hocalarından mezunlarına, ziraat cemiyetlerine uzanan geniş bir kesim dahil olmuş, konuyla ilgili uzmanlara ya da topluma ulaşmayı denemişlerdir. Bu süreçte üretilen onlarca yayın vardır. 1908-13 arasında yayınlanan Orman ve Maadin ve Ziraat ve Baytar Mecmuası,[6] Felâhat (1913-

[3] Kenan Demir, "Osmanlı'da Ziraat Dergiciliğine Bir Bakış (1880-1923)", **Turkish Studies**, Cilt: 9, Sayı 8, 2004, s.385-401.
[4] Sevtap Kadıoğlu, "Ziraat ve Sınaat Tercüme-i Fünun Odaları Mecmuası Üzerine Bir İnceleme", **Osmanlı Bilimi Araştırmaları**, Cilt: 5, Sayı 2, V/2 (2004), s. 39-6.
[5] Kenan Demir, "Osmanlı'da Ziraat Dergiciliğine Bir Bakış (1880-1923)", **Turkish Studies**, Cilt: 9, Sayı 8, 2014, s.385-401.
[6] Kenan Demir, **a.g.e.**, 2014.

1919)[7], Halkalı Ziraat Mekteb-i Âlisi Mecmuası (1917-1918),[8] Tarla ve Bahçe (1924-1925)[9], Yeni Çiftlik,[10] Asrî Çiftçi (1927 – 1928)[11] bunlardan yalnızca bazılarıdır.

Bu yayınların çoğu uzun soluklu olamamalarının yanı sıra, çeşitli sebeplerle toplumda ses getirmemiş, yeterince okuyucu çekememiş ve bir süre sonra yayın hayatından çekilmişlerdir. Bu tezde etraflı bir şekilde incelenen Salih Zeki Ekimci'ye göre, ziraat alanındaki süreli yayınların toplum tarafından yeterince ilgiyle karşılanmamasının birkaç nedeni vardır. Öncelikle, makaleler okuyucunun anlayabileceği bir dil ile kaleme alınmamışlardır. Arapça ve Farsça sözcüklerden oluşan, halkın okumakta ve anlamakta zorlandığı ağır bir dille yazılmışlardır. Gözlemlediği bir diğer sorun, zirai yayınlardaki makalelerin, yurt dışındaki yayınlardan seçilen tercümelerden oluşmasıdır. Bu durum, makalelerde bahsi geçen zirai bilgilerin, Türkiye'nin iklimi ve toprağına uygun olmaması, bu nedenle pratikte uygulanabilir bir taraflarının olmamasıyla sonuçlanır. Dolayısıyla, okuyucu için bu makalelerin işlevsel bir tarafı olmaz. Nihai olarak ise bu yayınların okuyucuya kendilerini sevdiremedikleri, bu nedenle zamanla basın dünyasından silindikleri düşünülür.[12]

Ekimci ve arkadaşlarının yayınlamaya başladığı Osmanlı Ziraat ve Ticaret Gazetesi'ni, Osmanlı İmparatorluğundan Cumhuriyete geçiş döneminde ziraat yayıncılığı tarihinde önemli kılan unsur, sürekliliği olmuştur. Gazete 1907 yılında İzmir'de yayınlanmaya başlar. Türkiye'nin siyasi ve toplumsal şartlarından kaynaklanan sebeplerle birkaç kere ara verse de 1928 yılına kadar 204 sayı yayınlar.

---

[7] Özlem Yüksel, "Osmanlı Türkiye'sinde Yayımlanmış Bir Çiftlik Dergisi: Felâhat (1913-1919), **Osmanlı Bilimi Araştırmaları**, Cilt: 24, Sayı 1, 2023, s. 165-197.

[8] Sevtap Kadıoğlu, "Halkalı Ziraat Mekteb-i Âlisi Mecmuası Üzerine Bir İnceleme", **Osmanlı Bilimi Araştırmaları**, Cilt: 4, Sayı 1, 2002, s. 99-118; Sevtap Kadıoğlu, "Ziraat ve Sınaat Tercüme-i Fünun Odaları Mecmuası Üzerine Bir İnceleme", **Osmanlı Bilimi Araştırmaları**, Cilt: 5, Sayı 2, 2004, s. 39-61.

[9] Ümüt Akagündüz, "Cumhuriyet'in İlk Yıllarından Bir Ziraat Dergisi: Tarla ve Bahçe (1924-1925), **13. Yüzyıldan 20. Yüzyıla Tarih Araştırmaları**, Editör: Nevim Tüzün, İKSAD yay., Ankara, 2021, s. 115-165.

[10]Sevtap Kadıoğlu, "Bursa Ziraat Cemiyeti (1927) ve Yayını Asrî Çiftçi", **Osmanlı Bilimi Araştırmaları**, Cilt 6, Sayı 2, 2005, s. 265-286.

[11] Sevtap Kadıoğlu, "Bursa Ziraat Cemiyeti (1927) ve Yayını Asrî Çiftçi", Osmanlı Bilimi Araştırmaları VI / 2 (2005), s. 265-286.

[12] Salih Zeki Ekimci, "Ziraat Tarihinden Bir Sahife Meslek Hayatımın Kırk Yıllık Hatırası", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi,** Sayı 83-84-85, Mart-Nisan 1947, s.101,102.

Sadece bu performans bile, diğer süreli yayınlarla karşılaştırıldığında daha istikrarlı bir görünüm ortaya çıkarır. Ancak Ekimci, gazetesini uzun bir aradan sonra yeniden, 1943'te "Ziraat ve Ticaret Gazetesi" adıyla tekrar yayın hayatına kazandırır. 1952 yılına kadar basın hayatında kalan gazete, başarısını sahibi ve başyazarı olan Salih Zeki Ekimci'nin adanmışlığına borçludur.

Salih Zeki Ekimci kimdir? Tezin öncelikli amacı, hakkında sınırlı bilgi sahibi olunan ve mevcut bilgilerin çeşitli hataları barındırdığı ziraat mühendisi ve müellifi Salih Zeki'nin sağlıklı bir biyografisini inşa etmektir. Hakkında bulunabilen her tür bilgi derlenerek, yayıncılık faaliyetleri üzerinden onun Türkiye ziraat tarihindeki yeri ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

Tez konusu belirlendikten sonra ilk başvurduğumuz kaynak, Osmanlı Tabii ve Tatbiki Bilimler Literatürü Tarihi olmuştur. Burada Salih Zeki'nin soyadı "Ekinci" olarak kaydedilmiştir. Onun Halkalı Ziraat Mektebi'nden mezun olduğu ve daha sonra birtakım memuriyetlerde çalıştığı belirtildikten sonra Osmanlı Ziraat ve Ticaret Gazetesi'nin yayınlandığı dönemlere dair bilgiler verilmiştir. Ekimci'nin 1954 yılında, bir trafik kazası sonucu Kadıköy'de hayatını kaybettiği söylenmiş, ardından kitapları künyeleriyle birlikte listelenmiştir.[13]

Bu yayının kaynakçası bizi Ömer Faruk Huyugüzel'in İzmir Fikir ve Sanat Adamları kitabına yönlendirmiştir. Kitapta, Salih Zeki yine "Ekinci" soyadıyla yer almıştır. Huyugüzel, Salih Zeki'nin biyografisinin bir kısmını şu sözlerle kaleme almıştır:

> "Bütün yazı hayatı boyunca ziraat ve ticaret alanlarının dışına çıkmamış olan Salih Zeki Ekinci'nin hayat hikâyesini tam olarak bilmiyoruz. Bir kurul tarafından hazırlanan Türkiye Ansiklopedisi'nde (C. V, Ankara: 1957, s. 55) yer alan ve bize fazla bir şey söylemeyen biyografisine göre yazar Muğla civarında doğmuştur. İlk tahsilini nerede yaptığını bilmiyoruz. Bilemediğimiz bir tarihte, belki de 1902 veya 1903'te Halkalı Ziraat Mektebi'ni (bkz. "Arz-ı Şükran", Osmanlı Ziraat ve Ticareti, nr. 1, 23 Nisan 1323/1907) bitirdikten sonra devlet memuriyetine girmiştir. İlk defa ne zaman ve nerede memuriyete başladığını bilemediğimiz

[13] Ekmeleddin İhsanoğlu, **Osmanlı Tabii ve Tatbiki Bilimler Literatürü Tarihi**, Cilt 2, 2006, İstanbul, Ircica yay., s. 939-942.

yazarın, İzmir'in merkez sancağını oluşturduğu Aydın Vilâyeti'ne ne zaman tayin edildiği de belli değildir..."

Ardından, bilinenler doğrultusunda Salih Zeki'nin yaşamını ve Osmanlı Ziraat ve Ticaret Gazetesi'ni anlatmıştır. Ekimci'nin, gazeteyi sade bir Türkçe ile kaleme alma ve okur tarafından anlaşılma gayesini görmüş, "Türkçenin bir bilim dili olarak gelişmesinde" Ekimci'nin de katkısı olduğunu ifade etmiştir. Salih Zeki'nin kısa süreli çıkardığı Şanlı Ordu gazetesinden bahsetmiş, bir dönem Denizli'den milletvekilliğine aday olduğunu söylemiş, Ekimci'nin yazılarının yayınlandığı farklı gazetelere değinmiştir. Kütüphanelerdeki Osmanlı Ziraat ve Ticaret Gazetesi sayılarını inceleyen Huyugüzel, 1928'den sonrasına ait bir nüshaya rastlamadığını belirtir. Ayrıca, Salih Zeki'nin 1928'den sonraki yaşamına ve eserlerine dair "fazla bir şey" bilinmediğini dile getirir ve ona ait olduğu tespit edilen on iki eseri listeler.[14] Gazete ve arşiv belgelerine dayanan zengin bir kaynakçaya sahip olan Ömer Faruk Huyugüzel'in çalışması Salih Zeki'nin biyografisini oluştururken yol gösterici olmuştur.

Yukarıda bahsedilen iki temel kaynağın çıkış noktası ise, Türkiye Ansiklopedisi'ndeki Salih Zeki maddesidir. Bu maddede yer alan bilgiler hem sınırlı ve hem de kısmen hatalıdır. Onun Muğla çevresinde doğan bir yüksek ziraat mühendisi olduğu, zirai içerikli "çok isabetli ve sert tenkit" yazıları yazdığı, Osmanlı Ziraat ve Ticaret Gazetesi'ni yayınladığı bilgisinin yanı sıra, soyadının "Ekinci" olduğu ve Kadıköy'de bir trafik kazası sonucunda 1954'te hayatını kaybettiği gibi hatalı bilgilerin kaynağı bu maddedir.[15]

Yukarıda anılan literatürü eleştirel bir gözle değerlendirdikten sonra, Salih Zeki'nin eserlerine yoğunlaştık. Bu inceleme sonucunda kaynaklarda kaydedilen ve Salih Zeki Ekimci'ye atfedilen hayvan hastalıklarıyla ilgili bazı eserlerin, Ekimci ile aynı dönemde yaşamış olan Veteriner Hekim Salih Zeki'ye ait olduğunu gördük. Ayrıca kütüphane kataloglarındaki taramalarda, Salih Zeki Ekimci'nin, adaşı olan

[14] Ömer Faruk Huyugüzel, **İzmir Fikir ve Sanat Adamları (1850-1950)**, Ankara, T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları, Kültür Eserleri, 2000, s.527-529.
[15] "Salih Zeki Ekimci", **Türkiye Ansiklopedisi**, Cilt: 5, Ankara, Rüzgarlı Matbaa, 1957, s.55.

matematikçi Salih Zeki ile karıştırıldığı durumlara rastlanmıştır. Daha sonra, her birini teyit etmek suretiyle Salih Zeki Ekimci'nin eserlerini listelenmiştir.

Ardından, Ekimci'ye dair daha fazla bilgi edinebilmek için gazete taraması yaptık. Gazete taramaları, Ekimci'nin yaşamındaki kronolojik eksikliklerin önemli ölçüde doldurulmasını sağladı. Görev aldığı memuriyetlere, katıldığı sergi ve kongre haberlerine ve kaleme aldığı birtakım eserlerin ilanlarına rastladık. Gazete taraması sonucunda ulaşılan bilgilerden en önemlisi, Ziraat ve Ticaret Gazetesinin 40. yılına özel sayısı oldu.[16] Ekimci'nin kendi yaşamını ve gazetesinin tarihini kaleme aldığı "Ziraat Tarihinden Bir Sahife Meslek Hayatımın Kırk Yıllık Hatırası" başlıklı makaleye ulaştık.[17] Salih Zeki'nin biyografisinde eksik olan pek çok bilginin tamamlanmasını ve hataların düzeltilmesini sağlayan bu yazı oldu. Bunların başında Salih Zeki'nin kendi yazılarını Ekimci soyadıyla imzaladığı gerçeğinin ortaya çıkması gelmektedir. Bu sayede bir karışıklığın önüne geçilmiş oldu.

Gazete tarama sürecinin bir diğer önemli sonucu Salih Zeki'nin ölüm ilanına ulaşmaktı.[18] İlanların 1952 tarihli olması, Salih Zeki'nin kaynaklara 1954 olarak geçmiş vefat bilgisini düzeltmemizi sağladı. Mezar bulma sistemi üzerinden tespit ettiğim kayıttan ve aile kabristanındaki mezar taşlarından hem ölüm tarihini teyit edilmiş oldu hem de ailesi hakkındaki bildiklerimize yenileri eklendi.

Yine araştırmalarımız sonucunda Süleyman İnan tarafından **Geçmişten Günümüze Denizli** adlı dergide kaleme alınan ve çok kıymetli bilgiler içeren bir makaleye rastladık. "Arşivden Bir Belge: 1939 Genel Seçimlerinde Lakabıyla Anılmak İsteyen Denizlili Profesör Salih Zeki" başlıklı bu yazıda, Ekimci'nin Cumhuriyet Halk Partisi Genel Sekreterliğine gönderdiği belge yer almaktaydı.[19]

[16] "Yeni Eserler: Ziraat ve Ticaret Gazetesi 40 Yaşında", **Vakit Gazetesi**, 4 Temmuz 1947, s.4.
[17] Salih Zeki Ekimci, "Ziraat Tarihinden Bir Sahife Meslek Hayatımın Kırk Yıllık Hatırası", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi,** Sayı 83-84-85, Mart-Nisan 1947, s.98-107.
[18] "Salih Zeki Ekimci Vefat Etti", **Vatan Gazetesi**, 31 Temmuz 1952, s.4. "Ziraat Hoca ve Naşiri Salih Zeki Vefat Etti", **Cumhuriyet**, 31 Temmuz 1952.
[19] Süleyman İnan, "Arşivden Bir Belge: 1939 Genel Seçimlerinde Lakabıyla Anılmak İsteyen Denizlili Profesör Salih Zeki", **Geçmişten Günümüze Denizli**, Sayı 4, Ekim-Kasım-Aralık 2004, s.34,35.

Buradan hareketle Cumhuriyet arşivinde yaptığım tarama sonucunda, daha fazla belgeye ulaştık.[20]

Eser listesi ve şekillenmeye başlayan biyografisi ile yaşamının her alanında önemli bir rol alan gazetesine dair bir zaman çizelgesi de oluşturduk. Osmanlı Ziraat ve Ticaret Gazetesi hakkında bilinenleri inceledik. Söz konusu gazete hakkında iki yüksek lisans tezi yapılmıştır. Orhan Deligöz tarafından 2008'de yazılan ilk tez, gazetenin yayınlanmaya başladığı 1907 yılı ile 1909 yılları arasını incelemiştir. Tezde, Salih Zeki ve diğer yazarlar, gazetenin yayına başlaması, fiyatı, gelir kaynakları, idarehanesi, teknik yönü, amacı, içeriği ve son olarak da yayın politikası incelenmiştir.[21] 2017 yılında yayınlanan diğer yüksek lisans tezinde başyazar ve yazar kadrosundan başlayarak gazete hakkında bilinen bazı bilgiler derlenmiş ve 1913 Mayıs-Temmuz aylarında yayınlanan sayıların tercümelerine yer verilmiştir.[22]

Osmanlı Ziraat ve Ticaret Gazetesi, Ömer Faruk Huyugüzel'in de değindiği gibi, 1928 yılından sonra çok uzun bir süre yayın yapmamıştır. Tam 15 yıllık bir aranın ardından 1 Ekim 1943 yılında gazete tekrar Ziraat ve Ticaret Gazetesi adıyla yayına başlamış, 148 sayı çıkararak 1952 yılına kadar yayına devam etmiştir. Gazetenin bu periyodu hakkında literatürde herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Buradan hareketle hem Salih Zeki Ekimci hem de onun yaşamında önem taşıyan ve gazetenin çalışılmamış bu periyodunu irdelenmesi ve literatürdeki söz konusu boşluğun imkanlar ölçüsünde giderilmesi amaçlanmıştır. Gazetenin 1907'den itibaren tüm sayılarının incelenip değerlendirmesi, bir yüksek lisans tezinin ebatlarını aşacaktı. Bu nedenle yalnızca, daha önce çalışılmamış olan 1943-1952 periyoduna ağırlık vermeyi seçtik.

Tezin birinci bölümünde Salih Zeki Ekimci'nin çocukluğundan başlayarak gençliği, çalışma hayatı, yayıncılık hayatı, Osmanlı Ziraat ve Ticaret Gazetesi, kitapları ve diğer yayınları ele alınmıştır. İkinci bölüm ise, Ziraat ve Ticaret

[20] BCA, Denizli İli İçin Mebusluk Talebinde Bulunanların Müracaatları., 19.06.1946, 296 - 1194 – 2. BCA, Denizli İli İçin Mebusluk Talebinde Bulunanların Müracaatları, 28.10.1941, 296-1192-3. BCA, Denizli İli İçin Mebusluk Talebinde Bulunanların Müracatları., 22.01.1943, 296 - 1193 – 2. BCA, Denizli İli İçin Mebusluk Talebinde Bulunanların Müracaatları. 04.06.1939, 296 - 1192 – 1.

[21] Orhan Deligöz, "**Osmanlı Ziraat ve Ticaret Gazetesi**", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2008.

[22] Yasemin Uçar, "**Osmanlı Ziraat ve Ticaret Gazetesinin Transkripsiyonu ve Değerlendirmesi (Mayıs – Temmuz 1913)**", Kilis 7 Aralık Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kilis, 2007.

Gazetesi'ne ayrılmıştır. 1943-1952 yayın yıllarını kapsayan 148 sayıdan oluşan gazetenin önce genel değerlendirmesi yapılmıştır. Daha sonra sade bir Türkçe ile, anlaşılabilir olma gayesi irdelenmiştir. Ardından gazetenin içeriğinden bazı başlıklar açıklanmıştır. Son olarak, yine gazetedeki başlıklardan biri vasıtasıyla, Ziraat ve Ticaret Gazetesi'nin okur profili değerlendirilmiş, okuyucu ile olan ilişkisi ele alınmıştır. Başka araştırmacıların kullanımına yardımcı olmak üzere, tam koleksiyonu Milli Kütüphane Dijital Koleksiyonlarında olan bu gazete için bir de fihrist oluşturulmuş ve tezin ekler bölümünde sunulmuştur. Ziraat ve Ticaret Gazetesi'nin yazarlarına ayrılan üçüncü bölümde, genel yazar profili işlenmiş, yazar sayısının çokluğu ile ortaya çıkan ilginç meslek grupları anlatılmıştır. Ardından, bizce öne çıkan yazarların biyografileri detaylı olarak ele alınmıştır. Bu derinleşme, Salih Zeki Ekimci'nin çevresini oluşturan yakın çalışma arkadaşlarını tespit etmek açısından da gerekliydi. Dördüncü bölümde ise, bir Ziraat ve Ticaret Gazetesi yazarı olarak Salih Zeki'yi ele aldık ve gazetede yazdığı konuları incelenmiştir. Ekimci'nin bu yazılarında, ziraat politikaları temalı makalelerine ağırlık verilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM
SALİH ZEKİ EKİMCİ'NİN HAYATI

1.1. Salih Zeki Ekimci'nin Çocukluğu ve Gençliği

Hakkında çok az bilgi bulunan Salih Zeki Ekimci, kaynaklarda Osmanlı Ziraat ve Ticaret Gazetesi başmuharriri ve imtiyaz sahibi ve Halkalı Ziraat Mektebi mezunu olması ile yer alır. (Bkz. Resim EK 1.1) Birincil kaynak olarak gazetesinin 40. Yılına özel sayısında kaleme aldığı "Ziraat Tarihinden Bir Sahife Meslek Hayatımın Kırk Yıllık Hatırası" başlıklı yazısından ve ikincil kaynaklardan edindiğimiz bilgilere göre Salih Zeki Ekimci 1880 yılında Emine Hanım ve Ahmed Galib Efendi'nin evladı olarak Denizli'de dünyaya gelmiştir.[23] Çalışkan bir öğrenci olan Salih Zeki, Denizli İdadisi'nde okurken herhangi bir mesleğe ilgi duymamakla beraber edebiyat ve dil derslerine meraklı olduğunu dile getirir. İdadiyi bitirdiği sırada Denizli'ye gelen Askeri Tıbbiye öğrencilerini gördüğünde doktor olmaya heveslenir.[24]

Askeri Tıbbiye sınavlarına hazırlanan Salih Zeki'ye ailesi ve çevresi bu hususta destek olmazlar. Bedenen zayıf olması nedeniyle askeri tıbbiyenin kendisine çok ağır geleceğini düşünen ailesi, Ekimci'yi Halkalı Ziraat Mektebi'ne yönlendirir. Ziraat mektebinin sınavına yetişemeyen Salih Zeki, Kadırga'daki Mülkiye Tıbbiyesinin imtihanına girer ve kazanır. Tıbbiye öğrencisi olmaktan memnundur ancak eğitimin altı yıl sürmesi ve ücretli olması Ekimci'yi endişelendirir. Zira vaktinde tüccar ve fabrikatör olan babası Ahmed Galib Efendi servetini kaybetmiştir ve tapu memuru olarak çalışmaktadır. Salih Zeki Tıbbiye'de bir süre okuduktan sonra, ziraat mektebinde başka bir öğrenci için "usulen" imtihan yapılacağını öğrenir ve bu fırsattan istifade edip sınava girer. Bir hafta sonra ziraat mektebine kabul edildiği haberini alır. Ahmet Galip Bey'e mektup yazan Salih Zeki tıbbiyenin ve ziraat mektebinin koşullarını açıklayarak babasının kararını beklediğini söyler. Ahmet Galip Efendinin

[23] Süleyman İnan, "Arşivden bir belge", **Geçmişten Günümüze Denizli Dergisi**, sayı 4, Ekim-Kasım-Aralık 2004, s.34-35.
[24] Salih Zeki Ekimci, "Ziraat Tarihinden Bir Sahife Meslek Hayatımın Kırk Yıllık Hatırası", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi,** Sayı 83-84-85, Mart-Nisan 1947, s.97.

kararı ziraat mektebinden yana olur. Ancak bu kararın alınmasında etkili bir isim daha vardır; Safi Bey.[25]

Safi Bey Denizli civarında çiftlikleri olan, Fransızca bilen, zengin bir ziraat kütüphanesine sahip entelektüel bir kimliktir. Salih Zeki'nin "velim" olarak andığı Safi Bey'in çiftliklerini Ahmet Galip Efendi gözetir. Aileyle böyle bir ilişkisi olan Safi Bey, Ekimci'nin babasını elinde bir mektupla düşünceli görünce, ne olduğunu sorarak olayları öğrenir. Salih Zeki, Safi Beyin babasına söylediklerini şöyle aktarır:

> "…(Hiç durmadan oğluna hemen telgraf çek, Ziraat mektebine girsin) diye tavsiye etmiş. Sonra izahat vererek (Yeni açılan bu âli Ziraat mektebinin istikbali pek parlaktır. Buna devlet çok ehemmiyet vermektedir. **Ziraat mezunlarını geceleri fenerle arayacaklar.** Zira baştan başa ziraat memleketi olan ülkemiz ancak Avrupa tarzında yeni ziraat usullerini kullanmakla terakki edebilecektir. Bu sebepten bu mektepten çıkan Ziraat fen adamları geceleri fenerle aranacaktır. Ben de onları arayanlardan biriyim. Oğlunuz mektebi bitirdikten sonra hiç memuriyete gitmesin. Benim bu civardaki dört çiftliğimi idare etsin) demiş."[26]

Bunun üstüne Halkalı Ziraat Mektebi'ne başlayan Salih Zeki, okula usulen yapılan bir sınav ile girdiği için ders döneminin başlangıcına yetişemez. Dönemin ilk sınavlarına az bir vakit kalmış ancak Ekimci okuluna ve mesleğine henüz ısınamamıştır. Derslere pek ilgi göstermez ve sınıf arkadaşı Şaban Hami'nin notları ile sınava hazırlanır. Gönlü hala tıbbiyede olan Ekimci kendisiyle aynı isteği paylaşan arkadaşı Ahmet Vecdi ile ziraat mektebini sene ortasında bırakıp tıbbiyeye gitmeye karar verir. Babasına tekrar mektup yazarak bilgilendirme yapan Salih Zeki'yi bu karardan vazgeçiren kişi yine Safi Bey olur.[27] Tıbbiye kararı "velisi" ve babası tarafından tekrar reddedilen Salih Zeki, yeni okulunu kabullenir ve mesleğini içselleştirmeye başlar.

[25] Salih Zeki Ekimci, **a.g.e**., 1947, s.99.
[26] Salih Zeki Ekimci, **a.g.e**., 1947, s.99.
[27] Salih Zeki Ekimci, **a.g.e**., 1947, s.99.

1.2. Yayıncılık Hayatına Girişi

Çalışma hayatında mühendislik yapmayı pek tercih etmeyen Ekimci mesleğini ziraat yayıncılığı üzerine inşa etmiştir.[28] Ziraata dair güncel ve ülkenin coğrafyasına uygun bilgileri sade bir dil kullanarak, çiftçi ve bahçıvanların anlayacağı şekilde kaleme alır. Böylece, bir ziraat ülkesi olan memleketine toplumu bilimle buluşturarak 40 yılı aşkın hizmet eder.

Ekimci'nin anlatımına göre yayıncılığa hevesi Halkalı Ziraat Mektebi'nde öğrenciyken başlar. Üçüncü sınıftayken, sınıf arkadaşlarından Rahmi Şaban Bey'e İzmir'den Hizmet adlı bir günlük gazete gelir. Sade bir Türkçe ile okuyan herkesin anlayabileceği yazılar yazmak gayesinde olan bu gazete, edebiyat ve dile merakı olan Salih Zeki'yi oldukça etkiler. Mezun olduktan sonra İzmir'e yerleşerek "bağcılar ve çiftçilerin anlayabileceği bir dil" ile ziraat gazetesi çıkarma fikrini böylece edinmiş olur. Ayrıca Ekimci'nin yayımlanan ilk yazısı da **Hizmet** gazetesindedir. 1900 yılında iki makale yazarak gazeteye gönderir. Hizmet Gazetesi'nde imzasıyla beraber, cümlelerine müdahale edilmeden yazılarının yayınlandığını gören Salih Zeki, mutluluğunu "sevincimi tasavvur edemezsiniz" cümlesiyle açıklar.[29]

Mesleğine ısınmasındaki diğer faktör de velisi olarak andığı Safi Bey'dir. Zengin bir ziraat kütüphanesi olan Safi Bey, Türkçe ve Fransızca ziraat dergileri, bilimsel ziraat eserleri ve ziraat ansiklopedisiyle dolu olan kütüphanesini Salih Zeki'ye açar. Ziraat Mektebi'nde okurken yaz tatilinde her hafta Safi Bey'in konağına gider. Buradaki bilimsel sohbetler, incelediği kitaplar ve tercümelerle yayıncılık hayatına atılma hevesi iyice artar.[30]

1902 yılında Halkalı Ziraat Mektebi'nden mezun olan Ekimci, memleketi olan Denizli'ye döner ve altı ay dinlendikten sonra takribi kırk senelik çalışma hayatına

[28] BCA, Denizli İli İçin Mebusluk Talebinde Bulunanların Müracaatları., 19.06.1946, 490-1-0-0 / 296 - 1194 - 2
[29] Salih Zeki Ekimci, **a.g.e**., 1947, s.101.
[30] Salih Zeki Ekimci, **a.g.e**., 1947, s.100.

başlar.[31] 1903'te Aydın, Denizli ve Saruhan Sancakları Orman Sermüfettiş Muavinliğine tayin edilir. 1904 yılında ise İzmir'de, Aydın Vilayeti Orman Sermüfettiş Muavinliğine başlar. Memuriyeti esnasında gazete çıkarmak için uğraşan Salih Zeki bu hayalini ancak 3 yıl sonra gerçekleştirebilir. 6 Mayıs 1907'de Osmanlı Ziraat ve Ticaret Gazetesi'nin ilk sayısı İzmir'de yayımlanır. Salih Zeki, ilk sayının tahmin edilenden daha büyük bir ilgi ve sevinçle karşılandığını söyler.[32]

Herkesçe beğenilen bu gazetenin çıkması için çok uğraş verilmiştir. Ekimci gazeteyi aslında 1904 yılında çıkarmaya niyetlenmiştir. Ancak II. Abdülhamid döneminde gazete çıkarmak için imtiyaz almak oldukça zordur. Bu nedenle önce daha kestirme bir yola başvurur. 1895'te Coşkunoğlu isimli bir ziraatçının İzmir'de 1 sene boyunca yayımladığı ve ardından kapattığı, yarısı Rumca yarısı Türkçe bir gazeteyi devralmak ister. Böylece yeni bir imtiyaz almakla uğraşmayacak, zaten imtiyazı olan bir gazeteyi canlandırmış olacaktır. Devir işlemi için Coşkunoğlu kendisinden 150 altın talep eder ancak Ekimci miktarı yüksek bularak bu yoldan vazgeçer. Daha sonra, gazetenin ruhsatnamesinin geçerliliğini çoktan yitirdiğini öğrenir. Böylece ilk teşebbüs başarısızlıkla sonuçlanır.[33] Bir akrabası vasıtasıyla saray tüfekçilerinden Alaşehirli Miralay Halil Bey'e ziraat gazetesi fikrinden bahseder ve imtiyaz almak için yardımını rica eder. Beş ay sonra müjdeli haberi alır. Şubat 1906'da imtiyaz alındıktan sonra neşriyat hazırlıklarına başlanır.

Salih Zeki memlekette 1880 yılından itibaren çıkarılan ancak uzun ömürlü olmayan ziraat gazetelerinden bazılarını inceler. Seçtiği beş adet gazetenin neden tutunamadığını anlamaya çalışır[34]. Önce gazetelerin dili ile başlar. Bu Salih Zeki'nin en önemsediği meseledir. İncelediği yayınlarda kullanılan entelektüel ve teknik dilin okuyucuyu dışladığını düşünür. O zaman için yayıncılık hayatında tercih edilen

[31] Hasan Soydan, **120 Yıllık Eğitim Çınarı: Halkalı Ziraat Mekteb-i Alisi**, Ankara, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, 2011. S.376.
[32] Salih Zeki Ekimci, **a.g.e**., 1947.
[33] Salih Zeki Ekimci, **a.g.e**., 1947, s.101
[34] Bu gazeteler şunlardır: Baytar Mehmet Ali Bey tarafından İstanbul'da 1296 (h/r?) senesinde yayınlanmaya başlayan **Vasıta-i Servet** mecmuası. Salim Bey'in yine İstanbul'da 1298-1300 (h/r?) yılları arasında yayımlanan **Ziraat mecmuası**. Yusufaki Efendi'nin İzmir'de 1311'de (h/r?) çıkardığı **Ziraat Gazetesi**. Baytar Kemal Bey tarafından İstanbul'da çıkarılan **Ceride-i Baytariye ve Ziraiye** mecmuası. Kitapçı Karabet Efendi'nin İstanbul'da yayımladığı **Resimli Ziraat Gazetesi**.

entelektüel dil "ağdalı" bir Osmanlıcadır ve bu dil halkın konuştuğu dilden farklıdır. Buna ek olarak ziraatın teknik dili de Arapça, Fransızca ve Latince terimlerle doludur; dolayısıyla bu yayınlar "halka kendilerini sevdirip okutamamışlardır."[35] Ekimci'nin mevcut ziraat gazetelerinde gözlemlediği bir diğer sorun, yazıların genelde Almanca ve Fransızcadan tercüme yoluyla meydana getirilmiş olmasıdır. İklim, toprak ve coğrafya farklılıkları nedeniyle bu gazetelerdeki bilgiler, bu haliyle memleketin şartlarına uyarlanabilir değildir. Üstelik yerel ürün yetiştiriciliğinden bile bahsedilmiyordur. Ekimci'ye göre bir diğer faktör abonelik ücretlerinin yüksek olmasıdır. Bu gözleminden yola çıkarak, önceliğinin kazanç elde etmek olmadığını söyleyerek kendi gazetesinin ücretini piyasa fiyatının altında tutar. Son olarak da İzmir gibi bir ticaret şehrinde Türkçe ticaret gazetesi olmadığından yakınır. Bu eksiklik nedeniyle Türk çiftçilerin piyasadan haberdar olmadığını, kötü niyetli bazı tüccar ve komisyoncuların da fırsatçılık yaptığını ve bundan faydalandığını dile getirir, kandırıldıklarını ve aldatıldıklarını söyler. Bu nedenle gazetesinin ismine "Ticaret" ibaresini ekleme kararı alır. Ayrıca ana okuyucu kitlesi olan çiftçinin hem ürün yetiştirici hem de satıcı olması nedeniyle, haftalık olarak gazetede piyasa ve rekolteden bahsedeceğini ekler.[36]

Salih Zeki araştırmasını tamamladıktan sonra gazetenin ziraat, hayvanat ve ticaret ile ilgili olacağına karar verir. Gazeteye müdür ve yazar olarak almak için sınıf arkadaşı Şaban Hami'yi İstanbul'dan İzmir'e davet eder. Selim Mizrahi Efendiyi ticaret yazarlığına ve vaktiyle baytar müdürlüğü yapmış ancak o sıralar işsiz bir baytar olan Ahmed Vasfi Bey'i hayvanat yazarlığına alır. Ardından Keşişyan Matbaası ile anlaşarak ilk sayıyı, çiftçi yılbaşı olarak görülen 23 Nisan 1323 (6 Mayıs 1907) tarihinde çıkarmaya karar verirler. Gazetenin adı **Osmanlı Ziraat ve Ticaret Gazetesi** konur.

1.3. Osmanlı Ziraat ve Ticaret Gazetesi

Osmanlı Ziraat ve Ticaret gazetesinin ilk sayısı tahminlerin üstünde ilgi çeker. Ekimci gazeteye olan ilgiyi *"*çiftçilerle, bağcı ve bahçıvanların ve her nevi hayvan

[35] Salih Zeki Ekimci, **a.g.e**., 1947, s.102.
[36] Salih Zeki Ekimci, **a.g.e**., 1947, s.102.

meraklılarının sual sağanaklarına tutulmuştuk*"* ifadeleriyle açıklar. Abonelerin, kendilerine numuneler gönderdiğini söyleyerek çare beklediklerini anlatır. Zirai kaynak, yayın ve kuruluş eksikliğine değinerek abonelerin sorularını yanıtsız bırakmaktan endişelendiklerini dile getirir. Kendilerinin de zannettikleri kadar yeterli olmadığını şöyle aktarır: "…halbuki birkaç hafta içinde bilgimizin azlığını, tecrübemizin noksanlığını anlamağa başlamıştık…*"*. Soruları yanıtlamak ve çözüm bulmak için Fransa'dan yeni kitaplar sipariş ettiklerini ve mevcut ansiklopedilerden yararlandıklarını söyler.[37]

Salih Zeki, 1909 yılının mart ayında, daha fazla imkân sunması nedeniyle gazete idarehanesini İstanbul'a taşır. Kısa bir süre sonra 31 Mart Vakası gerçekleşir. Ziraat gazetesinin neşrine ara veren Salih Zeki, neşriyat isteğini bastıramaz ve ihtilal haberlerini kaleme aldığı **Şanlı Ordu** gazetesini çıkarır. Hareket Ordusu İstanbul'a girdikten sonra yayına başlayan bu gazete, diğer gazeteler ve ajanslar tarafından ordunun yayın organı zannedilir. Halk ise gazeteyi bizzat ordunun zannetmektedir. 31 Mart Vakası'nın akabinde Osmanlı Ziraat ve Ticaret Gazetesi'nin neşrine 1910-11 yıllarında İstanbul'da devam edilmiştir. Ancak Balkan Savaşı nedeniyle 1912 senesinde yayına üç dört ay kadar tekrar ara verilir. Bu sürede Salih Zeki **Mükemmel ve Ameli Tavukçuluk** adlı kitabını yazar. 1913 yılında ise **Osmanlı Ziraat ve Ticaret Gazetesi** yayın hayatına kaldığı yerden devam eder.[38]

Gazetenin 1914 ocak tarihli 13. sayısında "Halkalı Ziraat Mektebi Âlisi Ziraat Nezareti Erkanının Arpalıkları Mıdır? Yoksa Beratlı Gedikleri Midir?" başlıklı yazı ilk sayfada yayımlanır. Ziraat nazırlarının hem ziraat nezaretinde çalışıyor olmaları hem de Halkalı Ziraat Mektebi'nde öğretmenlik yapıyor olmaları nedeniyle yazılan makale, nazırların tepkisini alır. Ekimci, ilgili taraflarca hakaret suçundan dava edilir. Ekimci'nin bildirdiğine göre konu İkdam ve Tasvir-i Efkâr gazetelerince "Arpalık/Gediklik davası" başlığıyla basında tartışılır. Ekimci'nin davasını İstanbul'un meşhur avukatlarından 4 kişi gönüllü olarak yürütür. Mahkeme hakaret

[37] Salih Zeki Ekimci, **a.g.e**., 1947, s.103.
[38] Salih Zeki Ekimci, **a.g.e**., 1947.

iddialarını yersiz bulup davayı reddeder. Üstelik, Ekimci'nin teşhir ettiği iki işte birden çalışma durumu, ilgili kişilerin öğretmenlikten istifa etmeleriyle sonuçlanır.

Bu olaydan kısa bir süre sonra (Nisan 1914), gazetenin idarehanesinin bulunduğu handa yangın çıkar. Han, paskalya günü nedeniyle kapalıdır. Salih Zeki binanın bir Ermeni tarafından kundaklandığını iddia etmektedir ancak bunu ispatlayamaz. Hatta yangından, idarehanelerindeki kuluçka makineleri nedeniyle dergiyi bile sorumlu tutanlar olur. Bu yangın, derginin tüm mal varlığını ortadan kaldır. Salih Zeki, meslektaşları ve "hamiyetli bazı zatlar"ın yardımlarıyla gazeteyi yeniden ayağa kaldırır[39].

Aynı yılın ağustos ayında ise Umumi Seferberlik ilan edilir bu nedenle gazetenin neşrine tekrar ara verilir. Ekimci, 1915'te Ankara Ziraat Müdürlüğü'ne tayin edilir. 1917'ye kadar devam eden görevinde İzmir ve İstanbul'da çeşitli okullarda öğretmenlik yaptığını söyler.[40] 1918'de İzmir Kız Muallim Mektebi'nde öğretmenliğe başlar, bu ona gazetesini tekrar yayınlaması için bir imkân verir. Ancak bu kez de 1919'da İzmir'in işgal edilmesi yayın hayatını sekteye uğratır.

Kurtuluş Savaşı döneminde ailesiyle beraber İzmir'den Antalya'ya göç eder.[41] 1920-1922 yılları arasında Antalya Ticaret ve Zahire Komiserliği yapar.[42] Savaş bittikten sonra İzmir'e döner ve 1923'te tekrar gazeteyi yayımlamaya başlar. Dört sene İzmir'de neşre devam eder. 1927 yılında hem evi hem de matbaası olan yapı, devlet tarafından bir başkasına verilince tekrar İstanbul'a taşınır ve neşre İstanbul'da devam eder.[43] Aynı sene Cumhuriyet Halk Partisi'ne üye olur.[44] 1927'de Yüksek İktisat ve Ticaret Mektebi'nde öğretmenlik yapmaya başlayan Ekimci burada 12 yıl görev alır.[45]

---

[39] Salih Zeki Ekimci, **a.g.e.**, s.105.
[40] BCA, Denizli İli İçin Mebusluk Talebinde Bulunanların Müracaatları, 28.10.1941, 490-1-0-0 / 296-1192-3
[41] Salih Zeki Ekimci, **a.g.e.**, s.106.
[42] BCA, Denizli İli İçin Mebusluk Talebinde Bulunanların Müracaatları, 28.10.1941, 490-1-0-0 / 296-1192-3
[43] Salih Zeki Ekimci, **a.g.e.**, s.106.
[44] Süleyman İnan, **a.g.e.**, 34-35.
[45] BCA, Denizli İli İçin Mebusluk Talebinde Bulunanların Müracaatları, 28.10.1941, 490-1-0-0 / 296-1192-3

Harf İnkılabı gerçekleştikten sonra okuyucuların yeni harflere alışması zaman alacağı için gazetenin neşrine tekrar ara verir.[46] Gazetenin **Ziraat ve Ticaret Gazetesi** adıyla tekrar yayınlanması 15 yılı bulacaktır.

1.4. 1930'lardan Vefatına Kadar Yaptığı Diğer İşler

Cumhuriyetin ilanını takip eden süreçte hem ülkede hem Salih Zeki'nin hayatında birçok şey değişmiştir. Örneğin 1930 yılında, öğretmenken İstanbul Ziraat Odası Reisliğine seçilir.[47] Ziraat odası başkanlığı yaptığı süreçte oldukça ilginç ve güzel çalışmalara imza atar. Bunlardan ilki ziraat odasının halk konferansları düzenlemeye karar vermesidir.[48] Bu konferansların, hayvancılık, meyvecilik, çiçekçilik, hayvansal gıdalar, ziraat makineleri ve zirai hastalıklar gibi çeşitli konularda olacağı söylenir. Konferansları verecek isimler arasında Ziraat Odası Başkanı Salih Zeki de yer alır.

Bir diğer ilginç ve güzel çalışma ise ziraat sergisidir. 1931 yılının mayıs ayında İstanbul Ziraat Odası tarafından "Taksim Bahçesi"nde[49] sergi düzenlenir. Salih Zeki, Cumhuriyet Gazetesi muhabirlerinden birine konuyla ilgili "22 Mayıs'ta açılacak sergi bilhassa çiçekçilik, kuşçuluk, tavukçuluk gibi mahiyeti itibariyle zarif ve güzel bir sergi olacaktır" der.[50] Sergide yer almak isteyen çiçekçilik, bahçecilik, sebzecilik ve tavukçuluk, çeşitli kuş yetiştiricileri ilgili yere müracaat ederler. Sayılan şubelerin her birine 5 kişilik jüri atanır. Jüriler sergilenenlere not verirler ve böylece katılımcıları değerlendirmiş olurlar. Ayrıca sergide başarı elde eden katılımcılar para ve madalya ödülleri alırlar.[51]

Sergiye katılan ve ilgili alanlarda getirdikleri ve sergiledikleri "ürünlerin" satışını yapan kişilerden bir ücret talep edilmemiş, ancak yetişkin ziyaretçilerden 10 çocuklardan 5 kuruş ücret alınacağı söylenmiştir.[52] Serginin açılışında Salih Zeki

[46] Salih Zeki Ekimci, **a.g.e.**, s.106.
[47] "Ziraat Odası Aza İntibahatı Dün Yapıldı", **Milliyet,** 9 Aralık 1930, s.3.
[48] "Ziraat Odasında Halka Konferanslar Verilecek", **Cumhuriyet**, 10 Şubat 1931, s2.
[49] "Taksim Bahçesi" günümüzde Taksim Gezi Parkı'nın sınırları içinde yer almaktadır. Bkz. Aysu Şenbaş, "İstanbul'da Geçmişten Günümüze Bir Yeşil Alan: Taksim Bahçesi", **Düşünen Şehir**, 2023, Sayı 18, s.114.
[50] "Çiçekçilik Sergisi: O kadar Rağbet Var Ki Sergide Yer Kalmıyor!", **Cumhuriyet**, 21 Nisan 1931, s.3.
[51] "Bahçıvan ve Tavukçuluk Sergisi", **Son Posta**, 27 Mart 1931, s.2.
[52] "Ziraat Sergisi 22 Mayısta Açılacak", **Cumhuriyet**, 6 Mart 1931, s.2.

Ekimci, Ziraat Odası adına bir konuşma yapmış ve katılımcılara teşekkür etmiştir. Ardından dönemin Valisi Muhiddin Bey de çiçekliğin önemi ve tavukçuluğun potansiyeli hakkında konuşur.[53] Haberlerden edindiğimiz bilgiye göre sergiye rağbet çok fazladır. Öyle ki iki gün süren sergiyi on binden fazla kişi ziyaret etmiştir. Yerli ve yabancı pek çok çiçek, bülbül, kanarya, birkaç cins tavuk, papağan, tavus kuşu gibi muhtelif çiçek ve hayvanlar sergilenmiştir. Tavukçuluk kısmının ise serginin "en eğlenceli" kısmı olduğu söylenir.[54] 1932'de sergi ikinci kez gerçekleşir. Salih Zeki bu kez serginin tavukçuluk kısmında jürilik yapar.[55]

Ekimci, 1931'de Milli İktisat ve Tasarruf Cemiyeti tarafından Ankara'da gerçekleşen 1. Ziraat Kongresi'ne katılmış ve hazırladığı raporları sunmuştur.[56] 1927-1939 yılları arasında İstanbul'da bulunan Yüksek İktisat ve Ticaret Mektebi'nde profesör unvanıyla ders verir. Ayrıca 1927'den 1938'e kadar ek iş olarak İstanbul İktisat Vekaleti Sigorta Komiserliği ve İhracat Kontrolörlüğü'nde görev alır.[57] On iki sene çalıştığı Yüksek İktisat ve Ticaret Mektebi'nden emekliye ayrılır.[58] Tüm bu idari, bürokratik görevlerin yanı sıra Salih Zeki siyasette de şansını dener. 1939 seçimlerinde Cumhuriyet Halk Partisi'nden Denizli milletvekilliği için aday adayı olur ancak aday seçilemez.[59] (Bkz. Resim EK 1.2) Kendi kanaatince bunun sebebi, milletvekili aday adayları listesinde isminin, ziraatçilik mesleği ya da gazetesiyle ilişkilendirilmeden, unvan ve soyadıyla yani "Profesör Salih Zeki Ekimci" olarak yazılmış olmasıdır. Bu nedenle Denizli halkının kendisini tanımadığını düşünür.[60] Aynı sene İstanbul Ticaret

[53] "Çok Güzel Bir Eser: Birinci Meyvecilik ve Çiçekçilik Sergisi Dün Açıldı", **Vakit**, 23 Mayıs 1931
[54] "Çiçekçilik Sergisi Dün Açıldı: On Binden Fazla Halk Dün Sergiyi Ziyaret Etti.", **Cumhuriyet**, 23 Mayıs 1931, s.3.
[55] "Tavuk, Çiçek Sergisi Vilayet Bahçesinde Bugün Açılıyor", **Milliyet**, 26 Mayıs 1932, s.3.
[56] **Birinci Ziraat Kongresi İhtisas raporları**. Ankara, Milli İktisat ve Tasarruf Cemiyeti, 1931.
[57] BCA, Denizli İli İçin Mebusluk Talebinde Bulunanların Müracaatları, 28.10.1941, 490-1-0-0 / 296 - 1192 - 3
[58] BCA, Denizli İli İçin Mebusluk Talebinde Bulunanların Müracaatları, 19.06.1946, 490-1-0-0 / 296 - 1194 - 2
[59] BCA, Denizli Ili Için Mebusluk Talebinde Bulunanların Müracatları., 22.01.1943, 490-1-0-0 / 296 - 1193 - 2
[60] BCA, Denizli Ili Için Mebusluk Talebinde Bulunanların Müracaatları. 04.06.1939, 490-1-0-0 / 296 - 1192 - 1

ve Sanayi Odası Tetkikat Şubesi Şefliği görevine başlar ve bu görevi de 1941 yılına kadar sürdürür.[61]

1943 yılında arkadaşları ve okuyucularından gelen talep mektupları nedeniyle ziraat gazeteciliğine geri döner. Bu kez **Ziraat ve Ticaret Gazetesi** adıyla büyük bir heves ve heyecanla yayına başlar.[62] (Bkz. Resim EK 1.3) Bu tarihten sonra, yayıncılık genellikle Salih Zeki Ekimci'nin tek işi olur. Gazetesi, kitap ve takvimleri dışında, başka bir işle meşgul olduğuna dair bir tarihsel kayda rastlanmamıştır.

1.5. Salih Zeki'nin Kitapları ve Takvimleri

Salih Zeki'nin kendi yayımladığı iki gazetede (Osmanlı Ziraat ve Ticaret Gazetesi ile Ziraat ve Ticaret Gazetesi) ve bunlar dışında başka bazı süreli yayınlarda da yüzlerce makalesi vardır. Bütün bu yayınları incelemek mümkün değil. Ancak bir de bunlar dışında, kitapları ve bir dönem ismiyle özdeşleşmiş takvimleri vardır.

Salih Zeki'nin kitapları içinde en sık rastladığımız ve onun da en çok ilgi duyduğu konulardan biri tavuk yetiştiriciliğidir. Bu konuda, ilk kitabını **Mükemmel ve Ameli Tavukçuluk** adıyla, (muhtemelen) 1912 yılında yayımlamıştır.[63] Fakat onun tavukçuluk konusuna ilgisinin oluşmasında, ülkenin tarım ve hayvancılık meselelerinde rehberliğe duyulan ihtiyacın önemli bir yeri vardır. Bu ihtiyaca dair farkındalığı ise, Osmanlı Ziraat ve Ticaret gazetesinin yayımlanmaya başlandığı ilk yıllara kadar uzanır. Salih Zeki bu süreci, bahsi geçen kitabı üçüncü kez baskıya hazırladığında, önsözde, şöyle anlatır:

> "1907 (1323) senesinde ilk defa İzmirde Şaban Hami ve merhum Baytar Vasfi beylerle birlikte "[Osmanlı] Ziraat ve Ticaret gazetesi'ni çıkarmağa başladığımız zaman her taraftan halkımızın binlerce sual sağnağına tutulmuştuk. Ziraatin muhtelif şubelerine ait olan bu suallere ziraat mektebinde okuduğumuz malûmat ve biraz da

[61] BCA, Denizli İli İçin Mebusluk Talebinde Bulunanların Müracaatları, 28.10.1941, 490-1-0-0 / 296 - 1192 - 3
[62] Salih Zeki Ekimci, **a.g.e.**, s.106.
[63] Salih Zeki. **Mükemmel ve Ameli Tavukçuluk**. İstanbul, Matbaa-i Reşadiye, t.y. 542 sayfa. Kitap ikinci defa Teşebbüs matbaası tarafından İstanbul'da 1341 (1915) yılında 471 sayfa olarak basılmıştır.

> yaptığımız tetkikat sayesinde cevaplar vermeğe çalışıyorduk. fakat bunların içinde ziraatın bir şubesi vardıki o zamanlar memleketimizde buna hiç ehemmiyet ve kıymet atfolunmadığı ve hatta ziraat mekteplerinde bile okutulmadığı için meraklıları tarafından sorulan suallere cevap vermekte müşkülât çekiyor ve bir çok noktalarda da aciz kalıyorduk. İşte bu şube bu gün kitabımı üçüncü defa iki cilt halinde tertip ve tab'ederek huzurunuza takdim ettiğim (Tavukçuluk) idi.[64]"

O sırada tavukçuluğa merak duyanlardan gelen, ancak cevabını bilemediği soruları yanıtlamak için Salih Zeki, yurt dışından çeşitli yayınlar, kataloglar getirtmiştir. Okuyup, araştırdıkça konuya olan ilgisi de iyice artmıştır. Dergi 1909 yılında İzmir'den İstanbul'a taşınıp, burada bir çevre geliştirdikçe Salih Zeki, tavukçuluğa olan merakın İstanbul'da daha yüksek olduğunu gözlemlemiş ve bu nedenle konuyu gazetesinde daha çok işler hale gelmiştir.

Bu ilginin, ülkenin zorda olan ekonomik durumuyla da yakından ilgisi vardır. Salih Zeki:

> "Tetkikat ve neşriyatım devam ettikçe fenni tavukçuluğun memleketimizde derin bir servet membaı olacağı kanaati bende artık bir iman haline geldi, Ziraatın mühim bir şubesi olan bu san'atı halkımıza öğretmek ve bu yüzden para kazanmalarına hizmet etmek arzusuna kapıldım"

diyerek bu durumu ifade eder. Meraklıların teşviki ve özellikle "tavukçu" olarak bilinen Hüsnü Bey adlı birinin ısrarı üzerine bir tavukçuluk kitabı hazırlamaya başlar. Kitabın parça parça basılıp formalar halinde satışa sunulması, Balkan savaşı ile kesintiye uğrasa da Salih Zeki savaş biter bitmez, **Mükemmel ve Ameli Tavukçuluk**'un ilk baskısını tamamlar.[65]

[64] Salih Zeki, **Asrı Tavukçuluk**, Cilt 1, İstanbul, Hüsnü Tabiat Matbaası, 1931, 3. Bs. s.5.
[65] Salih Zeki, **a.g.e.** 1931, 3. Bs. s.6.

Salih Zeki'nin anlatımına göre, kitabın gördüğü ilgi olağanüstüdür. Balkan yenilgisi sonrası geçim sıkıntısı çeken halka, küçük bir sermaye ile "memuriyetsiz geçinme yolunu gösteren bu kitap" kısa sürede iki bin nüsha satar. O sıralarda tavukçuluk meselesinin "vapur ve tirenlerle evlerde ve kıraathanelerde başlıca musahabe mevzuu" olduğunu, tavukçuluk merakının bir moda haline geldiğini ifade eder.[66]

Kitabın 1925 ve 1931 yıllarında iki basımı daha yapılmıştır.[67] Salih Zeki'nin konu hakkında bir de **Köylülerimize Tavukçuluk ve Yumurtacılık Bilgileri** başlıklı yayını vardır. Bu kitap diğerlerinden daha yalın, konuyu maddeler halinde anlatan kısa bir broşür niteliğindedir.[68]

Salih Zeki'nin bir diğer kitabı tütün yetiştiriciliği ve ticareti üzerinedir.[69] Bu, ilerleyen yıllarda Ziraat ve Ticaret gazetesinde yayın yapmaya devam edeceği, adeta uzmanlaştığı bir alandır. Kitabın girişinde Ekimci, Türk tütününün dünyaca bilindiğini ve ancak bu konuda bilimsel incelemeler yapılmadığını, duyulan ihtiyacı karşılayacak bir kitap olmadığını söyler. Tütünün, ülkenin ihracatının neredeyse dörtte birini kapsadığını ve bu nedenle üstüne düşülmesi gereken bir konu olduğunu dile getirir. Kitabı yazma sürecine dair şöyle bilgiler paylaşır:[70]

> "Bu kitap 10- 9 senelik tetkikatın mahsulü olmakla beraber elbette noksandan ari değildir. Gittikçe tekmil etmesi tabiidir. Mesleğim olan tütün ziraatını memleketimizde ve bilhassa İzmir mıntıkasında senelerden beri takip ve tetkik etmekte olduğum gibi tütüncülüğü iyice kavrayabilmek için bizzat tütün komisyonculuğu ve simsarılığı ve mübayaa memurluğu işlerini yaptım ve tütüncülük

[66] Salih Zeki, **a.g.e.**, 1931, 3. Bs. s.6.
[67] Kitap ikinci defa Teşebbüs matbaası tarafından İstanbul'da 1341 (1925) yılında 471 sayfa olarak basılmıştır. Üçüncü baskı **Asri Tavukçuluk** adıyla İki cilt olarak (İstanbul, Hüsnü Tabiat Matbaası, 1931) yayımlanmıştır.
[68] Salih Zeki Ekimci, **Köylülerimize Tavukçuluk ve Yumurtacılık Bilgileri,** İstanbul, Hüsnü Tabiat Matbaası, 1938, 32 sayfa.
[69] Salih Zeki. **Türkiye'de Tütün Ziraat, Sınaat ve Ticareti**, İstanbul, Cumhuriyet Matbaası, 1928. 471+9 sayfa.
[70] Salih Zeki. **a.g.e.**, 1928, s.4.

sanatı hakkında malumat edinmek üzere izmir reji idaresinde eski bir mütehassıs maiyetinde dört ay kadar staj (tatbikat) gördüm

Bununla beraber bulabildiğim ecnebi eserlerini tetkikten hali ve erbabı ticariyeyle mütehassısların malumatına müracaat etmekten de müstağni kalmadım. Fakat yine mütehassıslık iddiasında değilim. Bu kitabımın tütün işleriyle iştigal eden vatandaşlarıma mümkün olduğu kadar faydalı olmasına ve memleketimizde henüz ikmal edilmeyen bu noksan yerin şimdilik doldurulmasına çalıştım"

Salih Zeki yukarıda da bahsedildiği gibi 1930 yılında İstanbul Ziraat Odası başkanlığına seçilir. Ankara'da 1931 yılında gerçekleşen Birinci Ziraat Kongresine katılmıştır.[71] Kongrede Tavukçuluk hakkında rapor sunar. Bu raporlar, Milli İktisat ve Tasarruf Cemiyeti tarafından 1931'de yayınlanan iki ciltlik "**Birinci Ziraat Kongresi İhtisas Raporları**" kitabında yer alır. Bu raporlar, "Tavukçuluk", "Ziraat Mahsullerinin Ambalajları", "Ziraat Odaları" ve "Ziraat Tedrisatı" hakkındadır.[72]

Salih Zeki'nin bir diğer ihtisası, yıllık ve takvim çıkarmaktır. Mehmed Refet ile birlikte hazırladığı 1914 senesine ait **Nevsal-i Ziraat ve Ticaret**, "Osmanlı Ziraat ve Ticaret Gazetesi'nin 1330 senesine mahsus muhtıra-i fenniyesi" alt ibaresiyle yayımlanmıştır. Bu eser, bir ziraat takvimi ya da yıllığıdır. Ay ay, köylüye, yapılacak ziraat işlerini ve ziraat hesaplarını anlatır. Bunun yanı sıra, tarımla ilgili meyve ağaçlarının üretilmesi ve çoğaltılması, hububat ve bağ hastalıkları, sulama işi konularına değinir. Hayvancılıkta ise sütçülük, arıcılık, ipek böcekçiliği, tavukçuluk başlıklarına değinmektedir. Muhtırada son olarak posta, telgraf tarifeleri ve çeşitli başlıklarda zirai kurumlar hakkında bilgiler bulunmaktadır.[73]

[71] "Zirai Raporlar: Tasarruf Cemiyeti İstedi ve Gönderildi", **Son Posta,** 14 Aralık 1930, s.3
[72] Salih Zeki Ekimci, "Tavukçuluk" (s.1491-1498), "Ziraat Mahsullerinin Ambalajları" (s.2259-2274), "Ziraat Odaları" (s.2021-2027) ve "Ziraat Tedrisatı" (s.2192-2209). **Birinci Ziraat Kongresi İhtisas Raporları**, Ankara, 1931, Cilt 2.
[73] Mehmed Refet, Salih Zeki. **Nevsal-i Ziraat ve Ticaret** (Osmanlı Ziraat ve Ticaret Gazetesi'nin 1330 senesine mahsus muhtıra-i fenniyesidir). İstanbul, Mahmud Bey Matbaası, 1330 (iç kapakta 1332 tarihi vardır). Bu yayını inceleyen bir çalışma için bkz. Burcu Yay, **Osmanlı Ziraat ve Ticaret Nevsali: Transkripsiyon ve Tahlili**, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Anabilimdalı, 2019.

Benzer bir içeriğe sahip olan başka bir yıllığı **Ziraat ve Ticaret Muhtırası** adıyla 1926'da yayımlamıştır.[74] Yine, ay ay yapılacak ziraat işleri bir takvim olarak sunulmuş, ziraat hesaplarından ve başka birçok işe yarar bilgiden bahsedilmiştir. Ancak, bu eserde ilgi çekici olarak fizik ve meteoroloji dahil çeşitli bilimsel konular, ziraat makineleri ve benzeri ziraat konularından bahseden birçok malumatı da bulmak mümkündür.

Ekimci'nin yayınladığı son muhtıra 1948 tarihlidir. **Yeni Ziraat Muhtırası** adlı kitabı da diğer muhtıralarla oldukça benzer bir içeriğe sahiptir. 1926'da yayınlanan muhtıranın içeriği gibi fizik ve meteoroloji bilgilerinin yanı sıra ziraat kimyası, çiftlik veterinerliği, jeoloji bilgileri gibi diğer muhtıralardan farklı bölümlere de sahiptir.[75] Muhtıranın son sayfalarında yer alan "Teşekkür" kısmında Ekimci, hazırlık aşamasında yardımı dokunan kişilerin isimlerinden bahsederek teşekkür eder. Bu isimlerin büyük bir kısmı gazete yazarlarındandır. **Yeni Ziraat Muhtırası**'nın, diğer iki muhtıraya oranla içerik bakımından daha zengin olmasının sebebi, uzmanlık alanlarında yazarlık yapmakta olan isimlerin katkıları olabilir.[76]

Salih Zeki'nin bir de cep takvimleri vardır. Tam anlamıyla cepte taşınabilecek büyüklükte olan bu minik takvimlerin ilki 1944 yılında basılan "Salih Zeki Takvimi 1945"tir. Zaman zaman gazete ilanlarıyla satışa sunulan bu takvimlerin, ticari amaçlarla çıkarılmış olmaları muhtemeldir.[77] Salih Zeki'nin takvim yayıncılığının kesintisiz olarak devam edip etmediği belli değilse de çok uzun yıllar boyunca sürdüğü bilinmektedir. Öyle ki, "Salih Zeki Takvimi" başlıklı takvimler onun vefatından sonra da ailesi için bir gelir olarak yayımlanmaya devam etmiştir. Vefatından sonraya denk gelen 1976 ve 1985 tarihli takvimler, Ekimci'nin kızları tarafından Ziraat ve Ticaret

[74] Salih Zeki. **Ziraat ve Ticaret Muhtırası**. İstanbul, İlhami ve Fevzi Matbaası, 1926. 485+11 sayfa.
[75] Salih Zeki Ekimci, **Yeni Ziraat Muhtırası,** İstanbul, Hüsnütabiat Basımevi, 1948.
[76] Bkz. Aralarında Cemal Koygun, Nurettin Togay, Ali Sati Ekinci, Osman Ferit Uyguç, Mevlüt isimlerinin de bulunduğu gazete yazarlarının biyografilerine 3. Bölümden ulaşabilirsiniz.
[77] "Salih Zeki Cep Takvimi: Bu Yeni Fennî Takvim Satışa Çıkarıldı", **Cumhuriyet,** 12 Aralık 1944, s.4. 1945 yılına ait takvim için verilen bu ilana göre takvimin ciltli fiyatı 75 kuruştur. Toptan satış yeri Ziraat ve Ticaret Gazetesi idarehanesi olarak gösterilmiştir.

Gazetesi idarehanesiyle aynı adreste yayınlanmışlardır. (Bkz. Resim EK 1.4) 1976 takviminde, Ekimci'nin kızları okuyuculara şöyle seslenmişlerdir:[78]

> "Kıymetli Okuyucumuz,
> Bir yıl daha sizlerle birlikte olmaktan mutluluk duymaktayız. Uzun süreden beri bizleri yalnız bırakmayan, takdir mektuplarıyla destekleyen siz kıymetli okuyucularımızın sayesinde SALİH ZEKİ TAKVİMİ bu yıl 32 yaşına basmaktadır. Bu uzun süre içinde takvimimizi cebinde taşıyan eski ve yeni bütün okuyucularımıza bir kere daha teşekkürü borç biliriz..."

Ayrıca bu tez için yapılan araştırmalar sırasında, sahaflarda "Salih Zeki Takvimi" yazılı iki çeşit kibrite rastlanmıştır. (Bkz. Resim Ek 1.5) Bunlardan birinin üzerinde "Salih Zeki Takvimi 46. Yıl" ibaresi bulunmaktadır. Yani, Salih Zeki Takvimi en erken 1989 yılına kadar yayınlanmaya devam etmiştir.

1.6. Salih Zeki'nin Ailesi ve Vefatı

Salih Zeki Ekimci, 1898'de dünyaya gelen Hayriye Ekimci ile evlidir. Ekimci çiftinin iki öz bir manevi çocukları vardır. İlk kızları Kamuran Okar 1919'da ikinci kızları Nuran Ekimci 1924 yılında dünyaya gelir. Manevi kızları Cazibe Ekimci'nin 1901'de dünyaya geldiği ve 1983'te vefat ettiği bilinmektedir. Kamuran ve Nuran Ekimci, Gazetecilik Enstitüsü'nde eğitim görmüş ve 1953'te mezun olmuşlardır. Kamuran Okar'ın eşi Ulvi Okar da Gazetecilik Enstitüsü öğrencilerindendir ve enstitünün ilk mezunlarındandır.[79] Nuran ve Kamuran Ekimci'nin Ziraat ve Ticaret Gazetesi'nde birkaç imzalı yazısı bulunur. Ayrıca Kamuran Ekimci'nin ismi, Milliyet Gazetesi'nin çıkardığı duvar takviminde 'hazırlayanlar' arasında geçer.[80] Kızlar ayrıca, yukarıda da bahsedildiği gibi Salih Zeki'nin vefatından sonra Salih Zeki

[78] **Salih Zeki Takvimi 1976**, Neşreden: Salih Zeki Takvimi, İstanbul.
[79] Kemal Alemdaroğlu, **Gazetecilik Enstitüsünden İletişim Fakültesine (1950-2001)**, İstanbul, İstanbul Üniversitesi İletişim Yayınları, Nisan 2002, s.118.
[80] Milliyet 1984 Ansiklopedik Saatli Büyük Duvar Takvimi, Milliyet Yayın A.Ş.. Milliyet 1985 Ansiklopedik Saatli Büyük Duvar Takvimi, Milliyet Yayın A.Ş.

Takvimi'ni hem hatırasını yaşatmak hem arzı karşılamak hem de kazanç elde etmek nedeniyle yayınlamaya devam ederler. Ancak bunun dışında gazetecilik yaptıklarına dair bir kayda rastlanmamıştır. Salih Zeki'nin bir de oğlu vardır. **Çil Horoz** dergisinin 5. sayısında kapakta bir fotoğraf yer alır. Bu fotoğrafta Salih Zeki Ekimci kucağında bir erkek çocukla oturmaktadır. (Bkz. Resim EK 1.6) Fotoğrafın altındaki yazıda ise şöyle der:[81]

> "Memleketimizin en benam ziraat mütehassısı ve muharrirlerinden (Mükemmel ve Ameli Tavukçuluk) kitabının müellifi Salih Zeki Bey ve mahdumu"

Ziraat ve Ticaret Gazetesi'nin 1946 yılında yayınlanan 70. sayısında "Teşekkür Etme ve Özür Dileme" başlıklı küçük bir yazı vardır.[82] Yazıda Ekimci oğlunun vefatından bahseder ve şöyle söyler;

> "... oğlumun vefatını haber alıp acılarıma ortak olduklarını mektupla bildiren ve beni teselli eden... geçmiş olsun diyen aziz dostlarıma candan teşekkür ederim."

Yukarıda Ekimci'nin kızları, eşi ve kendisi hakkında verilen doğum ve ölüm yılları mezar taşlarındaki bilgilere dayanmaktadır. Karacaahmet Mezarlığı'nda "Ekimci Ailesi" ve Okar Ailesi" şeklinde, arka arkaya yer alan iki aile mezarlığı vardır. (Bkz. Resim EK 1.7 ve 1.8) Ekimci Ailesi mezarlığına Salih Zeki Ekimci, Hayriye Ekimci ve manevi kızları Cazibe Ekimci defnedilmiştir. Okar Ailesi mezarlığında ise Ulvi Okar, Kamuran Okar ve Nuran Ekimci'nin mezar taşları vardır. Görüldüğü üzere Salih Zeki Ekimci'nin oğlu bu aile mezarlıklarında yer almaz. Ekimci'nin oğluna dair ismi, doğum tarihi, mezarı ya da başka herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır.

Gazetenin 105. Sayısının son sayfalarında, "Rica ve İtirazlar" başlıklı bir yazı vardır. Metinde, Salih Zeki Ekimci'nin iki aydır "dimağ ve sinir yorgunluğu" yaşadığı söylenir.[83] Ekimci'nin bir sağlık sorunu olduğuna dair rastlanan tek bilgi budur. 31

[81] **Çil Horoz, Hayvanat Mecmuası**, Sahibi Gümüşhaneli Zafer Fevzi, Yıl: 1, Sayı 5, 15 Ağustos 1338 (1922).
[82] "Teşekkür Etme ve Özür Dileme", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, sayı 70, 1946, s. 374.
[83] "Rica ve İtizar", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 105, 1948, s.116.

Temmuz 1952 tarihinde Vatan ve Cumhuriyet gazetelerinde Ekimci'nin ölüm haberi yayınlanmıştır.[84] Ancak haberde ölüm sebebinden bahsedilmez. Bazı kaynaklarda Ekimci'nin vefat sebebinin Kadıköy'de gerçekleşen bir trafik kazası olduğu yazmaktadır.[85] Fakat bu bilgi, bahsi geçen kaynaklar dışında gazete haberlerinde ve başka kaynaklarda olmadığı için, bizce doğrulanabilir değildir.

[84] "Salih Zeki Ekimci Vefat Etti", **Vatan Gazetesi**, 31 Temmuz 1952, s.4. "Ziraat Hoca ve Naşiri Salih Zeki Hoca Vefat Etti", **Cumhuriyet**, 31 Temmuz 1952, s.6.

[85] Ekmeleddin İhsanoğlu, **Osmanlı Tabii ve Tatbiki Bilimler Literatürü Tarihi**, Şehir, Ircica, Cilt 2, 2006, s.938. Ö. Faruk Huyugüzel, **İzmir Fikir ve Sanat Adamları**, Ankara, T.C. Kültür Bakanlığı Kültür Yayınları, 2000, s.529. Bu iki kaynak dışında Ekimci'nin trafik kazası nedeniyle öldüğünü doğrulayan başka bir kaynağa rastlamadık. Ancak bu kaynaklarda Ekimci'nin ölüm yılı 1954 olarak yazılmıştır. Bu bilginin yanlış olması, eserlerdeki diğer bilgilerin doğruluğu konusunda bizi tereddütte düşürmektedir. Huyugüzel'in eserinde yer alan Salih Zeki Ekimci'nin eserleri listesindeki birkaç eser, Salih Zeki Ekimci'ye değil, Baytar Salih Zeki'ye aittir.

İKİNCİ BÖLÜM
ZİRAAT VE TİCARET GAZETESİ

Önceki bölümde de bahsedildiği üzere, Ziraat ve Ticaret Gazetesi, Salih Zeki Ekimci'nin yaşamının her alanına dâhil olmuştur. Halkalı Ziraat Mektebi'nden mezun olduktan beş yıl sonra Osmanlı Ziraat ve Ticaret Gazetesi adıyla yayınlamaya başladığı gazetesi, başlık değiştirerek, zamana uyum sağlayarak ölümüne kadar hayatının merkezinde kalmış, yaşam hikâyesiyle iç içe geçmiştir. Dönem itibarıyla memleketteki herkes gibi Salih Zeki de belirli aralıkla, savaşlar, işgaller, parasızlık, açlık ve hastalık gibi zor koşullarda yaşam mücadelesi vermiştir. Ancak ne olursa olsun, şartların uygun hale geldiği her fırsatta gazeteyi tekrar yayınlamak için gayret göstermiş, onu "evladı gibi yaşatmıştır".[86] Yalnızca kendisi değil kızları da zaman zaman gazetenin bir parçası olmuş, yayınlanmasına katkıda bulunmuşlardır.

İleride görüleceği üzere yazarların büyük bir kısmı da uzun yıllar gazete bünyesinde bulunmuş, Ekimci ile olan ilişkilerini içtenlikle sürdürmüş ve gazeteyi sahiplenmişlerdir. Buna rağmen Salih Zeki Ekimci'nin vefatının ardından gazete yayın hayatından çekilmiş, bir daha yayınlanmamıştır. Buradan bir kez daha fark edileceği gibi, Ziraat ve Ticaret Gazetesi tek başına Salih Zeki'nin çabasıyla çıkmamakla birlikte, Salih Zeki olmadan da yayınlanamıyordu.

Bu bölüm, Ekimci'nin yaşamında belirleyici bir yere sahip olan Ziraat ve Ticaret Gazetesi'ne ayrılmıştır. Bölümde, yayının biçimsel özellikleri ve içeriği ele alınacak; yazı dili incelenecek ve gazete, okurla kurduğu ilişki ile okuyucu profili üzerinden değerlendirilecektir.

2.1. Ziraat ve Ticaret Gazetesi'ne Genel Bir Bakış

1907 yılında İzmir'de yayın hayatına başlayan Osmanlı Ziraat ve Ticaret Gazetesi, önceki bölümde değindiğimiz üzere çeşitli sebeplerle zaman zaman

[86] Salih Zeki Ekimci, "Ziraat Tarihinden Bir Sahife Meslek Hayatımın Kırk Yıllık Hatırası", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi,** Sayı 83-84-85, Mart-Nisan 1947, s.106.

kesintiye uğramıştır. Bir süre sonra ismindeki "Osmanlı" ibaresi kaldırılmış ve **Ziraat ve Ticaret Gazetesi** başlığıyla 1952 yılının Haziran ayına kadar yayınlanmıştır.

Ziraat ve Ticaret Gazetesi'nin son evresi, 1943 ile 1952 arasında kesintisiz olarak devam etmiştir. Gazete, 1943 yılında birinci sayı ile başlamış, son sayı olan 148. Sayı ile yayın hayatına 1952'de son vermiştir. Bu süre zarfında, kırkıncı yılı için (1947) Ziraat ve Ticaret Gazetesi'nin bir de özel sayısı hazırlanmıştır.

Gazetenin idarehanesi İstanbul Sirkeci'de Ankara Caddesi 135 numaradadır. Gazetenin sahibi ve başyazarı Salih Zeki Ekimci'dir. 100. Sayıya kadar herhangi bir yazı işleri müdürü bahsi yoktur. 100. Sayıdan itibaren Nurettin Togay yazı işleri müdürü olur. Son üç sayının "Yazı İşlerini Fiilen İdare Eden Müdür"ü ise Salih Ekimci'nin kızı Kamuran Ekimci'dir.

Her bir sayı ortalama 25 sayfadır. 1-109. Sayılar, gazetenin kapak sayfasında da belirtildiği üzere, 15 günde bir yayınlanmıştır. Ancak, bu periyot 110. Sayıdan itibaren sürdürülemez hale gelmiş, kapak sayfasındaki "15 Günde Bir Çıkar" ibaresi kaldırılmıştır. Gazete bazen 20 bazen 30 günde bir çıkar olmuştur. Gazetenin yayınlanma sıklığında görülen bu değişime benzer bir durum yayınlandığı matbaa için de geçerlidir. İlk yüz on sayı Hüsnütabiat Basımevinde basılmıştır. Ancak bundan sonra sık sık matbaa değiştirilir olmuştur.[87]

Ziraat ve Ticaret Gazetesi, estetik kapak tasarımları olan resimli bir süreli yayındır. 1 ila 64. sayılar arasında kullanılan kapak tasarımı gazetenin içindekiler listesini, "Firuz" imzalı bir çizimle çerçevelemiştir. Çizimde, elinde tırpan olan bir çiftçi ile ziraat ve ticaretle ilişkilendirilebilecek gemi, tren, başak, saman balyası gibi figürler resmedilmiştir. (Bkz. Resim EK 1.9). 65-148. Sayılarda ise tasarım tamamen değişmiş, içindekiler bilgisi yukarıda bahsedilen çizimle beraber kapaktan kaldırılmıştır. Bunun yerine gazetenin isminin altında o sayı ya da gazetenin başlıkları ile ilişkilendirilebilecek bir fotoğraf eklenmiştir. Fotoğrafın altında ise bir cümlelik açıklama bulunur. Osmanlı döneminden itibaren resimli çıkarılan gazetenin 1943-

[87] 111-115. sayılar İktisadi Yürüyüş Matbaası'nda, 116-119. sayılar Alişan Dobra Matbaası'nda, 120-148. sayılar M. Sıralar Matbaası'nda basılır. 135, 136, 142. Sayılarda basımevi bilgisi bulunmamaktadır.

1952 yılları arasında yayınlanan 148 sayısında da resim ve fotoğraflar siyah beyazdır. Ancak "Firuz" dışında bir çizer ya da fotoğrafçı bilgisi verilmemiştir.

2.2. Gazetenin Dili ve Üslubu

Gazete en temel ifadesiyle tarım, hayvancılık, bahçecilik gibi ziraat konularıyla ve ticaret ile ilgilidir. Profesyonellerden çok, toplumun ziraat ve ticaretle ilgili kesimlerine hitap eden popüler bir yayındır. Bu nedenle sade ve anlaşılır bir dili vardır. Zaten Salih Zeki Ekimci, önceki bölümde de değinildiği üzere gençlik yıllarından beri Arapça ve Farsça sözcüklerden arındırılmış sade bir Türkçe'nin savunucusudur.

Dile dair uzun zamandır taşıdığı bu kanaatinin kökenleri, gazetenin 40. Yıl özel sayısında ayrıntılı olarak anlatılmıştır. Bu anlatıya göre Salih Zeki Halkalı Ziraat Mektebi'nde 1901 yılında üçüncü sınıf öğrencisiyken, okula gelen **Hizmet** adlı günlük gazetenin okuru olmuştur. Hizmet gazetesi, Salih Zeki'nin ifadeleriyle, yazı dilinde "esaslı bir selâh ve inkılâp yaratmak, herkesin kolayca anlayabileceği sade bir Türkçe dille yazı yazmak dâvasını güderek ortaya atılmış"tır ve tüm yazılarını "arabca, farsça kelimelerle terkiplerden âri olarak sırf Türkçe konuşma dilile" yayınlamaktadır. Gazetenin bu tutumu mektebin öğrencileri arasında tartışmalara sebep olmuş, öğrenciler ikiye ayrılmıştır. Arı Türkçenin bilim ve edebiyat dili olamayacağını savunanlar bir tarafı oluştururken, Salih Zeki'nin de aralarında olduğu diğer kesim ise, Türkçe'nin esasen zengin ve yeterli bir dil olduğunu, ancak yüz yıllar içinde "yabancı âlimlerin ve medreselilerin gayretleriyle" Arapça ve Farsça kelimelerle doldurularak asılsız bir yazı diline (Osmanlıcaya) dönüştürüldüğünü ileri sürmüştür.[88]

Yaşadığı dönemin dil tartışmalarından bağımsız düşünülemeyecek olan bu tutum, yalnız Salih Zeki'de değil, gazeteyi birlikte çıkardığı meslektaşlarında da fark edilmektedir. Bu nedenle Ziraat ve Ticaret gazetesinde sade bir dil ve üslup tercih edilmiştir. Gazetenin duyurduğu yazım kurallarında, gazetenin misyonuna uygun olarak, yazarlardan, bildiklerini anlaşılabilir ve sade bir biçimde yazıya aktarmaları şu sözlerle talep edilmiştir:[89]

[88] Salih Zeki Ekimci, **a.g.e.**, 1947, s.99-101.
[89] "Gazetemize Yazı Gönderen Meslekdaşlardan Ricamız", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 78, 1946 s. 498.

"Yazılarının vaktile gazeteye girmesini istiyen meslekdaşlarımızın şu noktalara dikkat etmelerini rica ederiz:

1— Yazıları mümkün olduğu kadar sade konuşma dilile yazmağa çalışmak, bir kelimenin türkçe karşılığı var' iken yabancı dillerden lûgatlar kullanmamak,

2— Anlaşılması kolay olmak için yazıda daima kısa cümleler kullanmak ve birkaç cümleyi bir biri arkasına sıralamamak,

3— Fennî terimler kullanmak icap ediyorsa bunları parantez içine almak yahut daha iyisi bir not işaretiyle sahifenin altına yazmak,

4— Gazeteye gönderilecek yazıları kâğıdın yalnız bir tarafına yazmak,

5— Yazıyı daktilo ederken satırları gayet seyrek yazmak ve sahife kenarında biraz açık yer bırakmak."

2.3. Ziraat ve Ticaret Gazetesinin İçeriği

Ziraat ve Ticaret Gazetesi'nde standart bir kapak yazısından söz etmek güçtür. Ancak gazetenin kapak sayfasını izleyen ilk yazıların, üslup ve içerik bakımından gazetedeki diğer metinlerden ayırt edilebilir yönleri bulunmaktadır. Gazetedeki yazılar özelde çiftçiler, bahçıvanlar ve hayvancılıkla uğraşanlar için pratik bilgiler sunmakta; genelde ise topluma hitap eden pragmatik bir içerik taşımaktadır. İlk yazıların farklılığı ise ülkede gerçekleşmiş ya da gerçekleşecek olan zirai, ticari ve siyasi nitelikli majör olay ve durumlardan bahsetmeleridir.[90] Bu yazıların büyük bir kısmı imzasızdır; ancak konuları ve yazılış biçimleri, Salih Zeki Ekimci imzalı yazılarla büyük ölçüde örtüşmekte olup, Ekimci'ye ait olmaları kuvvetle muhtemeldir.

Gazetedeki diğer yazıların büyük bir kısmı imzalı yayınlanmıştır. Sabit bir yazar kadrosuna ek olarak yalnızca bir yazısı yayınlanan yazarlara da rastlanır. Gazetenin diğer yazarları, bir sonraki bölümde ele alınacaktır.

[90] "Cumhuriyetin 20. Yıldönümü-İktisadî Varlığımızın Bilânçosu: Cumhuriyet Devrinde Ziraat, Ticaret Ve Sanayimizin İlerlemesi", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 3, 1942, S.59-63. "Harb Sonrasında: Hükümetin Çiftçiyi Koruma Planı: Ziraat Vekili Sayın Şevket Hatipoğlu'nun Bu Yolda Söyledikleri", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi,** Sayı 10, 1944, s.227,228.

Ziraat ve Ticaret Gazetesi'nde, ziraat sanatları, küçük ve faydalı bilgiler, meyve, sebze, çiçek ve süs bahçesi, ticaret ve ziraat haberleri, hayvan hekimi, İstanbul ticaret borsa ve piyasası, sorulara cevaplarımız, yaşanmış köy hikayeleri gibi ziraat, ticaret ve hayvancılıkla ilgili tekrar eden yaklaşık 15 köşe vardır. Bu köşe yazıları dışında da birçok haber ve yazı yer almaktadır. Makaleler, gazetede de belirtildiği gibi "fenni" yani bilimseldir.

2.3.1. Gazetedeki Köşeler

2.3.1.1. Ziraat sanatları – Ev ve ziraat Sanatları Köşesi

Ziraat Sanatları/Ev ve Ziraat Sanatları başlıklarında toplam 31 makale yazılmıştır. Makaleler 2-126. sayılar arasında yayınlanmış, takribi her dört sayıda bir gazetede bu köşeye yer verilmiştir. Makalelerin neredeyse tamamı evde/mutfakta yapılabilecek çeşitli tüketim ürünleriyle ilgilidir. Bunlardan öne çıkan başlıklar çeşitli meyvelerden; şarap, reçel, şurup, marmelat, şıra yapımı, pekmez, sirke ve turşu yapımıdır.

Bu makalelerde her zaman yalnızca tarif verilmez bazen konuyla ilgili tarihsel bilgiler de verilir. Örneğin "Ziraat Sanatları: Şarapçılık" başlıklı yazıda memleketimizde önceden ne kadar şarap yapılıp ihraç edildiği, savaşın bu oranlara etkisi ve şarapçılık konusunda güncel durumdan bahsedilir. Daha sonra evde şarap yapımına dair bilgiler aktarılır.[91] Pekmez yapımının anlatıldığı yazıların bazılarında ise tarife ek olarak seçilecek meyvenin ideal formundan başlayıp saklama yöntemlerine kadar bahsedilir.[92]

Bu köşedeki yazılarda verilen tarifler dönemle de ilişkili olarak (1940'lar) her şeyden faydalanmak, hiçbir şeyi ziyan etmemek, çöpe atmamak ve muhtemelen daha az masraflı olması için mümkün olduğunca her şeyi evde yapmak üzere yazılmıştır. Bazı yazılarda rastlanan "portakalın kabuğunu çöpe atmak caiz değildir, bu nedenle

[91] "Ziraat Sanatları: Şarapçılık", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 2, 1943, s.47.
[92] Fikri Karaesmen, "Ev Ziraat Sanatları: Dut Pekmezi", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi** Sayı 6, 1943, s.146,147.

ondan şekerleme yapalım" gibi cümleler[93] bize bu makalelerde yalnızca tarif verilmediğini de gösterir. Tariflerin pek çoğunda kullanılacak alet ve malzemeler her evde bulunacak türdendir. Çekirdek ailelerin geçimini kolaylaştırmak ve rahatlamak üzere yazılmış olmaları muhtemeldir.

Bunun yanı sıra ele alınan kimi konular, bu yazıların çiftçi ya da köylüden ziyade şehirliler için yazıldığını düşündürür. Tarifi verilen sirke, pekmez, reçel ve şarap gibi ürünlerin yapımında temel gaye, bu ürünleri tüketmekle beraber mahsulün bozulmasını engellemektir. Özellikle pekmez ve şarap yapımında kullanılan dut gibi meyveler toplandıktan sonra uzun süre taze kalamaz ve hızlıca bozulurlar. Dolayısıyla bu mahsulleri değerlendirmenin en iyi yolu, mahsulleri yukarıda tarifi verilen ürünlere dönüştürmektir. Kırsal alanlarda şehirlere oranla daha fazla tarım yapılıyor olduğu göze alındığında, bu bilgilerin, tarımla görece daha az ilgilenen şehirliler gözetilerek yazıldığı düşünülebilir. Bu nedenle bu köşenin hedef kitlesinin, çiftçi ya da köylüden ziyade şehirliler olduğu ileri sürülebilir.

Yazarlar arasında Reşat Aktan, Kamuran ve Nuran Ekimci, Salih Zeki, Fikri Karaesmen isimleri görülür. Bu başlıkta en çok yazan Reşat Aktan'dır (1917-1977). Reşat Aktan yüksek ziraat mühendisidir. Gazeteye yazı gönderdiği dönemde, Yüksek Ziraat Enstitüsü ziraat sanatları asistanlığı yapmaktadır.[94]

2.3.1.2. Meyve Bahçesi/ Bahçıvanlığı

Gazetede en yoğun biçimde yazı yayımlanan başlık olan "Meyve Bahçesi/Bahçıvanlığı" köşesi, Cemal Koygun, O. Ferit Uyguç ve Lütfü Deveci gibi alanında uzman isimlerin kaleme aldığı yazılarla şekillenmiştir. Toplam 110 yazının bir kısmında şeftali, erik, hünnap, kayısı, elma, kiraz, armut, vişne gibi meyve ağaçların nasıl yetiştirilmesi gerektiği etraflıca anlatılır. Bazı yazılarda seçilen meyvenin nasıl yetiştirilmesi gerektiği tarif edildikten sonra, takip eden sayılarda bu

[93] Kamıran Ekimci, "Ev Ziraat Programı: Portakal Kabuklarından Nasıl İstifade Etmeli: Portakal Şekerlemesi ve Portakal Reçeli", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi,** Sayı 36, 1945, s.245.

[94] Reşat Aktan, daha sonra California Üniversitesi Berkeley'de doktorasını tamamlamış, tarım ekonomisi konusunda uzman bir akademisyen olmuştur. Bkz. Prof. **Dr. Reşat Aktan'a Armağan**, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları No: 516, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 1982. Aktan ayrıca 17 Kasım 1974 ile 31 Mart 1975 yılları arasında Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı olarak görev almıştır.

meyvenin bahçesinin nasıl kurulacağı açıklanır. Örneğin 34. Sayıdaki yazı kayısı fidanlarının yetiştirilmesini anlatırken, üç sayı sonra kayısı bahçelerinin meydana getirilişine dair başka bir yazı yayınlanır. Bu örneğin içerik açısından daha zengin olan versiyonları kiraz, vişne ve hünnap yetiştiriciliğine dair yazılarda görülür.[95]

Bu köşede yalnızca çeşitli meyvelerin fidanlarını yetiştirmek ve meyve bahçesi kurmak anlatılmaz. Bir meyve bahçesi kurmak isteyen ya da kuranlara yönelik yazılara da rastlanır. Bu okuyuculara, ağaçtan sürekli mahsul alma yolları,[96] meyve bahçesi olarak kullanılacak tarlanın nasıl hazırlanması gerektiği,[97] meyve bahçelerinde fidanların yerleri, sıraları ve dikimlerine dair bilgiler[98] veren yazılar vardır. Hatta bir yazıda bir dönüm meyveliğin kurum ve bakım kapsamlı bir şekilde tüm yönleriyle anlatılır.[99]

Meyve bahçesi kurmak isteyenlere hangi meyve ağacının nasıl yetiştirileceği, meyve ağaçlarından meyve bahçesi kurmanın nasıl bir iş olduğu, maliyeti, kazanç elde edilmeye başlanacağı muhtemel zaman anlatılır. Bununla da kalmaz fidan seçme, taşıma, dikme, sulama, budama, aşılama, meyve toplama, taşıma, saklama ve ambalajlama dahi anlatılmaktadır. Bu köşede yayınlanan makaleler kelimenin tam anlamıyla meyve bahçesi sahiplerine ve kurmak isteyenlere rehberlik etmektedir.

2.3.1.3. Hayvan Hekimi

Hayvan Hekimi/Veteriner Köşesi başlıklarında 30 yazı yayınlanmıştır. Bunların büyük bir kısmı Ekrem Vardar, A. Ö., Turgut Argun imzalıdır. Bu köşede büyükbaş ya da kanatlı hayvanlarda ortaya çıkan hastalıklar, salgın hastalıklar ve bunlarla mücadele etme yöntemleri incelenmiştir. Veteriner hekimler tarafından

[95] Bkz. Cemal Koygun, "Meyve Bahçıvanlığı: Kiraz, vişne ve vişnap fidanlarının yetiştirilmesi", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 49, 50, 51, 52, 1945.
[96] İlhami Oğuz, "Meyve Bahçesi: Ağaçlardan Devamlı Mahsul Alma Çareleri", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 39, 1945, s.288,289.
[97] Cemal Koygun, "Meyve Bahçıvanlığı: Meyvelik Kurulacak Tarlada Derin İşleme ve Toprak Hazırlığı. Meyveliklerin Yabancı ve Zararlı Otlardan Kurtarılması", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 59, 1946, s.103-106.
[98] Cemal Koygun, "Meyve Bahçıvanlığı: Yeniden Kurulacak Meyveliklerde Dikilecek Fidan Yerlerinin İşaretlenmesi, Sıraların Doğruluğu ve Dikim Usulleri", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 63, s.206-208.
[99] Cemal Koygun, "Meyve Bahçesi: Bir Dekar Meyveliğin Kurum ve Meyve Verinceye Kadar Bakım Masrafları", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 31, 154-156.

kızılkurt, şap, şarbon, ruam, veba, influenza gibi hastalıklara dair pek çok bilgi verilmiştir.

Örneğin 4. sayıda şap hastalığının belirtileri, nasıl göründüğü, aşamaları, bulaşma sebepleri ve tedavisinden bahsedilir. Birkaç yazıda Şarbon hastalığının memleketimizde her sene büyük zararlara yol açtığı söylenir. Hatta bu hastalığın sinekler vasıtasıyla insanlara bulaştığından da bahsedilir. Bir tedavisi bulunmayan bu hastalığa yakalanan hayvanlar için, gazetedeki yazılarda hastalık dönemi ve ölüme dair bilgiler verilmiştir. Koyun ve keçilerin, hastalıktan korunmak için aşılanabileceği söylenmiştir. Hastalığın seyri anlatılmış, bu hastalık nedeniyle ölen hayvanların gömülmesi ve üstünde sönmemiş kireç ya da ot ve çalı yakmak gerektiği tembih edilmiştir. Bulaşma riskini engellemek için bu hayvanların leşlerinin ortada kalmaması, derilerinin yüzülmemesi gerektiği vurgulanmıştır. Hastalığın sebebinin toprakta yaşayan bir mikrop olduğu söylenir. Şarbonun hayvanlara, mikroplu topraktan otlanmak nedeniyle geçtiği anlatılır.[100]

Ruam adlı bir başka hastalığın anlatıldığı yazıda önce hastalık tanıtılır. Hastalığın hayvanın derisine, burnuna ya da çene altına yerleşebileceği söylenir. Ancak bazen dışarıdan görmenin mümkün olmayacağı şekilde iç organlardan yayılmasının da mümkün olduğu dile getirilir. Tıpkı şarbon gibi ruamın da tedavisi yoktur ve aynı şekilde insanlara bulaşma riski vardır. Makalede bu hastalığa yakalanan insanların da yaşamasının mümkün olmadığı söylenir.[101] Hayvan hastalıkları için, "Marazi Madde Muayeneleri ve Hastalık Teşhislerinde Kıymeti" başlıklı, tedavi yöntemlerinde mikrop muayenesinin önemini vurgulayan bir makale de yayınlanmıştır.[102]

[100] "Hayvan Hekimi - Çiftlik Veterineri: Hayvanlarda Dalak Hastalığı, Şarbon İlleti", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 29, 1944, s.109,110.
[101] Fikri Karaesmen, "Hayvan Hekimi- Çiftlik Veterineri: Ruam Yahut Mangafa Hastalığı. Hayvanlardan İnsanlara Da Bulaşan Hastalıklar Hakkında Sağlık Öğütleri", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi,** Sayı 64, 1946, s.235, 236.
[102] Melahat Pusat, "Veteriner Hekimliği: Marazi Madde Muayeneleri ve Hastalık Teşhislerinde Kıymeti", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 101, s.20.

Hayvan hekimi köşesinde yalnızca hayvan hastalıkları değil, hayvanlardan insanlara bulaşma riski olan hastalıklar için de bir dizi yazı yazılmıştır.[103] Hatta bu konuda, "Hayvan Hekimi: Hayvanlardan İnsanlara Geçen Hastalıklar Savaşında Veterinerlerin Vazifeleri" başlıklı bir yazı da kaleme alınmıştır.[104]

Hastalıklara ek olarak, bazı hayvanların rahatsızlıklarına da yer verilmiştir. Örneğin beygirlerin sancı türleri, sancı çekme ve topallık sebepleri, ayak ve tırnak hastalıkları, develerde karın şişliği, keçilerde ciğer ağrısı, mandalarda hırlama, geviş getiren hayvanlarda oburluk sorunu gibi içeriklere sahip yazılar da vardır.[105]

2.3.1.4. Ticaret ve Ziraat Haberleri ve İstanbul Ticaret Borsa ve Piyasası

Gazetede en çok yazılan başlıklardan biri Ticaret ve Ziraat Haberleri olmuştur. Bu köşede yazılan 83 yazının neredeyse tamamı imzasız yayınlanmıştır. Burada, tam olarak köşenin ismiyle örtüşen nitelikte, örneğin yeni şeker fabrikalarının açılışına dair duyurular (Alpullu, Eskişehir, Uşak, Turhal)[106] gibi ziraat ve ticarete dair "haber" niteliği taşıyan gelişmeler okuyuculara aktarılır. Buna ek olarak Ziraat ve Ticaret Bakanlığı'nca alınan yeni kararlar, yapılan değişiklikler, yeni kanunlar, vergiler gibi çiftçiyi ilgilendiren haberler yayınlanır.

Bu köşedeki yazıların bir süre sonra sınıflandırıldığı, başlıklarının kalın yazıldığı görülür. Kategorize edilen haber yazılarını okumak da ihtiyaç duyulan haberi bulmak da kolaylaşmıştır. Bu başlıklar örneğin: "Ankara'da Teknik Ziraat Kongresi", "Yeni Gümrük Kanunu", "Yeni Bir Şeker Fabrikası", "Çiftçilere Toprak Dağıtımı" şeklindedir.[107] Başlıklarda, ilgili habere dair kısa açıklamalar yapılır.

İstanbul Ticaret Borsa ve Piyasası köşesi gazetede yalnızca 11 kere yayınlanmıştır. Genellikle en son sayfada, buğday, arpa, mısır, bulgur, pirinç, patates,

---

[103] Bkz. Fikri Karaesmen, "Hayvan hekimi çiftlik veterineri. Hayvanlardan insanlara da bulaşan hastalıklardan Şarbon yahut Dalak", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi,** sayı 63, 1946, s. 202-203. Diğer hastalıklar hakkında 64, 65 ve 66. Sayılara başvurulabilir. İlgili makalelerin tam bibliyografik künyeleri için tezin ekler bölümüne bakılabilir.

[104] Turgut Argun, "Hayvan Hekimi: Hayvanlardan İnsanlara Geçen Hastalıklar Savaşında Veterinerlerin Vazifeleri", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 75, 1946, s.454.

[105] Bu yazılar **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**'nin 8, 9, 16, 21 ve 94. Sayılarındadır. İlgili makalelerin tam bibliyografik künyeleri için tezin ekler bölümüne bakılabilir.

[106] "Küçük ve Faydalı Bilgiler", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 1, 1943, s.29.

[107] "Ticaret ve Ziraat Haberleri", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 29, 1944, s.110.

zeytinyağı, sadeyağ ve fındık gibi çeşitli mahsullerin kilo fiyatları listelenmiştir. Ziraat ve Ticaret Gazetesinde, "haber" içeriği ve niteliği taşıyan yazılar yalnızca bu iki köşede kendine yer bulmuştur.

2.3.1.5. Çiçek ve Süs Bahçesi

Bu köşede yayınlanan yazıların büyük bir kısmı bir sonraki bölümde biyografisini işleyeceğimiz, çiçekçilik konusunda uzman olan bahçe mimarı Mevlüt Baysal tarafından yazılmıştır. Kemal Çetin Akyazı ve Cemal Koygun gibi farklı yazarların da imzalı yazılarına rastlanır. Köşede 1 ila 147. sayılar arasında çiçek ve süs bahçesi konulu 38 yazı yayınlanmıştır. Yazıların çoğunda yıldız çiçeği, kuzgun kılıcı, begonya, sümbül, kaktüs, zambak, lale, nergis gibi pek çok çiçeğin nasıl yetiştirilmesi gerektiği anlatılır. Çiçeğin halleri olarak adlandırabileceğimiz tomurcuklanma, çiçek açma, çiçeklerin dökülmesi, bazı çiçekler için yaprakların dökülmesi gibi evreler anlatılır. Her bir evre için ne yapılması gerektiği okuyucuya açıklanır.[108]

Bu yazıların bazıları apartman dairelerinde ve balkonlarında saksı çiçeği yetiştirmek isteyenlere bazıları da bahçesi olanlara hitap eden küçük ölçekli yazılardır. Evdeki alet ve imkanlarla yapılabilecek yöntemleri okuyucuya sunar. Bazıları da çiçekçiliği iş edinecek/ticaretini yapacak ya da yapmakta olan kişiler içindir. Örneğin birinci sayıda yayınlanan "Çiçek Bahçesi: Çiçek Bahçelerinde Sümbül Nasıl Yetiştirilir?" başlıklı yazının ikinci paragrafında bu durum açıkça "sümbül yetiştiriciliğini iş edinerek ticaret yapmak niyetinde olanlara yol gösteriyoruz" sözleriyle belirtilir.[109]

Her çiçeğin bir mevsimi olması dolayısıyla, bu köşedeki bazı yazılar yayınlandığı tarihte açmakta olan çiçeklerle ilgilidir. Örneğin Kasımpatının anlatıldığı yazı ekim sonunda yayınlanmıştır. Çiçeğin önce tarihi ve ifade ettiği anlam, daha sonra tarlada ve saksıda nasıl yetiştirileceği anlatılır. [110]

---

[108] Cemal Koygun, "Çiçek ve Süs Bahçesi: Paşa Çiçeği Yahut Yılbaşı Çiçeği", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 147, 1952, s.134-135.
[109] Mevlüt Baysal, "Bahçelerde Sümbül Yetiştirilmesi: Çiçek Bahçelerinde Sümbül Nasıl Yetiştirilir?", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 1, 1943, s.17-18.
[110] Mevlüt Baysal, "Çiçek Bahçesi: Sonbahar Kraliçesi Krizantem, Kasımpatı", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 2, 1943, s.45-46.

Bu köşede, sayıca daha az olan içerik bakımından farklı yazılar da vardır. Bunlar bir çiçeğin yetiştirilmesinden ziyade çiçekçilikle uğraşan ya da ilgi duyan kişilere tavsiye/öğüt niteliğindedir. Bunlara örnek olarak "Süs Bahçelerinde Renk ve Ahenk"[111], "Çiçek Meraklılarına Bazı Notlar"[112], "Çelenk ve Sepet Nasıl Yapılır"[113], "Bir bahçenin güzelliği nasıl artırılır?"[114] yazıları verilebilir.

2.3.1.6. Küçük ve Faydalı Bilgiler

Genelde imzasız yayınlanan küçük ve faydalı bilgiler köşesi gazetenin son sayfalarında yer alır. Çoğunlukla sayfanın dörtte biri kadar yer kaplar ancak iki sayfa uzunluğunda olanı da vardır.[115] Bu köşede yayınlanmış toplam 36 yazının içeriğine bakıldığında bazen tek bir konu/bilgi verildiği bazen de iki üç ayrı konuda farklı bilgiler verildiği görülür. Bu yazıların iki ayrı okur türüne hitap ettiği fark edilmiştir.

Bir kısmı çiftçiye hitaben zirai içerikli bilgiler verir. Örneğin "Beygirlerin nalları ne kadar dayanır?", ya da ineklerin idrarlarından gübre olarak nasıl yararlanılır gibi sorulara yanıtlar verilmiştir.[116] Bir başka örnekte ise çekirgenin besin değeri anlatılmış ve hayvancılıkla uğraşanlara çekirge ununun hayvan yemine katılması önerilmiştir.[117]

Yazıların bir kısmı ise toplumun her kesiminden okuyucunun işine yarayacak cinstendir. Örneğin bir sayıda, turşuyu evde uzun süre saklayabilmek için bir tarif verilir.[118] Başka bir sayıda "En nefis ve makbul bal"ın hangisi olduğu ele alınır[119], bir

[111] Nuri Güneşi, "Süs ve Çiçek Bahçesi: Süs Bahçelerinde Renk ve Ahenk", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 83-84-85, 1947, s.153.
[112] "Çiçek ve Süs Bahçesi: Çiçek Meraklılarına Bazı Notlar", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 92, 1947, s.337.
[113] Mevlüt Baysal, "Çiçek ve Süs Bahçesi: Çelenk ve Sepet Nasıl Yapılır", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 78, 1946, s.492-495.
[114] Nurettin Togay, "Çiçek ve Süs Bahçesi: Bir bahçenin güzelliği nasıl artırılır?", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 63, 1946, s.209-203.
[115] "Küçük ve Faydalı Bilgiler", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 90, 1947, s.291,292 .
[116] "Küçük ve Faydalı Bilgiler", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 80, 1947, s.38 .
[117] "Küçük ve Faydalı Bilgiler", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 42, 1945, s.350. Gazetenin bu sayısında ekin düşmanı olarak tarif edilen çekirgeler ve zararları hakkında da bir makale yer alır.
[118] "Küçük ve Faydalı Bilgiler", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 20, 1944, s.485.
[119] "Küçük ve Faydalı Bilgiler", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 42, 1945, s.350.

diğer sayıda ise satın alınacak balığın taze olup olmadığının nasıl anlaşılacağı 8 madde ile okuyucuya açıklanır.[120]

2.3.1.7. Diğer Köşeler

"Muhabir Mektupları" köşesinde seyrek aralıklarla toplam 12 yazı yayınlanmıştır. Bunların 6 tanesi haber yazısıdır ve çoğu Osman Nuri Taner imzalıdır. İçerikleri Ziraat Bakanı'nın ziyaretleri ve Urfa'daki çekirge istilası ile ilgilidir. 1 tane "Muhabir Mektupları ve Seyahat Notları" 1 tane de "Köy İlaçları: Muhabir Mektupları" başlıklı yazı yayınlanmıştır.

"Ticaret Ansiklopedisi" ve "Mal Bilgisi" başlıklı köşelerde toplam 19 yazı yayınlanmıştır. İmzasız yazılan bu başlıklarda "Manifatura Tabirleri ve Nevileri" gibi ticari terimlerin tanımları açıklanır. Bir de ticari değeri olan ürünlerin çeşitlerinden ve piyasa fiyatlarından bahsedilir.

"Köy Hikayesi" köşesinde, yaşanmış köy hikayeleri Şevket Arı imzasıyla yayınlanmıştır.[121]

"Mahsul Hekimliği" köşesinde, gazetedeki çeşitli yazarların imzalarına rastlanır. Bu makalelerde ekinlerdeki hastalıklar ve haşerat ile nasıl mücadele edileceği anlatılır.

"Kimyager Köşesi" başlığında, sirke, peynir, kahve, un gibi çeşitli ticaret mallarının muayenesinden bahsedilir.

"Sağlık Öğütleri" köşesinde Dr. Sait Sağlam ve Nurettin Togay'ın imzaları görülür. Hastalıktan/hastalıklardan kendimizi nasıl koruyabiliriz? Hangi besinleri tüketmeli, hangi vitaminleri almalıyız? Çeşitli meyve sebzelerin faydaları nelerdir? gibi başlıklarda yazılar yer alır.

"Ziraat Aleminde" başlığındaki pek çok yazı Nezahat Nurettin Ege tarafından yazılmış ya da tercüme edilmiştir. Başlık kendi içinde "Amerikan Ziraat Aleminde"

[120] "Küçük ve Faydalı Bilgiler", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 7, 1944. s.160.
[121] Bir sonraki bölümde yer alan "Yazar Biyografileri" başlığındaki Şevket Arı biyografisinde bu hikayelerden bahsedilmektedir.

ve "Ziraat Aleminde" şeklinde ikiye ayrılır. Ziraat alemindeki gelişmeler, yenilikler, buluşlar ve haberlerden bahsedilir.

"Sebze Bahçesi" köşesinde bir sebze bahçesinin nasıl kurulması gerektiği, yerli ve yabancı sebzelerin açıklamaları, ekme-budama-gübreleme işlemleri anlatılır. O. Ferit Uyguç ve Ali Sati Ekimci'nin imzaları görülür.

Bunların yanı sıra tam olarak köşe diyemeyeceğimiz ancak gazetede devamlı yayınlandığına rastladığımız konular vardır. Bunlar; bağcılık, sütçülük ve peynircilik, tavukçuluk ve yumurtacılık, arıcılık ve balcılık, zeytincilik ve konservecilikle ilgilidir.

Gazetenin yukarıda ana hatlarıyla betimlenen içeriğinin bu şekilde meydana getirilmesinde, iki faktör etkili olmuş görünmektedir. Birincisi, bir sonraki bölümde ele alındığı üzere, gazetenin Salih Zeki Ekimci dahil ziraat alanında yetişmiş uzman kadrosunun, ülkenin kuruluş yıllarındaki ziraat politikalarıyla uyumlu olarak halkı bilimsel yöntemlerle tarım ve hayvancılık yapmaya teşvik etmesidir. Köy enstitüleri, 4-K Projesi[122], tarım kooperatifleri gibi birçok kuruluş ve organizasyon, bireylerce geliştirilmiş yöntemleri iyileştirmek, bilimsel yöntemleri toplumla tanıştırmak ve bu doğrultuda hem iş yükünü hafifletmek hem de verilen emek karşısında olabilecek en yüksek verimi almak üzeredir. Bir ziraat mühendisi olarak mesleğini yayıncılıkla icra eden Ekimci ve bu hususta onunla aynı noktada yer alan yazar kadrosu, aldıkları eğitimin karşılığını vermek ve memleketin kalkınması adına halka yönelik yayınlar yapma arzusundadır. Bu yaklaşım, uzmandan halka doğru "dikey" doğrultuda inşa edilmiş ve popüler bir bilimsel içeriği meydana getirmiş gibi görünmektedir. Ancak bu tek yönlü bir ilişki değildir. Gazetenin içeriği, okuyucularıyla kurduğu ilişkiden aldığı geri dönüşlerle de şekillenmiştir.

Bir önceki bölümde anlatıldığı gibi Salih Zeki Ekimci, Ziraat ve Ticaret Gazetesi'ni çıkarmadan önce, o zamana kadar yayın yapan zirai gazeteleri inceler. Bu gazetelerin uzun ömürlü olmalarının sebeplerini irdeler ve onların kendilerini halka sevdiremedikleri sonucuna varır. Buradan hareketle, Ekimci'nin gazetesini yayınlarken önceledığı hususlar arasında, okuyucunun yayını sevmesi, son derece

[122] Bkz. Tezin 3. Bölümünde yer alan Ali Sati Ekinci biyografisinde 4-K Projesi açıklanmıştır.

önemli bir yerde durur. Bizce, bu gazeteyi başından beri ayakta tutan, okuyucuların alakası ve sevgisidir. Okuyucu, gazeteyi bir bilgi ve tecrübe kaynağı olarak görmüştür. Ekimci, "arpalık/gediklik" davasından sonra gazete idarehanesinde çıkan yangın için "her şeyimizi kaybettik" ifadelerini kullanır. Aynı gün, gazetenin neşrine ara verilmemesi için kendisini ve yayınını seven kişilerin bir araya geldiğini söyler.[123] Bu olay da gazeteye duyulan sevginin bir göstergesidir. Halk, en başta kendisinin gözetildiğine ikna olduğu bu yayını sevmiş ve gazetede okuyucu ile organik bir ilişki inşa edilmiştir. Gazetedeki sürekli köşelerden biri olan "Sorulara Cevaplar" kısmı bu iddiayı destekler niteliktedir.

2.4. Ziraat ve Ticaret Gazetesinin Okur Profili ve Okuyucularıyla İlişkisi

Ziraat ve Ticaret Gazetesinin okur profili oldukça çeşitli ve zengindir. Öğrenci, çiftçi, müteahhit, memur, fabrikatör, ziraat teknisyeni, bağcı, eski milletvekili, kadın, erkek, çocuk, yaşlı, şehirli, köylü gibi birçok yerden, yaş aralığından, statüden, meslekten okuyucuları vardır. Gazete, aralıklarla da olsa 45 yıl yayın yapmıştır. İsmindeki tek değişiklik "Osmanlı" ibaresini kaldırılmasıdır. Sahibi ve başyazarı hiç değişmemiştir. Bu nedenle yayına her tekrar başladığında okuyucu tarafından tanınan ve bilinen bir gazetedir. Dolayısıyla 45 yıllık yayın hayatının başlarında çocuk, sonlarında ise yetişkin ve uzman olan isimler vardır.

Yukarıda okuyucu profilleri arasında sayılan öğrencilerden bazıları, okul yıllarında Ziraat ve Ticaret Gazetesi'ni hevesle okumuş, okulu bitirip meslek hayatına başladıktan sonra gazeteye yazı göndermişlerdir. Yani yazar kadrosundaki bazı isimlerin gazete ile olan ilişkisi okuyucu olarak başlamıştır. Hatta bu isimlerden biri, aslında ziraatla hiçbir tanışıklığı ve ilgisi olmadığı halde ziraat okumaya, Ziraat ve Ticaret Gazetesi sayesinde karar veren Fikri Karaesmen'dir.

Gazetede 29 imzalı yazısı yayınlanan Karaesmen, gazetenin 40. Yıl Özel Sayısında gazeteyle tanışma hikayesini anlatır. Buna göre Karaesmen 13 yaşındayken (Meşrutiyet öncesi), bir kütüphane vitrininde **Osmanlı Ziraat ve Ticaret Gazetesi**'ni görür ancak anlamayacağını düşünür. Ayrıca okullara gazete götürmenin yasak olması

[123] Salih Zeki Ekimci, "Ziraat Tarihinden Bir Sahife Meslek Hayatımın Kırk Yıllık Hatırası", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi,** Sayı 83-84-85, Mart-Nisan 1947, s.105.

nedeniyle satın almamaya karar verir. Daha sonra okulda bir arkadaşını gazeteyi okurken görür. Bağcılık üzerine bir makale olduğunu fark edince çok şaşırır, böyle bir konunun gazetede yer almasını anlamlandıramaz. Şehirde doğup büyüyen Karaesmen tarıma yabancı olduğunu söyler. Bir süre sonra dayısı gazetenin idare memurluğuna atanır. Gazeteyle olan yakınlığı da böyle başlar. İdarehaneye gidip gelen Fikri Karaesmen, Şaban Hami Bey'den Salih Zeki Ekimci'ye kadar idari kadro ve yazarlarla tanışır. İdarehanede herkesin gazeteye yazı yetiştirme telaşında olduğunu söyler. Orada gördüğü sevgi ve sakinlik nedeniyle, ders çalışmak için idarehaneye gitmeye başladığını dile getirir. Burada yazarların kendisine ziraat bilgisi ve kültürü aşıladığını söyleyen Karaesmen, okuldaki ziraat derslerinde bu nedenle zorlanmadığını, hatta ticaret odası ve zahire borsası gibi kavramları ve işlevlerini öğrendiğini dile getirir. Daha sonra gazete İstanbul'a taşınır. Karaesmen, idarehanede geçirdiği vakit ve gördüğü muamele dolayısıyla ziraata heves ve ilgi duyduğunu, bu nedenle Bursa Ziraat Mektebi'nde okumaya karar verdiğini söyler. Henüz öğrenciyken ilk yazısını **Köylü** adlı gazeteye gönderir. Daha sonra Ziraat ve Ticaret Gazetesi'ne de yazılar yazmaya başlar. Gazetenin yaşamındaki etkisini şu cümlelerle açıklar:[124]

> "Beni ziraatçı yapan bir gazetede imzamın bu suretle görülmesi o zaman için beni bir hayli sevindirmişti hele gazetenin yazılarından ve mektep hocalarımdan gördüğüm takdir pek fazla olmuştu.
>
> Araya harbler girdi değişen hayat şartları içinde sâkit ve atıl yuvarlandık. İnkılâbımızdan sonra yayınlanmaya başlayan (Yeni Çiftlik, Dönüm, Ziraat) gazetelerinde yazılar yazdım. Şimdi vakit ve fırsat buldukça beni yetiştiren (Ziraat ve Ticaret) gazetemize bilgi ve kabiliyetim derecesinde yazmaya devam ediyorum.
>
> Bu sahalarda küçük bir varlığım varsa onu (Ziraat ve Ticaret) gazetesine borçlu olduğumu burada şükranla itiraf ederim."

Tıpkı Fikri Karaesmen'de olduğu gibi Nurettin Togay'ın da gazete ile olan ilişkisi, henüz 20 yaşındayken bir kitapçı vitrininde **Osmanlı Ziraat ve Ticaret Gazetesi**'ni görmesiyle başlar. Gazeteyi bir süre hevesle okur, daha sonra çeşitli

[124] Fikri Karaesmen, "(Ziraat ve Ticaret Gazetesi) ne Ait Hatıralar ve Gazetenin Üzerimde Yaptığı Tesirler", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 83-84-85, 1947, s.167.

bağlantılarla yazar kadrosuna dahil olur.[125] Aynı şekilde gazete yazarlarından Refet Diker de Halkalı Ziraat Mektebi'nde öğrenciyken gazetenin ilk nüshasının okula geldiğini söyler. Gazetede 25 imzalı yazısı yayınlanan Diker'in de gazeteyle ilişkisi okuyucu olarak başlar.

Saydığımız isimlerin dışında kalan gazete okuyucuları başta da değinildiği gibi oldukça çeşitlidir. Gazetenin okuyucularına dair edindiğimiz bilgiler "Sorulara Cevaplar" köşesinde yayınlanan yazılardan gelir. Okuyucular, merak ettikleri her şeyi gazeteye mektup yazarak sorarlar. Bu sorular, rızaları alınmak suretiyle, soruyu soranın ismi, ikamet ettiği yer ve bazen mesleği ile birlikte gazetede yayınlanır ve cevaplanır.

Buradaki bilgilerden hareketle, okuyucuların kimisinin büyükşehirlerde kimisinin köylerde yaşadığı ortaya çıkmaktadır. Okuyucu profilleri arasındaki bu fark, okuyucuların tamamının gazetede aynı şeyleri aramadığına ve aynı şeyleri bulmadığına işaret ediyor olabilir. Bir önceki başlıkta görüldüğü gibi, gazete içeriğinin bu kadar çeşitli oluşu okuyucu profili ile doğrudan ilişkilidir.

Ziraat ve Ticaret Gazetesi'nin okuyucuları, gazeteye diledikleri soruları sormuş ve yanıt almışlardır. Sorulan sorulardan anlaşıldığı kadarıyla, okuyuculara soru sormak konusunda hiçbir kısıtlama getirilmemiş, merak ettikleri her şeyi açıkça sormaları sağlanmıştır. Böylece, gazete ve okuyucu arasında organik bir bağ ve ilişki oluşmuştur. Bu interaktif ilişki, gazetenin içeriğinin belirlenmesinde aktif bir rol oynamaktadır. Örneğin 144. Sayıda Gönen'den Bahattin Bâtur'un sorusuna gazeteden şöyle bir yanıt gelir:[126]

> "Pamuk ziraati usulünü ve pamuğun ekimi ve mevsimini soruyorsunuz. Mecmuamızda öteden beri pamuk ekimi hakkında bir çok yazılar yazılmış ise de, bu senelerde pamuk ziraatinin kıymet kazanması üzerine yeni abonelerimiz yeniden Akala pamuğu ekimi ve bakımı hakkında pratik yazılar istemekte olduklarından gelecek sayıdan itibaren okuyucularımızı memnun etmeye çalışacağız"

[125] Nurettin Togay, "Gazetemiz Hakkında Hatıralarım", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 83-84-85, 1947, s.110. Bu tanışma hikayesinin ayrıntıları bir sonraki bölümde yer almaktadır.
[126] "Okuyucu Sorularına Cevaplarımız", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, sayı 144, 1952, s. 51.

145. sayıya bakıldığında, "Tarla Ziraatı: Amerikan Akala Pamuğu Nasıl Yetiştirilir?" başlıklı bir yazıya yer verildiği görülür. Akala Pamuğunun ziraatına dair makaleler, takip eden sayılarda da yayınlanmaya devam etmiştir.[127]

31. sayıda Şeref Güner, fındık bahçesinin nasıl kurulacağını sorar. Gazete, gelecek sayıdan itibaren bu konuda makale yayınlayacağını söyler. 32 ve 33. Sayılarda ise "Fındık Bahçesi Nasıl Kurulur: Fındık Ağacının Yetiştirilmesi" başlığıyla yayın yapar.

Okuyuculardan gelen bazı sorular, sorunun yayınlandığı sayıda hemen yanıtlanabilir şekildedir. Örneğin 6. Sayıdaki köşede "İstanbul Erenköyünde Bayan Cazibe" uyuz olan kedisini nasıl tedavi edebileceğini sorar. Cazibe Hanım'a iki ilaç/merhem tarifi verilir ve nasıl uygulaması gerektiği anlatılır.[128] Başka bir okur Türkiye'de iklimi müsait pamuk yetiştirme bölgelerinin neresi olduğunu sormuştur. Cevap, sorunun hemen altında, detaylıca yazılmıştır.[129]

Bazen, okuyucuların sordukları soruları yanıtlamak için gazetenin araştırma yapması gerekir. Örneğin Ankara Ticaret Vekâletinden ismini vermek istemeyen "Bay S. B", "Harbin ilk senelerinde bir teneke beyaz peynirin mal olma fiyatının tetkik edilerek bildirilmesi"ni istemiştir.[130] Gazete bu isteğe karşılık, 1940 ve 1941 yılları için Uzunköprü Ticaret Odası'nın düzenlediği ve İstanbul Ticaret Odası'na gönderdiği iki adet maliyet fiyat listesini yayınlamıştır. Bu listelerde 17kg lık bir teneke peynir üretmenin mandıra sahibine maliyeti bütün kalemlerin tek tek listelenmesi suretiyle (süt ve teneke masrafı, tuz ve lehim ücreti, mandıra işletme masrafı ve buzhane ücreti) tespit edilmiş ve üstüne yüzde 10 kar konularak satış fiyatı belirlenmiştir.

Savaş nedeniyle teknik ekipman ve makinelerin temin edilmesinde sıkıntı yaşandığı için, bazı okuyucular, tedarik konusunda bilgi talep etmişlerdir. Örneğin Denizli'den bağcı Necati Diner, üzüm bağında bir şaraphane yaptırmak istemiş, bunun

[127] Bkz. "Tarla Ziraatı: Pamuk Mahsulü – Amerikan Akala Pamuğu Nasıl Yetiştirilir?" **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 146 ve "Tarla Ziraatı: Pamuk Ekimi – Amerikan Cinsi Akala Pamuğu Nasıl Yetiştirilir?" Sayı 147, 1952.
[128] "Sorulara Cevaplarımız", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 6, 1943, s. 150.
[129] "Sorulara Cevaplarımız", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 144, 1952, s.50-51.
[130] "Sorulara Cevaplarımız", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 10, 1944, s. 245.

için bir üzüm değirmenine ihtiyaç duymuştur. Ancak temin etmek konusunda yaşadığı sıkıntılar nedeniyle gazeteye danışmıştır. Gazetenin cevabı "Bağınızda yaptıracağınız şaraphane için ısmarladığınız üzüm değirmenini İstanbul'da aradık bulamadık. İzmir'de Bornova'da bağcılık istasyonu müdürlüğüne bir mektup yazarsanız belki bir çaresini bulur[131]" olur.

Benzer bir soru, ismini vermeden gazeteye yazan, Çal kazasında Denizli ziraat mücadele teknisyeninden gelmiştir. Ona verilen cevap şöyledir: "Şu sırada Avrupa'dan püskürgeç - yolverizatör getirilmemektedir. Bakır bulamadıkları için İstanbul'da yerli fabrikalar da yapmıyorlar. İzmir'de yapıldığını işittik. Oradan arayınız.[132]"

Bazı okuyucular ise yalnızca soru sormuyor, gazeteye öneride bulunabiliyorlardı. Örneğin Emin Erin Bey, puntonun küçültülmesi ve böylece sayfalara daha fazla yazı ve resim eklenmesini gazeteye tavsiye eder.[133]

Bu köşede yer bulan soruların çeşitliliği dikkat çekicidir. Ziraat kitabı soran, ürünleri etkileyen hastalıklar ve ekinlere dadanan zararlılardan kurtulma yolu arayan, bitki/çiçek bakımı hakkında bilgi isteyen, gazetede yayınlanmasını istediği konuyu söyleyen, hayvan yetiştiriciliğiyle ilgili ya da evcil hayvanın iyileştirmek için veterinerlik soruları soran, takdir ve tebrik eden, merak ettiği herhangi bir sorunu dile getiren (bir kilo koyun sütünden ne kadar yoğurt çıkar gibi) pek çok okur sorusuna rastlanır.

Salih Zeki Ekimci, bir ziraat gazetesi çıkarma fikrini edindiği andan itibaren olukça planlı ilerlemiş, okuyucuya yayını sevdirme, onları gözetme ve anlayabilecekleri bir Türkçe ile yazı yazmak şeklinde bir program oluşturmuş, gazetenin içeriğini interaktif yollarla meydana getirmiştir. Sorulara Cevaplar köşesinden anlaşılabileceği üzere, içeriğin belirlenmesinde karşılıklı roller vardır. Bazen gazete okuyucuyu bazen de okuyucu gazeteyi içerik açısından yönlendirir. Tüm bu olgular zincirinin merkezinde ise bu içerikleri kaleme alan yazarlar bulunmaktadır.

[131] "Sorulara Cevaplarımız", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 19, 1944, s. 453.
[132] "Sorulara Cevaplarımız", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 19, 1944, s. 453.
[133] "Sorulara Cevaplarımız", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 24, 1944, s.581.

Yazar kadrosu, Ekimci tarafından belirlenen düsturu edinmiş, yazıları gazetenin istediği formatta yazmıştır. Ancak neredeyse her birinin üslubu ve konuyu ele alışları birbirinden farklıdır. Bu bağlamda, bir sonraki bölümde gazetenin yazar kadrosu incelenecek ve yazar profilinden bahsedilecektir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
ZİRAAT VE TİCARET GAZETESİ YAZARLARI

Halk tarafından sevilen ve memleketin dört bir yanından geniş bir okuyucu kitlesine sahip olan **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**'nin yayıncılık bereketini, gazetede yazısı yayınlanmış yazarlar üzerinden değerlendirmek mümkündür. Gazetenin yayımlanmış 148 sayısına imza atan yazar sayısı 130'un üzerindedir. Yazar sayısının çokluğu, derginin ziraat camiası tarafından ne kadar benimsendiğinin açık bir göstergesidir. Yazarların bir kısmının gazetede 70'ten fazla yazısı bulunmaktadır. Bu yazarları, gazetenin demirbaşı ya da çekirdek kadrosu olarak nitelendirebiliriz. Aralarında **Osmanlı Ziraat ve Ticaret Gazetesi**'nden (1907) itibaren yazarlık yapan isimler dahi vardır. Diğer yandan bazı yazarlar tek bir yazı ile katkıda bulunmuşken, kimilerinin 10lu ya da 20li sayılarda yazısı mevcuttur.

Bu bölümde, **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**'nin yazar profili ele alınacaktır. Bu profili değerlendirmek için öncelikle yazarların eğitim ve meslek durumları ile, görev yaptıkları kurumlara ve bu kurumların coğrafi dağılımlarına bakılacaktır. Genel yazar profili bu ortak özellikler üzerinden değerlendirildikten sonra ya hiç yer almayarak ya da yeterince temsil edilmeyerek bu profilin dışında kalanlara dikkat çekilecektir. Son olarak, gazetede en fazla yazısı bulunan, yani düzenli katkı sağlayan çekirdek yazar kadrosunun biyografileri ayrıntılı biçimde değerlendirilecektir.

3.1. Genel Yazar Profili

Yazarların, yazılarını imzalarken kullandıkları unvanlardan, meslekleri ile ilgili verdikleri ip uçlarından, ya da yazıların içeriklerinin işaret ettiği profesyonellikten yola çıkarak, neredeyse tamamının iyi eğitimli olduğu sonucuna varılabilir. Bu yazarların eğitiminin niteliği her zaman çok açık değildir.[134] Buna rağmen, büyük bir kısmının ziraatla doğrudan ya da dolaylı alanlarda, lise ve üzeri düzeyde eğitim almış oldukları görülmektedir. Yazarlar arasında yüksek ziraat mühendisi unvanını kullanan birçok isim vardır. Bu unvanlar, ilgili kişilerin dönemin koşullarında mezunu olabilecekleri iki okul olan Ankara ya da Halkalı Yüksek Ziraat Mektebi'nden veya yurt dışında bir ziraat yüksek okulundan mezun olduklarını

[134] Bu kadar fazla sayıda yazar için prosografik bir inceleme yapmak bu tezin kapsamının dışındadır.

düşündürür. En başta Salih Zeki Ekimci olmak üzere, Zihni Derin, Nihat İyriboz gibi tanınmış kişilerin de olduğu kalabalık bir yazar grubu Halkalı Yüksek Ziraat Mektebi mezunudur. Bu durum, aralarında Ekimci'nin de yer aldığı; ortak bir zihniyeti paylaşan, okul arkadaşlığı ve mesleki bağlar aracılığıyla şekillenmiş bir çevre ilişkisine işaret ediyor olabilir. Gazete yazarlarından Reşat Aktan,[135] Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi mezunlarındandır. Yazarlar arasında Ankara Yüksek Ziraat Enstitüsünde eğitim görenler de vardır. Yurt dışında eğitim almışlar arasında Berlin'de Yüksek Ziraat Mektebi'nden mezun Mirza Gökgöl ve Ali Sati Ekinci, Nancy Dombal Ziraat Mektebi'nden mezun Osman Ferit Uyguç sayılabilir.[136] Dergide yazısı olan ziraatçilerin hepsi yüksek mühendis değildir. Fikri Karaesmen gibi Bursa Ziraat Mektebi'nden[137] ya da dengi ziraat okullarından mezun yazarlar da vardır.

Bir başka yazar grubu veterinerlik eğitimi kökenlidir. Nurettin Aral, Muzaffer Bekman, Rifat Bankal gibi veterinerler, hayvancılık, hayvan hastalıkları gibi konularda çeşitli yazılar yayınlamıştır. Bunun dışında, iktisat, hukuk ve tıp gibi alanlarda yayımlanmış yazılar da bulunmaktadır. Bu durum, yazar grubunun yalnızca ziraat alanıyla sınırlı kalmayıp farklı disiplinlerde eğitim almış kişilerden oluştuğunu göstermektedir.

Yazarların, yazılarına attıkları imzalarda işleri-meslekleri ile ilgili verdikleri bilgilerden yola çıkacak olursak, yaptıkları işlerle ilgili şu değerlendirmeleri yapabiliriz. Yazarların çoğu Tarım Bakanlığı ve ona bağlı müdürlükler, enstitüler veya istasyonlarda müfettişlik, asistanlık, müşavirlik, şeflik, öğretmenlik, müdürlük yahut devlet çiftliklerinde ziraat mühendisliği gibi görevler yapmaktadırlar. Örneğin Ali Numan Kıraç çiftlik istasyonu müdürü,[138] Baha Öndeş devlet çiftliğinde müdürdür.[139]

---

[135] "Prof. Dr. Reşat Aktan'ın Kısa Biyografisi ve Yayınları", **Prof. Dr. Reşat Aktan'a Armağan**, Ankara, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları No: 516, Ankara Üniversitesi Basımevi, 1982. s. VII.

[136] Bu isimlerin detaylı biyografilerine 3.3. başlıkta yer verilmiştir.

[137] Fikri Karaesmen, "(Ziraat ve Ticaret Gazetesi) ne Ait Hatıralar ve Gazetenin Üzerimde Yaptığı Tesirler", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 83-84-85, 1947, s.166.

[138] A. Numan Kıraç, "Kuduz Sarmaşığı (Pueraria thanbergiana, Benth)" **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 39, 1945, s.284.

[139] Baha Öndeş, "Zirai Müesseselerimizi Tanıyalım Bandırma Merinos Çiftliğinin Kuruluşu ve Gayesi", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 96, t.y., s.420.

O. İhsan Okan Ziraat Bakanlığında müşavirdir,[140] Refet Diker emekli ziraat müdürüdür, Münir Eren Sağlık Bakanlığı Eczacılık Şubesi Genel Müdürüdür,[141] Cemal Koygun Meyve Islah İstasyonu Baş Asistanıdır, Kemal Peker[142] Türkiye Fındık İhracatçılar Birliği Giresun Büro Şefidir, Ali Dural Bahçe Kültürleri İstasyonunda teknikerdir.[143] Tarım bakanlığına bağlı tarım-ziraat okullarında öğretmenlik ya da müdürlük yapan veya diğer okullarda ziraat dersi öğretmenliği yapan yazarlar da vardır. Örneğin Reşat Atabek[144] ve Baki Tümer[145] farklı tarım okullarında tarla ziraatı dersi veren öğretmenlerdir, Fikri Karaesmen, İzmir Ziraat Mektebi'nde öğretmenlik yapmaktadır.[146] Bunlara ek olarak gazeteye Yüksek Ziraat Enstitüsü'nde zirai kimya doçenti olan Sedat Kansu örneğinde olduğu gibi akademisyenlerden de yazı gönderenler olmuştur.[147]

Gazetede tavukçuluk, sütçülük, yumurtacılık, arıcılık gibi hayvansal konulara değinen çok fazla yazı vardır. Bu yazıların yazarları arasında veterinerlikle ilgili işlerde çalışan bir grup dikkat çekmektedir. Örneğin, Muzaffer Bekman[148] ve Nurettin Aral,[149] Ziraat Bakanlığı Veteriner Umum Müdürlüğü'nde mütehassıs müşavirliği (uzman müşavir) yapmaktadır, Rifat Bankal[150] Sirkeci Gümrük Veteriner Müdürü'dür,

[140] O. İhsan Okan, "Ziraat Sanatları-Yer Fıstığından Yağ Çıkarmak Usulü", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi,** Sayı 5, 1943, s.21.
[141] Münir Eren, "Ziraat Kimyası ve Sağlık Binası Süt ve Sütlü Maddeler- Sütün besin kıymeti", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi,** Sayı 83-84-85, 1947, s.137.
[142] Kemal Peker, "Fındık Ticareti, Fındığın Milletler Arasında Kullanılış Tarzı", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi,** Sayı 83-84-85, 1947, s.119.
[143] Ali Dural, "Bahçe Kültürleri İstasyonlarında Fenni Tetkikler", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi,** Sayı 81, 1947, s.52.
[144] Reşat Atabek, "Ziraat Makinaları: Hayvan Pulluklarının Seçilmesi", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi,** Sayı 56, 1946, s.29.
[145] Baki Tümer, "Kauçuk Bitkileri", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi,** Sayı 96, 1947, s.192.
[146] Firki Karaesmen, "Tavşan Yetiştiriciliği Çok Kârlı Bir İştir", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi,** Sayı 9, 1944, s.207.
[147] Sedat Kansu, "Çiftlik Hayvanlarının Bakımı Yurdumuzda Hayvan Yemleri Meselesi", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi,** Sayı 15, 1944, s.363.
[148] Muzaffer Bekman, "Veteriner Köşesi: Kümesleri Nasıl Temizlemeli?", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 16, 1944, s.382.
[149] Nurettin Aral, "Toprak Dağıtım Kanunu Hakkında", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi,** Sayı 34, 1945, S.204.
[150] Rifat Bankal, "Çiftlik Hayvanları – Hayvanların Yetiştirilmesi ve Bakımı", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi,** Sayı 53, 1945, s.543.

Cemal Omurtag[151] ve Kemal Bolat[152] Pendik Veteriner Bakteriyoloji Enstitüsü'nde asistandır, veteriner hekim Nikolaki Mavridis Mavroğlu ise Pendik Bakteriyoloji Enstitüsü Müdürüdür.[153]

Görüldüğü üzere yazarların çoğunluğu devlete bağlı işlerde, memur, uzman, bürokrat ya da teknokrat olarak çalışmaktadır. Türkiye'nin dört bir yanında teşkilatlanmış devlet kurumlarında görev yaptıklarından, gazeteye gönderdikleri yazılar da bu coğrafi dağılımı yansıtmaktadır. Örneğin yazarlardan Nuri Güneşi, Bursa İpek Böcekçilik Enstitüsü'nde asistandır.[154] Fehim Kotan, Muş Ziraat Müdürüdür.[155] Cahit Yılmaz Amasya Teknik Ziraat Müdürlüğü'nde Bağ-Bahçe Uzmanıdır.[156] Vedat Pınar Edirne Arıcılık İstasyonu Müdürüdür.[157] Fikri Tatan Adapazarı Tohum Islah İstasyonunda asistandır.[158] Sami Bayhan Göle/Ardahan İnekhanesi'nin Müdürüdür.[159] Mustafa Karaman Eşme/Uşak'ta ziraat teknisyenidir.[160] Feham Duygu Trabzon Ziraat Müdürüdür.[161]

Yazar kadrosundaki ziraatçıların mevkilerinde de bir çeşitlilik dikkat çekmektedir; stajyerden, İl Tarım Müdürü'ne ve eski Tarım Bakanı'na, Doçentten

---

[151] Cemal Omurtag, "Hayvan Hekimi- Çiftlik Veterineri: Yeni Doğan Yavruların Septisemisi", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi,** Sayı 95,1947, s.402.
[152] Kemal Bolat, "Hayvan Hekimi-Çiftlik Veterinerliği: Hayvan Salgın Hastalıklarında Sağlık Zabıtası Kanunun Önemi", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi,** Sayı 96, 1947, s.432.

[153] Meriç Tanık, "Proving One's Expertise and Its Worth: Agronomists', Forestry Engineers', and Veterinarians' Rhetoric on the Essential Utility of Their Knowledge in the Ottoman Empire and Republic of Turkey", **Diyâr**, Cilt: 6, Sayı 1, 2025, s.84.
[154] Nuri Güneşi, "Böcekçilik ve İpekçilik — Çifte koza ve işlenmesi", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi,** Sayı 39, 1945, s.292.
[155] Fehim Kotan, "Tarla Ziraatı: Kır pirinci nasıl yetiştirilir?", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi,** Sayı 14, 1944, s.337.

[156] Cahit Yılmaz, "Amasya Meyveciliğinin İslahı İçin Çalışmalar – Amasya'da 948 İlkbaharında Bağ-Bahçe Sahipleriyle Yapılan Bir Konuşma", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi,** Sayı 106, 1948, s.129.
[157] Vedat Pınar, "Gözle Görülmeyen Bir Kazanç Kaynağı: Arıcılığımız", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi,** Sayı 107, 1949, s.158.
[158] Fikri Tatan, "Tarla ve Bahçelerde Patates Ziraatı – Adapazarı Patates Tohumluğu Meselesi", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 145, 1952, s.73.
[159] Sami Bayhan, "Göle İnekhanesinin Kuruluşu Çevresine ve Memlekete Sağladığı Faydalar", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi,** Sayı 91, 1947, s.305.
[160] Mustafa Karaman, "Ağaç fidanlarının Dikme Mevsimi", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi,** Sayı 75, 1946, s.446.
[161] Feham Duygu, "Sıcak İklim Meyvelerinden: Ananas Latince fennî adı: ananassa sativa, lindl (Bromelia ananas, L.)", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi,** Sayı 83-84-85, 1947, s.143.

öğretmene, istasyon müdüründen, çiftlik idarecisine kadar pek çok farklı pozisyondan yazar vardır. Buradan, idari kadronun gazeteye gelen yazıları kabul ederken yazarın mevkiinden ziyade profesyonelliğine ve uzmanlığına öncelik verdiği sonucu çıkarılabilir. Yazarların çoğu işinde iyi olan ve kendi uzmanlık alanlarında yazan profesyonellerdir. Örneğin Türkiye'de fasulye soy ve çeşitleri üzerine doktora çalışması yapan Ali Sati Ekinci'nin uzmanlık alanı sebzeciliktir. Gazetedeki 71 makalesinin yarısından fazlası sebzecilik hakkındadır. Bornova Bağcılık İstasyonu Müdürü olan Mübin Onaran'ın tüm yazıları bağcılık üzerinedir.

Aldıkları eğitimin çıktılarını kamusallaştırmak isteyen yazarların, uzmanlık bilgisine sahip olmalarının yanı sıra, "iyi yazı yazabilmeleri" de dikkat çekicidir. Gazetenin yazı dili konusunda önceki bölümde değinildiği üzere açık ve net bir politikası vardır ve gelen yazılar, bu açıdan değerlendirilip seçilmekte ve gerekirse düzeltilmektedir.

3.2. Yazarlar İçinde Görünürlüğü ve Temsiliyeti Eksik Kesimler

Tarım ve hayvancılık uzun yıllar boyunca profesyonel olmayan, "alaylı" kimseler tarafından, deneme-yanılma yöntemiyle yapılmıştır. Türkiye'de ziraat alanının asıl uygulayıcıları da bu kesimdir. Buna karşın, Ziraat ve Ticaret Gazetesinde yazar olarak alaylı ziraatçıların yani köylüler ya da çiftlik sahiplerinin pek bulunmadığı fark edilir.

Burada ilk akla gelen ziraatın bilimselleştirilmeye çalışıldığı bir dönemde, ziraat kültürünü ve uygulamalarını topluma yayma misyonu olan "fennî" bir gazetenin, doğal olarak eğitimli yazarları tercih etmiş olabileceğidir. Ancak bu, seçkinci bir tutumla, halkın potansiyel bir yazar olarak bilinçli bir şekilde dışarıda bırakıldığı anlamına gelmemektedir. Çünkü, gazetede yerel zirai kültürün çeşitliliğini, halkın tarım uygulamalarını ya da tıbbi uygulamalarını yansıtan çeşitli yazılar yer almaktadır. Burada kullanılan dil ya da içeriğin sunulma biçimi, "seçkinci" olarak nitelendirilemez, bilakis, yukarıda yer verdiğimiz alıntıdan görüleceği üzere, kapsayıcılık adına yazıların dilinde sadelik özellikle tercih edilmiştir.

Halktan derlenen bilgiler, mesleğin profesyonelleri tarafından, düzeltilmesi gereken hatalar olarak değil, ciddiyetle ele alınarak bahis konusu edilmiş ve okuyucuya sunulmuştur. Örneğin 102. sayıda, yazar Adil Selçuk bir süredir mustarip olduğu ishal nedeniyle artık adım atacak hali kalmadığını dile getirir. Çareyi ise Nohudan Ali Ağa adlı bir yaşlının yaptığı ilaç karışımıyla bulur.[162] Ayrıca gazetede "Köy Hekimi" başlığıyla yayınlanan bir köşe bulunmaktadır. Köşede yayınlanan altı makalede, köylüler tarafından kullanılan doğal bitkisel ilaçlar ve çeşitli hayvan sokma/ısırmalarına karşı başvurulan tedavi yöntemleri anlatılmıştır.[163] Hatta öyle ki, köşenin 1. Sayıda yayınlanan ilk yazısında Salih Zeki Ekimci bu derlemelerle bir kitap yazacaklarını şu cümlelerle ifade eder:[164]

> "...Her memleketin belki her köyün tecrübe ile bulduğu bir çok ilâçlar vardır. Bir yer halkının bildiğini diğer yerler ahalisi bilmezler. 35 seneden beri halk hekimliğine ait topladığımız, terkiblerini, tesirlerini fen kitaplarile karşılaştırdığımız ve bir çok deneme ile tesirlerini anladığımız nebatî ilâçları Köy Hekimi başlığı altında birer birer yazacağız ve sonra kitap halinde de bastıracağız."

Tüm bu bilgilerden yola çıkarak, gazetede alaylı yazar bulunmadığını söyleyebiliriz. Yukarıdaki pasajdan anlaşılacağı üzere, bunun sebebi, seçkinci bir tutum değildir. Bizce bu durum, Türkiye'de kırsal nüfus içinde okuma-yazma oranının düşük olmasıyla açıklanabilir. Bu nedenle okuyucu mektupları hariç, halktan yeterince yazı toparlayamamış olmaları muhtemeldir.

---

[162] Adil Selçuk, "Köy' ilâçları: Muhabir mektupları, İnsan ve hayvan ishallerine karşı nebatî bir ilâç", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 102, 1948, s41.

[163] Salih Zeki Ekimci, "Köy hekimi: Romatizma (Yel) hastalığı", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi,** Sayı 1, 1943, s.23. "Köy hekimi: Romatizma ağrılarına karşı ikinci ilaç", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi,** Sayı 3, 1943, s.78. "Köy hekimliği-Denenmiş Halk İlaçları — Böbrek kumlarına ve sancılarına karşı ilaçlar", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi,** Sayı 11, 1944, s.265. "Köy hekimi haşarat sokmasına karşı çareler", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi,** Sayı 17, 1944, s.407. refet Diker, "Köy hekimi- Ev hekimi- Memleketimizde ilâç olarak kullanılan bitkiler", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi,** Sayı 53, 1945, s.552. Nurettin Togay, "Köy hekimi, ev hekimi, köylerde sağlık", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi,** Sayı 80, 1947, s.36-37.

[164] Salih Zeki Ekimci, "Köy Hekimi", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, sayı 1, 1943, s. 23. Ancak böyle bir eserin yayınlanmış olduğuna dair bir kanıta rastlayamadık.

Gazetede hiç "alaylı" yazar olmamasının bir başka sebebi de ziraat mühendislerini bilim insanı kimliğiyle görünür kılmak ve ziraatçılığı bir uzmanlık alanı olarak ortaya çıkarmak olabilir. Meriç Tanık tarafından kaleme alınan bir makale bu perspektife ışık tutmaktadır. Tanık, makalesinde uzmanlık kavramını ziraat mühendisliği, orman mühendisliği ve veteriner hekimlik meslek grupları üzerinden ele alır. Bu üç meslek grubunun uzmanlıklarının meşrulaştırmak ve topluma kabul ettirmek için ne gibi yollara başvurduklarını açıklar. Uzmanların gözünden, ziraat mühendisliğinin toplumdaki ve çiftçideki karşılığını anlatırken Ziraat ve Ticaret Gazetesi yazarlarından Şevket Arı'nın hatıralarından da alıntı yapar. Alaylı kimseler, çiftçiler ve tarım işleriyle uğraşan kişilerin, ziraatın akademilerde ve üniversitelerde okutulan bir bölüm, bir bilim dalı olmasını içselleştiremediklerini örneklerle açıklar. Uzmanların profesyonel ve bilimsel yayınlarla kamuoyunda görünürlük ve "değer" kazanmayı hedeflediğinden bahseder.[165] Meriç Tanık'ın bu bakış açısı, Ziraat ve Ticaret Gazetesi'ndeki yazarların neredeyse tamamının eğitimli olmasının tesadüf olmadığını düşündürmektedir. Ayrıca bu yaklaşım, gazetenin genel yazar profilini değerlendirirken en çok yararlandığımız, makalelerin yazar unvanlarıyla yayınlanıyor oluşuna da temellendirebilecek niteliktedir.

Yazar olarak gazetede örneğini göremediğimiz bir diğer kesim, ziraat alanında özel sektörde çalışanlardır. Örneğin özel bir çiftliğin sahibi ya da mühendisi olarak çalışanlar, hayvancılık yapanlar, ziraat alet ve makinelerinin imalinde-ticaretinde çalışanlar gibi kişiler yazarlar arasında pek bulunmaz. Yazarlar, yukarıda da değinildiği gibi, ağırlıklı olarak devlet kurumlarında çalışan kişilerdir.[166]

---

[165] Meriç Tanık, "Proving One's Expertise and Its Worth: Agronomists', Forestry Engineers', and Veterinarians' Rhetoric on the Essential Utility of Their Knowledge in the Ottoman Empire and Republic of Turkey", **Diyâr**, Cilt: 6, Sayı 1, 2025, s.81-116.

[166] Ankara Ziraat Fakültesi öğrencileri 1950'de Büyük Millet Meclisine "dilekçe" vererek, yalnız devlet memuru olarak değil, üretici olarak (müstahsil) olarak da çalışmak istediklerini belirtmişlerdir. Kendi çiftliklerini kurmak için devletten destek talep eden öğrenciler bu tür bir model sayesinde istihdamın artmasına, toplumun bilimsel tarım yöntemleriyle tanışmasına katkıda bulunacaklarını düşünmektedir. Ülkenin ve ziraatçiliğin gelişmesinde, devlet memurluğu dışında bir rol istemeleri, devletin bu alandaki ağırlığını göstermekle birlikte bir taraftan devletin yetersiz kaldığına vurgu yapmaktadır. Konu hakkında daha fazla bilgi için bkz. Salih Zeki Ekimci, "Fennî Ziraatin Yurda Yayılması: Ziraat Mektepleri mezunlarının müstahsil bir hale geçirilmesi hakkında hayırlı bir teşebbüs ve teklif", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 120, 1950, s. 27-29.

Gazete neredeyse tamamen erkekler tarafından çıkarılmıştır. Yazarlarının yalnızca altısı kadındır. Bunlardan ikisi gazetenin sahibi ve başyazarı olan Salih Zeki Ekimci'nin kızları Nuran ve Kamuran Ekimci'dir (Bkz. Resim EK 1.10 ve 1.11). Her ikisi de Gazetecilik Enstitüsü'nden 1953'te mezun olmuşlardır.[167] Nuran Ekimci'nin ikisi "Ev Ziraat Sanatları", biri "Zirai Kurumlarımızı Tanıyalım" başlıklı üç yazısı vardır. Kamuran Ekimci'nin de biri "Ev Ziraat Sanatları" biri "Konservecilik" başlıklı iki imzası vardır.

Gazetenin tek düzenli kadın yazarı Nezahat Nurettin Ege'dir. 1901 yılında İstanbul'da dünyaya gelen Ege, eğitim hayatına Menba-ı Fuyuzat-ı Osmaniye Mektebi'nde başlar. Lise eğitimini Bezmi Alem Valide Sultanisi'nde tamamlar.[168] 1918 yılında Darülfünun'a başlar. Kısa bir süre sonra ise Türk Ocağı'na katılır. Türk Ocağı, I. Dünya Savaşı'nın sona erdiği bu dönemde, dünya genelinde yeniden etkisini göstermeye başlayan milliyetçilik akımını merkez almaktadır. Ege, bir süre sonra Ocak bünyesinde gerçekleşen faaliyetleri yetersiz bulur.[169] Aynı dönemde Prens Sabahattin'in[170] eserleri ve fikirleriyle tanışır. Bir süre sonra da kendisiyle tanışma fırsatı olur. Ege, Prens Sabahattin'in eserlerinin neredeyse tamamını okumuş, yaşamını, eserlerini ve fikirlerini anlatan bir de kitap yazmıştır.[171] Gazete ve dergilerde de yazarlık yapan Ege, **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**'ndeki ilk ve tek düzenli kadın yazardır. Gazetede bulunan 24 imzalı yazısının neredeyse tamamı tercümedir. Tercüme yazılar genelde hep aynı konular çerçevesindedir. Yazılarda Amerika'nın ziraat ve iktisat alemi konu alınmıştır. Ziraatla olan ilişkisinin, aldığı bir eğitimle bağlantısı olduğuna rastlamadık. Gördüğümüz kadarıyla ziraat, Prens Sabahattin'in ilgi alanları arasındaydı. Nezahat Nurettin Ege'nin zirai yazıları tercümesi ve ziraata

[167] Suat Gezgin, **Gazetecilik Enstitüsünden İletişim Fakültesine (1950-2001),** İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Yayınları, Nisan 2002, s.118.
[168] Nezahat Nurettin Ege, **Ziraat Âleminde Büyük Terakkiler ve Bu Muvaffakıyetlerden Alacağımız Dersler**, İstanbul, Er-Tu Matbaası, 1980.
[169] Berna Fildiş, "Prens Sabahattin'in Takipçilerinden Biri Olarak Nezahat Nurettin Ege"**, Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, Cilt 17, Sayı 3, 2018, ss.1116-1132.
[170] Prens Sabahattin (1878-1948) II. Abdülhamit'in kardeşi Seniha Sultan ve Damat Mahmut Celaleddin Paşa'nın oğludur. Kendisi Jön Türkler hareketinde yer almış, liberalizmi savunmuş, Osmanlı hanedanı üyesi bir sosyologdur. Bkz. Abdullah Uçman, "Prens Sabahaddin", **TDV İslâm Ansiklopedisi,** https://islamansiklopedisi.org.tr/prens-sabahaddin (05.03.2026).
[171] Nezahat Nurettin Ege, **Prens Sabahattin: Hayatı ve İlmi Müdafaaları,** İstanbul, Güneş Neşriyatı ve Fakülteler Matbaası, 1977.

olan ilgisinin de diğer fikri ve düşünsel örtüşmeler gibi Prens Sabahattin ile bağı olabileceğini düşünmekteyiz.

Bir diğer kadın yazar Yüksek Ziraat Mühendisi Şükran Keyder'dir. Biri çiftlik idaresi, biri "Ziraata Zararlı Kurt ve Böcekler Danaburnu (Buzağı dişi)" olmak üzere iki yazı göndermiştir. Yüksek Ziraat Mühendisi Mesude İleri'nin[172] de gazetede Mahsul Hekimi- Bitki Hastalıkları başlığından bir yazısı vardır. Son kadın yazarımız ise Pendik Bakteriyoloji ve Seroloji Enstitüsü asistanlarından Melahat Pusat'tır. Gazeteye "Veteriner Hekimliği" başlığında bir adet yazı göndermiştir.[173]

3.3. Seçilmiş Yazar Biyografileri

Şüphesiz Ziraat ve Ticaret Gazetesi'nde en çok yazısı çıkan kişi Salih Zeki Ekimci'dir. Onun yazılarından, tezin son bölümünde bahsedilecektir. Ekimci'den sonra, gazetede yazı yazma sıklığına göre yazarlar arasından seçtiğimiz Ali Sati Ekinci, Cemal Koygun, Osman Ferit Uyguç, Nurettin Togay, Mevlüt Baysal, Şevket Arı bu kısımda incelenecektir. Bu isimlerin biyografileri ve gazete yazarlığı dışındaki mesleki çalışmaları da aşağıda detaylı olarak ele alınmıştır.

3.3.1. Ali Sati Ekinci

16 Kasım 1907'de İstanbul'da dünyaya gelen Ali Sati Ekinci, Evkaf Nezareti müdürlerinden Abdullah Cevdet'in oğludur. İlk ve orta öğretimini İstanbul'da tamamlar. Bursa Ziraat Mektebi'nden 1926'da mezun olur ve eğitim almak üzere Almanya'ya gider. Önce, 1 sene kadar Wentzel tohum ıslah ve çoğaltma (teksir) istasyonunda gönüllü (volonter) olarak staj yapar. Bu arazi, Almanya'nın Halle (Saale) şehrindedir.[174] Elbe kıyısında Arneburg kasabasında bir köy arazisinde (Heinrich) Hölscher-Bürs çiftliğinde yine gönüllü olarak, ancak bu kez uygulamalı bir şekilde bir

[172] Mesude İleri, 1951-55 yılları arasında Adana'da bulunan Biyolojik Mücadele Araştırma Enstitüsü'nde müdürlük yapmıştır. Bkz. T.C. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü Biyolojik Mücadele Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü Tanıtım Kitapçığı 2018, s.2.

[173] Melahat Pusat, "Veteriner Hekimliği: Marazi Madde Muayeneleri ve Hastalık Teşhislerinde Kıymeti", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 101, t.y., s.20.

[174] Bu istasyon, Carl Wentzel (1876-1944) adlı bir toprak sahibi ve tarım girişimcisinin kendi tarım arazisinde özel olarak yürüttüğü araştırmalar için kurulmuş olmalıdır. Wentzel hakkında daha fazla bilgi için bkz. https://de.wikipedia.org/wiki/Carl_Wentzel_(Agrarunternehmer) (Erişim tarihi 3.11.2025).

yıl daha staj yapar. Ardından 1928/29 kış döneminde Berlin Yüksek Ziraat Mektebi'nde eğitim görmeye başlar. 1932'de diplomasını alır ve ziraat mühendisi unvanıyla memlekete döner. Türkiye'deki çalışma hayatına, Ankara Yüksek Ziraat Mektebi'nin Nebatat Yetiştirme ve Islah Enstitüsü'nde asistan olarak başlar. Daha sonra Ankara Yüksek Ziraat Enstitüsü açılınca, bu enstitüye bağlı Bağ ve Bahçe Ziraatı Enstitüsü'ne asistan olarak tayin edilir.[175]

Enstitüde Prof. Dr. W. Gleisberg'in asistanı olan Ali Sati Ekinci'nin bu kurumda yayınladığı ilk eser, Doğu bölgesine yaptığı araştırma seyahatinden edindiği bilgilerin raporudur. 1937'de yayınladığı raporda unvanı "Meyvecilik, Bağcılık ve Bahçıvanlık Enstitüsü Birinci Sınıf Asistanı" olarak ifade edilmiştir.[176] Kurumda yayınladığı ikinci eser ise 1939 tarihli doktora tezidir. Doktora tezinin araştırma konusu Ekinci'ye hocası Dr. W. Gleisberg tarafından verilmiştir. **Türkiye Fasulya Soy ve Çeşitlerinin Sistematik ve Morfolojik Tetkiki ve Standardizasyona Başlamak İçin İlk Mesai** adlı doktora tezinde unvanı "Bağ – Bahçe Ziraati Enstitüsü Baş Asistanı"dır.[177]

Günümüze birçok matbu eseri ulaşan Ali Sati Ekinci'nin uzmanlık alanı sebzeciliktir. Bu nedenle eserlerinin neredeyse tamamı sebzecilik üzerine yazılmıştır. Kitaplarının büyük bir kısmı MEB, Tarım Bakanlığı ve Ziraat İşletmeleri Genel Müdürlüğü yayınlarıdır.[178] Bazı kitapları ise ziraat okullarında ders kitabı olarak

---

[175] Ali Sati Ekinci, **Türkiye Fasulya Soy ve Çeşitlerinin Sistematik ve Morfolojik Tetkiki ve Standardizasyona Başlamak İçin İlk Mesai**, Yayınlanmış Doktora Tezi, Ankara, Yüksek Ziraat Enstitüsü, 1939, s. 161.

[176] Ali Sati Ekinci, **Garbî Anadolu ve Trakya Mıntakalarında Kavun ve Karpuz Ziraati ve Çeşitleri Hakkında İlk Rapor,** Ankara, Yüksek Ziraat Enstitüsü, Çalışmalardan Sayı: 76, 1937.

[177] Ali Sati ekinci, **Türkiye Fasulya Soy ve Çeşitlerinin Sistematik ve Morfolojik Tetkiki ve Standardizasyona Başlamak İçin İlk Mesai**, Yayınlanmış Doktora Tezi, Ankara, Yüksek Ziraat Enstitüsü, 1939, T. C. Yüksek Ziraat Enstitüsü Çalışmalarından Sayı 69, s. 161 (Tezin tamamı Tarım Bakanlığı dijital tarım ihtisas kütüphanesinden okunabilir).

[178] Bkz. Ali Sati Ekinci, Nail Orman, **Sebzecilik**, MEB Yayınları, 1956. Ali Sati Ekinci, **Özel Sebzecilik**, Tarım Bakanlığı Mesleki Kitaplar Serisi, 1964. Ali Sati Ekinci, **Modern Sebzecilik,** Tarım Vekaleti, 1956 (ayrıca 1968'de aynı isimle Tarım Bakanlığı'ndan çıkmıştır). Ali Sati Ekinci, **Turfanda Sebze Yetiştirilmesi,** 1977.

okutulmuştur.[179] Bunlara ek olarak bağımsız yayın evlerinden çıkan ziraat kitapları da vardır.[180]

Ekinci ayrıca, bir MEB projesi olan 4-K'da da sebzecilik konulu kitaplar yazmıştır.[181] ABD'deki 4-H kulüpleri baz alınarak oluşturulan 4-K projesi, çiftçi ve ev hanımı yetiştirmek üzere gerçekleştirilen bir okul-dışı eğitim projesidir. İsmini, kafa, kalp, kol ve kuvvet sözcüklerinin baş harfinden alan 4-K'nın simgesi dört yapraklı bir yoncadır. Bu simgede bulunan yeşil ve beyaz renkler yüksek idealler, canlılık ve gençliği temsil eder. 10-18 yaş arasını kapsayan bu projenin hedefi, çocukları ziraat, sanat ve ev hayatı konularında bilinçlendirerek, bilgili ve iyi ahlaklı vatandaşlar yetiştirmektir.[182] Proje kapsamında Ekinci'nin çeşitli kitapları yayımlanmıştır. Bunlardan ilki "Sebzecilikte 4-K İlk Yıl Projesi" başlığıyla yayınlanmış bunu projenin her bir yılını kapsayan 5 kitap daha takip etmiştir.[183] "Sebzecilikte 3. Yıl" projesi kitabında Ekinci, "İstanbul-Yeşilköy Zirai Araştırma Enstitüsü Sebzecilik Mütehassısı" unvanıyla yer alır.[184]

Ali Sati Ekinci, kitapların yanı sıra pek çok gazete ve dergide de yazarlık yapmıştır. Bunların büyük bir kısmı, Tarım Dergisi ve Çiftlik Dergisi gibi ziraat içerikli dergiler/gazetelerdir. Ayrıca Son Posta ve Tanin Gazetesi gibi yerel ve siyasi gazetelerde de ziraat içerikli makaleler yazmıştır.[185] Ek olarak Köy Postası, Mahsul

[179] Nurullah Kırkpınar, **Türkiye'de Zirai Eğitimin Tarihçesi Ve Kurumsallaşması (1923-1963)**, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Atatürk Araştırmaları Merkezi Yayınları 564, Ankara, 2024, s.233, 255.
[180] Ali Sati Ekinci, **Pratik Aşıcılık**, İstanbul, Bürhanettin Erenler Matbaası, 1947. Ali Sati Ekinci, **Özel Sebzecilik,** , İstanbul, Ahmet Sait Matbaası, 1972. Ali Sati Ekinci, **Hususi Sebzecilik**, İnkılâp Kitabevi, 1946. Ali Sati Ekinci, **Karlı Domates Yetiştirilmesi**, İstanbul, Yenilik Basımevi, 1960.
[181] Bkz. Betül Tekinsoy, "Demokrat Parti Döneminde Halk Eğitime Yönelik Bir Teşkilat ve Konya'daki Faaliyetleri: 4-K", **Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi**, Cilt 11, Sayı 1, Mart 2021, s.116-135.
[182] Emin Bozoğlu, **4-K Kulüpleri**, Ankara, Tarım Bakanlığı 4-K Yayınları Serisi, 1963
[183]Dijital Tarım Kitaplığı "Sebzecilikte 4-K Projesi": https://kutuphane.tarimorman.gov.tr/vufind/Record/10785/Description (erişim tarihi: 3 Kasım 2025).
[184] Ali Sati Ekinci, **Tarım Bakanlığı 4-K Yayınları Sebzecilik Üçüncü Yıl Projesi**, Ankara, Güzel Sanatlar Matbaası, 1963.
[185] Nurullah Kırkpınar, **Türkiye'de Zirai Eğitimin Tarihçesi ve Kurumsallaşması (1923-1963)**, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Atatürk Araştırmaları Merkezi Yayınları 564, Ankara, 2024.

Hekimi, Türkiye Ziraat Mecmuası, Köye Doğru ve Karınca Kooperatif Postası gibi pek çok gazetede yazıları yayınlanmıştır.[186]

Ziraat ve Ticaret Gazetesi'ndeki ilk yazısı 22. sayıda 1944 yılında yayınlanmıştır. Gazetede imzalı 71 yazısı bulunan Ekinci'nin, en çok kaleme aldığı konu, uzmanlık alanı olan sebzeciliktir. Bu başlıkta, karnabahar, enginar, kuşkonmaz, domates ve patlıcan gibi çeşitli sebzeleri anlatmanın yanı sıra sebze yetişen bölgelerimiz, turfanda sebzecilik ve sebze bahçesi gibi konulara da değinmiştir. İzmir, Çayırova ve Manisa'daki tarım okulları, ziraat makine ve aletleri, İstanbul bahçıvanlığının tarihi, mesleğe hizmet edenler ve ABD'de ziraat gibi pek çok konuyu ele almıştır.[187] (Bkz. Resim 1.12)

3.3.2. Cemal Koygun

Cemal Koygun hakkında biyografik bilgiler oldukça sınırlıdır. İstanbul Ansiklopedisi'ne göre tam adı Mehmet Cemaleddin Koygun'dur,[188] ancak kendisi yazılarını Cemal Koygun olarak imzalar. Doğum ve ölüm tarihi tek bir kaynakta, referans gösterilmeden 1911 ve 1974 olarak ifade edilmiştir.[189] Kendi söylemine göre eğitimini Bursa Ziraat Mektebi'nde almıştır, ancak mezuniyet tarihine dair bir bilgimiz yoktur.[190] Hakkında bildiklerimizin çoğu Ziraat ve Ticaret Gazetesi'ne dayanır.

Koygun, Ziraat ve Ticaret Gazetesi'ndeki yazılarında "Büyükdere Meyve Islah İstasyonu Baş Asistanı" unvanını kullanır. Büyükdere Meyve Islah İstasyonu, İstanbul'da Büyükdere semtinde 1931 yılında, dönemin İstanbul Valisi Muhittin Üstündağ'ın gayretleriyle İstanbul'un meyve ihtiyacını karşılamak, meyve çeşitliliğini artırmak amacıyla, bilimsel yöntemlerle meyve fidanı yetiştirmek için kurulmuştur. İstasyonda hem Türkiye'deki çeşitli bölgelerden hem de Avrupa ve Amerika'dan meyve fidanları bulunmaktadır. Ayrıca yolları, parkları, bahçeleri ağaçlandırmak ve

[186] Bu bilgilere, Milli Kütüphane Kataloğu, Kâşif arama butonunda "Ali Sati Ekinci" araması sonucunda ulaşılmıştır.
[187] Bkz. Ekler: Ziraat ve Ticaret Gazetesi Fihristi.
[188] Bkz. "Büyükdere Bağçe Kültürleri İstasyonu", **İstanbul Ansiklopedisi**, Cilt 6, s.3245.
[189] Salih Sercan Kanoğlu, "Gül (Rosa sp.) ve Tarihten Notlar", **Bağbahçe**, Nisan-Haziran 2024, sayı 108, s.25.
[190] Cemal Koygun, "Zirai Geziler ve Görüler: Bursa Fidancılık, Meyvecilik ve Bağcılık Hareketleri", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 93, 1947, s.153.

süslemek amacıyla kullanılan fidanlar da vardır. Fidanlıkla yetişen meyve ve sebzelerin perakende satışı yapılmaktadır ancak istasyonun asıl işi fidancılıktır.[191]

Eldeki bilgilere göre Cemal Koygun bu kurumda, en azından 1941 yılından itibaren "asistan" ve "idare şubesi memuru" unvanıyla çalışmaktadır (Bkz. Resim EK 1.13). Asistanlık görevine, 1942 yılında da devam etmiş, kaynaklarda 1944 yılında başasistan olarak anılmaya başlamıştır. 1944-1952 yılları arasında Ziraat ve Ticaret Gazetesi'ndeki yazılarını da Büyükdere Meyve Islah İstasyonu Baş Asistanı imzasıyla yayınlar. Kaynaklarda 1957-58 tarihinde İstasyon'un "Müdür Muavini" olarak geçer.[192] İbrahim Fuat Tezcan'ın emekli olması üzerine, 1961 yılında kurumun müdürlüğüne getirilmiştir.[193] Cemal Koygun'un kariyeri hakkında ulaşılan kaynaklar ne yazık ki 1961 sonrasına ışık tutmuyor.

Cemal Koygun'un Ziraat ve Ticaret Gazetesi ile ilişkisi, ilk yazısının yayınlandığı 1944 yılına geri götürülebilir. 15. sayıdan 147. Sayıya kadar 70 imzalı yazısı ile, gazetede en çok makalesi yayınlanan yazarlardan biridir. Yazılarının büyük bir kısmı meyve bahçıvanlığı ve meyve bahçesi oluşturma üzerinedir. İnceleme konusu edilen meyveler elma, kayısı, kiraz, ahududu, frenk üzümü, erik ve çilek dahil 15 çeşidi içerir. Yazılar, meyveleri yetiştirme, budama, aşılama, taşıma, ambalajlama, muhafaza etme, hastalıktan koruma ve arındırma gibi başlıklar üzerinden anlatılır. Yetiştiriciliğin yanı sıra bir meyve bahçesi oluşturmanın maliyeti ve ne zaman kâr edilmeye başlanacağı da bir yazısının konusu olmuştur.[194] Meyvelerin güncel piyasa değerlerine ait bilgilere de çeşitli yazılarında rastlanabilir ki zaman zaman bu verileri pazar, manav, hal ve Büyükdere Fidanlığı ile karşılaştırmalı olarak sunar. Yazılarının kapsamı; yerli ve yabancı meyve çeşitlerinden, Türkiye'nin farklı bölgelerinde hangi ürünlerin yetiştirilebileceğine ve ticari ürün olacak doğru meyvelerin seçimine kadar uzanır. Tüm bunları, Büyükdere Meyve Islah İstasyonu'ndaki tecrübeleriyle beraber

[191] Nuran Ekimci, "Ziraat Kurumlarımızı Tanıyalım: Büyükdere Bahçe Kültürleri İstasyonunu Ziyaret", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 134, 1951, s.79-80.
[192] Büyükdere Bahçe Kültürleri İstasyonu, **T.C. İstanbul Vilayeti Büyükdere Bahçe Kültürleri İstasyonu Fidan Satış Kataloğu 1957-58**, s.43.
[193] B. Bağçe Kültürleri İstasyonu, **İstanbul Ansiklopedisi**, Cilt: 6, İstanbul, Hüsnütabiat ve Ercan Matbaaları, 1963, s. 3245.
[194] Cemal Koygun, "Meuve Bahçesi: Bir Dekar Meyveliğin Kurum ve Meyve Verinceye Kadar Bakım Masrafları", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 31, 1954, s.154-156.

paylaşır ve İstasyondan fotoğraflar kullanarak anlatımını destekler.[195] Koygun'un yukarıda bahsettiğimiz yazıları dışında meyve bahçeciliği uzmanlığına tanıklık edebileceğimiz birkaç gezi yazısı da (Bursa, Amasya, Samsun) bulunmaktadır. Gazetenin son yıllarında ise daha çok çiçek bahçesi konulu yazıları göze çarpmaya başlar. Son olarak, okuyucuların kendisine sorduğu soruları yanıtladığı yazıları vardır.

3.3.3. Osman Ferit Uyguç

Doktor M. Süleyman Bey'in oğlu olan Osman Ferit Uyguç, 1885 ya da 1886 yılında (Rumi 1301) Manastır'da dünyaya gelir. Eyüp Askeri İdadisinden mezun olduktan sonra Fransa'nın Nancy şehrindeki Dombal Ziraat Mektebi'nde iki sene eğitim görür. Türkiye'ye döndükten sonra Manastır Darülmuallimi'nde ziraat dersleri verir.[196]

Manastır Darülmuallimi'nin o dönemki müdürü Ethem Nejat ile **Yenİ Fikir** (1911-1914) adlı bir gazete çıkarırlar.[197] Yeni Fikir 'den iki sene sonra ise -yine birlikte- **Toprak** adlı bir dergi yayınlamaya başlarlar. Toprak dergisinin sorumlu müdür Ethem Nejat, başyazarı ise Osman Ferit'tir. Yayın hayatına 1913'te başlayan dergi, 21 sayının ardından faaliyetine son verir. Yeniden yayımlanmaya başlaması 1924'ü bulur. Osman Ferit'in, derginin her iki döneminde de makaleleri vardır.[198]

Yukarıda bahsettiğimiz Toprak Dergisinin 1340 tarihli 6. sayısında Osman Ferit "Eskişehir Vilayeti Ziraat Müdürü" unvanıyla ver alır. Kaleme aldığı üçüncü kitabı **Ameli ve Fenni Arıcılık**'ın ikinci baskısı da bu görevdeyken yayınlanmıştır.[199] Uyguç, Eskişehir Ziraat Müdürlüğünden sonra 1925'te İstatistik Genel Müdürlüğü'nde çalışmaya başlar. 1927 yılında ise Türkiye'nin ilk nüfus, tarım ve sanayi sayımında tarım istatistiği çıkarmıştır.[200] Bir süre sonra ise istatistik Genel

---

[196]Atatürk Kitaplığı, Müteferrik, 56797. Bilgi Fişinde, fişin hangi tarihte kim tarafından yazıldığı bilgisi bulunmamaktadır. Metinde "oğlu vasıtası ile oğlu Mustafa Yeşil Bey'e verdiği notlardan" ibare yer almaktadır.

[197]Mehmet Salih Erkek, "Yeni Fikir", **Türk Maarif Ansiklopedisi**. Erişim adresi: https://turkmaarifansiklopedisi.org.tr/yeni-fikir/#yazar-1 (06.08.2025).

[198]Emine İydir. **II. Meşrutiyet döneminde yayınlanan bir Ziraat Mecmuası: Toprak**, Yüksek Lisans Tezi, Uşak, Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2015.

[199]A. Ferid, **Ameli ve Fenni Arıcılık**, 2. Baskı, 1340 Eskişehir.

[200] "Kendi Programına Yetişemedi...", **TV'de 7 Gün Dergisi**, 2 Haziran 1975, s.10.

Müdürlüğü Ziraat Şubesi Müdürü olur. 1950 yılında bu kurumdan emekliye ayrılır.[201] 1975 yılında ise hayatını kaybeder.[202]

Kendi çıkardığı iki gazete dışında Çiftçiler Demeği Mecmuası, İkramiyeli Ziraat Dergisi, Türk Ekonomisi adlı gazete ve dergilerde de yazılar yazmıştır.[203] Bunların dışında bahçıvanlık, arıcılık ve yoğurtçuluk gibi çeşitli konularda kitaplan vardır.[204]

Osman Ferit Uyguç' un Ziraat ve Ticaret Gazetesi'nde ise 60 imzalı yazısı vardır. Bunlardan ilki 1943 yılında yayınlanan 1. sayıda yer alır. Osman Ferit Uyguç' un Ziraat ve Ticaret Gazetesi ile olan ilişkisinin nasıl başladığına dair bir bilgiye rastlamadık. Ancak, birlikte iki gazete çıkardıkları ve Manastır Darülmuallim'inde görev yataklan Ethem Nejat, **Osmanlı Ziraat ve Ticaret Gazetesi**'nde düzenli yazılar yazmıştır.[205] Bu nedenle, Uyguç' un Gazete ile olan ilişkisi muhtemeldir ki arkadaşı Ethem Nejat vasıtası ile başlamıştır.

Osman Ferit'in Ziraat ve Ticaret Gazetesi'nde yazdığı konular çeşitli meyve sebze ziraatını kapsar ancak bundan ibaret değildir. Ziraatı yapılan ürünlerin/besinlerin yanı sıra bir ülkede zirai çalışma yapmak ve ziraatı kalkındırmak konulu yazılar yazarak daha bütüncül bir yaklaşım sergilemiştir. Gazetedeki 60 imzalı yazısının büyük bir kısmı köy ekonomisi, ziraatta araştırma, tarım istatistiği, ziraat ekonomisi, zirai kalkınma, ilköğretim ve tarım, dünya ziraatı, ziraat takvimi, çiftlik mühendisliği/mimarlığı, ziraat makineleri ve çiftlik idaresi konuların ele alır.

Bu kapsayıcı temaları açık bir dil ve temiz bir Türkçe ile ifade etmiştir. Gazetenin okuyucuları büyük oranda çiftçi, köylü, tarla ve toprak sahibidir. Dolayısıyla memleketin kalkınmasının zaruri olduğu bu dönemde, Uyguç'un yazdığı

[201] İBB Atatürk Kitaplığı, Müteferrik, 56797
[202] " Türkiye'nin İlk İstatistikçisi İlk ve Son Kez TV'de Gözükecek", **Cumhuriyet Gazetesi**, 23 Mayıs 1975, s. 6.
[203] Ekmeleddin İhsanoğlu, **Osmanlı Tabii ve Tatbiki Bilimler Literatürü Tarihi,** Cilt 2, 2006, s. 1014-1022.
[204]A. Ferid, **Eşya Dersleri**, İstanbul, Osmanlı Meziyet-i İktisadiye Matbaası, 1327. A. Ferid, **Ameli Bahçıvanlık**, İstanbul, Tabı Çiftçi Kütüphanesi. A. Ferid, **Yoğurtçuluk**, İstanbul, Çiftçi Kütüphanesi.

[205]Mehmet Salih Erkek. "Ethem Nejat". **Türk Maarif Ansiklopedisi**. Erişim adresi: https://turkmaarifansiklopedisi.org.tr/ethem-nejat/#yazar-1 (06.08.2025).

temalar ve yaklaşımı oldukça önemlidir. Bu aynı zamanda gazetenin, ülkenin ve toplumun gelişimine sunduğu katkıyı da gözler önüne serer. (Bkz. EK Resim 1.14)

3.3.4. Nurettin Togay

Nurettin Togay hakkındaki bilgiler oldukça sınırlıdır ve mevcut bilgilerin bir kısmı, Hıfzı Topuz'un **Paris Sürgünü** adlı kitabına dayanmaktadır. Topuz, bu kitapta ressam Avni Arbaş'tan bahsederken onun ailesine de değinir. Avni Arbaş'ın kayınpederi olan Nurettin Togay, bu vesileyle aile üyelerinden Zerrin Arbaş'tan alınan bilgiler doğrultusunda kısaca tanıtılır.[206] Buna göre Nurettin Togay, 1888 yılında dünyaya gelmiştir. Yüksek Ticaret Okulu'nda eğitim görmüş, ardından Tekel Genel Müdürlüğü'nde çalışmaya başlamıştır. Togay, aktarıldığı üzere, Fransızca, Almanca ve İtalyanca bilmektedir ancak Churchill'i sevmediği için İngilizce öğrenmemiştir.[207]

Bu bilgilere ek olarak, araştırmalarımız Togay'ın, İnhisar İdaresi'nde Umum Muhasebe Müdür Yardımcılığı, kurs öğretmenliği ve müfettişlik gibi çeşitli pozisyonlarda çalıştığını göstermektedir.[208] Togay 1935 yılında **Hesablaşma İlmi** adlı bir muhasebe kitabı yayınlamıştır.[209]

Ziraat ve Ticaret Gazetesi'nin düzenli yazarlarından biri olan Togay'ın gazetede 5-128. sayılar arasında 51 imzalı yazısı yayınlanmıştır. İlk yazısı 1943 yılında yayınlanan 5. sayıda yer alır. Togay bu yazıyı "mühasip" ve "inhisarlar mürakibi" unvanıyla imzalamıştır.[210] Gazetede; iktisat, çiçekçilik, ev/köy/çiftlik sanatları, sağlık öğütleri, kafes kuşları ve konservecilik gibi çeşitli başlıklarda yazılar yazmıştır. Makaleleri arasında en çok işlenen tema, 12 yazı ile, konservecilik olmuştur. Ardından

---

[206] Ressam Avni Arbaş, Nurettin Togay'ın kızı Zerrin Togay ile evlidir. Çiftin çocukları dünyaya gelirken, Zerrin Togay hayatını kaybeder. Doğan bebeğe annesinin adı verilir. Fransa'da dünyaya gelen Zerrin Arbaş dört aylıkken İstanbul'a getirilir, anneannesi ve dedesi (Nurettin Togay) ile büyür. Nurettin Togay hakkındaki bilgiler, damadı Avni Arbaş'a ve torunu Zerrin Arbaş'a dayanmaktadır. Hıfzı Topuz, **Paris sürgünü**, İstanbul, Remzi Kitabevi, 2019.

[207] Hıfzı Topuz, **Paris sürgünü**, İstanbul, Remzi Kitabevi, 2019, s.13.

[208] "Yeni Eserler" "Hesablaşma İlmi", **Cumhuriyet Gazetesi**, 12 Ekim 1935 s.7 "İnhisarlar İdaresi Umum Muhasebe Müdür Muavini", "Kitablar Arasında" "Hesablaşma İlmi", **Cumhuriyet Gazetesi,** 26 Temmuz 1935, s. 9 "İnhisarlar Kurs Muallimi", "Yeni Eserler" "Hesablaşma İlmi", **Cumhuriyet Gazetesi,** 4 Mayıs 1939, s. 4 "İnhisarlar Murakıbı".

[209] Dursun Ali Yaz, **Uygarlığa Yön Veren Türk Muhasebe Filozofları,** İstanbul, Timaş Yayınları, 2022, s. 169-171.

[210] Nurettin Togay, "İktisadi Konuşmalar: Harp ve Sulh Çalışmaları", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 5, 1943, s.114.

9 yazı ile "Kafes Kuşlarından: Kanaryalar" gelmektedir. Nurettin Togay'ın tarım ve hayvancılık üzerine bu gibi çeşitli konularda yazıları bulunmasına rağmen, ziraat eğitimi alıp almadığına dair herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır.

Diğer yandan eğitimini aldığını bildiğimiz iktisat konusunda yalnızca dört yazısı vardır. Bunlar sırasıyla "İktisadi konuşmalar-Harp ve sulh çalışmaları", "Çiftçilikte tutum yolları: Kümes hayvanlarının tüylerinden nasıl faydalanmalı?", "Taze meyva ticareti- Seçme elma, armut gibi meyvaları büyük şehirlere nasıl göndermelidir?" ve "Ziraat makineleri için odun kömürü en ucuz bir yakıttır" başlıklarıyla kaleme alınmıştır.[211]

Nurettin Togay 100-144. Sayılar arasında gazetenin Yazı İşleri Müdürü olarak görev yapmıştır. Ziraat ve Ticaret Gazetesi'nin 100. sayıya kadar bir yazı işleri müdürü yoktur. Togay'ın, Ziraat ve Ticaret Gazetesi'nin ilk yazı işleri müdürü olması, aşağıda anlatıldığı üzere, onun Salih Zeki Ekimci ve gazetesi ile olan yakın ilişkisi ile açıklanabilir.

Togay gazeteyi (O zamanki adıyla **Osmanlı Ziraat ve Ticaret Gazetesi**) ilk kez 1908 yılında henüz bir öğrenciyken, Beyazıt'taki bir kitapçının vitrininde görür. Hemen alıp, okumaya başlar. Gazetenin onda yarattığı sevinci ve heyecanını, yıllar sonra kaleme aldığı yazısında şu sözlerle dile getirir:[212]

> "O zamanlar bu gibi gazete ve mecmualar hususile ilim, fen ve iktisaddan bahsedenler gayet az olduğundan biz talebeler bu gibi şeylere pek susamış bulunuyorduk. Hemen bütün arkadaşlara hararetle tavsiye ettim."

---

[211] Nurettin Togay, "İktisadi konuşmalar-Harp ve sulh çalışmaları", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi,** Sayı 5, 1943, s.114-115.
Nurettin Togay, "Çiftçilikte tutum yolları: Kümes hayvanlarının tüylerinden nasıl faydalanmalı?", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi,** Sayı 19, 1944, s.448-449.
Nurettin Togay, "Taze meyva ticareti- Seçme elma, armut gibi meyvaları büyük şehirlere nasıl göndermelidir?", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi,** Sayı 55, 1946, s.17-21.
Nurettin Togay, "Ziraat makineleri için odun kömürü en ucuz bir yakıttır", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi,** Sayı 59, 1946, s.110-113.
[212] Nurettin Togay, "Gazetemiz Hakkındaki Hatıralarım", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 83-84-85, 1947, s.110-111.

Gazete, sade bir Türkçe ile yazılmaktadır. Bu nedenle toplumun hemen her kesimi tarafından anlaşılabilir bir yayındır. Nurettin Togay, bir ziraat ülkesi olan memleketi, bütün vatandaşlara hitap etmek suretiyle zirai ve ticari olarak kalkındırmak için var gücüyle çalışan yazar kadrosuna ve koşullara rağmen gazeteyi kesintisiz yayınlamak gayretinde olan Salih Zeki'ye büyük bir hayranlık duymaya başlar. Hislerini kendi kaleminden ifade edecek olursak;[213]

> "Lüzumlu ve faydalı ziraat bilgilerini köylülerimizin bile anlayabileceği bir lisanla yurdun tâ içlerine kadar yaymak maksadını güden bu gazetenin sahip ve yazarlarının çok idealist (mefkureci) ve memleketi ve onun hakikî ihtiyaçlarını yakından bilen ve onu fazla seven kimseler olduğu o kadar meydanda idi ki!., çünkü, kapkaranlık istibdat devrinde bu kadar mütevazi bir adla, bir vilâyet köşesinde âdeta inkılâp yapacak bir gazete çıkarmak hem maddeten ve hem de mânen çok büyük bir fedakârlığa muhtaçtı"

O dönemde çıkan pek çok gazete ve derginin aksine, yayın hayatına istikrarlı bir şekilde devam ediyor oluşu genç Nurettin Togay'ı ayrıca etkiler ve hemen Ziraat ve Ticaret Gazetesi'ne abone olur. Gazete İzmir'den İstanbul'a taşındıktan bir müddet sonra, gazetenin yazarlarından Ethem Nejat, Togay'ı okuduğu okulda buldurarak, gazetenin idarehanesine davet eder. Davetin, gazetenin düzenli okurlarıyla tanışma da dahil olmak üzere, İstanbul'da bir çevre edinme çabasından kaynaklandığı tahmin edilebilir. Togay, üstadı olarak nitelediği Salih Zeki ile olan ilişkisinin bu davet üzerine başladığını ve kırk seneye yakın devam ettiğini belirtir.[214] (Bkz. Resim EK 1.15)

[213] Nurettin Togay, "Gazetemiz Hakkındaki Hatıralarım", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 83-84-85, 1947, s.110-111.
[214] Nurettin Togay, **a.g.e.,** 1947, s.110-111.

3.3.5. Mevlüt Baysal

Mevlüt Baysal, "Türkiye'de bu ihtisas unvanı ile tanınmış ilk kişi" olarak anılan bir bahçe mimarıdır.[215] 1900'de Eskişehir'de dünyaya gelmiştir. Alemdar Numune Rüştiyesini bitirir.[216] Ardından bir sene Ankara Ziraat Mektebinde okur. Mektebin kapanması nedeniyle Bursa Ziraat Mektebine nakledilir. Burada eğitimini tamamlar.[217] Yükseköğretimine Macaristan'da başlar. Budapeşte Yüksek Bahçıvanlık Mektebi'nde eğitim gördüğü esnada İzmir Yunanlar tarafından işgal edilince eğitimini yarım bırakarak ülkeye geri döner.[218]

Mesleğini icra etmek isteyen Baysal, İstanbul'a gelince babasının kendisine armağan ettiği altın saat ve kösteği satarak Cerrahpaşa civarında bulduğu 6 dönüm civarında bir bahçe satın alır ve bahçeyi işlemek üzere temizler. Bu yıllarda İstanbul işgal altındadır. Bir gün Üsküdar'a gitmek üzere iskelede otururken "sarhoş Senegalliler kafilesinden bir er" kendisine dipçik vurarak yerinden kalkmasını ister.[219] Baysal, bu olaydan çok etkilenir ve zaten aklında olan Anadolu'ya gidip Millî Mücadele'ye katılma fikrini hayata geçirir. Ziraat Mektebi'nden hocasının aracılığıyla, uzun ve zahmetli bir yolculuktan sonra önce İnebolu'ya sonra Ankara'ya gider.[220]

Ankara'da Ziraat Vekaleti umum müdürü Zihni Derin (1880-1965) ile görüşür, Millî Mücadele'ye katılma isteğini dile getirir. İster ziraatcı ister asker olarak verilen görevleri yapmaya hazırdır. Zihni Derin yeni bir devlet kurulduğunu ve boş kadroları doldurmanın daha önemli olduğunu söyleyerek onu Samsun Ziraat Fen memurluğuna tayin eder. Samsun'da bir müddet çalıştıktan sonra, Sivas Ziraat Mektebinde müdür yardımcısı olan bir arkadaşından "becayişlik teklifi" gelir. Mücadele ruhuyla daha mahrum bölgelere gitme arzunda olan Baysal, teklifi kabul edip Sivas'a gider.[221] Yeni

---

[215] Hakkı Göktürk, "BAYSAL (Mevlûd)", **İstanbul Ansiklopedisi**, Cilt: 5, İstanbul, Nurgök ve Hüsnütabiat Matbaası, 1961, s. 2319.
[216] Hakkı Göktürk, **a.g.e.**, 1961, s. 2320.
[217] Mevlüt Baysal, "Mustafa Kemal'i İlk Görüş", **Yakın Tarihimiz**, Cilt 4, Sayı 41, 1962, s. 58.
[218] Mevlüt Baysal, "Millî Mücadele Yolunda...", **Yakın Tarihimiz**, Cilt 3, Sayı 39, 1962, s. 410.
[219] Mevlüt Baysal, "Millî Mücadele Yolunda...", **Yakın Tarihimiz**, Cilt 3, Sayı 39, 1962, s. 411.
[220] Mevlüt Baysal, "İnebolu Bombardımanı", **Yakın Tarihimiz**, Cilt 4, Sayı 40, 1962, s.23-24 .
[221] Mevlüt Baysal, "Mustafa Kemal'i İlk Görüş", **Yakın Tarihimiz**, Cilt 4, Sayı 41, 1962, s.58-59.

görevi Sivas Ziraat Mektebi Müdür Muavinliğidir. Bir müddet burada çalıştıktan sonra, 1922 Eylül civarında, istifa ederek Ankara'ya geri döner.

Ankara'da Zihni Derin'le görüşen Baysal, Çumra Ovası Ziraat mütehassıslığına tayin edildiğini öğrenir. Ancak kurtulan İzmir'de görev yapma isteği ağır basar. Baysal'ın bu talebi, ilgili vekil tarafından kabul edilir. Böylece Baysal İzmir Halkapınar Ziraat Fen Memurluğuna tayin edilir.[222]

Esasen bir numune bahçesi kurmakla görevli olan Baysal, İzmir Ziraat Başmüdürü Yaşar Özey ile görüşür. Özey, kendisine numune bahçesinden önce yapılması gereken mühim bir iş olduğunu söyler. İzmir'de, yanan ve terk edilen Rum mahallelerindeki ziraat aletlerini, daha sonra çiftçiye vermek üzere toplamak Baysal'ın ilk görevi olur.[223] Bu sürede Bornova Ziraat Mektebinde konaklar. Alet toplamanın yanı sıra numune bahçesinin kurulmasıyla da ilgilenir.

1923 senesinde İzmir'de düzenlenen İktisat Kongresi'nin sergisinde, numune bahçesinde yetiştirdiği çiçek ve tohumluk örneklerini sergiler.[224] Bu kongre kariyeri açısından iki farklı öneme sahiptir. Bunlardan ilki, Mustafa Kemal Atatürk ile tanışmasıdır. İktisat Kongresi'ni açmak üzere İzmir'e geldiğinde, Atatürk'e verilecek olan çiçek buketini, Paşaya Baysal takdim eder.[225] Diğeri ise, Salih Zeki Ekimci ile İktisat kongresinde tanışmış olma ihtimalidir. Ekimci de Ziraat gazetesinin koleksiyonları ile aynı sergiye katılmıştır.[226]

Daha sonra Mersinli Numune Bahçesi fen memuru olarak çalışırken, oluşturacakları okaliptüs fidanlığıyla ilgili bir konuyu danışmak için İzmir Ziraat Mektebi'nin müdürünü arar. Atatürk'ün köşküne memur olarak tayin edildiğini bu telefon konuşmasında öğrenir.[227] 1923 yılında Ziraat vekaletinden gelen telgrafta, Çankaya'daki köşkün bahçesine dikilmek üzere, bölgenin iklimine uygun fidanlar

[222] Mevlüt Baysal, Sivas'tan, Kurtulan İzmir'e, **Yakın Tarihimiz**, Cilt 4, Sayı 46, 1963, s. 218-219.
[223] Mevlüt Baysal, Nihayet İzmir'e Varış, **Yakın Tarihimiz**, Cilt 4, Sayı 49, 1963, s. 312.
[224] A. Gündüz Ökçün, **Türkiye İktisat Kongresi 1923-İzmir: Haberler-Belgeler-Yorumlar**, Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi, 1968, s.230.
[225] Mevlüt Baysal, İzmir'de Geçen Günler, **Yakın Tarihimiz**, Cilt 4, Sayı 52, 1963, s. 411.
[226] A. Gündüz Ökçün, **Türkiye İktisat Kongresi 1923-İzmir: Haberler-Belgeler-Yorumlar**, Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi, 1968, s.230.
[227] Mevlüt Baysal, **Çankaya'da Gazinin Hizmetinde**, İstanbul: Ercan Matbaası, 1954, s. 13.

istenir ve bu iş için Mevlüt Baysal'ın görevlendirildiği yazar. Ankara'daki görevine gidişi ve orada yaşananları anlattığı "Çankaya'da Gazinin Hizmetinde" adlı bir kitabı vardır.

Mevlüt Baysal, bugün neredeyse yalnızca "Atatürk'ün Bahçıvanı" olarak anılmaktadır.[228] Ancak kendisi, yukarıda da bahsedildiği gibi bahçe mimarlığı alanında çalışan, Türkiye'deki ender isimlerden biridir. Bu alanda, kendi çalışmalarına da yer verdiği 1936'da yayınlanan "Bahçe Mimarı" isimli bir kitabı vardır.[229] Ankara'daki görevinden önce çeşitli devlet kurumlarında memurluk ve öğretmenlik yapmıştır. İstanbul'a döndükten sonra ise mesleğine bağımsız olarak devam eder ve bir bahçe mimarlığı teknik bürosu açar.[230] Ayrıca, 1948'de Beyoğlu'nda Baysal Çiçek Mağazasını açmış ve işletmiştir.[231] Yukarıda bahsettiğimiz, Budapeşte'den İstanbul'a geldiğinde Cerrahpaşa'dan aldığı arazide gerekli düzenlemeleri yapıp "Baysal Fidanlığı" nı açar. Ziraat ve Ticaret Gazetesi'nin 100. sayısında, Necati Tahir Zincirkıran tarafından kaleme alınan "Müteşebbis Meslektaşların Başarıları 1: Baysal Fidanlığı ve Mevlüt Baysal'ın Görüş ve Düşünceleri" başlıklı yazıda fidanlıktan bahsedilmektedir.

Tüm bunlara ek olarak Ziraat ve Ticaret Gazetesi'nde 23 imzalı yazısı bulunmaktadır. "Köylümüzle Dertleşme" (Bkz. Resim EK 1.16) ve çiçek, meyve ve süs bahçesi gibi başlıklarda yazıları bulunur. Baysal'ın yazıları genelde ağaçların, çiçeklerin ve bitkilerin bahçeye, tarlaya, saksıya nasıl dikileceği, bakılacağı, budanacağı hakkında bilgiler verir. Ayrıca kasımpatı, yıldız çiçeği, güzel hatun çiçeği, kuzgun kılıcı, tesbih çiçeği, ortanca ve sümbül gibi pek çok çiçeğin nasıl yetiştirilmesi gerektiğini anlatmıştır.

---

[228]Nazmi Kal, (Yönetmen, Yapımcı, Sunucu), Eratalay, T. (Yönetmen), Erol, N., (Yönetmen). **Atatürk'ten Anılar,** 1975. [Belgesel]. TRT. Erişim: 23 Haziran 2025. https://www.youtube.com/watch?v=55-mmIOT_VY&list=PLDdB_c7TuCyHZ41tyTGp_RD_er1ci2JfS&index=25

[229] Mevlüt Baysal, **Bahçe Mimarı**, İstanbul, Akşam Matbaası, 1936.

[230] Necati Tahir Zincirkıran, "Müteşebbis Meslektaşların Başarıları 1: Baysal Fidanlığı ve Mevlüt Baysal'ın Görüş ve Düşünceleri", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, 100. Sayı, s.503.

[231] Hakkı Göktürk, "BAYSAL (Mevlûd)", **İstanbul Ansiklopedisi**, Cilt: 5, İstanbul, Nurgök ve Hüsnütabiat Matbaası, 1961, s. 2319.

Baysal yazılarında yalnızca bilgi vermez; önce yazısının nesnesi ile ilgili mevcut durumdan bahseder ve onun tarihine değinir. Örneğin 11. Sayıdaki "Meyve Ağaçlarını Ne Vakit ve Nasıl Dikmeli" başlıklı yazısına, ülkemizde ve özellikle büyük şehirlerde meyve fiyatlarının neden yüksek olduğundan bahsederek başlar. Ardından yazının bilgi içeren kısmı gelir. Eleştirel ve didaktik bir anlatımı vardır. (Bkz. Resim EK 1.17)

3.3.6. Şevket Arı

Şevket Arı, 1888'de Çanakkale'nin Saraycık köyünde çiftçi bir ailenin çocuğu olarak dünyaya gelmiştir.[232] İleri yaşlarında Hadiye Tuncer'e verdiği röportajda, çocukluğundan beri köyüne de ziraata da çok düşkün bir mizacı olduğunu ifade eder. Her ne kadar çok erken yaşta Galatasaray Sultanisinde okumak üzere memleketinden ayrılsa da bir gün köyüne dönmeyi hep hayal etmiştir. Bu durumu, "...köyümden ayrılmamak kastiyle ziraatçı olmaya işte o zaman, yani on yaşında, karar vermiştim" sözleriyle dile getirir.[233] Şevket Arı'nın meslek seçiminde, Galatasaray'da 10. sınıf öğrencisiyken, ülkenin ziraat alanındaki yetersizliklerine dikkat çeken ve kalkınma için eğitimli insan gücüne duyulan ihtiyacı vurgulayan coğrafya öğretmeninin yüreklendirmesi de etkili olmuştur. Bu yönlendirme üzerine, o dönemde hem Galatasaray Sultanisi'nde hem de Halkalı Ziraat Mektebi'nde öğretmenlik yapmakta olan, geçmişte Ziraat Müsteşarlığı görevinde bulunmuş kimya öğretmeni Aziz Bey ile görüşür. Şevket Arı'nın ziraata olan hevesini gören Aziz Bey onu Halkalı Ziraat Mektebine davet eder. Arı okuldan çok etkilenir; artık öğrenimine burada devam edecektir.[234]

1913'te Halkalı Mekteb-i Âli'sinden mezun olur ve 1914'te çalışma hayatına girer. Yaşamını ziraatla ilişkili çeşitli işlerde çalışarak geçiren Arı, Cumhuriyet öncesinde de Cumhuriyet kurulduktan sonra da çoğunlukla Ziraat Vekaleti ve ona bağlı çeşitli birimlerde bürokrat ve devlet çiftliklerinde mühendis olarak görev alır. Bunun yanı sıra zaman zaman öğretmenlik de yapmıştır. İşleri nedeniyle Ankara,

[232] Şevket Arı, **Kırdan Bayırdan "Hikayeler"**, İstanbul, Ötüken Neşriyat, 1998, sayfa 9.
[233] Hadiye Tuncer, **Kırk Yıllık Meslekdaşlarımız, Röportaj**, Ayyıldız Matbaası, 1958.
[234] Hadiye Tuncer, **a.g.e.**, 1958.

Kayseri, Bursa, Adana, Eskişehir ve Trakya'da bulunmuştur.[235] Kariyerinde devlet kurumları dışında çalıştığı tek örnek, 1929-32 yılları arasıdır; bu dönemde Emin Sazak Çiftliği'nde müdürlük yapar. Ardından tekrar memuriyete döner ve 1950'de Tarım Bakanlığı Teknik Müşavirliği'nden emekli olur. 1979 yılında ise hayatını kaybeder.[236]

Şevket Arı'nın Ziraat ve Ticaret Gazetesi'ndeki ilk yazısı, 1946'da "Dağarcıktan: Köylü Buluşu" başlığıyla 72. sayıda yayınlanır. Son yazısı ise gazetenin 146. sayısında 1952 yılında yayınlanmıştır. Şevket Arı, Ziraat ve Ticaret Gazetesi'nde genelde "Yaşanmış Köy ve Çiftlik Hikayeleri" köşesinde yazmıştır. Hikayelerinde çalıştığı yerlerden, başına gelenlerden, gözlemlerinden ve gezilerinden bahseder. Arı, çalıştığı yerlerde genelde idareci ya da yönetici pozisyonundadır. Bununla birlikte, beraber çalıştığı köylü, çiftçi ve işçi ile kurduğu ilişki dolayımsız ve yakındır. Onu iyi ve objektif bir gözlemci yapan da tam olarak bu tutumudur. Yazarın Ziraat ve Ticaret gazetesinde yayınlanmış hikayeleri Osmanlı'dan Cumhuriyet'e geçiş dönemini ele almış olması nedeniyle hem savaşlardan hem de inkılaplardan anlatılar barındırır. Hikayelerdeki karakterler de olaylar da oldukça özgündür ve sarkastik-mizahî bir anlatımı vardır. Arı, yaşadığı dönem dolayısıyla savaşlar, işgaller, hastalıklar gibi trajik durumlara şahitlik etmiştir ancak görmeyi ve yazmayı tercih ettiği şeyler -dönemin izlerini taşımakla beraber- hep eğlenceli ve enteresan olmuştur. Bir hikayesinin ana karakterleri, çalıştığı okuldaki Sarı isimli köpek ve ambar memuru Hüseyin Bey'dir. Hikâyede, yaşamı boyunca şalvar giyen Hüseyin Bey'in, pantolon giymeye nasıl başladığı anlatılır. Bu anlatının ana karakteri Sarı'dır.[237] Bir başka hikâyede ise I. Dünya Savaşı'nda asker olan Kokoz Ali'nin yanlışlıkla İngiliz hattına

[235] 1914 Ankara Ziraat Vekaleti, 1917 Kayseri Darüleytam müdürlüğü, 1918 Karacabey Çiftliği müdür yardımcılığı, 1923 Adana Ziraat Mektebi Müdürlüğü, 1925 Ziraat Aletleri Şubesi Müdürlüğü, 1926 Çifteler Çiftliği Müdürlüğü, 1937 yılına kadar Ziraat Vekâleti Zirai Aletler Şubesi Müdürlüğü, 1937-42 Trakya Umumi Müfettişliği Ziraat Müşavirliği ve Edirne Lisesi'nde Kimya ve Fransızca öğretmenliği ve 1942'de Zirai Kombinalar Teşkilatı'nın kurucusu ve reisliği. Bkz. İhsan Işık, "ARI, Şevket", **Türkiye Yazarlar Ansiklopedisi**, Cilt: 1, Ankara, Elvan Yayınları, 2004, s.182.

[236] Şevket Arı'nın hayatı hakkındaki bilgiler, aksi belirtilmedikçe, Şevket Arı'nın hikayelerinden derlenen Kırdan Bayırdan Hikayeler kitabının girişine oğlu Hilmi Arı tarafından yazılan "Şevket Arı'nın Hayatı" başlıklı yazıdan alınmıştır. Bkz. Şevket Arı, **Kırdan Bayırdan "Hikayeler"**, İstanbul, Ötüken Neşriyat, 1998, s.9-13.

[237] Şevket Arı, "Canlı Köy Hikayeleri: Sarı", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 80, 1947, s.41-44.

girmesi ve oradan kendi cephesine bisküvi, konserve ve potin (ayakkabı) hediyeleriyle dönmesi anlatılır.[238]

Şevket Arı okuyucundan pek çekinmez. Ziraat ve Ticaret gazetesinin 94. Sayısındaki "Deve ve Yuları" adlı hikayesi "…Yazı, yalnız okuyucuların isteğine göre yazılır diye kesin bir yasa olmadığına göre, bari ben de bu yazıyı kendim için yazmış olayım dedim. Başlığı ve girişi beğenmiyen çevirsin sayfayı" cümleleri ile başlar.[239] Arı'yı bir hikâye yazarı olarak tanıyan okuyucu yukardaki nedenlerle onu sivri dilli, komik ve zeki bir adam olarak niteleyebilir. Ancak oğlu, okuyucunun gözündekinden farklı olarak, Şevket Arı'yı iş hayatında "çalışkan, dürüst ve sert mizaçlı" biri olarak tarif eder.[240]

Ziraat ve Ticaret Gazetesi'nde 20 imzalı yazısı olduğunu tespit ettiğimiz Şevket Arı'nın, bunlar dışında Ziraat Dünyası ve Van Mahalli Gazetesi'nde de yazıları yayınlanmıştır.[241] Arı'nın Kırdan Bayırdan Derlemeler (1949) adında yayınlanmış bir hikâye kitabı vardır. 1998'de bu kitabın gözden geçirilmiş hali "Kırdan Bayırdan Hikayeler" adıyla tekrar yayınlanmıştır. Sabrımı Denedim (1999) kitabı ise Arı'nın, aralarında Ziraat ve Ticaret Gazetesi'ndeki yazılarının da olduğu çeşitli hikayelerinden derlenerek meydana getirilmiştir. Eserlerinde zirai bilgiler vermekten ziyade köylüyü ve onlarla olan anılarını anlatan Arı, bu durumu:

> "Ziraate ait ilmî ve pratik bilgileri nasıl olsa meslektaşlarım bol bol yazıyorlar. Ben daha çok köylüye ve benim köylülerime hikayeler, ufak masallar yazıyorum. Onlar bundan öyle hazzediyorlar ki, her hikayeciğin içinde o, bilmiyerek biraz da ziraat öğreniyor. Onun kafasına ziraat bilimini ben böyle sokuyorum"

[238] Şevket Arı, "Dağarcıktan: Canlı Köy ve Çiftlik Hikayelerinden Kokoz Ali", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 79, 1947, s.18-19.
[239] Şevket Arı, "Bir Köy Kıssasından (Masalından) Çıkarılan Hisse Deve ve Yuları", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 94, 1947, s.384-386.
[240] Şevket Arı, **Kırdan Bayırdan "Hikayeler"**, İstanbul, Ötüken Neşriyat, 1998, s. 11.
[241] Şevket Arı, **Kırdan Bayırdan "Hikayeler"**, İstanbul, Ötüken Neşriyat, 1998.

cümleleriyle ifade eder.[242] Şevket Arı'nın ilk yazılarını Ziraat ve Ticaret Gazetesi'nde yayınladığı, bu bağlamda gazetenin onun yazarlığının ilk tohumlarını ektiği söylenebilir. (Bkz. Resim EK 1.18)

[242] Hadiye Tuncer, **Kırk Yıllık Meslekdaşlarımız, Röportaj**, Ankara, Ayyıldız Matbaası, 1958.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
SALİH ZEKİ EKİMCİ İMZALI YAZILAR

Ziraat ve Ticaret Gazetesi'nin kurucusu ve başyazarı olarak Salih Zeki Ekimci, kuşkusuz, bu süreli yayının en çok yazı yazan kişisidir. Gazetenin 1943-1952 yılları arasında yayınlanan periyodunda yalnızca imzalı yazılarının sayısı 72'yi bulunmaktadır. İmzasız ilk yazıların da ona ait olma ihtimali hesaba katıldığında bu sayı 120'nin üzerine çıkar.

Ekimci'nin yazıları, konu ve içerik açısından geniş bir yelpazededir. Kabaca tasnif edecek olursak, yazılar: tarım, hayvancılık, ticaret, gezi yazıları ve ziraat politikaları gibi konulardan oluşmaktadır. Bir de bu sınıflandırmaya dahil edemeyeceğimiz, ormancılıktan köy hekimliğine uzanan çeşitli konularda makaleleri vardır. Ekimci'nin, bahsi geçen yazılarından bizce dikkat çeken bazı başlıkları bu bölümde daha derin bir şekilde ele alacağız. Ancak yazıların içeriğinden bahsetmeden önce, ilk olarak değinilmesi gereken Ekimci'nin yazı yazma tarzı, daha doğrusu onun ziraat ve ticaret konularını ele alış biçimidir.

4.1. Ziraî Konuları Ele Alma Biçimi

Ziraat ve ticaret konularını ele alma yahut yaklaşım açısından, Ekimci'nin gazetede iki tür yazısı olduğunu gözlemledik. Bunlardan ilki, gazetedeki teknik içerikli diğer yazılarda da görülen bir yaklaşımdır. Bu tür makalelerde yazarlar, genellikle uzman olduğu konuda okuyucuya kapsamlı bilgiler verirler ve zirai pratik açısından üreticinin / yetiştiricinin ne yapması gerektiğini ona tarif ederler. Mevlüt Baysal'ın "Çiçek Bahçesi Sonbahar Kraliçesi Krizantem-Kasımpatı" başlıklı yazı dizisi buna örnek gösterilebilir.[243] Bu dizide, Kasımpatının tohumunun nereden alınacağı, hangi mevsimde hangi toprağa ekileceği, nasıl bir ortamda yetiştirilmesi gerektiği ve bakımının nasıl yapılacağı, büyüyüp çiçek açmasının ne kadar süreceği ve bunun ticaretinden nasıl kâr elde edilebileceği anlatılır. Hatta Baysal, teknik bilgilerden önce yazının öznesi olan çiçeğin tarihçesi, toplumdaki yeri ya da sembolik anlamına dahi değinir. Benzer bir yaklaşımı hayvancılık konulu yazılarda da gözlemleriz. Yazılar

[243] Mevlüt Baysal, "Çiçek Bahçesi: Sonbahar Kraliçesi Krizantem, Kasımpatı", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 2, 1943, s.45-46.

mezkûr hayvanın tanıtılması, yetiştirilme koşulları ve en yüksek verimin nasıl alınabileceğine odaklanır. Ekimci'nin de bu formüle uyan makaleleri vardır. Örneğin gazetede en çok yazdığı konulardan biri hayvancılık -özellikle de tavukçuluk- aslında, Salih Zeki'nin uzmanı olduğu bir konudur ve daha önce değinildiği gibi bu konuda üç kitap yayınlamıştır. Bu uzmanlığı ile gazetede yayınladığı makalelerde, "Köylülerimize Tavukçuluk Bilgileri" yazısında olduğu gibi, tavuk yetiştirmek isteyenlere bir tür "tarif" vererek rehberlik etmektedir. [244] Tarımla ilgili yazılarının bir kısmı da benzer şekildedir. Hakkında daha önce kitap yazdığı tütün ve pamukçuluk konularında, yukarıda anlatıldığı gibi teknik bilgi vermenin yanı sıra aslında okuyucuya yol göstermektedir. Bu rehberlik, yetiştiriciye "nasıl", "ne zaman", "hangi koşullarda" gibi soruların yanıtlarını verir. Bu anlatı biçimi ya da konuyu ele alma şekli, gazetedeki diğer makalelerle oldukça benzerdir.

Ziraat ve ticaret konularını ele almakta benimsediği yaklaşım açısından Ekimci'nin diğer türdeki yazıları ne onun yukarıda bahsettiğimiz yazılarına ne de Ziraat ve Ticaret Gazetesi'nin başka yazılarına benzemektedir. Bu farklılığın en özlü ifadesi, bahsi geçen yazıların mikro ya da yerel/bölgesel değil, büyük ya da makro ölçekli bir perspektiften yazılmış olmalarıdır.

Ekimci'nin pamuk ve tütün konularında bu yaklaşıma sahip yazıları hemen örnek gösterilebilir. Gazetenin 121. Sayısında "1949-1950 Ziraat Yılının Ekim ve Mahsul Durumu" başlıklı bir yazısı vardır.[245] Yazıda, bir önceki senenin hava durumundan bahsedilir, daha sonra 1949-50 yılının sonbahar ve kış mevsimi anlatılarak bunun ekinlere olan olası etkisi açıklanır. Buradan hareketle, mahsul açısından "bereketli bir yıl" olmasının beklendiği söylenir. Görüldüğü gibi, meteoroloji ve ürün ilişkisi üzerinden ülke genelindeki mahsulün durumunu, bir yıl sonrasını hesaba katarak değerlendirir. Bu bakımdan, pamuğun teknik olarak nasıl yetiştirilmesi gerektiğinden bahseden yazılardan farklıdır. "Türkiye'de Pamuk Ziraat,

[244] Salih Zeki Ekimci, "Köylülerimize Tavukçuluk Bilgileri", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 12, 1944, s.292.
[245] Salih Zeki Ekimci, "1949-1950 Ziraat Yılının Ekim ve Mahsul Durumu", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 121, 1950, s.51-53.

Sanayi ve Ticareti"[246] başlıklı yazısı da meseleyi ülke ölçeğinde ve çok boyutlu olarak ele alan bir başka yazıdır. Ekimci yazıya Türkiye'de cumhuriyet öncesi pamukçuluğu anlatarak başlar. İhraç edilecek kalitede pamuğun üretilmediğini söyleyerek eksiklere değinir. Daha sonra cumhuriyet hükümetinin konuya verdiği önemi, ilgili isimlerin belli konuşmalarından örneklerle açıklar. Ancak maalesef istenen aksiyonun alınmadığını belirtir. Yerli pamuk tohumlarının yeterince iyi olmadığının kabulü üzerine ABD'den pamuk uzmanı getirtildiğini söyler. Ancak yine de pamukçuluktan elde edilen gelirin, potansiyele kıyasla oldukça az olduğuna işaret eder. Daha sonra mevcut durumdan bahseden Ekimci, pamukçulukta serbest piyasa kararıyla, verimsiz de olsa, çok mahsul edinmek için toprağın ve pamukların hor kullanıldığını, bu durumun önüne geçilmesi gerektiğini belirtir. Özetle Osmanlı son dönem, cumhuriyet ilk dönem ve cumhuriyetin 30. yılı olan yazının yazıldığı döneme dair, pamukçulukta yapılmış olan, yapılmak istenen ve yapılması gereken her konuya değinmiştir.

Bu kapsayıcı yaklaşımın bir diğer örneği 41. sayıda yer alan "Memleketimizin Hayvan Serveti ve Muhtelif Hayvan Mahsullerinin Genel Kıymeti" başlıklı yazıda da görülür. Bu yazıda muhtelif hayvan mahsullerinden "yağ" incelenmiştir. Ekimci önce istatistiklerde 2.844.000 ton olarak kaydedilen süt üretiminin; yağ, peynir ve süt olarak kullanımlarını incelemiş, bu hususta kendisi bir istatistik hazırlamıştır. Örneğin köy / kasabalardaki 3,5 milyon ailenin bir yılda yarım teneke sadeyağ tükettiğini varsayarak bu oran için 570.000 ton süt kullanıldığı sonucuna varmıştır. Ardından Türkiye'de üretilen sadeyağ miktarının halkın ihtiyacını karşılamaya yetmediğini söylemiştir. Bu nedenle doğal olarak artan yağ fiyatlarına dair şöyle sorular sormuştur:[247]

> "Birdenbire sadeyağ fiyatlarının bu derece artmasının sebepleri nelerdir? Memleketimizin muhtelif bölgelerinde eskidenberi ne miktar sadeyağı yapılmakta ve bunlardan ne miktarı büyük ticaret piyasalarına çıkarılmakta idi? Sütten çıkarılan sadeyağlar ötedenberi memleket halkının ihtiyaçlarını karşılayabilir miydi?

[246] Salih Zeki Ekimci, "Türkiye'de Pamuk Ziraat, Sanayi ve Ticareti: Yurdumuzda Pamuk Ziraatının Gelişmesi Son Yıllarda Hızlanmıştır", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi,** Sayı 122, 1950, s.75-77.
[247] Salih Zeki Ekimci ,"Memleketimizin Hayvan Serveti ve Muhtelif Hayvan Mahsullerinin Genel Kıymeti", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 41, 1945, s.315-318.

Memleketimizin nerelerinde halkın yemeklik olarak sarfettiği hayvani ve nebatî yağlar hangileri idi? Ticaret piyasası için geniş ölçüde ve toplu bir halde sadeyağı yetiştiren bölgelerimiz nereleridir? Memleketimizde sadeyağ sarfiyatı artmış mıdır? Artmış ise sebebi nedir? Yağ sarfiyatı azalmış mıdır? Azalmış ise neden ileri gelmiştir? Yağ fiyatlarında son zamanlarda görülen müthiş pahalılık yalnız sarfiyatın çoğalmış ve istihsalin azalmış olmasından mı meydana gelmiştir? Vurgunculuğun ve kaçakçılığın bu işte ne dereceye kadar tesiri vardır?"

Yazının kalanında ise, kendi araştırması sonucunda ulaştığı verilerle, yukarıdaki soruları yanıtlamıştır.

4.2. Yazdığı Konular

Ekimci'nin gazetedeki yazılarını içerik bakımından altı konuya ayırmak mümkündür. Salih Zeki öncelikle bir "ziraat mühendisi" kimliğiyle zirai yazılar yazmıştır. Bunlar tarım ve hayvancılık şeklinde iki konu olarak değerlendirilebilir. Tarımla ilgili olarak tarla ve bahçelerde sebze-meyvecilik, çeşitli mahsulleri dikmek ve yetiştirmek içerikli yazıları vardır. Bu konuda öne çıkan temalar ise uzmanı diyebileceğimiz pamukçuluk ve tütüncülükle ilgilidir. Hayvancılık konusu ise tarıma kıyasla çok daha zengindir. Çoğu tavukçuluk ve yumurtacılıkla ilgili olmakla beraber merinos koyununu ve inekçiliği anlattığı makaleleri vardır. Bu makalelerde yalnızca hayvancılık işiyle uğraşmak değil, hayvancılığa dair "Anadolu Kasaplık Koyun Satışları", "Kümes Hayvanlarının Hastalıkları", "Memleketimizin Hayvan Serveti ve Muhtelif Hayvan Mahsullerinin Kıymeti" gibi başlıklara sahip yazıların da yer aldığı 19 makale bulunur.

Ziraatın hiçbir zaman ticaretten ayrı tutulmaması gerektiğini düşünen Salih Zeki'nin yazdığı bir diğer konu ticarettir. 11 makale yazdığı bu konu içerik açısından zengindir. İç ve dış ticaret, savaş esnası ve sonrası ticaret, yeterince üretim yapılmıyor oluşu ve bu durumun hayat pahalılığıyla birlikte geçim sıkıntısına yol açması, ziraat ekonomisi gibi başlıkları irdelemiştir. Bir de gazetede 13 kere yayınlanan "Ticaret Ansiklopedisi" köşesinde iki imzalı yazısı vardır. Bunların ilkinde önce manifaturanın ne demek olduğunu ve hangi malzemelerin/ürünlerin manifatura olduğunu açıklar.

Makaledeki ikinci başlıkta ise tuhafiyenin ne demek olduğu ve neyi kapsadığı anlatılır. Ticaret Ansiklopedisi köşesindeki diğer yazısında ise hırdavat tabirinden bahseder.

Bir diğer konu ziraat gezileridir. Ekimci, bazen çeşitli görevler nedeniyle bazen de kişisel olarak gerçekleştirdiği zirai gezileri anlatır. Bunların bir kısmı, aşağıda anlatılacağı gibi ziraî kombinalara yaptığı gezileri içermektedir. Salih Zeki'nin geri kalan yazılarında ise ziraat yayıncılığı ve sevgisi, ziraî kurumlar, ormanların insanlara etkisi, kerestecilik, kâğıt, köy hekimi, ziraat tarihi gibi farklı konuları okumak mümkündür.

Son olarak, gazetenin duruşunu ve yayın çizgisini belirleyen, ziraat politikaları hakkındaki yazıları vardır. Tezin bu son bölümünde Ekimci'nin ziraî politikalara ve tarım bakanlığının uygulamalarına dair görüşlerini içeren makaleler irdelenecektir.

4.3. Ziraat Politikaları Hakkındaki Yazıları

Salih Zeki Ekimci'nin yazılarında tekrar eden bir tema olarak bu bölümde ele alacağımız Devletin ziraat politikaları bahsi, gazetedeki yazarların "düzenli olarak" yazmadığı bir konudur. Bu bağlamda, gazetede hem diğer yazarlardan farklı bir duruşu olan hem de Ekimci'nin başyazar olarak gazetenin çizgisini ve yayın politikasının çerçevesini çizen bu yazılar, Tarım Bakanlığı ve izlediği ziraî politikalarla ve Tarım Bakanları ile ilgili konuları yer yer destekleyici, yer yer eleştirel bir tutumla ele almıştır.

Ekimci'nin bu başlıkta 13 imzalı yazısı vardır.[248] Bunlar çiftçiyi ilgilendiren kanun ve kararnamelerden Tarım Bakanı Tahsin Coşkan ile yapılan görüşmeye, devlet ziraat programını incelemekten ekonomi politikasını irdelemeye kadar uzanır. Bu yazıların bir kısmı haber niteliği taşıyıp okuyucuyu bilgilendirirken bir kısmı da bu haberlere ek olarak Ekimci'nin gündeme dair fikirlerini ve duygularını içerir. Salih Zeki'nin zaman zaman öfkelendiği ve hayal kırıklığına uğradığı ve ancak hep ümitvâr olduğu görülür. Ziraat Bakanlarının politikalarını, değişen hükümet nedeniyle yarım

[248] Bir de buraya eklenebilecek, benzer içerikte imzasız kapak yazıları vardır, ki bizce bu yazıların da bir kısmı Ekimci'ye aittir. Ancak, bu bölüm yazılarken imzasız yazılar değerlendirilmemiştir.

kalan projeleri, olması gerektiğine inandığı sistemi, eksikleri, iyi ve güzel kararları yazılarında anlatır, beklentilerini dile getirir. Zaman zaman da bakanlığa ve hükümete seslenir. Memleketin kalkınması için ziraatta programlı ilerlemenin önemini vurgular. Çiftçinin yeterince gözetilmiyor oluşunun altını çizer, zirai anlamda teşkilatlanmanın şart olduğunu söyler. Liyakatsizlikten ve bazı bakanların yeterince profesyonel olmamasından şikâyet eder, yeni hükümet ve bakanlıktan beklentilerini yazar.

Ekimci'nin zirai politikalarla ilgili ilk yazısı gazetenin birinci sayısında yer alır ve kapak yazısıdır. "Saracoğlu Hükümetinin Ziraat Siyaseti" başlıklı yazıda Ekimci, çiftçiyi çalışmaya teşvik etmenin en iyi yolunun kazanç elde etmesini sağlamak olduğunu öne sürer. Bir ülkenin kalkınmasının "çalışkan köylü"ye bağlı olduğunu vurgular. Ekimci'ye göre, zengin ve iyi yaşayan köylü çalışkan olur, çalışkan köylü sanayi ve ticaretin gelişmesine katkı sağlar böylece memleket gelişir ve ilerler. Bu süreci de "köylüyü kalkındırmak, uyandırmak için onun en önce kesesini sonra gözünü, daha sonra kafasını doyurmalı" cümleleriyle dile getirir. İstanbul Hükümeti'nin seferberlik zamanında, çiftçinin malını piyasaya sabit fiyattan çıkarttığını ve bunun bir hata olduğunu söyleyen Ekimci, Saracoğlu hükümetinin mahsul fiyatlarını serbest bırakmış oluşunu destekler, çiftçinin bu sayede para kazandığını söyler. O sene alınan mahsullerdeki bolluğu "iyi görüşlü siyasetin neticesi" olarak değerlendirir. Saracoğlu'nun bu siyasetini "kurtarıcı" olarak niteler.[249]

Ekimci'nin aynı sayıda bir de dönemin ziraat bakanının oluşturduğu ziraat programını anlattığı bir makalesi vardır.[250] Yazıda ziraat bakanı Şevket Raşit Hatiboğlu'nun, mecliste gerçekleşen Ziraat Vekaleti Bütçesi müzakeresinde detaylıca anlattığı ziraat programını okuyuculara açıklar. Buna göre bakanlık teknik ve ekonomik olmak üzere iki farklı politika yürütmektedir. Mahsul üretimini artırmak, beslenen hayvan sayısını çoğaltmak, üretim kalitesini yükseltmek ve maliyetleri düşürmek gibi hedefler belirlenmiştir. Ekimci, Bakan Hatipoğlu'nun bilim

[249] Salih Zeki Ekimci, "Saracoğlu Hükümetinin Ziraat Siyaseti", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 1, 1943, s.7,8.
[250] Salih Zeki Ekimci, "Ziraat Programının Ana Hatları", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 1, 1943, s.9,10.

insanlarından istifade etmeyi bildiğini, çiftçiyi tanıdığını söyler. Bakanlık tarafından yeni açılacak olan teşkilatlardan bahseder ve teşkilat yapısını okuyucuya açıklar.

Ekimci'nin, yukarıda açıklandığı gibi kapsayıcı ve makro yaklaşımı bakanlık ve hükümetle ilgili yazılarında da görülür. Ülkenin mevcut durumunu okuyucuya anlattığı, daha sonra hükümetin konu ile ilgili aldığı kararları açıkladığı yazıları vardır. Birazdan bahsedilecek olan makalelerinde Ekimci, hem durumu anlatıp okuyucuya haber verir hem anlatılan olaya dair kendi görüşlerinden ve duygularından bahseder hem hükümete seslenir hem de ilgili konuyu ziraatçılık üzerinden ele alır. Yani Salih Zeki'nin yazacağı konulara olan yaklaşımına dair yukarıdaki çıkarımları destekleyecek nitelikte, zirai politikalar temalı yazıları bulunmaktadır.

Örneğin "Ticaretin Tanzimi ve İhtikarla Mücadele" başlıklı yazıda Ekimci, hayat pahalılığından bahseder.[251] Zengin olmak isteyen esnaf ve çiftçinin vurgunculuk yapmasını pahalılığın temel sebeplerinden biri olarak görür. Öyle ki o dönem bazı devlet kurumlarında da vurgunculuk yapıldığını, hükümetin bu konuda önlem almayı denediğini ancak başarılı olmadığını söyler. Daha sonra ülkedeki pahalılığın temel sebeplerini altı madde ile açıklar. Bu durumdan düşük ve sabit gelirli insanların etkilendiğini, beslenemeyecek hale geldiklerini, bunun da hastalıklara yol açtığını söyler. Hırsızlık, rüşvet, kaçakçılık, dolandırıcılık gibi kanunsuzlukların çok sık yaşandığını bu nedenle toplumsal olarak ahlaki bir çöküşün başladığını dile getirir. Bir süre sonra hükümetin "nihayet" harekete geçtiğini ve "Ticaretin Tanzimi ve İhtikarın Men'i" hakkında yeni bir kararname çıkardığını söyler. Buna göre artık vurgunculuk ve rüşvetin cezası artırılmış, toptan ve perakende ticarette fatura mecburi tutulmuştur. Ekimci, fatura uygulamasının İstanbul piyasasında işe yaramaya başladığını dile getirir ve bu uygulamanın sürdürülmesinin önemine vurgu yapar. Makalenin kalanında hem tüccarlara hem hükümete seslenir. Bu uygulamayı kalıcı hale getirebilmek ve ucuzluğu sürdürmek için devletin bütün iktisadî kurumlarının çabalaması gerektiğini söyler. Ancak bunun yeterli olmayacağını, "tüccar ve yurdsever bütün halkımızın bu hayırlı işe yardım etmesi adeta farzdır" cümleleriyle anlatır.

[251] Salih Zeki Ekimci, "Ticaretin Tanzimi ve İhtikarla Mücadele", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 15, 1944, s.347-350.

Bir sonraki yazısı 21. Sayıda yayınlanır. "Zirai Kombinaların Verimli Başarıları: Devlet Hesabına Yapılan Geniş Harb Ziraatinde Bu Sene Görülen Muvaffakiyetler - Yerköy Kombinasının (Malya Çölü) Çiftliğinde Gördüklerim" başlıklı yazıda önce ziraat bakanlığına bağlı kurulan Zirai Kombinalardan bahseder.[252] Kurumların amacı, ziraatta makineleşmeyi teşvik etmektir. Çiftçiye yeni ve teknik zirai yöntemleri öğretmek, ihtiyaç duyulan makine ve aletleri çoğaltmaktır. Kombinalarda, büyük bir kısmı ABD desteğiyle gelen son sistem traktör, pulluk, ekme biçme, harman işlerini yapan motorlu makinelerin olduğunu söyler. Türkiye'nin 14 bölgesinde kombinalar gruplara ayrılmıştır. Bu makinelerle 1941 ve 1942 yıllarında 444.000 dekar sürme, 87.000 dekar ekme ve 29.000 tona kadar harman işleri yapılmıştır. Ancak Salih Zeki'ye göre makineleşmeyle ve kombina uygulamasıyla zirai üretim yine de yeterince artmamıştır. Çiftçinin teknik bilgisinin istendiği kadar yükselmediğini ve hatta makineli ziraatın çiftçiyi tembelleştirip devlete pahalıya mal olduğunu söyler. Bunun üstüne, kombinaların hazine arazisi üstünde devlet adına çalışmaları ve çiftlikler kurmalarına karar verilir. 1942 yılından itibaren kombinalardaki aletlerin kamudan alınarak belli merkezlere yerleştirildiğini söyleyen Ekimci, daha sonra bu kombinaların işledikleri sahaları, merkezlerini ve ektikleri arazi miktarını listeler. Kombinaların altı grup halinde çalışarak ham arazileri açıp, işlenebilecek zirai sahaları genişlettiklerini dile getirir.

Önce, çiftçiye alet ve hizmet veren kombinalar planlandığı gibi gitmemeye başlar. Bunun üstüne kombinaların kamuya değil devlete hizmet vermesine kara verilir. Ekimci, kombinaların bu karardan sonraki başarılarını sıralar. Buna göre kombinalar 115.000 ton mahsul elde etmiştir, çiftçinin, toprağı işleyemeyeceği ve hayvancılık yapamayacağı, asker olarak çalışmasını gerektirecek savaş gibi durumlarda oluşabilecek açığı kombinaların kapatacağını, memleketi ve askeri doyuracağını söyler. Nüfusun az olduğu bölgelerdeki geniş arazilerin işlendiğini, tohum ıslah enstitülerinde yetişen tohumların kombinalarda kullanıldığını ve çiftçiye

[252] Salih Zeki Ekimci, "Ziraî Kombinaların Verimli Başarıları: Devlet Hesabına Yapılan Geniş Harb Ziraatinde Bu Sene Görülen Muvaffakiyetler - Yerköy Kombinasının (Malya Çölü) Çiftliğinde Gördüklerim", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 21, 1944, s.491-495.

dağıtıldığını, düz ve geniş ovalarda makineli ziraatla, mahsullerin maliyetinin düştüğünü bu durumun büyük ziraat şirketlerine cesaret verdiğini söyler.

Ekimci'ye göre Zirai Kombinalar ziraatta devrim yapmış, hükümet ve halkın gözünde ziraatçilik mesleğinin başarılarını ve dolayısıyla mevkilerini artırmıştır. Salih Zeki, Kombinaların başarısının ardındaki isimleri sıraladıktan sonra bu isimlerin orta eğitim görmüş olmalarına vurgu yapar. İmkân verilmiş olsaydı diğer ziraat memurlarının da benzer başarılara imza atabileceğini ancak zirai teşkilatlanma verimsiz olduğu için ziraat memurlarının kendilerini gösteremediklerini söyler. Son olarak da yukarıda bahsedilen altı merkezden biri olan Yerköy Kombinasını ziyaret eder ve hayran kalır. Yerköy'de işlenen arazinin önceden Malya Çölü olarak adlandırıldığını, ancak kombinayı ziyaret ettiğinde o bölgenin bir "ekin denizi"ne dönüştüğünü söyler. O dönemin Kombinalar Reisi de Ziraat ve Ticaret Gazetesi yazarlarından Şevket Arı'dır.[253]

90. sayıda yer alan 1947 tarihli "Devlet Ziraat Programı ve Milli Ziraat Şurası" başlıklı yazıda Ekimci'nin en temel şikâyeti devletin bir iktisat programının olmamasıdır. Cumhuriyet ilan edildiğinden beri iktisadın programsız ilerlediğini söyleyen Salih Zeki, 1923 İktisat Kongresi'nde alınan kararların uygulanmadığını, İktisat Meclis-i Âlisi'nin işini düzgün yapmadığını, 1937-38 yıllarında Ekonomi Bakanı olan Şakir Kesebir'in o dönem "toplama fikirlerle tek başına yazdığı" iktisat programının bir işe yaramadığını, Celal Bayar döneminde iktisat programı yapılmadığını ancak artık yapılmak zorunda olunduğunu söyler. Ekimci, devlete bağlı zirai kurumlarla ilgili de benzer düşüncelere sahiptir. Hükümetlerin vaktiyle zirai kurumlar oluşturduğunu ancak ziraatçıların deneyimlerine ve düşüncelerine önem vermediklerini, hep "kendilerinin ve yakınlarının" düşünceleri ile hareket ettiklerini söyler. İktisattaki programsızlığın ziraat alanında da olduğunu dile getirir. Ziraat, sanayi ve ticaret için ödenek ayrılmadığını, 1931'de gerçekleşen Ziraat Kongresi'nin hiç verimli olmadığını, Ankara'da pamukçuluk için düzenlenen kongrede yalnızca ve

[253] Salih Zeki Ekimci, "Ziraî Kombinaların Verimli Başarıları: Devlet Hesabına Yapılan Geniş Harb Ziraatinde Bu Sene Görülen Muvaffakiyetler. Yerköy Kombinasının (Malya Çölü) Çiftliğinde Gördüklerim", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 21, 1944, s.491-495.

yalnızca vekalet raporunun okunduğunu söyler. Salih Zeki, Bakanlık ve hükümetten bir Devlet Ziraat Programı oluşturulmasını ve Ziraat Şurası kurulmasını talep eder.[254]

Ekimci'nin bir yazısı da 1947-1948 yıllarında Tarım Bakanı olan Tahsin Coşkan ile konuşmasını konu alır. Ekimci, Halkalı Ziraat Mektebi mezunlarından olan Çoşkan'ın Tarım Bakanı olarak göreve başlamasının, kendisi ve meslektaşları tarafından sevinç ve ümitle karşılandığını söyler. Ankara seyahati sırasında Coşkan'ı makamında ziyaret eden Ekimci, kendisine ziraat kurumlarını iyileştirmek, devlet ziraat programı ve şurası oluşturmak, ziraat kongresi düzenlemek, zirai yayınları özellikle çiftçiye ve köylüye ücretsiz dağıtmak, liyakatsizliğe karşı önlem almak gibi konularda sorular sorar. Bakan genel olarak Ekimci'yi haklı bulmakla beraber bütçenin zayıflığından ve öncelikli işlerden bahseder. Ekimci bu makaleyi şu cümlelerle sonlandırır:[255]

> "...Fakat birtaraftan da memleketimizde gelir kaynağı olan istihsal işlerinde ötedenberi son derece kısılmasına alışılan zayıf bir ödenekle ve aynı zamanda köylü ve çiftçi işlerinin kendi kendine, sessiz sedasız yürüyeceğini düşünegelen dar bir zihniyetle bu hayırlı ve pek lüzumlu işlerin belki bir müddet daha bizde tatlı bir havai ve sönmez bir ideal halinde kalacağı düşüncesi zihnime takıldığından kendi kendime endişe ve ümidsizlik gösterdim..."

Devlet Ziraat Programı ve Ziraat Şurası meselesinin üstünde duran ve gazetede daha önce de bu konuda makale yazan Ekimci, 106. Sayıdaki bir makalesinde, 1948'de ziraat bakanı olan Ali Cavit Oral'ın hazırlattığı ziraat programından bahseder. Cumhuriyetin 25. Yılında kaleme aldığı bu makalede Ekimci, 25 yıllık bu süre zarfında ziraatta gelişmeler yaşandığını ancak ümit edilen yere gelinemediğini, çiftçi ve köylünün teknik ve ekonomik bir değişim yaşamadığını dile getirir. Ziraatla ilgili düzenlemeler yapılırken, Ticaret, Milli Eğitim, Maliye, Ulaştırma, Adalet, Sağlık,

[254] Salih Zeki Ekimci, "Devlet Ziraat Programı ve Milli Ziraat Şurası", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 90, 1947, s.275-277.
[255] Salih Zeki Ekimci, "Değerli Tarım Bakanımız Tahsin Coşkan ile Meslektaşça Bir Konuşma", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi,** Sayı 97, 1947, s.343,344.

Tekel ve Gümrük Bakanlıklarının da programa dahil edilmesi gerektiğini vurgular. Bir ziraat programının el birliğiyle çıkarılması gerektiğini söyler.[256]

1950'ye gelindiğinde, Türkiye'de hükümet değişmiş Demokrat Parti dönemine geçilmiştir. 124. Sayıda Salih Zeki "Yeni Hükümetimizin Ekonomi Politikası ve Ziraat Programı" adlı bir makale kaleme almıştır. Yazıda önce Celal Bayar'ın Cumhurbaşkanlığına getirildiği, çiftçi ve hukukçu Adnan Menderes'in Başbakan olduğu ve Tarım Bakanlığına, gazetede birkaç yazısı yayınlanan Nihat İyriboz'un getirildiği bilgisi verilir. Ekimci hükümetin TBMM'de icraat programını okuduğunu, bu programdaki ilgili kısımları aktaracağını söyler. Buna göre Menderes, CHP Hükümetinden farklı olarak "gösterişçi ve pahalı ziraat programı" hazırlanmayacağını söyler, ziraat bütçesini ve Ziraat Bankası'nın sermayesini artırmak gibi vaatlerde bulunur. Hükümetin hem ilerleme kaydettiğini hem de ilerleme vaat ettiğini söyleyen Ekimci bu programın bir an önce uygulanmaya başlamasını beklediğini söyler.[257]

Bir sonraki makalesinde ise yeni hükümetin oluşturduğu Ziraat Teşkilatı hakkında bir makale yazar. Buna göre Ziraat Bakanlığı, çiftçinin ihtiyaçlarını karşılamak için yeni tesisler kurmaya karar vermiştir. Makalede, Ziraat Bakanı Nihat İyriboz'un, İzmir Milletvekili Abidin Tekan'a söyledikleri aktarılır. Bakan, İzmir'de bir Ziraat Enstitüsü ve Ziraat Koleji açacağından bahseder. Bunun dışında bir "yayım direktörlüğü" kurulacağından bahseder. Aydın, Manisa, İzmir gibi eşitli illerde incir, meyve, üzüm, hayvan ıslahı gibi istasyonlar kurup bir de hastane yapacağız der. Ayrıca, her köyde bir yayım ajanlığı açılacağından bahseder. Köy öğretmenlerinin yayım ajanı yapılacağını, ajanlara seyyar sinema tahsis edileceğini bu vesileyle bakanlık ve köylü arasında bir dostluk oluşacağını söyler. Ekimci, bakanın sözlerini aktardıktan sonra Yayım Direktörlüğü'nün ABD'de 1914'ten beri uygulanan bir zirai yayın yöntemi olduğunu söyler ve sistemi okuyucuya açıklar. Farklı yazılarında da görüldüğü üzere çiftçinin önce gözünün doyurulması gerektiğini söyler. Köylünün,

[256] Salih Zeki Ekimci, "Devlet Ziraat Proğramı ve Milli Ziraat Şurası", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi** Sayı 106, 1948, s.125,126.
[257] Salih Zeki Ekimci, "Yeni Hükümetimizin Ekonomi Politikası ve Ziraat Programı: Hükümet Programında Ziraatı Ön Plana Alınmıştır**", Ziraat ve Ticaret Gazetesi,** Sayı 124, s.126,127.

gözüyle gördüğü ve aklına yatan işlere inanacağını vurgular. Bu nedenle Ekimci, bu uygulamanın çok faydalı olacağı kanaatindedir.[258]

Bir sonraki "Ziraat Odaları ve Çiftçi Birlikleri" başlıklı yazısında Salih Zeki Ekimci, açıkça sitem etmektedir. 134. Sayıda yayınlanan bu makalede, Ekimci teşkilatlanma ve birlik olmanın önemini anlatan uzun bir girizgâh yapar. Ardından, memlekette çiftçiyi kollayacak ve gözetecek bir teşkilatın olmayışına değinir. Niçin böyle bir giriş yaptığını ise şu sözlerle ifade eder:[259]

> "Bu ufak mukaddemeyi yapmaktan maksadımız, teşkilâtın kuvvet ve ehemmiyetini biraz izah ederek şimdiye kadar büsbütün himaye ve müdafaasız kalan daima mültezime, murabahacısına soyulan, muhtekir bazı tüccar ve kumpanyaların oyuncağı olan, hak ve menfaatlarının bir kısmını zenginlere, şehirlilere kaptıran ve yalnız başlarına kendi ihtiyaçlarını ve derdlerini kendi meclislerine, hükümetlerine anlatamıyan çiftçilerimizin resmî ve hususî teşkilâta şiddetle muhtaç olduklarını milletimize ve hükümetimize anlatmaktır."

Vaktinde yazdığı ve anlatmaya çalıştığı konuları tekrar eder. Yayıncılık hayatında ziraat odalarının önemini vurgulayan ve açıklayan makaleler yazdığını, 1931 yılında düzenlenen Ziraat Kongresi'nde raporlar sunduğunu söyler. Bireysel çabalarından bahsettikten sonra yıllar içinde icraata geçilmemiş olmasından açık bir dille yakınır. Hatipoğlu Hükümeti'nin vaktinde komisyonlar kurduğunu ve aksiyon almak üzere olduğu belirtir ancak hükümet değişikliği nedeniyle bu projelerin yarım kalmış olmasından bahseder. Daha sonra yeni çalışmaları anlatır. Ziraat Odası ve çiftçi birlikleri için bir kanun tasarısının hazırlandığı haberini verir. Bu konuda ümitli olduğunu dile getirir.[260]

---

[258] Salih Zeki Ekimci, "Yeni Ziraat Teşkilatı: Çiftçiler İçin Yeni Bir Plan Hazırlandı", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 126, 1950, s.171,172.
[259] Salih Zeki Ekimci, "Ziraat Odaları ve Çiftçi Birlikleri", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi,** Sayı 134, 1951, s.75.
[260] Salih Zeki Ekimci, **a.g.e.**, 1951, s.75,76.

143. sayıda yayınlanan "Ziraat Bankası ve Zirai Kredi Kooperatifleri" başlıklı yazı, "Zirai kredi kooperatiflerinden ne netice elde edilmektedir?", "Eski ve yeni rejimde çiftçilerimizin kredi durumları nedir?" ve "Kooperatiflerin daha faydalı şekle konulması için ziraat bankası neler düşünmektedir?" sorularıyla başlar. Ekimci makalede bu soruları yanıtlar. Ziraat Bankası'nın Osmanlı zamandan beri tam anlamıyla yeterli olamamasından ve bazı çiftçilerin aldığı borcu ödeyememesi bazılarının da kasıtlı olarak ödememesi durumundan bahseder. Bu noktada kooperatiflerin kilit bir rol oynadığını söyler. Yazının kalanında, çiftçinin bankaya olan borcunu ödeme sorumluluğunun, kooperatifteki ilgili kişilere yüklenmesi ile çiftçi – banka arasında bir dengenin kurulduğundan bahseder.[261]

Ekimci'nin bu başlıkta yazdığı son yazı, Ziraat ve Ticaret Gazetesi'nin son sayısında yer alır. "Programsız ve Kararsız Tarım Bakanlığı Ziraatımızı Nereye Götürüyor: Türkiye'de Motörlü Ziraat Hakkında Düşündüklerimiz" başlıklı yazıda Ekimci, bakanlığa ciddi eleştirilerde bulunur. Salih Zeki, Makalenin girişinde ziraat makinelerinin ziraata ve çiftçiye olan katkısını açıklar. Toprağı sürme, temizleme, nadas gibi işlerin çok ağır olduğunu, hayvanların tek başına bu işleri yapamadıklarını söyler. Aynı zamanda özellikle nadas ve temizliğin, kaliteli mahsul almak konusunda çok önemli bir yeri olduğundan bahseder. Ciddi güç gerektiren bu işleri motorlu aletlerin yapıyor olmasının, çiftçiliği geliştirdiği, üretimi artırdığı ve mahsul kalitesini olumlu etkilediğine değinir. Hemen ardından, ihtiyaçtan fazla, hesaplanmadan, hakkında yeterince bilgi verilmeden alınan ziraat makinelerinin faydadan çok zarara sebep olacağını söyler. Ekimci bu meseleyi, farklı konularda da üstünde durduğu, yukarıdaki diğer yazılarında da rastlanabilecek olan programsızlık ve takipsizlik üzerinden ele alır.

Memlekete yirmi bin traktör girdiğini söyleyen Ekimci, takipsizliğin sebep olabileceği problemleri 19 madde halinde sıralar. Bakanlığı, bu muhtemel problemlerin önünü alması için göreve davet eder. Maddelerde; traktörlerin çok çeşitli olması, bu çeşitliliğin ziraatta teknik ve ekonomik olarak iyi olup olmadığı, bu traktörlerin yedek parçalarının ziraat yapılan bölgelerdeki ilgili dükkanlarda hazır

[261] Salih Zeki Ekimci, "Ziraat Bankası ve Zirai Kredi Kooperatifleri", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi,** Sayı 143, 1952, s.3,4.

olarak bekletilmesi ve alınabilir bir fiyattan satılması gerektiği, traktör sayısıyla ilişkili, bölgesel ihtiyaca bağlı tamirhane atölyelerinin açılması ihtiyacı, heves gösteriş ya da moda olduğu için küçük arazi sahipleri dahil çok fazla insanın borçla traktör alması durumunun engellenmesi gerektiği, bankadan kredi alarak traktör satın alan ve ancak arazi sahibi olmayan vatandaşların traktörleri köy içi ulaşım için kullanıyor olmaları ve daha pek çok önemli noktaya vurgu yapar. Ekimci bu maddeleri sıraladıktan sonra Ziraat Bakanlığına şu cümlelerle seslenir:[262]

> "Ziraat Bakanlığının başında bulunanlar maalesef bu vazifelerini kavramaktan uzaktır. Hâzineden ve Amerikan yardımından ayrılan milyonlarca liralık ödenekler, lüzumlu yerlere harcanılmıyarak, programsız, keyfî ve kırtasî kararlarla sarf ve israf edilmektedir.
>
> Tetkikat sahibi ziraatçilerimizden ve tecrübeli çiftçilerimizden bu hususta düşüncelerini bize bildirmelerini rica ederiz. Bu yolda devam edecek yazılarımızla Ziraat Bakanlığını uyandırmağa muvaffak olabilirsek, memleketimize ve mesleğimize hayırlı bir hizmet yaptığımıza kaani olacağız."

Salih Zeki Ekimci'nin yayınlanan son yazısı bu cümlelerle biter. 1952 yılının Haziran ayında yayınlanan 148. Sayıdan bir ay sonra, 31 Temmuz 1952'de Salih Zeki Ekimci hayatını kaybeder.

Bakanlıkla ve ziraî politikalarla ilgili yazılarında görüldüğü üzere Ekimci, fikirlerini kaleminden sakınmaz ve bir çekince hissetmez. Türkiye Ansiklopedisi'nde yer alan Salih Zeki Ekimci maddesinde yazılan şu sözler de bu iddiayı destekler niteliktedir:[263]

[262] Salih Zeki Ekimci, "Programsız ve Kararsız Tarım Bakanlığı Ziraatımızı Nereye Götürüyor: Türkiye'de Motörlü Ziraat Hakkında Düşündüklerimiz", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi,** Sayı 148, 1952, s.155-158.
[263] "Salih Zeki Ekimci", **Türkiye Ansiklopedisi**, Cilt: 5, Ankara, Rüzgarlı Matbaa, 1957, s.55.

> “Neşriyatı sırasında zamanın ziraat zimamdarlarının icraatını sert bir lisanla tenkit etmekten çekinmemiş, kalemini durdurma bahasına zamanının Ziraat nezaretinin gayrimüslim erkânı tarafından kendisine yapılan cazip tekliflere iltifat etmemiş, idealist bir ruhla neşriyatına devam etmiştir.”

Ekimci, değişen bakanlık ve hükümet döneminde, önceki bakanlarda ve hükümette tespit ettiği sorunları ve eksiklikleri anlattığı makaleler yazar. Yeni hükümeti ikaz eder; denenen ancak başarılamayan yöntemleri, kişisel hevesleri, liyakatsizliği, programsızlığı her yeni hükümete ve bakana hitaben yazdığı yazılarla anlatır. Yeni gelenlere “bu sefer bu hataların yapılmayacağını umuyoruz” mesajını verir, bazen de açıkça dile getirir.

SONUÇ

Salih Zeki Ekimci, millî ekonominin temelinde tarım olduğu, Türkiye'nin bir tarım ülkesi olarak kabul edildiği, ziraatın bir kalkınma aracı olarak düşünüldüğü Cumhuriyet döneminin yüzlerce ziraat mühendisinden biridir. Kendisi de Meşrutiyet zamanından itibaren, ziraatın ticaretten ayrı düşünülmemesi gerektiğine ve zirai kalkınma sağlanmadan memleketin kalkınamayacağına inanmıştır. Bir ziraat yüksekokulundan mezun olduğu halde, ziraat memuru olarak çalışmayı tercih etmemiş, bunun yerine yayıncılığı seçmiştir. Belki yayıncılık yoluyla daha fazla insana ulaşabilmeyi, ya da ülkeye daha uzun vadeli bir katkıda ya da etkide bulunmayı istedi. Belki de karakteri ve yetenekleri bir ziraat yayıncısı olmaya daha uygundu. Tarihsel araştırma yöntemleriyle, bir yazar olmanın onun için ne anlama geldiğini tam olarak anlayabilmemiz mümkün değil. Ancak yaşam hikâyesinden anlaşılan, onun kolay yılmayan, idealist bir çizgiyi ilerleyen yaşlarında da sürdüren biri olduğudur. Ziraat ve Ticaret Gazetesini kuran, onun uzun ve verimli bir yayın olması için en başından beri stratejiler geliştiren, bunu gazetenin yayın çizgisine dönüştüren ve yaşadığı müddetçe ayakta tutan odur. Hakkında sınırlı ve kısmen hatalı bilgilerle kim olduğunu pek bilmediğimiz Salih Zeki Ekimci, bu çalışmanın sonunda Türkiye ziraat yayıncılığında hatırlanması gereken bir aktöre dönüşmüştür. Bunun en önemli sebeplerinden biri, yazıp yayınladığı birçok eserin yanında, Ziraat ve Ticaret Gazetesi'dir.

Elbette Ziraat ve Ticaret Gazetesi varlığını, Salih Zeki'nin ailesiyle birlikte harcadığı emek ve adanmışlıktan çok daha fazlasına borçludur. Bu tez çalışmasının sonuçlarından biri de budur: Gazetenin içeriği tam manasıyla, idaresinin, yazarların ve okurların karşılıklı ilişkisiyle şekillenmiştir. Tezin ikinci bölümünde gösterildiği üzere, gazete okuruyla doğrudan iletişim halindedir, bu hali önemser, sürdürür, okurlarıyla tanışır, hatta zaman zaman onlardan yazar bile yetiştirir. Bizce bu durum, gazetenin ziraat tarihi araştırmalarında çoklu okumalar yapmaya müsait ve şimdiye dek gördüğü ilgiden daha fazlasını hak eden kuvvetli bir içeriği olduğunu göstermektedir.

Ziraat ve Ticaret Gazetesi'nin yazar kadrosu çoğunlukla, uzmanlardan ve devletin zirai kurumlarının çalışanlarından meydana gelir. Ancak hem statü hem de

coğrafi dağılım açısından bu kadroda gözle görülür bir çeşitlilik vardır. Eski bir Tarım bakanından, Anadolu'nun ücra bir köşesindeki tarım memuruna, ilk yazma denemelerini bu gazetede gerçekleştirip daha sonra köy hikâyeleri yazarına dönüşenden, gazete idarehanesinde "büyüyene" kadar ilginç kişilerle karşılaşmak mümkündür. Bu kişiliklerin bazıları, ziraat tarihi literatüründe iyi bilinen isimlerdi, ancak bazıları hakkında bilinenler, bu gazetenin incelenmesi sayesinde genişletilmiştir. Ortaya çıkarılan sonuçların, Türkiye'de ziraat uzmanlarının tarihine yalnızca yeni biyografik bilgiler eklemekle değil, uzmanların böyle bir gazetenin yazarı olmakla yaptıkları tercihleri anlamak ve görünürlüklerini değerlendirmek açısından da katkıları olabilir.

Hem Salih Zeki hem de gazete, tarımı, hayvancılığı ve onun ekonomik değerini bilimsel bir temelle ancak popüler sayılabilecek bir içerikle ele alıp, yaygınlaştırma iddiasındadır. İlgili makamlara ziraatın gelişmesi, çiftçinin refahı, köylünün üretken olabilmesi için neler gerektiği anlatılmış, çiftçi zirai bilgilerden, yeni gelişmelerden ve politikalardan haberdar edilmiştir. Hem okuyucusuna (çiftçi, köylü, şehirli), hem devlete (bakanlık, bakanlar, hükümetler), hem de ziraatçılara (memurlara, mühendislere) sorumlulukları hatırlatılmıştır. Ancak, gazetenin toplumu gözeten, çiftçinin, köylünün ve üreticinin yanında duran bir yanı vardır. Karmaşık ve belirsizliklerle dolu dönemlerde okuyucuların ümitsizliğe düşmeden, eldeki ekonomik imkânlarla neler yapılabileceğini anlatma gayreti gazeteden rahatlıkla okunmaktadır. Salih Zeki, gelişmek ve ilerlemek için görevinden, statüsünden, makamından bağımsız herkese seslenmiş, ancak birlik olarak kalkınabiliriz mesajını mütemadiyen vermiştir. Zaman zaman öfkelenmiş, sitem etmiş, eleştirmiş ancak diğer yandan takdir de etmiştir. Gazeteye yüklenen bu kimliğin/gizli öznenin, önce kurucusu ve başyazarı Salih Zeki olduğu aşikârdır. Salih Zeki Ekimci ve en azından derginin sürekli yazarları için, ziraat yalnızca bir iş değil, değerlerle ve duygularla örülü toplumsal bir meseledir. Tarım ve hayvancılığın tüm aktörleriyle güçlü ilişkilere sahip olmakla birlikte, bağımsız bir konum almaya çabaladıkları öne sürülebilir.

Gazetenin kronolojisi ve 40. Yıl özel sayıda anlatılan hatıralar, gazetenin ne kadar sevildiğini ve sahiplenildiğini açıkça gösterir. Bilim tarihi araştırmalarında, uzmandan topluma yönelen tek yönlü bilgi aktarımının tarihsel izleri daha kolay tespit

edilebilse de toplumun tepkisini ve karşılıklı şekillenen süreç içindeki yerini tayin etmek daha zordur. Tez çalışmamız, ziraat alanında böyle bir örneği tarihsel olarak ele alma şansına sahip olmuştur.

Bu tez çalışmasının bazı sınırlılıkları da olmuştur. Bunların başında, Osmanlı Ziraat ve Ticaret Gazetesi'nin 1907-1928 yılları arasındaki sayılarının en baştan ve yeni bir gözle incelenememiş olması gelir. Salih Zeki, gazetenin bu iki sürecini birbirinden ayırmaz ve onu tek bir gazete olarak kabul eder. Ancak, sınırlı bir süre içinde tamamlanmak zorunda olan bu tez, tercihini daha önce neredeyse hiç incelenmemiş olan ikinci periyoddan yana kullanmıştır. Yine de bu tercih, gazetenin ilk evresini daha iyi anlamaya yardımcı olacak birçok bilgiyi ortaya çıkarmıştır.

Tezin bir diğer sınırlılığı, konuyu, daha genel bir çerçeve ve bağlam içinde ele alamamış olmasıdır. Bu da zamanın kısıtlılığına bağlıdır. Ancak, ilerideki araştırmalar için çeşitli bağlamlarla ilişki kurulabilecek ipuçlarını ortaya çıkarmış olmayı umuyoruz.

KAYNAKÇA

ARŞİV KAYNAKLARI

BAŞBAKANLIK CUMHURİYET ARŞİVİ (BCA)

BCA, 490-1-0-0 / 296-1192-1, "Denizli İli İçin Mebusluk Talebinde Bulunanların Müracaatları", 04.06.1939.

BCA, 490-1-0-0 / 296-1192-3, "Denizli İli İçin Mebusluk Talebinde Bulunanların Müracaatları", 28.10.1941.

BCA, 490-1-0-0 / 296-1193-2, "Denizli İli İçin Mebusluk Talebinde Bulunanların Müracaatları", 22.01.1943

BCA, 490-1-0-0 / 296-1194-2, "Denizli İli İçin Mebusluk Talebinde Bulunanların Müracaatları", 19.06.1946.

BCA, 490-1-0-0 / 296-1195-1, "Denizli İli İçin Mebusluk Talebinde Bulunanların Müracaatları", 16.03.1950.

BASILI KAYNAKLAR

"Bahçıvan ve Tavukçuluk Sergisi", **Son Posta**, 27 Mart 1931, s.2.

"Çiçekçilik Sergisi Dün Açıldı: On Binden Fazla Halk Dün Sergiyi Ziyaret Etti.", **Cumhuriyet**, 23 Mayıs 1931, s.3.

"Çiçekçilik Sergisi: O kadar Rağbet Var Ki Sergide Yer Kalmıyor!", **Cumhuriyet**, 21 Nisan 1931, s.3.

"Çok Güzel Bir Eser: Birinci Meyvecilik ve Çiçekçilik Sergisi Dün Açıldı", **Vakit**, 23 Mayıs 1931.

"Salih Zeki Cep Takvimi: Bu Yeni Fennî Takvim Satışa Çıkarıldı", **Cumhuriyet,** 12 Aralık 1944, s.4. 1945.

"Salih Zeki Ekimci Vefat Etti", **Vatan Gazetesi**, 31 Temmuz 1952, s.4. "Ziraat Hoca ve Naşiri Salih Zeki Hoca Vefat Etti", **Cumhuriyet**, 31 Temmuz 1952, s.6.

"Tavuk, Çiçek Sergisi Vilayet Bahçesinde Bugün Açılıyor", **Milliyet**, 26 Mayıs 1932, s.3.

"Teşekkür Etme ve Özür Dileme", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, sayı 70, 1946, s. 374.

"Ziraat Odası Aza İntibahatı Dün Yapıldı", **Milliyet,** 9 Aralık 1930, s.3.

"Ziraat Odasında Halka Konferanslar Verilecek", **Cumhuriyet**, 10 Şubat 1931, s2.

"Ziraat Sergisi 22 Mayısta Açılacak", **Cumhuriyet**, 6 Mart 1931, s.2.

"Zirai Raporlar: Tasarruf Cemiyeti İstedi ve Gönderildi", **Son Posta,** 14 Aralık 1930, s.3.

Birinci Ziraat Kongresi İhtisas raporları. Ankara, Milli İktisat ve Tasarruf Cemiyeti, 1931.

Çil Horoz, Hayvanat Mecmuası, Sahibi Gümüşhaneli Zafer Fevzi, Yıl 1, Sayı 5, 15 Ağustos 1338 (1922).

Milliyet 1984 Ansiklopedik Saatli Büyük Duvar Takvimi, Milliyet Yayın A.Ş.. Milliyet 1985 Ansiklopedik Saatli Büyük Duvar Takvimi, Milliyet Yayın A.Ş.

Salih Zeki Takvimi 1976, Neşreden: Salih Zeki Takvimi, İstanbul.

"Gazetemize Yazı Gönderen Meslekdaşlardan Ricamız", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 78, 1946 s. 498

"Cumhuriyetin 20. Yıldönümü-İktisadî Varlığımızın Bilânçosu: Cumhuriyet Devrinde Ziraat, Ticaret ve Sanayimizin İlerlemesi", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 3, 1942, S.59-63.

"Harb Sonrasında: Hükümetin Çiftçiyi Koruma Planı: Ziraat Vekili Sayın Şevket Hatipoğlu'nun Bu Yolda Söyledikleri", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi,** Sayı 10, 1944, s.227,228.
"Ziraat Sanatları: Şarapçılık", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 2, 1943, s.47.

Prof. Dr. Reşat Aktan'a Armağan, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları No: 516, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 1982.

"Hayvan Hekimi - Çiftlik Veterineri: Hayvanlarda Dalak Hastalığı, Şarbon İlleti", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 29, 1944, s.109,110.

"Küçük ve Faydalı Bilgiler", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 1, 1943, s.29.

"Ticaret ve Ziraat Haberleri", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 29, 1944, s.110.

"Çiçek ve Süs Bahçesi: Çiçek Meraklılarına Bazı Notlar", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 92, 1947, s.337.

"Küçük ve Faydalı Bilgiler", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 90, 1947, s.291,292.

"Küçük ve Faydalı Bilgiler", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 80, 1947, s.38.

"Küçük ve Faydalı Bilgiler", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 42, 1945, s.350.

"Küçük ve Faydalı Bilgiler", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 20, 1944, s.485.

"Küçük ve Faydalı Bilgiler", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 42, 1945, s.350.

"Küçük ve Faydalı Bilgiler", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 7, 1944. s.160.

"Okuyucu Sorularına Cevaplarımız", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, sayı 144, 1952, s. 51.

"Tarla Ziraatı: Pamuk Mahsulü – Amerikan Akala Pamuğu Nasıl Yetiştirilir?" **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 146 ve "Tarla Ziraatı: Pamuk Ekimi – Amerikan Cinsi Akala Pamuğu Nasıl Yetiştirilir?" Sayı 147, 1952.

"Sorulara Cevaplarımız", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 6, 1943, s. 150.

"Sorulara Cevaplarımız", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 144, 1952, s.50-51.

"Sorulara Cevaplarımız", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 10, 1944, s. 245.

"Sorulara Cevaplarımız", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 19, 1944, s. 453.

"Sorulara Cevaplarımız", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 24, 1944, s.581.

"Salih Zeki Ekimci", **Türkiye Ansiklopedisi**, Cilt 5, Ankara, Rüzgarlı Matbaa, 1957, s.55.

"Prof. Dr. Reşat Aktan'ın Kısa Biyografisi ve Yayınları", **Prof. Dr. Reşat Aktan'a Armağan**, Ankara, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları No: 516, Ankara Üniversitesi Basımevi, 1982.

"Büyükdere Bağçe Kültürleri İstasyonu", **İstanbul Ansiklopedisi**, Cilt 6, s.3245.

Büyükdere Bahçe Kültürleri İstasyonu, **T.C. İstanbul Vilayeti Büyükdere Bahçe Kültürleri İstasyonu Fidan Satış Kataloğu 1957-58**, s.43.

"B. Bağçe Kültürleri İstasyonu", **İstanbul Ansiklopedisi**, Cilt 6, İstanbul, Hüsnütabiat ve Ercan Matbaaları, 1963, s. 3245.

Atatürk Kitaplığı, Müteferrik, 56797.

"Kendi Programına Yetişemedi...", **TV'de 7 Gün Dergisi**, 2 Haziran 1975, s.10.

" Türkiye'nin İlk İstatistikçisi İlk ve Son Kez TV'de Gözükecek", **Cumhuriyet Gazetesi**, 23 Mayıs 1975, s. 6.

"Yeni Eserler" "Hesablaşma İlmi", **Cumhuriyet Gazetesi**, 12 Ekim 1935 s.7.

"İnhisarlar İdaresi Umum Muhasebe Müdür Muavini", "Kitablar Arasında" "Hesablaşma İlmi", **Cumhuriyet Gazetesi,** 26 Temmuz 1935, s. 9.

"İnhisarlar Kurs Muallimi", "Yeni Eserler" "Hesablaşma İlmi", "İnhisarlar Murakıbı" **Cumhuriyet Gazetesi,** 4 Mayıs 1939, s.4.

"Salih Zeki Ekimci", **Türkiye Ansiklopedisi**, Cilt 5, Ankara, Rüzgarlı Matbaa, 1957, s.55.

"Yeni Eserler: Ziraat ve Ticaret Gazetesi 40 Yaşında", **Vakit Gazetesi**, 4 Temmuz 1947, s.4.

"Salih Zeki Ekimci Vefat Etti", **Vatan Gazetesi**, 31 Temmuz 1952, s.4. "Ziraat Hoca ve Naşiri Salih Zeki Vefat Etti", **Cumhuriyet**, 31 Temmuz 1952.

A. Ferid: **Ameli ve Fenni Arıcılık**, 2. Baskı, 1340 Eskişehir.

A. Ferid: **Eşya Dersleri**, İstanbul, Osmanlı Meziyet-i İktisadiye Matbaası, 1327. **Yoğurtçuluk***,* İstanbul, Çiftçi Kütüphanesi.

A. Ferid: **Ameli Bahçıvanlık**, İstanbul, Tabı Çiftçi Kütüphanesi, t.y.

A. Ferid: **Yoğurtçuluk***,* İstanbul, Çiftçi Kütüphanesi, t.y.

Akagündüz, Ümüt: "Cumhuriyet'in İlk Yıllarından Bir Ziraat Dergisi: Tarla ve Bahçe (1924-1925), **13. Yüzyıldan 20. Yüzyıla Tarih Araştırmaları**, Editör: Nevim Tüzün, İKSAD yay., Ankara, 2021, s. 115-165.

Alemdaroğlu, Kemal: **Gazetecilik Enstitüsünden İletişim Fakültesine (1950-2001)**, İstanbul, İstanbul Üniversitesi İletişim Yayınları, Nisan 2002,

Aral, Nurettin: "Toprak Dağıtım Kanunu Hakkında", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi,** Sayı 34, 1945, S.204.

Argun, Turgut: "Hayvan Hekimi: Hayvanlardan İnsanlara Geçen Hastalıklar Savaşında Veterinerlerin Vazifeleri", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 75, 1946, s.454.

Arı, Şevket: **Kırdan Bayırdan "Hikayeler"**, İstanbul, Ötüken Neşriyat, 1998.

Arı, Şevket: "Canlı Köy Hikayeleri: Sarı", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 80, 1947, s.41-44.

Arı, Şevket: "Dağarcıktan: Canlı Köy ve Çiftlik Hikayelerinden Kokoz Ali", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 79, 1947, s.18-19.

Arı, Şevket: "Bir Köy Kıssasından (Masalından) Çıkarılan Hisse Deve ve Yuları", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 94, 1947, s.384-386.

Atabek, Reşat: "Ziraat Makinaları: Hayvan Pulluklarının Seçilmesi", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi,** Sayı 56, 1946, s.29.

Bankal, Rifat: "Çiftlik Hayvanları – Hayvanların Yetiştirilmesi ve Bakımı", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi,** Sayı 53, 1945, s.543.

Bayhan, Sami: "Göle İnekhanesinin Kuruluşu Çevresine ve Memlekete Sağladığı Faydalar", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi,** Sayı 91, 1947, s.305.

Baysal, Mevlüt: "Bahçelerde Sümbül Yetiştirilmesi: Çiçek Bahçelerinde Sümbül Nasıl Yetiştirilir?", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 1, 1943, s.17-18.

Baysal, Mevlüt: "Çiçek Bahçesi: Sonbahar Kraliçesi Krizantem, Kasımpatı", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 2, 1943, s.45-46

Baysal, Mevlüt: "Çiçek ve Süs Bahçesi: Çelenk ve Sepet Nasıl Yapılır", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 78, 1946, s.492-495.

Baysal, Mevlüt: "Millî Mücadele Yolunda...", **Yakın Tarihimiz***,* Cilt 3, Sayı 39, 1962, s. 410,411.

Baysal, Mevlüt: "İnebolu Bombardımanı", **Yakın Tarihimiz**, Cilt 4, Sayı 40, 1962, s.23-24.

Baysal, Mevlüt: "Mustafa Kemal'i İlk Görüş", **Yakın Tarihimiz**, Cilt 4, Sayı 41, 1962, s.58-59.

Baysal, Mevlüt: "Sivas'tan, Kurtulan İzmir'e", **Yakın Tarihimiz**, Cilt 4, Sayı 46, 1963, s. 218-219.

Baysal, Mevlüt: "Nihayet İzmir'e Varış", **Yakın Tarihimiz**, Cilt 4, Sayı 49, 1963, s. 312.

Baysal, Mevlüt: "İzmir'de Geçen Günler", **Yakın Tarihimiz**, Cilt 4, Sayı 52, 1963, s. 411.

Baysal, Mevlüt: **Çankaya'da Gazinin Hizmetinde**, İstanbul: Ercan Matbaası, 1954.

Baysal, Mevlüt: **Bahçe Mimarı**, İstanbul, Akşam Matbaası, 1936.

Bekman, Muzaffer: "Veteriner Köşesi: Kümesleri Nasıl Temizlemeli?", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 16, 1944, s.382.

Bolat, Kemal: "Hayvan Hekimi-Çiftlik Veterinerliği: Hayvan Salgın Hastalıklarında Sağlık Zabıtası Kanunun Önemi", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi,** Sayı 96, 1947, s.432.

Deligöz, Orhan: "Osmanlı Ziraat ve Ticaret Gazetesi", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2008.

Demir, Kenan: "Osmanlı'da Ziraat Dergiciliğine Bir Bakış (1880-1923)", **Turkish Studies**, Cilt 9, Sayı 8, 2004, s.385-401.

Dural, Ali: "Bahçe Kültürleri İstasyonlarında Fenni Tetkikler", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi,** Sayı 81, 1947, s.52.

Duygu, Feham: "Sıcak İklim Meyvelerinden: Ananas Latince fennî adı: ananassa sativa, lindl (Bromelia ananas, L.)", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi,** Sayı 83-84-85, 1947, s.143.

Ege, Nezahat Nurettin: **Ziraat Âleminde Büyük Terakkiler ve Bu Muvaffakıyetlerden Alacağımız Dersler**, İstanbul, Er-Tu Matbaası, 1980.

Ege, Nezahat Nurettin: **Prens Sabahattin: Hayatı ve İlmi Müdafaaları,** İstanbul, Güneş Neşriyatı ve Fakülteler Matbaası, 1977.

Ekimci Salih Zeki: **Yeni Ziraat Muhtırası,** İstanbul, Hüsnütabiat Basımevi, 1948.

Ekimci, Kamıran: "Ev Ziraat Programı: Portakal Kabuklarından Nasıl İstifade Etmeli: Portakal Şekerlemesi ve Portakal Reçeli", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi,** Sayı 36, 1945, s.245.

Ekimci, Nuran: "Ziraat Kurumlarımızı Tanıyalım: Büyükdere Bahçe Kültürleri İstasyonunu Ziyaret", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 134, 1951, s.79-80.

Ekimci, Salih Zeki: "Tavukçuluk" (s.1491-1498), "Ziraat Mahsullerinin Ambalajları" (s.2259-2274), "Ziraat Odaları" (s.2021-2027) ve "Ziraat Tedrisatı" (s.2192-2209). **Birinci Ziraat Kongresi İhtisas Raporları**, Ankara, 1931, Cilt 2.

Ekimci, Salih Zeki: "Ziraat Tarihinden Bir Sahife Meslek Hayatımın Kırk Yıllık Hatırası", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi,** Sayı 83-84-85, Mart-Nisan 1947, s.97.

Ekimci, Salih Zeki: **Köylülerimize Tavukçuluk ve Yumurtacılık Bilgileri,** İstanbul, Hüsnü Tabiat Matbaası, 1938.

Ekimci, Salih Zeki: "Tarla Ziraatı: Pamuk Ekimi Amerikan Cinsi Akala Pamuğu Nasıl Yetiştirilir?", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 147, 1952, s.140.

Ekimci, Salih Zeki: "Türkiye'de Pamuk Ziraat, Sanayi ve Ticareti: Yurdumuzda Pamuk Ziraatının Gelişmesi Son Yıllarda Hızlanmıştır", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi,** Sayı 122, 1950, s.75-77.

Ekimci, Salih Zeki: "Memleketimizin Hayvan Serveti ve Muhtelif Hayvan Mahsullerinin Genel Kıymeti", Ziraat ve Ticaret Gazetesi, Sayı 42, s.315-318.

Ekimci, Salih Zeki: "Saracoğlu Hükümetinin Ziraat Siyaseti", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 1, 1943, s.7,8.

Ekimci, Salih Zeki: "Ziraî Kombinaların Verimli Başarıları: Devlet Hesabına Yapılan Geniş Harb Ziraatinde Bu Sene Görülen Muvaffakiyetler. Yerköy Kombinasının (Malya Çölü) Çiftliğinde Gördüklerim", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 21, 1944, s.491-495.

Ekimci, Salih Zeki: "Devlet Ziraat Programı ve Milli Ziraat Şurası", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 90, 1047, s.275-277.

Ekimci, Salih Zeki: "Değerli Tarım Bakanımız Tahsin Coşkan ile Meslektaşça Bir Konuşma", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi,** Sayı 97, 1947, s.343,344.

Ekimci, Salih Zeki: "Devlet Ziraat Proğramı ve Milli Ziraat Şurası", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi** Sayı 106, 1948, s.125,126.

Ekimci, Salih Zeki: "Yeni Hükümetimizin Ekonomi Politikası ve Ziraat Programı: Hükümet Programında Ziraatı Ön Plana Alınmıştır**", Ziraat ve Ticaret Gazetesi,** Sayı 124, s.126,127.

Ekimci, Salih Zeki: "Yeni Ziraat Teşkilatı: Çiftçiler İçin Yeni Bir Plan Hazırlandı", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 126, s.171,172.

Ekimci, Salih Zeki: "Ziraat Odaları ve Çiftçi Birlikleri", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi,** Sayı 134, 1951, s.75.

Ekimci, Salih Zeki: "Ziraat Bankası ve Zirai Kredi Kooperatifleri", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi,** Sayı 143, 1952, s.3,4.

Ekimci, Salih Zeki: "Programsız ve Kararsız Tarım Bakanlığı Ziraatımızı Nereye Götürüyor: Türkiye'de Motörlü Ziraat Hakkında Düşündüklerimiz", Sayı 148, **Ziraat ve Ticaret Gazetesi,** 1952, s.155-158.

Ekimci, Salih Zeki: "Fennî Ziraatin Yurda Yayılması: Ziraat Mektepleri mezunlarının müstahsil bir hale geçirilmesi hakkında hayırlı bir teşebbüs ve teklif", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 120, 1950, s. 27-29.

Ekimci, Salih Zeki: "1949-1950 Ziraat Yılının Ekim ve Mahsul Durumu", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 121, 1950, s.51-53.

Ekimci, Salih Zeki: "Köylülerimize Tavukçuluk Bilgileri", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 12, 1944, s.292.

Ekimci, Salih Zeki: "Ziraat Programının Ana Hatları", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 1, 1943, s.9,10.

Ekimci, Salih Zeki: "Ticaretin Tanzimi ve İhtikarla Mücadele", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 15, 1944, s.347-350.

Ekimci, Salih Zeki: "Ziraî Kombinaların Verimli Başarıları: Devlet Hesabına Yapılan Geniş Harb Ziraatinde Bu Sene Görülen Muvaffakiyetler - Yerköy Kombinasının (Malya Çölü) Çiftliğinde Gördüklerim", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 21, 1944, s.491-495.

Ekinci, Ali Sati: **Türkiye Fasulya Soy ve Çeşitlerinin Sistematik ve Morfolojik Tetkiki ve Standardizasyona Başlamak İçin İlk Mesai**, Yayınlanmış Doktora Tezi, Ankara, Yüksek Ziraat Enstitüsü, 1939.

Ekinci, Ali Sati: **Garbî Anadolu ve Trakya Mıntakalarında Kavun ve Karpuz Ziraati ve Çeşitleri Hakkında İlk Rapor,** Ankara, Yüksek Ziraat Enstitüsü, Çalışmalardan Sayı: 76, 1937.

Ekinci, Ali Sati: **Türkiye Fasulya Soy ve Çeşitlerinin Sistematik ve Morfolojik Tetkiki ve Standardizasyona Başlamak İçin İlk Mesai**, Yayınlanmış Doktora Tezi, Ankara, Yüksek Ziraat Enstitüsü, 1939, T. C. Yüksek Ziraat Enstitüsü Çalışmalarından Sayı 69, s. 161.

Ekinci, Ali Sati: **Pratik Aşıcılık**, İstanbul, Bürhanettin Erenler Matbaası, 1947.

Ekinci, Ali Sati: **Özel Sebzecilik,** İstanbul, Ahmet Sait Matbaası, 1972.

Ekinci, Ali Sati: **Hususi Sebzecilik**, İnkılâp Kitabevi, 1946.

Ekinci, Ali Sati: **Karlı Domates Yetiştirilmesi**, İstanbul, Yenilik Basımevi, 1960.

Ekinci, Ali Sati: **Tarım Bakanlığı 4-K Yayınları Sebzecilik Üçüncü Yıl Projesi**, Ankara, Güzel Sanatlar Matbaası, 1963.

Ekinci, Ali Sati. **Sebzecilik**, MEB Yayınları, 1956. Ali Sati Ekinci, **Özel**

Orman, Nail: **Sebzecilik**, Tarım Bakanlığı Mesleki Kitaplar Serisi, 1964. Ali Sati Ekinci, **Modern Sebzecilik,** Tarım Vekaleti, 1956 (ayrıca 1968'de aynı isimle Tarım Bakanlığı'ndan çıkmıştır). Ali Sati Ekinci, **Turfanda Sebze Yetiştirilmesi,** 1977.

Eren, Münir: "Ziraat Kimyası ve Sağlık Binası Süt ve Sütlü Maddeler- Sütün besin kıymeti", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi,** Sayı 83-84-85, 1947, s.137.

Fildiş, Berna: "Prens Sabahattin'in Takipçilerinden Biri Olarak Nezahat Nurettin Ege"**, Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, Cilt 17, Sayı 3, 2018, ss.1116-1132.

Gezgin, Suat: **Gazetecilik Enstitüsünden İletişim Fakültesine (1950-2001),** İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Yayınları, Nisan 2002,

Göktürk, Hakkı "BAYSAL (Mevlûd)", **İstanbul Ansiklopedisi**, Cilt: 5, İstanbul, Nurgök ve Hüsnütabiat Matbaası, 1961, s. 2319.

Göktürk, Hakkı: "BAYSAL (Mevlûd)", **İstanbul Ansiklopedisi**, Cilt: 5, İstanbul, Nurgök ve Hüsnütabiat Matbaası, 1961, s. 2319.

Güneşi, Nuri: "Süs ve Çiçek Bahçesi: Süs Bahçelerinde Renk ve Ahenk", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 83-84-85, 1947, s.153.

Güneşi, Nuri: "Böcekçilik ve İpekçilik — Çifte koza ve işlenmesi", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi,** Sayı 39, 1945, s.292.

Huyugüzel, Ömer Faruk: **İzmir Fikir ve Sanat Adamları (1850-1950)**, Ankara, T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları, Kültür Eserleri, 2000, s.527-529.

İhsanoğlu, Ekmeleddin: **Osmanlı Tabii ve Tatbiki Bilimler Literatürü Tarihi,** Cilt 2, 2006, s. 1014–1022.

İhsanoğlu, Ekmeleddin: **Osmanlı Tabii ve Tatbiki Bilimler Literatürü Tarihi**, Cilt 2, 2006, İstanbul, Ircica yay., s. 939-942.

İnan, Süleyman: "Arşivden Bir Belge: 1939 Genel Seçimlerinde Lakabıyla Anılmak İsteyen Denizlili Profesör Salih Zeki", **Geçmişten Günümüze Denizli**, Sayı 4, Ekim-Kasım-Aralık 2004, s.34,35.

Işık, İhsan: "ARI, Şevket", **Türkiye Yazarlar Ansiklopedisi**, Cilt 1, Ankara, Elvan Yayınları, 2004, s.182.

İydir, Emine: **II. Meşrutiyet döneminde yayınlanan bir Ziraat Mecmuası: Toprak**, Yüksek Lisans Tezi, Uşak, Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2015.

Kadıoğlu, Sevtap: "Ziraat ve Sınaat Tercüme-i Fünun Odaları Mecmuası Üzerine Bir İnceleme", **Osmanlı Bilimi Araştırmaları**, Cilt 5, Sayı 2, V/2 (2004), s. 39-6.

Kadıoğlu, Sevtap: "Halkalı Ziraat Mekteb-i Âlisi Mecmuası Üzerine Bir İnceleme", **Osmanlı Bilimi Araştırmaları**, Cilt 4, Sayı 1, 2002, s. 99-118.

Kadıoğlu, Sevtap: "Ziraat ve Sınaat Tercüme-i Fünun Odaları Mecmuası Üzerine Bir İnceleme", **Osmanlı Bilimi Araştırmaları**, Cilt 5, Sayı 2, 2004, s.39-61.

Kadıoğlu, Sevtap: "Bursa Ziraat Cemiyeti (1927) ve Yayını Asrî Çiftçi", Osmanlı Bilimi Araştırmaları VI / 2 (2005), s. 265-286.

Kanoğlu, Salih Sercan: "Gül (Rosa sp.) ve Tarihten Notlar", **Bağbahçe**, Nisan-Haziran 2024, sayı 108, s.25.

Kansu, Sedat: "Çiftlik Hayvanlarının Bakımı Yurdumuzda Hayvan Yemleri Meselesi", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi,** Sayı 15, 1944, s.363.

Karaesmen, Fikri: "Ev Ziraat Sanatları: Dut Pekmezi", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi** Sayı 6, 1943, s.146,147.

Karaesmen, Fikri: "Hayvan Hekimi- Çiftlik Veterineri: Ruam Yahut Mangafa Hastalığı. Hayvanlardan İnsanlara Da Bulaşan Hastalıklar Hakkında Sağlık Öğütleri", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi,** Sayı 64, 1946, s.235, 236.

Karaesmen, Fikri: "Hayvan hekimi çiftlik veterineri. Hayvanlardan insanlara da bulaşan hastalıklardan Şarbon yahut Dalak", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi,** sayı 63, 1946, s. 202-203.

Karaesmen, Fikri: "(Ziraat ve Ticaret Gazetesi) ne Ait Hatıralar ve Gazetenin Üzerimde Yaptığı Tesirler", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 83-84-85, 1947, s.166.

Karaesmen, Firki: "Tavşan Yetiştiriciliği Çok Kârlı Bir İştir", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi,** Sayı 9, 1944, s.207.

Karaman, Mustafa: "Ağaç fidanlarının Dikme Mevsimi", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi,** Sayı 75, 1946, s.446.

Kıraç, A. Numan: "Kuduz Sarmaşığı (Pueraria thanbergiana, Benth)" **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 39, 1945, s.284.

Kırkpınar, Nurullah: **Türkiye'de Zirai Eğitimin Tarihçesi ve Kurumsallaşması (1923-1963)**, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Atatürk Araştırmaları Merkezi Yayınları 564, Ankara, 2024.

Kotan, Fehim: "Tarla Ziraatı: Kır pirinci nasıl yetiştirilir?", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi,** Sayı 14, 1944, s.337.

Koygun, Cemal: "Meyve Bahçıvanlığı: Kiraz, vişne ve vişnap fidanlarının yetiştirilmesi", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 49, 50, 51, 52, 1945.

Koygun, Cemal: "Meyve Bahçıvanlığı: Meyvelik Kurulacak Tarlada Derin İşleme ve Toprak Hazırlığı. Meyveliklerin Yabancı ve Zararlı Otlardan Kurtarılması", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 59, 1946, s.103-106.

Koygun, Cemal: "Meyve Bahçıvanlığı: Yeniden Kurulacak Meyveliklerde Dikilecek Fidan Yerlerinin İşaretlenmesi, Sıraların Doğruluğu ve Dikim Usulleri", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 63, s.206-208

Koygun, Cemal: "Çiçek ve Süs Bahçesi: Paşa Çiçeği Yahut Yılbaşı Çiçeği", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 147, 1952, s.134-135.

Koygun, Cemal: "Zirai Geziler ve Görüler: Bursa Fidancılık, Meyvecilik ve Bağcılık Hareketleri", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 93, 1947, s.153.

Koygun, Cemal: "Meyve Bahçesi: Bir Dekar Meyveliğin Kurum ve Meyve Verinceye Kadar Bakım Masrafları", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 31, 1954, s.154-156.

Mehmed Refet, Salih Zeki: **Nevsal-i Ziraat ve Ticaret** (Osmanlı Ziraat ve Ticaret Gazetesi'nin 1330 senesine mahsus muhtıra-i fenniyesidir). İstanbul, Mahmud Bey Matbaası, 1330 (iç kapakta 1332 tarihi vardır).

Oğuz, İlhami: "Meyve Bahçesi: Ağaçlardan Devamlı Mahsul Alma Çareleri", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 39, 1945, s.288,289.

Okan, O. İhsan: , "Ziraat Sanatları-Yer Fıstığından Yağ Çıkarmak Usulü", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi,** Sayı 5, 1943, s.21.

Ökçün, A. Gündüz: **Türkiye İktisat Kongresi 1923-İzmir: Haberler-Belgeler-Yorumlar**, Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi, 1968, s.230.

Omurtag, Cemal: "Hayvan Hekimi- Çiftlik Veterineri: Yeni Doğan Yavruların Septisemisi", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi,** Sayı 95,1947, s.402.

Öndeş, Baha: "Zirai Müesseselerimizi Tanıyalım Bandırma Merinos Çiftliğinin Kuruluşu ve Gayesi", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 96, t.y., s.420.

Pamuk, Şevket: "War, State Economic Policies and Resistance by Agricultural Producers in Turkey 1939-1945", **New Perspectives on Turkey,** Sayı 2, Mart 1988.

Peker, Kemal: "Fındık Ticareti, Fındığın Milletler Arasında Kullanılış Tarzı", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi,** Sayı 83-84-85, 1947, s.119.

Pınar, Vedat: "Gözle Görülmeyen Bir Kazanç Kaynağı: Arıcılığımız", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi,** Sayı 107, 1949, s.158.

Pusat, Melahat: "Veteriner Hekimliği: Marazi Madde Muayeneleri ve Hastalık Teşhislerinde Kıymeti", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 101, s.20.

Salih Zeki: **Asrı Tavukçuluk**, Cilt 1, İstanbul, Hüsnü Tabiat Matbaası, 1931, 3. Bs.

Salih Zeki: **Mükemmel ve Ameli Tavukçuluk**. İstanbul, Matbaa-i Reşadiye, t.y. Kitap ikinci defa Teşebbüs matbaası tarafından İstanbul'da 1341 (1915) yılında 471 sayfa olarak basılmıştır.

Salih Zeki: **Türkiye'de Tütün Ziraat, Sınaat ve Ticareti**, İstanbul, Cumhuriyet Matbaası, 1928.

Salih Zeki: **Ziraat ve Ticaret Muhtırası**. İstanbul, İlhami ve Fevzi Matbaası, 1926.

Selçuk, Adil: "Köy' ilâçları: Muhabir mektupları, İnsan ve hayvan ishallerine karşı nebatî bir ilâç", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 102, 1948, s41.

Soydan, Hasan: 120 Yıllık Eğitim Çınarı: Halkalı Ziraat Mekteb-i Alisi, Ankara, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, 2011.

Şenbaş, Aysu: "İstanbul'da Geçmişten Günümüze Bir Yeşil Alan: Taksim Bahçesi", **Düşünen Şehir**, 2023, Sayı 18, s.114.

Tarık, Meriç: "Proving One's Expertise and Its Worth: Agronomists', Forestry Engineers', and Veterinarians' Rhetoric on the Essential Utility of Their Knowledge in the Ottoman Empire and Republic of Turkey", **Diyâr**, Cilt: 6, Sayı 1, 2025, s.81-116.

Tatan, Fikri: "Tarla ve Bahçelerde Patates Ziraatı – Adapazarı Patates Tohumluğu Meselesi", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 145, 1952, s.73.

Tekinsoy, Betül: "Demokrat Parti Döneminde Halk Eğitime Yönelik

Bir Teşkilat ve Konya'daki Faaliyetleri: 4-K", **Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi**, Cilt 11, Sayı 1, Mart 2021, s.116-135.

Togay, Nurettin: "Çiçek ve Süs Bahçesi: Bir bahçenin güzelliği nasıl artırılır?", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 63, 1946, s.209-221.

Togay, Nurettin: "İktisadi Konuşmalar: Harp ve Sulh Çalışmaları", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 5, 1943, s.114.

Togay, Nurettin: "Çiftçilikte Tutum Yolları: Kümes Hayvanlarının Tüylerinden Nasıl Faydalanmalı?", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi,** Sayı 19, 1944, s.448-449.

Togay, Nurettin: "Taze Meyva Ticareti- Seçme Elma, Armut Gibi Meyvaları Büyük Şehirlere Nasıl Göndermelidir?", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi,** Sayı 55, 1946, s.17-21.

Togay, Nurettin: "Ziraat Makineleri Için Odun Kömürü En Ucuz Bir Yakıttır", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi,** Sayı 59, 1946, s.110-113.

Togay, Nurettin: "Gazetemiz Hakkındaki Hatıralarım", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 83-84-85, 1947, s.110-111.

Topuz, Hıfzı: **Paris sürgünü**, İstanbul, Remzi Kitabevi, 2019, s.13.

Tümer, Baki: "Kauçuk Bitkileri", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi,** Sayı 96, 1947, s.192.

Tuncer, Hadiye: **Kırk Yıllık Meslekdaşlarımız, Röportaj**, Ayyıldız Matbaası, 1958.

Uçar, Yasemin: "Osmanlı Ziraat ve Ticaret Gazetesinin Transkripsiyonu ve Değerlendirmesi (Mayıs – Temmuz 1913)", Kilis 7 Aralık Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kilis, 2007.

Yay, Burcu: **Osmanlı Ziraat ve Ticaret Nevsali: Transkripsiyon ve Tahlili**, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Anabilimdalı, 2019.

Yaz, Dursun Ali: **Uygarlığa Yön Veren Türk Muhasebe Filozofları,** İstanbul, Timaş Yayınları, 2022, s. 169-171.

Yılmaz, Cahit: "Amasya Meyveciliğinin İslahı İçin Çalışmalar – Amasya'da 948 İlkbaharında Bağ-Bahçe Sahipleriyle Yapılan Bir Konuşma", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi,** Sayı 106, 1948, s.129.

Yüksel, Özlem: "Osmanlı Türkiye'sinde Yayımlanmış Bir Çiftlik Dergisi: Felâhat (1913-1919), **Osmanlı Bilimi Araştırmaları**, Cilt 24, Sayı 1, 2023, s. 165-197.

Zincirkıran, Necati Tahir: "Müteşebbis Meslektaşların Başarıları 1: Baysal Fidanlığı ve Mevlüt Baysal'ın Görüş ve Düşünceleri", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, 100. Sayı, s.503.

İnternet Kaynakları

Bozoğlu, Emin: **4-K Kulüpleri**, Ankara, Tarım Bakanlığı 4-K Yayınları Serisi, 1963 Dijitak Tarım Kitaplığı "Sebzecilikte 4-K Projesi" https://kutuphane.tarimorman.gov.tr/vufind/Record/10785/Description (Erişim Tarihi: 10 Ocak 2025).

Erkek, Mehmet Salih: "Yeni Fikir", **Türk Maarif Ansiklopedisi**. Erişim adresi: https://turkmaarifansiklopedisi.org.tr/yeni-fikir/#yazar-1 (Erişim Tarihi: 10 Ocak 2025).

Erkek, Mehmet Salih: "Ethem Nejat". **Türk Maarif Ansiklopedisi**. Erişim adresi: https://turkmaarifansiklopedisi.org.tr/ethem-nejat/#yazar-1 (Erişim Tarihi: 10 Ocak 2025).

Kal, Nazmi: (Yönetmen, Yapımcı, Sunucu), Eratalay, T. (Yönetmen), Erol, N., (Yönetmen). **Atatürk'ten Anılar,** 1975. [Belgesel]. TRT. (Erişim Tarihi: 10 Ocak 2025). https://www.youtube.com/watch?v=55-mmIOT_VY&list=PLDdB_c7TuCyHZ41tyTGp_RD_er1ci2JfS&index=25

Uçman, Abdullah: “Prens Sabahaddin", **TDV İslâm Ansiklopedisi**, https://islamansiklopedisi.org.tr/prens-sabahaddin (Erişim Tarihi 05 Mart 2026).

EKLER

EK 1: Fotoğraflar

Resim EK 1.1: Salih Zeki Ekimci

Kaynak: Salih Zeki. **Ziraat ve Ticaret Muhtırası**. İstanbul, İlhami ve Fevzi Matbaası, 1926.

(105)

CUMHURİYET Arşivi

4 HAZİRAN 939

Cumhuriyet Halk Partisi Genel Sekreterliğine

Son Mebus intihabında Denizliden namzedliğimin konulmasına müsaade buyrulmasını istirham etmiştim . Umumî intihap gününden önce partimiz tarafından hazırlanıp bazı vilâyetlerde ikinci müntehiblere sunulan yoklama namzed listelerinin Denizliye aid olanında naçiz ismimin de bulunduğunu o vakit sevinçle öğrenmiştim .

Denizliden müracaat eden yüz küsur talip arasından seçilip listeye dahil edilmekliğim , ve mebusluğa layik evsafı haiz görülmekliğim muhterem partimizin lûtfen hakkımda gösterdiği yüksek bir teveccüh ve itimad eseridir.

Çok sevinç ve iftihar duyduğum bu lûtufkâr itimaddan dolayı arzı şükran eder ve partimizin sadık bir ferdi sıfatile daima bu itimada lâyik olmağa çalışacağımı teyid eylerim. Tecrübe yoklamasında Denizli Vilâyeti kazalarında ekseriyeti ihraz edememekliğimin sebebi Denizli mülhakatından aldığım mektuplarda şu suretle izah edilmektedir:

Denizlide ve kazalarında ötedenberi halkın ekseriyeti beni (Ziraat ve Ticaret gazetesi sahibi Salih Zeki) veya (Ziraat muharriri Salih Zeki) yahut memleketteki eski soy adımızla (Soğancı oğullarından Salih Zeki) deye tanırlar , memuriyet ünvanımı ve yeni soy adımı bilmezler.

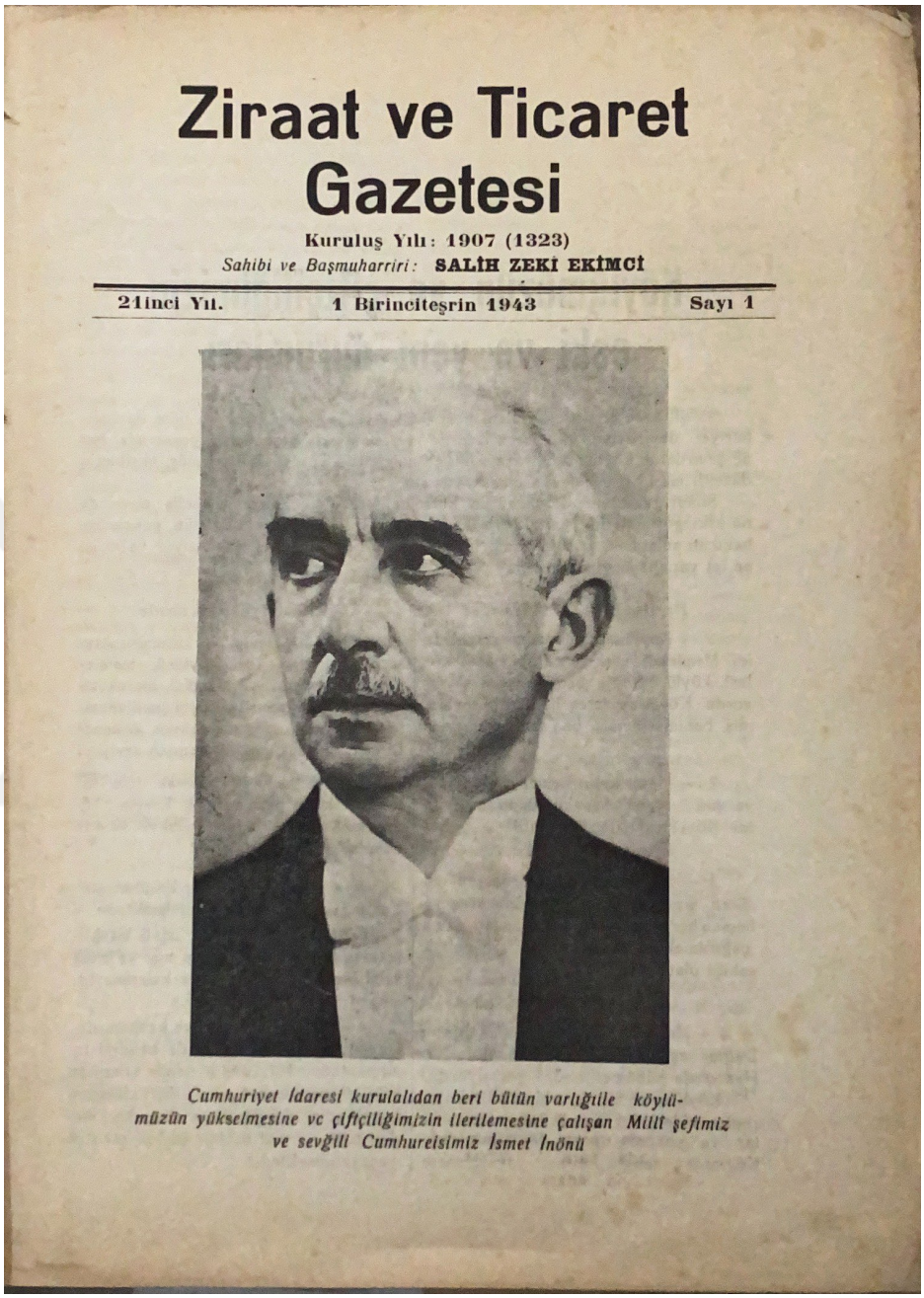
490 01 296 1192 1

-2

1

Resim EK 1.2: Salih Zeki Ekimci'nin Milletvekilliği Aday Adaylığı

Kaynak: BCA, 490-1-0-0 / 296-1192-1, "Denizli İli İçin Mebusluk Talebinde Bulunanların Müracaatları", 04.06.1939.

Ziraat ve Ticaret Gazetesi

Kuruluş Yılı: 1907 (1323)

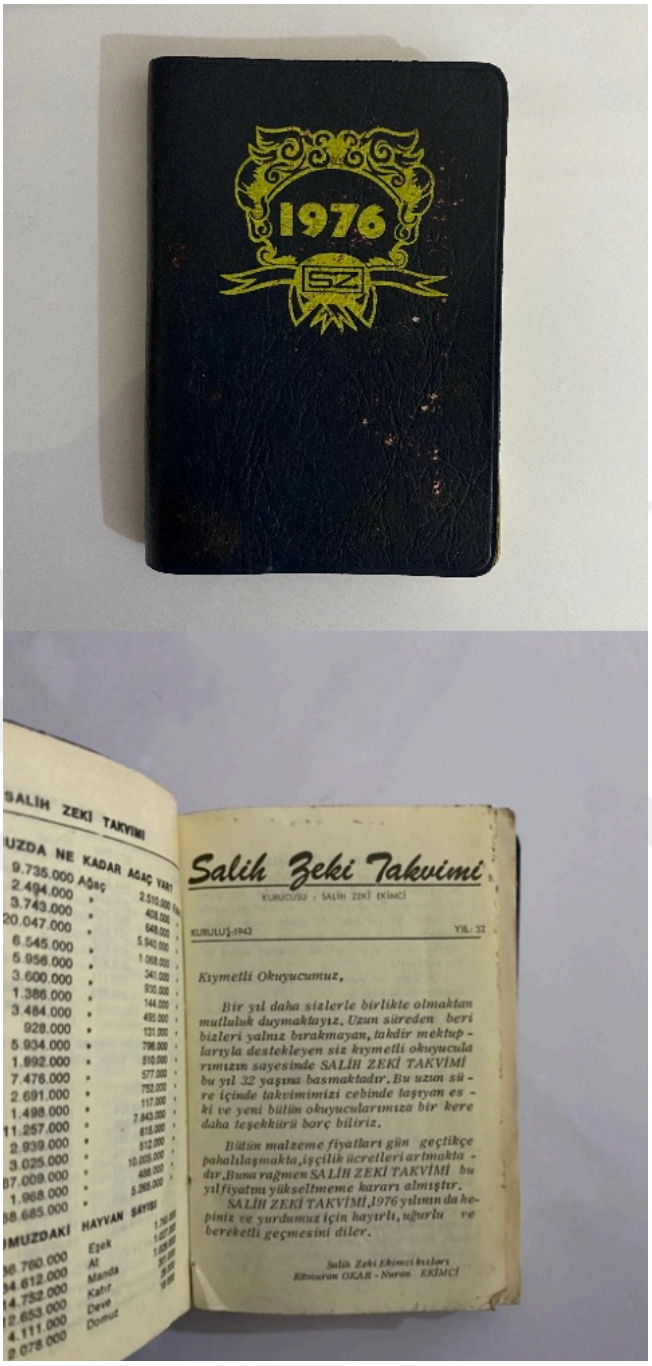
Sahibi ve Başmuharriri: **SALİH ZEKİ EKİMCİ**

21inci Yıl. | 1 Birinciteşrin 1943 | Sayı 1

Cumhuriyet İdaresi kurulalıdan beri bütün varlığıtile köylümüzün yükselmesine ve çiftçiliğimizin ilerilemesine çalışan Milli şefimiz ve sevgili Cumhureisimiz İsmet İnönü

Resim EK 1.3: Ziraat ve Ticaret Gazetesi 1. Sayı

Kaynak: Berra Yıldız'ın Arşivi

Resim EK 1.4: Salih Zeki Cep Takvimi 1976

Kaynak: Berra Yıldız'ın Arşivi

Resim EK 1.5: Salih Zeki Cep Takvimi Kibriti

Kaynak: Berra Yıldız'ın Arşivi

Resim EK 1.6: Salih Zeki Ekimci ve oğlu.

Kaynak: Müzayede APP Web Sitesi

https://www.muzayedeapp.com/urun/cil-horoz-mecmuasi-mukemmel-ve-ameli-tavukculuk-kitabinin-yazari-salih-zeki-bey-OS0xNjYwNy02NDA0OTcy

Resim EK 1.7: Ekimci Aile Mezarlığı

Kaynak: Berra Yıldız'ın Arşivi

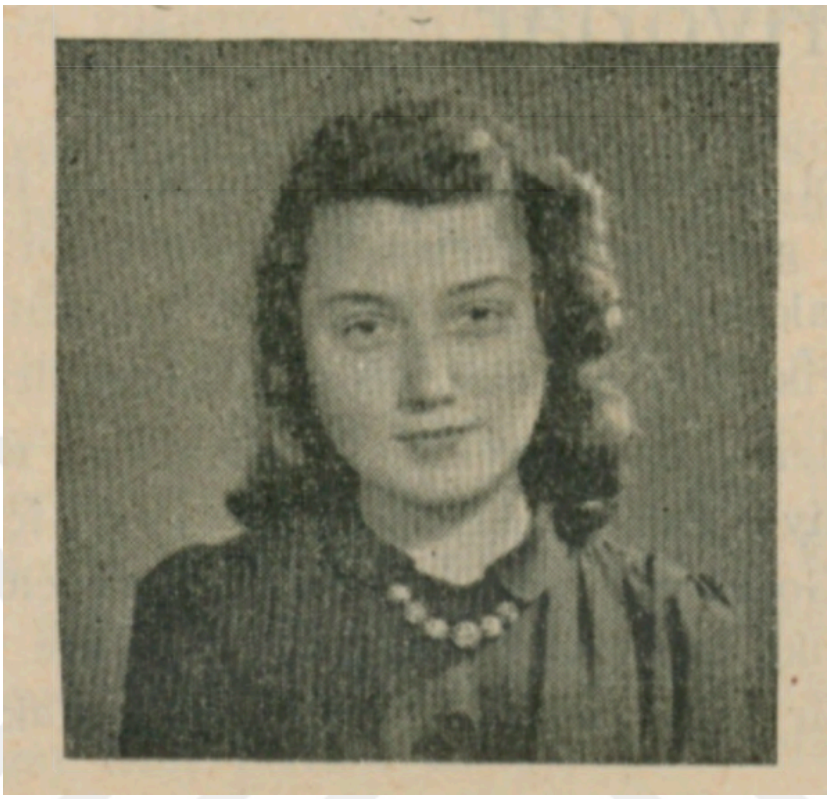
Resim EK 1.8: Okar Aile Mezarlığı

Kaynak: Berra Yıldız'ın Arşivi

Resim EK 1.9: Ziraat ve Ticaret Gazetesi, 1943, 1. Sayı

Kaynak: Berra Yıldız'ın Arşivi

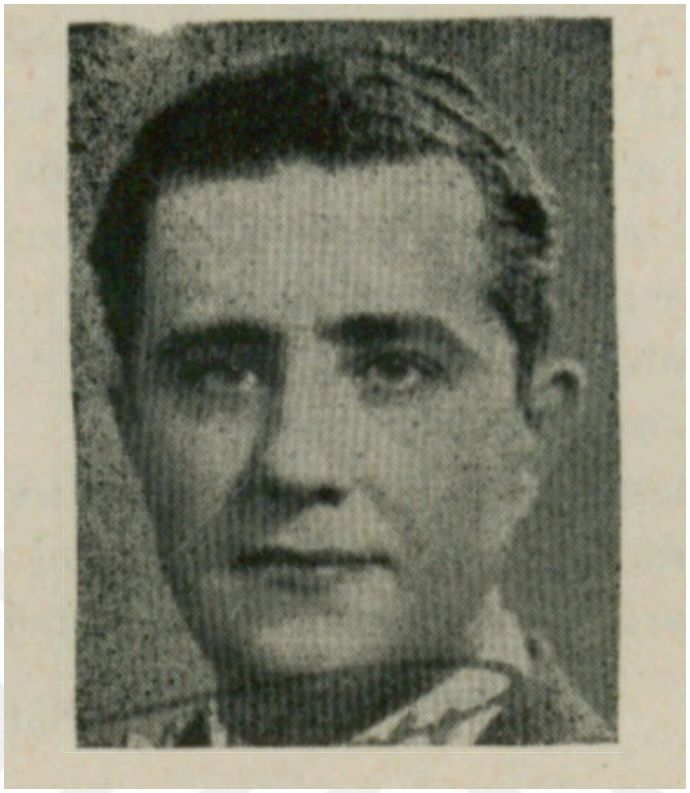
Resim EK 1.10: Nuran Ekimci

Kaynak: Nuran Ekimci, “Ev Ziraat Sanatları”, **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 83-84-85, 1947, s.157

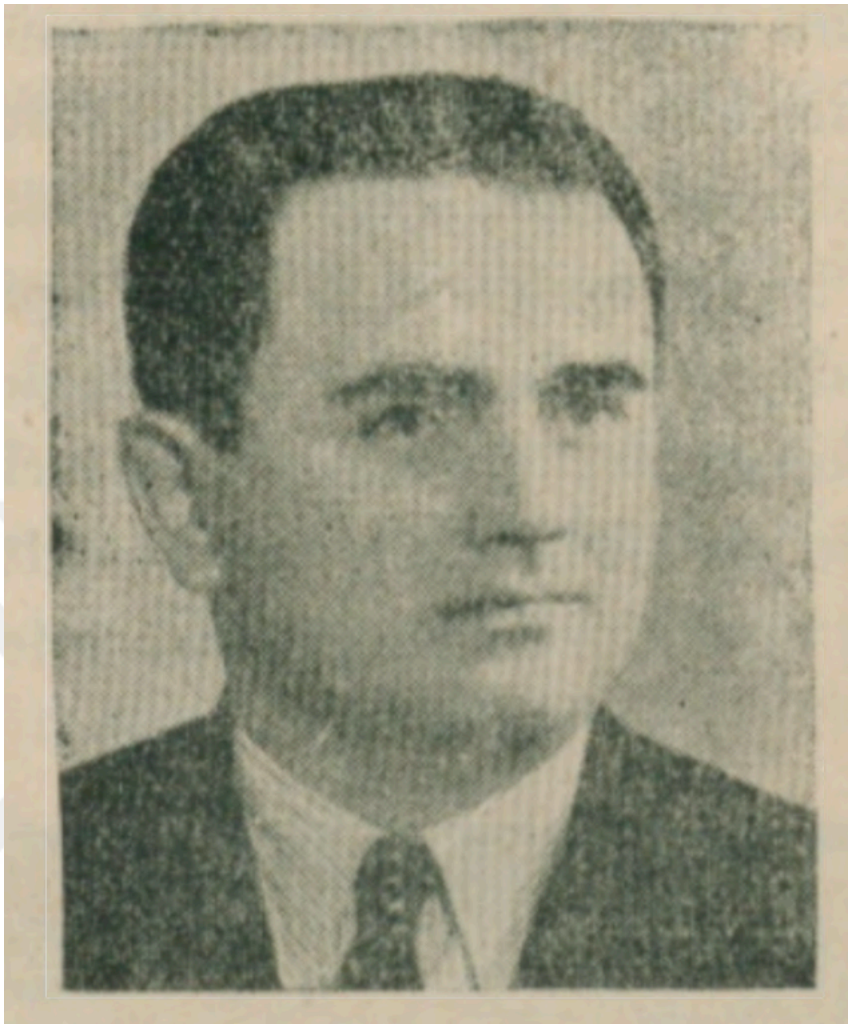
Resim EK 1.11: Kamuran Ekimci

Kaynak: Kamuran Ekimci, "Reçel ve Şuruplar: Asma Kabağından Reçel Nasıl Yapılır-Muhtelif Şurupların Yapılması", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 83-84-85, 1947, s.161

Resim EK 1.12: Ali Sati Ekinci

Kaynak: Ali Sati Ekinci, “Sebze Bahçesi ve Ziraat Kimyası: Sebzecilikte Kullanılan Kimyevi Gübreler”, **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 83-84-85, 1947, s.121.

Resim EK 1.13: Cemal Koygun

Kaynak: Cemal Koygun, "Meyve Bahçıvanlığı: Elma Ağacı Nasıl Yetiştirilir", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 83-84-85, s.133.

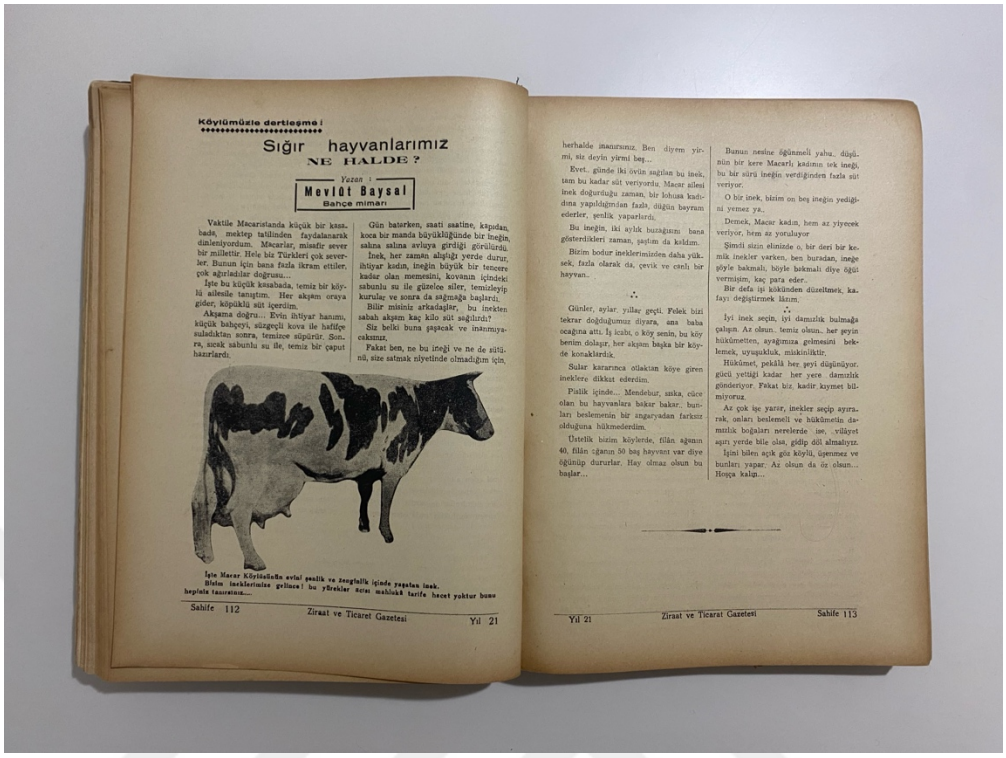
Resim EK 1.14: Osman Ferit Uyguç

Kaynak: Osman Ferit Uyguç**,** "40 Sene Sonra Hatırlayabildiklerim", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi,** Sayı 83-84-85, 1947, s.162.

Resim EK 1.15: Nurettin Togay

Kaynak: Hıfzı Topuz, **Paris sürgünü**. İstanbul: Remzi Kitabevi, 2019. "Taksim Meydanı 1956. Resimdekiler: Nurettin Togay, torunu Zerrin Arbaş ve eşi Adile Togay"

Köylümüzle dertleşme!

Sığır hayvanlarımız
NE HALDE?

Yazan:
Mevlût Baysal
Bahçe mimarı

Vaktile Macaristanda küçük bir kasabada, mektep tatilinden faydalanarak dinleniyordum. Macarlar, misafir sever bir millettir. Hele biz Türkleri çok severler. Bunun için bana fazla ikram ettiler, çok ağırladılar doğrusu...

İşte bu küçük kasabada, temiz bir köylü ailesile tanıştım. Her akşam oraya gider, köpüklü süt içerdim.

Akşama doğru... Evin ihtiyar hanımı, küçük bahçeyi, süzgeçli kova ile hafifçe suladıktan sonra, temizce süpürür. Sonra, sıcak sabunlu su ile, temiz bir çaput hazırlardı.

Gün batarken, saati saatine, kapıdan, koca bir manda büyüklüğünde bir ineğin, sahra salına avluya girdiği görülürdü.

İnek, her zaman alışığı yerde durur, ihtiyar kadın, ineğin büyük bir tencere kadar olan memesini, kovanın içindeki sabunlu su ile güzelce siler, temizleyip kurular ve sonra da sağmağa başlardı.

Bilir misiniz arkadaşlar, bu inekten sabah akşam kaç kilo süt sağılırdı?

Siz belki buna şaşacak ve inanmıyacaksınız.

Fakat ben, ne bu ineği ve ne de sütünü, size satmak niyetinde olmadığım için,

İşte Macar Köylüsünün evlat gezilik içinde yaşatan inek.
Bizim ineklerimize gelince! bu yürekler acısı mukâyese kabile hayat yoktur bunu hepimiz tasrelerimiz...

herhalde inanırsınız. Ben diyem yirmi, siz deyin yirmi beş...

Evet, günde iki kovun sağılan bu inek, tam bu kadar süt veriyordu. Macar ailesi inek doğurduğu zaman, bir lokusa kadısına yapıldığından fazla, düğün bayramı ederler, şenlik yaparlardı.

Bu ineğin, iki aylık buzağısını bana gösterdikleri zaman, şaşkın da kaldım.

Bizim bodur ineklerimizden daha yüksek, fazla olarak da, çevik ve canlı bir hayvan...

∴

Günler, aylar, yıllar geçti. Felek bizi tekrar doğduğumuz diyara, ana baba ocağına attı. İş icabı, o köy senin, bu köy benim dolaşır, her akşam başka bir köyde konaklardık.

Sular kararınca olaktan köye giren ineklere dikkat ederdim.

Pistik içinde... Mendebur, sıska, cüce olan bu hayvanlara bakar bakar, bunları beslemenin bir angaryadan farksız olduğuna hükmederdim.

Üstelik bizim köylerde, filân ağanın 40, filân ağanın 50 baş hayvanı var diye öğünüp dururlar. Hay olmaz olsun bu başlar...

Bunun nesine öğünmeli yahu.. düşünün bir kere Macarlı kadının tek ineği, bu bir sürü ineğin verdiğinden fazla süt veriyor.

O bir inek, bizim on beş ineğin yediğini yemez ya..

Demek, Macar kadın, hem az yiyecek veriyor, hem az yorulayor.

Şimdi sizin elinizde o bir deri bir kemik inekler varken, ben buradan, ineğe göyle bakmalı, böyle bakmalı diye öğüt vermişim, kaç para eder..

Bir defa işi kökünden düzeltmek, kafayı değiştirmek lâzım.

∴

İyi inek seçin, iyi damızlık bulmağa çalışın. Az olsun.. temiz olsun.. her şeyin hükümetten, ayağımıza gelmesini beklemek, uyuşukluk, miskinliktir.

Hükümet, pekâlâ her şeyi düşünüyor, gücü yettiği kadar her yere damızlık gönderiyor. Fakat biz, kadir kıymet bilmiyoruz.

Az çok işe yarar, inekler seçip ayırarak, onları beslemeli ve hükümetin damızlık boğaları nerelerde ise, yüksek ayırt yerde bile olsa, gidip, ölü almalıyız.

İşini bilen açık göz köylü, üşenmez ve bunları yapar. Az olsun da öz olsun... Hoşça kalın...

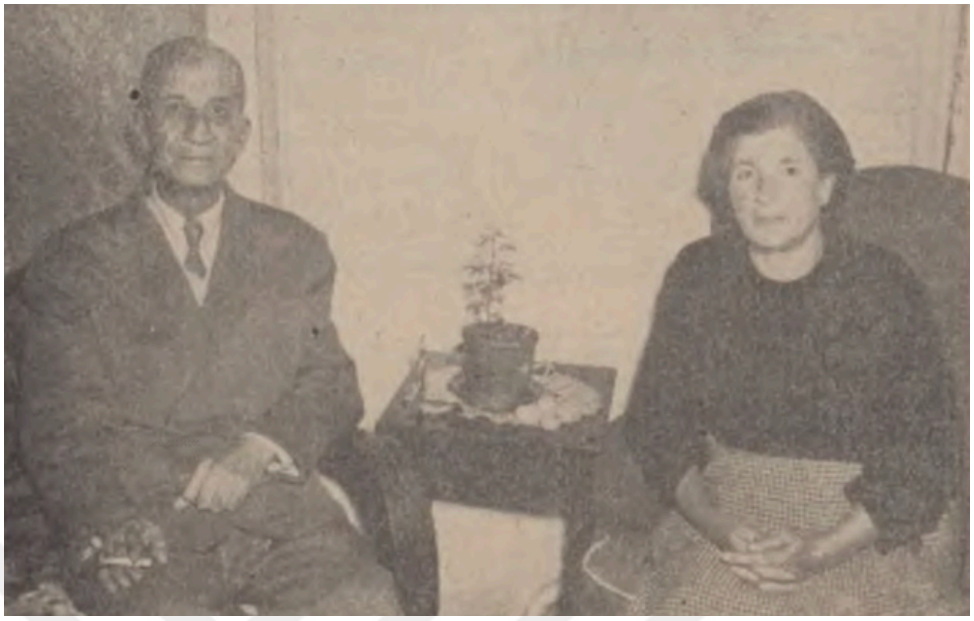
Resim EK 1.16: Köylümüzle Dertleşme

Kaynak: Berra Yıldız'ın Arşivi

Resim EK 1.17: Mevlüt Baysal

Kaynak**:** Mevlüt Baysal, "Bir Ömrün Bilançosu", **Ziraat ve Ticaret Gazetesi**, Sayı 83-84-85, 1947, s.163.

Resim EK 1.18: Şevket Arı ve Eşi

Kaynak: Hadiye Tuncer, **Kırk Yıllık Meslekdaşlarımız**, Röportaj, Ayyıldız Matbaası, 1958, s. 110

EK 2: Ziraat ve Ticaret Gazetesi'nin Fihristi

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (21. Yıl) 1 Birinciteşrin 1943 Sayı 1		
Gazetemizin Tarihçesi		2
Köylümüzün Eski ve Yeni Durumu		4
Saraçoğlu Hükümetinin Ziraat Siyaseti	Salih Zeki Ekimci	7
Ziraat Programının Ana Hatları	Salih Zeki Ekimci	9
Meyve Ağaçlarında Kızıl Leke Hastalığı	Nihad İyriboz	11
Köylümüzle Baş Başa Halleşme	Mevlüt Baysal	12
Eskişehir'de Yonca Üzerinde Bazı Araştırmalar	A. Numan Kıraç	13
Amerikalı Çiftçi Nasıl Çalışır? -1-	O. İhsan Okan	15
Bahçelerde Sümbül Yetiştirmesi – Çiçek Bahçelerinde Sünbül Nasıl Yetiştirilir?	Mevlüt Baysal	17
Konservecilik: Sebzeleri Tuzlu Suda Saklamak Usulü		19
Çiftlik Mühendisliği – Köylü Evleri ve İşletme Binaları	O. F. Uyguç	21
1943 Zeytinyağı Rekoltesi		22
Köy Hekimi: Romatizma (Yel) Hastalığı	Salih Zeki Ekimci	23
Hayvan Hekimi: Kızıl Kurt Hastalığı		23
Hayvanlara Sıcak Çarpması		24
Zahireyi Böceklerden Muhafaza		24
Karıncaları Ağaçlara Çıkarmamak		24
Umumî Ticaret Tabirleri Zahire Ve Hububat Hangi Maddelerdir?		25
Kantar Eşyası Nelerdir?		25
Muhtelif Maddeler Ne Kadar Fire Verirler?		26
Harb İçi ve Harb Sonu Ticareti	S. Z.	27
Ticaret ve Ziraat Haberleri		28
İstanbul Ticaret Piyasası		30
Gazetemizin Umumi Programı		31

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (21. Yıl) 16 Birinciteşrin 1943 Sayı 2		
İzmir Tütün Kongresi Münasebetiyle: Türkiye'de Tütün Ziraat ve Ticareti		35-37
1942-43 Senelerinde Tütün Rekoltesi ve Tütün Piyasası		38
Ticaret Emtiası (Malbilgisi) Dokuma Hammaddeleri	Salih Zeki Ekimci	39-41
Tarlaların Sürülmesi — Nadas ve Dinlendirme Usulleri		42-43
Konservecilik: Taze Üzümlerin Kışın Saklanması	M. Z. D.	44
Çiçek Bahçesi — Sonbahar Kraliçesi Krizantem — Kasımpatı	Mevlüt Baysal	45-46
Ziraat Sanatları: Şarapçılık —Evlerde İyi Bir Şarap Nasıl Yapılır		47
Ticaret Ansiklopedisi: Manifatura Tabirleri ve Nevileri	Salih Zeki Ekimci	48
Tuhafiye Ne Demektir. Tuhafiye Malları Hangileridir		48-49
Ticarette Fire Ne Demektir, Hangi Maddeler Ne Kadar Fire Verirler		50
Hayvan Yemleri — Eskişehir'de Yonca Tecrübeleri	A. Numan Kıraç	51
Amerikalı Çiftçi Nasıl Çalışır? -2-	O. İhsan Okan	52-54
İstanbul Ticaret Borsası ve Piyasası		55

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (21. Yıl) 29 Birinciteşrin 1943 Sayı 3		
Cumhuriyetin 20. Yıldönümü-İktisadî Varlığımızın Bilânçosu Cumhuriyet Devrinde Ziraat, Ticaret Ve Sanayimizin İlerlemesi		59-63
Mahsûl Hekimliği — Tarladan Temiz ve Bol Mahsul Almak İçin	NİHAD İYRİBOZ	63-65
Konservecilik — Yeşil Zeytin Salamurası Nasıl Yapılır?	FİKRİ KARAESMEN	66-67
Yaş Üzümleri Kışın Nasıl Saklamak — II. Usul		68-69
Bağcılık — İhtiyar Bağlar Nasıl Gençleştirilir?		69-70
Çiçek Bahçesi — Krizantem — Kasımpatı	MEVLÛT BAYSAL	71-72
Pamuk, Dokuma Sanayii — El Tezgâhları ile Yapılan Dokumalar		72-75
Ticaret Ansiklopedisi — Hırdavat Eşyası, Hurda ve Nalbur Hangileridir?	S. Z. E.	75-76
Ticarette Fire Ne Demektir, Hangi Maddeler Ne Kadar Fire Verirler? -3-		77-78
Küçük ve Faydalı Bilgiler — Kahvenin Halis Olup Olmadığı Nasıl Anlaşılır? Kahve Telvesi ve Çay Posası Gayet Kuvvetli Gübredir		78
Köy Hekimi — Romatizma Ağrılarına Karşı İkinci İlaç		78
İstanbul Ticaret Borsası ve Piyasası		79

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (21. Yıl) 16 İkinciteşrin 1943 Sayı 4		
Ticaret ve Ziraat Haberleri		82
Dış Ticaret Bankası		83
Ziraat ve Ticaret Ekonomisi- Mahsullerin Maliyet ve Satış Fiyatları Meselesi	O. İ. O.	84
Mahsul Hekimi-Nebat Hastalıkları – Meyveciler Ve Meyve Ağacı Meraklıları İle Baş Başa	NİHAD İYRİBOZ	86
Sebze Bahçesi-Kış Sebzelerinden Bir Dizi	RIZA ULUÇAM	89
Çiftlik Mühendisliği- Yeşil Otların Muhafazası Kule Biçiminde Silo Yapmak Usulü		90
Meyve Bahçesi-Meyve Bahçelerinde Kışın Yapılacak İşler		92
Tavukçuluk-Köylülerimize Yumurtacılık Bilgileri	S. Z. E.	93
Yumurta Çok Besleyici ve Hastalıklardan Kurtarıcı Bir Gıdadır		96
Hayvan Hekimliği- Çiftlik Veterineri Şap Hastalığı yahut Tabak İlleti		97
Ticaret Ansiklopedisi- Ticarette Esnaf Kimlerdir? Çerçi Ne Demektir?		99
Bakkal ve Bakkaliye Eşyası		100
Sorulara Cevaplarımız-Kuluçka Makineleri Hakkında-Manila Kendirine Dair		101
Küçük ve Faydalı Bilgiler-Sümüklü Böcekler ve Salyangozlar Hakkında. Ticaret ve Ziraat Haberleri		102
İstanbul Ticaret Borsa ve Piyasası		103

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (21. Yıl) 1 Birincikanun 1943 Sayı 5		
Ticaret ve Ziraat Haberleri		106
Memleketimizde Yeni Bir Zenginlik Kaynağı-Beklediğimiz Rize Çayı Piyasaya Çıkarıldı.		107
Ziraat Makinaları-Çiftçi ve Yeni Usul Ziraat Alet ve Makineleri.	O. F. Uyguç	110
Köylümüzle Dertleşme: Sığır Hayvanlarımız Ne Halde?	Mevlüt Baysal	112
İktisadi Konuşmalar-Harp ve Sulh Çalışmaları.	Nurettin Togay	114
Sütçülük ve Peynircilik-Ege Bölgesinde Salamura Tulum Peyniri Nasıl Yapılır?	Fikri Karaesmen	116
Tarla ve Bahçe Ziraatı-Patates ve Bezelye Ekimi.	Rıza Uluçam	119
Ziraat Sanatları-Yer Fıstığından Yağ Çıkarmak Usulü.	O. İhsan Okan	121
Tavukçuluk ve Yumurtacılık-Şehir Dışında Büyük Tavukhane Yapacaklara Öğüt.	N. Yazıcıoğlu	123
Meyve Bahçesi		125
Küçük ve Faydalı Bilgiler-Gübrelerinizi Açıkta Tutmayınız-Karıncalardan Kurtulmak İçin-Kümeslerde Fareleri Nasıl Telef Etmeli? Ticaret ve Ziraat Haberleri.		126
İstanbul Ticaret Borsa ve Piyasası		127

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (21. Yıl) 16 Birincikanun 1943 Sayı 6		
Ticaret ve Ziraat Haberleri		130
Millî Tasarruf ve Yerli Mallar Haftası – Haftanın Açılması Münasebetiyle – Baş Vekilimizin İktisadi İşlerimizi İlgilendiren Nutukları		131
Ormanların İnsanlara Büyük Faydaları. Ormanların Sağlığa, Ziraat, Ticaret ve Sanaiye Yardımları	S.Z.E.	135
Köylümüzle Dertleşme – Yer Depremleri ve Köy Damları	Mevlüt Baysal	138
Ziraat Makineleri ve Aletleri-Üniversal Pullukları	Zihni Derin	139
Eksper Köşesi: Muhtelif İpliklerden Dokunmuş Kumaşların Muayenesi.	Haluk Cillov	142
Sıcak Memleket Mahsullerinden Muz Meyvesini Tanıyalım	Rıza Uluçam	143
Ev Ziraat Sanatları – Dut Pekmezi	Fikri Karaesmen	146
Mal Bilgisi-Ticaret Emtiası – Yemeklik Zeytin Taneleri, Hazırlanma ve Satılma Usulleri		148
Sorulara Cevaplarımız		149
İstanbul Ticaret Borsası ve Piyasası		151

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (21. Yıl) 1 İkincikanun 1944 Sayı 7		
Ticaret ziraat haberleri ve saire		
Ziraat bölgelerinde zahire fiyatlarının çok ucuzlaması ve büyük şehirlerde hububatın serbest piyasada satılması meselesi – Her birinin faydaları ve zararları		155
Mahsul Hekimliği-Nebat hastalıkları – Fasulye, börülce, nohut ve mercimeklerin böceklenmesi	Nihat İyriboz	158
Küçük ve faydalı bilgiler		160
Köy hikâyesi – Bataklık	Nureddin Togay	161
Kimyager köşesi – Acı zeytinyağlarını tatlılaşdırmak usulleri	F. K.	165
Sütçülük ve peynircilik	O. İhsan Okan	166
Köylümüzle Dertleşme – Kuduran köylü.	Mevlüt Baysal	168
Ticaret Ansiklopedisi Kolonyal emtia — müsemleke malları		169
Ticarette Süt yağlarının evsafı	Münir Eren	170
Sorulara cevaplarımız		174

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (21. Yıl) 15 İkincikanun 1944 Sayı 8		
Ticaret ve Ziraat Haberleri		178
Türkiye'de Şeker Sanayii – Dört şeker fabrikamız bu sene 96.000 ton şeker çıkarmış ve bu miktar memleketimizin şimdiki şeker ihtiyacını tamamile karşılamıştır,		179
Fenni konuşma — Hava bilgisi Hava Bilgisi-İstenildiği Zaman Yağmur Yağdırılabilecek Mi?	Nureddin Tugay	183
Ziraat Sanatları-Kuru Üzümden Şarap Nasıl Yapılır?		185
Meyve bahçesi – Kış Yemişlerinden Limonlar	Rıza Uluçam	186
Tavukçuluk ve Yumurtacılık – Hindi Yetiştirmek Kârlı Bir iştir	O. F. Uyguç	189
Küçük ve Faydalı Bilgiler – Çiçekleri uzun müddet saklamak, usulü		190
Böcekçilik ve İpekçilik – İpek böceklerinin beslenmesi üzerine yapılan müşahedeler	Fikri Karaesmen	191
Köylümüzle dertleşme – Köylerde Zerzavat	Mevlüt Baysal	193
Kimyager Köşesi – Ticaret Mallarının Kolay ve Pratik Muayeneleri	Münir Eren	194
Hayvan Hekimi-Köy Veterineri Beygir sancıları kaç türlüdür? ve sebepleri nelerdir	A.Ö.	195
Kahramanlar Ocağı – Köye doğru çevrilen yüzümüz daima güler kalacaktır	D. Ulvi Türkmenoğlu	196
Ticaret Hukuku – Ticarî teamül neye derler, Ticarette Örf ve âdet ne gibi şeylerdir?		197
İstanbul Ticaret Borsa ve Piyasası		199

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (21. Yıl) 1 Şubat 1944 Sayı 9		
Ticaret ve Ziraat Haberleri		202
Vurgunculuğa karşı savaşma ve mal olma fiyatını çıkarma		203
Mahsul hekimliği — Buğday biti	Nihat İyriboz	205
Tavşan yetiştiriciliği çok kârlı bir iştir	Fikri Karaesmen	207
Kimyager köşesi – Ticaret mallarında kolay muayene.- Unların, şehriyelerin ve yağların muayenesi	Münir Eren	210
Böcekçilik ve İpek Kozası Ticareti – İpek Kozasının Kıymetlendirilmesi	Nuri Güneşi	211
Ev ziraat sanatları – yer fıstığı hamurunun yenilmesi	O. İhsan Okan	215
Tarla ziraatı-Tohumluk mısır nasıl seçilir?	Baki Tümer	216
Ticaret Emtaası – Mal Bilgisi– Kauçuk – Lastik	Haluk Cillov	217
Kimya sanatlarından suni ipek	Melih Gürsoy	220
Küçük ve faydalı bilgiler [Canlı sığırların ağırlıkları nasıl anlaşılır. Üzüm çekirdeklerinden yağ çıkarılması. Üzüm çekirdeklerinin kahve yerine kullanılması.] Sorulara cevaplarımız. Mahlep,Izal, Universal pulluklar ve kimyevî gübreler hakkında.		221
Hayvan hekimi – Köy Veterineri Geviş Getiren Hayvanlarda Oburluk Sancısı	A. Ö.	223

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (21. Yıl) 16 Şubat 1944 Sayı 10		
Harb Sonrasında: Hükümetin çiftçiyi koruma planı – Ziraat Vekili Sayın Şevket Hatipoğlu'nun bu yolda söyledikleri		227
Tavşan yetiştiriciliği çok kârlı bir iştir	Fikri Karaesmen	229
Ticaret ansiklopedisi, karaborsa yahut kara pazar		231
Mahsul hekimliği — Nebat Hastalıkları -Türkiye'de İlk Defa Görülen Bir Menekşe Hastalığı	Nihat İyriboz	232
Köy Mimarlığı — Yer depremi bölgelerinde yapılacak yeni binalar nasıl olmalıdır?	Nurettin Togay	233
Çiçek ve çelenk davası	Mevlüt Baysal	236
Ziraat işletmesi — Bir çiftlik satın alınacağı zaman aranması lâzım gelen şartlar	Fazıl Keyder	238
Ziraat sanatları — Şarap nasıl yapılır?	Reşad Aktan	240
Meyve bahçesi — Ağaçların diplerini pek derin gömmemelidir — İhtiyarlamış meyve ağaçlarını gençleştirme usulü		243
Kimyager köşesi — Sirkenin pratik muayenesi	Mehmet Ali Kâğıtçı	244
Sorulara cevaplarımız — Beyaz peynirlerin maliyet fiyatları hakkında — Yağan karların ziraata olan faydalarına dair		245
İstanbul borsa ve piyasası		246

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (21. Yıl) 1 Mart 1944 Sayı 11		
Ziraat ürünlerinden ve sanayi ham maddelerinden çok kıymetli bir mahsul – Çin fasulyası (Soya)	Münir Eren	251
Tavşan yetiştiriciliği çok karlı bir iştir – Tavşanların Beslenmesi -3-	Fikri Karaesmen	253
Meyve Bahçesi – Meyve ağaçlarını ne vakit dikmeli?	Mevlüt Baysal	255
Dikilecek meyve fidanlarını nasıl sökmeli?		256
Çiçek saksılarını ne vakit sulamalı?		257
Çiftlik hayvanlarının gebelik müddeti		257
Sütçülük ve Peynircilik – Edirne'nin Meşhur Beyaz salamura peyniri nasıl yapılır?		258
Ziraat Sanatları – Üzüm ve meyve şarapları ve şampanya nasıl yapılır?	Reşat Aktan	260
Tavukçuluk ve Yumurtacılık — Anasız civciv büyütmek için kolay bir usul	Nail Yazıcıoğlu	262
Sağlık köşesi — Limon suyunun faydaları		263
Evlerde renkli süs balıkları yetiştirmek – Akuvaryom	Nuretin Togay	264
Köy hekimliği-Denenmiş Halk İlaçları — Böbrek kumlarına ve sancılarına karşı ilaçlar		265
Ziraat takvimi — Mart ayı içinde yapılacak bazı ziraat işleri	O. F. Uyguç	266
Muhtelif memleketlerde hayat pahalılığı		267
Civciv kuşlarında kuluçka müddeti		267
Sorulara cevaplarımız		268
Ziraat ve Ticaret Haberleri		269
İstanbul Borsa Piyasası		270

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (21. Yıl) 10 Mart 1944 Sayı 12		
Memleketimizin son beş senelik sanayi programı, İzmit'te yapılan sellüloz ve ikinci kâğıt fabrikaları		275
Ticaret ansiklopedisi. — Ticarette Kara liste ve Şikanör neye derler		276
Toprak ve Hayvan mahsulleri: Ticaret ve Sanayi Malları—Tiftik yahut Ankara keçisi yünü		277
Ziraat sanatları. — İyi sirke nasıl yapılır	Reşat Aktan	280
Çiçek bahçesi. — Çiçek çelikleri nasıl hazırlanır.	Mevlüt Baysal	282
Küçük ve faydalı bilgiler. — Çiklet—Şira tozu		283
Tavşan yetiştiriciliği çok kârlı bir iştir – Tavşanların Çoğalması -4-	Fikri Karaesmen	284
Sağlık köşesi. — Meyve suları ve vitaminler.		286
Memleketimizde kurulması pek lâzım sanayiden: Teneke Fabrikası – Teneke nedir, nasıl yapılır ve nerelere kullanılır	O. İhsan Okan	287
Tarlaların bakım işleri	Baki Tümer	289
Köy ve çiftlik sanatlarından: Köylerde hayvan postları ne suretle terbiye edilir ve nasıl kıymetlendirilir?	Nurettin Togay	290
Ziraat ve Ticaret haberleri		291
Köylülerimize tavukçuluk bilgileri -1-	S. Z. E.	292

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (21. Yıl) 1 Nisan 1944 Sayı 13		
İş adamı ne demektir?	Nurettin Togay	299
Tarla Ziraatı — Yağlı tohumlar ekimi. Soya fasulyesi	Mirza Gökgöl	300
Sorulara cevaplarımız		302
Yeşil Çitler	Mevlüt Baysal	303
Tavşan yetiştiriciliği çok kârlı bir iştir — Tavşanları öldürmek -5-	Fikri Karaesmen	305
Ziraat Sanatları — Kuru üzümden pekmez nasıl yapılır?	Reşat Aktan	307
Mahsul hekimi— Ziraat haşereleri	K. Z.	309
Kimyager köşesi — Kahve muayenesi için basit bir usul	M. E.	311
Küçük ve faydalı bilgiler		312
Toprak Bayramı (Ziraat tarih ve takviminden bir yaprak.) Nevruz – Toprak Bayramı – 21 Mart 1944	Kâzım Alp Aslan	313
Köylülerimize tavukçuluk bilgileri -2-	S. Z. E.	314
Sorulara cevaplarımız, (devam)		318

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (21. Yıl) 18 Nisan 1944 Sayı 14		
İnşallah yeni bir bereket yılına daha kavuşacağız. Memleketimizin bu seneki ekim ve mahsul durumu.		323
Ziraat Sanatları: Dayanıklı meyve şıraları nasıl yapılır? Meyerlerimizi ucuz zamanlarında kıymetlendirelim: Bol meyvelerimizin şifalı hassalarından bütün sene istifade edelim	Reşat Aktan	324
İstatistiklere Bir Bakış: Türkiye nüfusunda çiftçilerin mevkii	O. F. Uyguç	327
Eski ve yeni usul ziraat üzerine denemeleri: Tarla kenarı ziraatı yahut çapalı buğday ekimi		328
Demir ve Çelik Fabrikalarında ve hele harp sanayiinde pek lüzumlu bir maden: Krom Madeni – Chrome		330
Evlerde taraça ve balkon bahçeleri – Fıçı üzerinde çilek nasıl yetiştirilir?	Nureddin Togay	332
Çiftlik hayvanları – Koyun soyları Çok verimli sakız koyunları – Memleketimizin dar bir bölgesinde yetişen bu cins koyunlar, çok süt vermeleri ve daima ikiz doğurmalarıyla tanınmışlardır. Bu koyunlar en ziyade küçük yetiştiricilerin boşlarına gidecek bir (süt ve kuzu) ırkıdır	Tevfik Biricik	333
Nefis Türk meyvelerinden – Malatya'nın altın renkli kayısıları nasıl kurutulur?		335
Muhabir Mektupları: Ekinlere zarar veren toprak kurdu (Ağrotis).	Hasan Fehmi ERTÜRER	336
Tarla Ziraatı: Kır pirinci nasıl yetiştirilir?	Fehim Kotan	337
Hayvan mahsulleri ticaret ve sanayi malları Tiftik – Ankara Keçisi Yünü (Mohair) Tiftiğin ticari, evsafi ve nevileri		339
Ticaret ansiklopedisi — Kehribar nereden çıkar?		340
Sorulara cevaplarımız. — Bakla Kurutulan Otu, Acı Bakla, Soya Fasulyesi Hakkında		341
Ticaret ve Ziraat Haberleri		342

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (21. Yıl) 1 Mayıs 1944 Sayı 15		
Ticaretin tanzimi ve ihtikârla mücadele kararnamesinin tatbiki ve İstanbul piyasasının 15 günlük durumu	S. Z. E.	347
Ticarette buğdaylarımızın başlıca nevileri ve vasıfları		350
Tavukçuluk ve Yumurtacılık – Piliçlere eğlenceli bir yem	Nail Yazıcıoğlu	352
Arıcılık ve balcılık – Arı Besleyelim, bal yiyelim	Nureddin Togay	353
Sütçülük ve peynircilik, çömlek peyniri nasıl yapılır?	Fikri Karaesmen	356
Çiftçilik ve tarla işleri, zararlı bitkilerin yok edilmeleri	O. İhsan Okan	357
Ziraat sanatları, Dayanıklı meyve şıraları nasıl yapılır – Hardaliye denilen şıra ne suretle hazırlanır?	Reşat Aktan	359
Meyve Bahçesi – Meyve fidanlarının yetiştirilmesi.	Cemal Koygun	361
Çiftlik hayvanlarının bakımı Yurdumuzda hayvan yemleri meselesi	Doçent Dr. Sedat Kansu	363
Faydalı işler: Sizin de bir buz dolabınız neden olmasın!	Nureddin Togay	364
Küçük ve Faydalı Bilgiler		366

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (21. Yıl) 16 Mayıs 1944 Sayı 16		
Sayın Baş Vekilimiz Şükrü Saraçoğlu'nun Köylülerimiz ve çiftçilerimiz hakkındaki kıymetli sözleri "Gayri labiî Hallerr geçtikten sonra bu köylü kalkınmasının ne büyük bir terakki yarattığı daha fazla fark edilecektir"		371
Ticareti ayarlamak ve hayatı ucuzlatmak işi – İstanbul Piyasasının son haftadaki durumu		372
Mal bilgisi – Ticaret emtiası— Ticaret borsalarında buğday ve arpaların analizleri	S. Z. E.	374
Bağcılık — Bağlarda çiçek ve dane silkmesi		375
Meyve bahçıvanlığı — Şeftali ağacı nasıl yetiştirilir?	Cemal Koygun	376
Tavukçuluk ve yumurtacılık —Hangi tavukları besleyelim?	Fikri Karaesmen	379
Sütçülük ve Peynircilik — Yerli ve Avrupa peynir mayaları – Peynir Mayaları Nasıl Yapılır	O. İhsan Okan	381
Veteriner Köşesi: Kümesleri nasıl temizlemeli?	Muzaffer Bekman	382
Çiçek ve süs bahçesi — Yıldız (Dahlia) çiçekleri nasıl yetiştirilir?	Mevlüt Baysal	384
Küçük ve faydalı bilgiler 1—Turfanda patlıcan yetiştirilmesi 2 — Kömür tozlarından nasıl faydalanmalı? **3** —Yılanlardan nasıl korunmalı?		386
Hayvan Hekimi — Beygirlerde topallığın sebepleri ve nevileri	A. Ö.	387
Ev Ziraat Sanatları. — Evlerde nişasta nasıl çıkarılır?	Reşat Aktan	388
Ticaret ve Ziraat haberleri		390

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (21. Yıl) 1 Haziran 1944 Sayı 17		
Türkiye ormanlarının dünkü ve bugünkü durumları — Devlet orman işletmeleri ve bunların hizmetleri		395
Çiftlik idaresi – Ziraat Ekonomisi — Arazinin kiralanması usul ve şartları	Fazıl Keyder	397
Çiftlik hayvanlarının bakımı — Mer'a ve çayırlar -2-	Doçent Dr. Sedat Kansu	400
At kestanesi ne gibi işlere yarar?	O. Ferit Uyguç	402
Ziraat sanatları — Sütten kazein nasıl çıkarılır ve kazein tutkalı nasıl yapılır?	Reşat Aktan	403
Değeri bilinmeyen kokulu bitkiler – Aksüsen çiçeğinin yumruları ne işe yarar	Feham Duygu	405
Küçük ve faydalı bilgiler. 1 — Arıların sokmalarından nasıl Sakınmalı? 2 — Patatesleri bozulmakdan nasıl korumalı		406
Köy Hekimi — 1 —Akrep ve zehirli örümcek sokmasına karşı. 2—Arı sokmasına karı. 3 — Güne çarpmasına çare.		407
Sağlık Köşesi — Yoğurdun ve ayranın salımıza faydaları		408
Sorulara cevaplarımız		410
Tarlaları gübrelemek ve kuvvetlendirmek yolları – Mandıralatmak ve lukad yapmak usulleri	H. Ş. Ç.	412
Ticaret ve Ziraat Haberleri		413
İstanbul Ticaret Borsa ve Piyasası		414

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (21. Yıl) 15 Haziran 1944 Sayı 18		
Türkiye ormanlarının dünkü ve bugünkü durumları - Devlet orman işletmeleri hakkında Ziraat Vekilimizin sözleri.		419
Ziraat alât ve makinaları – Yurdumuzda Ziraat Aletlerinin yapılması	Prof. Dr. Esat Bozkaya	421
Yerli pulluk ve Ziraat aletleri yapan imalâthaneler		422
Evcil ve sağmal hayvanlardan süt keçileri - Senede 800 litre süt veren Zanen keçileri — Bildiğimiz sütlü Maltız Keçileri — Sağmal Suriye ve Mısır keçileri	Fikri Karaesmen	424
Sebze bahçesi – (Zerzavat Bostanı) İyi bir sebze bahçesi nasıl kurulur?	Nurettin Togay	326
Hayvanların beslenmeleri—Hayvan yemleri Yeşil yemler – Taze bitkiler	Doçent Dr. Sedat Kansu	428
Meyve Bahçesi – Şeftali bahçelerinin kurulması	Cemal Koygun	430
Ziraat sanatları: Meyvelerden marmelat nasıl yapılır	Reşat Aktan	434
Kimyager köşesi. Beyaz peynirin muayenesi	M. E.	436
Sağlık köşesi: Kaplıcalardan kimler fayda görürler? Kaplıca (Ilıca) banyoları hangi hastalara zararlıdır?		437
Ticaret ve Ziraat haberleri		438

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (21. Yıl) 1 Temmuz 1944 Sayı 19		
BÜYÜK MİLLET MECLİSİNDE Ziraat Vekilinin ziraat işleri hakkındaki mühim sözleri ve bazı meb'usların sorularına cevapları		443
Bağcılarımıza Öğütler-Yerli bağ kükürdü üzerinde denemeler	Mübin Onaran	446
Ticaret ansiklopedisi- Mercan nereden çıkarılır ve nerelerde kullanılır?		447
Çiftçilikte tutum yollan: Kümes hayvanlarının tüylerinden nasıl faydalanmalı?	Nurettin Togay	448
Ormancılık ve kerestecilik – Kereste nedir ve nerelerde kullanılır? Kereste hangi ağaçlardan ve ne suretle yapılır? İyi keresteler nasıl tanılır? Keresteler ne hesapla ve ne şekilde satılır?	S. Z. E.	450
Sorulara cevaplarımız		453
Ev Ziraat sanatları- Vişne şarabı nasıl yapılır?	Fikri Karaesmen	454
Çiçek bahçesi – Amarilis Çiçeği Nasıl Yetiştirilir? -1-	Mevlüt Baysal	455
Ticaret ve Ziraat haberleri		456
Arıcılık ve balcılık – Yurtta arıcılık ve noksanlarımız Arı hastalıkları	Muzaffer Bekman	457
Dericilik sanat ve ticareti – Türkiye ticaretinde dericilik ve deri veren hayvanlar		458
Küçük ve faydalı bilgiler—Eski kunduralar, Kuş tüyleri, Eski elbiseler, Eski gazeteler, Tuzun ne gibi faydaları vardır?		461
İstanbul Ticaret Borsa ve Piyasası		462

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (21. Yıl) 15 Temmuz 1944 Sayı 20		
Yurdumuzun bu seneki mahsul durumu ve hububat fiyatlarının düşkünlüğü		467
Ziraat Vekâleti bütçesinin görüşülmesi sırasında — Ziraat Vekili tarafından mebuslara verilen cevaplar -2-		469
Tarla ve bostan — karpuz nasıl yetiştirilir	Refet Diker	472
Ev bahçeleri — Küçük kırmızı turp yetiştirmek usulü	Nurettin Togay	475
Meyvecilik ve Konservecilik —Meyve ve sebzelerimizi kurutma meselesi	Reşat Aktan	476
Hekimlik ye Eczacılık nebatlarından safran — Safranbolu'da safran nasıl yetiştirilir	Emin Toker	478
Cumhuriyet devrinin Karacabey harasını ziyaret	S. Z. E.	480
Evcil hayvanların bakımı — Sağmal inekler nasıl seçilirler ve ne suretle beslenirler		482
Küçük ve faydalı bilgiler		485
Ticaret ve Ziraat Haberleri		485

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (21. Yıl) 1 Ağustos 1944 Sayı 21		
Ziraî kombinaların verimli başarıları — Devlet hesabına yapılan geniş harb ziraatinde bu sene görülen muvaffakiyetler- Yerköy kombinasının (malya çölü) çiftliğinde gördüklerim	S. Z. E.	491
Sağlık öğütleri — Suda boğulanların imdatlarına nasıl yetişmeli?		495
Ziraat Vekâleti bütçesinin görüşülmesi sırasında — Ziraat Vekili tarafından mebuslara verilen cevaplar -3-		496
Ziraat sanatları — Pancardan şeker nasıl çıkarılır?		498
Hayvan Hekimi — Çiftlik veterineri — Beygirlerin ayak ve tırnak hastalıkları.	V. A. Ö.	500
Meyvecilik ve Konservecilik —Meyveler nasıl kurutulur?	Reşat Aktan	501
Çiçek ve süs Bahçesi — Glayöl (Kuzgun kılıcı) çiçeği nasıl yetiştirilir?	Mevlüt Baysal	505
Ticaret ve ziraat haberleri		507
Deniz banyosundan nasıl faydalanmalı	Doktor R. H.	508
Tarla ve bostan – Karpuz Nasıl yetiştirilir? -2-	Refet Diker	509

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (21. Yıl) 16 Ağustos 1944 Sayı 22		
Ziraat mahsullerinin yetiştirme masrafları ve mal olma fiyatları – Sulhden sonra cihan piyasasına uymak içirip şimdiden ne gibi tedbirler almalıyız		515
Ziraat Vekâleti bütçesinin görüşülmesi sırasında — Ziraat Vekili tarafından mebuslara verilen cevaplar -4-		517
Tarla ve bostan — Hangi kavun çeşitlerini yetiştirmek daha kârlıdır	Dr. Ali Sati Ekinci	519
Ticaret için yapılacak Meyve bahçıvanlığı — Erik fidanları nasıl yetiştirilir-İstanbul hava ve toprağına uygun gelen erik çeşitlerini tanıyalım	Cemal Koygun	523
Meyvecilik ve Konservecilik —Kayısı nasıl kurutulur? Kayısı da kurutmağa çok elverişli bir meyvedir. Yurdumuzda en iyi kuru kayısı Malatya'da elde edilir Malatya'nın kuru kayısıları, Avrupa memleketlerinde de tanınmıştır	Reşat Aktan	526
Küçük ve faydalı bilgiler		228
Tavukçuluk ve Yumurtacılık — Beç tavuğu nasıl bir hayvandır ve ne suretle yetiştirilir	Fikri Karaesmen	529
Harb İktisadiyatı — Artıklardan istifade yok yere atılıp giden nice artıklar vardır ki küçük bir himmetle yeni baştan bir kıymet olabilirler	Tevfik Biricik	531
Değerli sanayi nebatlarından —Pire otu (Pyrethrıum) nebatının ekilmesi ve kullanılması	Necati Kaşkaloğlu	533
Ticaret ve ziraat haberleri		534

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (21. Yıl) 1 Eylül 1944 Sayı 23		
İç ve dış ticaretimizin bugünkü ve yarınki durumu – Umumî Mütarekenin ilânından sonra ihracat ve ithalât malları hatlarının piyasamızda uğrayacağı değişiklikler	S. Z. E.	539
Ziraat Vekâleti bütçesinin görüşülmesi sırasında — Ziraat Vekili tarafından mebuslara verilen cevaplar -5-		541
Ziraat ve Ticarete müteallik yeni eserler		542
Tarla ve bostan — Kavun nasıl yetiştirilir? -2-	Dr. Ali Sati Ekinci	543
Çiftlik Mimarlığı — Çiftlikte işletme binaları nasıl yapılmalı?	O. Ferit Uyguç	546
Meyve Bahçıvanlığı— Durgun göz aşısı nasıl ve ne zaman yapılır?	Cemal Koygun	549
Bağcılarımıza öğütler — Üzüm bandırmada potasa yerine kül de kullanılabilir	Mübin H. Onaran	552
Küçük ve kârlı sanatlar — Tavşan tutkalı nasıl şeydir ve ne suretle yapılır?	Nurettin Togay	554
Kimyager köşesi	M. E.	555
Zahireler tarlalarda topraklar altında nasıl saklanır? Buğday kuyuları ve buğday yığınları ne şekilde yapılır?		556
Tütün ziraat ve ticareti — Tütünlerin Ekiciler elinde işletme usulü	Ziya Tataç	557
Ticaret ve ziraat haberleri		558

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (21. Yıl) 16 Eylül 1944 Sayı 24		
Sayın okuyucularımızla yıl sonu konuşması		563
Ziraat vekaleti bütçesinin görüşülmesi sırasında – Ziraat vekili tarafından mebuslara verilen cevaplar -6-		565
Çiftlik	Mehmet Emin Yurdakul	566
İzmir Fuarı ve Ziraat Pavyonu	F. K.	567
Meyve Bahçesi-Hünnap (yahut unnab) ağacı ne işe yara ve nasıl yetiştirilir	O. Ferit Uyguç	571
Çok sebze yetiştirilen bölgelerimiz -1-	Dr. Ali Sati Ekinci	572
Fındık mahsulümüz hakkında bir mütalaa – Fındığa yardımcı başka bir mahsul daha lâzımdır	Kemal Peker	575
Avukatın Köşesi – Köylerde Nikahlanma-Boşanma	Nahit H. Özeren	576
Sağlık Öğütleri – Bağırsak Bozukluğundaki İshaller ve Dizanteri	Doktor Sait Sağdam	578
Konservecilik – Ziraat Mahsullerinin Muhafazası Bağlarda ve evlerde taze üzüm nasıl saklanır	Nurettin Togay	579
Sorulara Cevaplarımız		581
Ticaret ve Ziraat Haberleri		582
Ziraat Vekaleti Teşkilatında Terfileri Yapılanlar		583
Ziraat ve Ticaret Gazetesinin 21 inci senesi cildinin fihristi		

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (22. Yıl) 1 İlk teşrin 1944 Sayı 25		
Amerika'da toplanacak milletler arası Ticaret Kongresi		3
Mahsul hekimi — Nebat hastalıkları Gazlama Odaları (Füm igatuvar)	İbrahim Fuat Tezcan	4
Çok sebze yetiştiren bölgelerimiz -2-	Dr. Ali Sati Ekinci	6
Meyve Bahçesi — Erik Bahçeleri nasıl kurulur?	Cemal Koygun	9
Sorulara cevaplarımız		10
Sağlık Öğütleri —Bol üzüm yemekle sağlık koruma yolları	Nurettin Togay	11
Hem sebze hem meyve sayılan güzel bir mahsul – ilk baharın nazik meyvesi çelek nasıl yetiştirilir	Fikri Karaesmen	12
Tavukçuluk ve Yumurtacılık — Tavukların son bahar öleti (Kıranı) ne çare	Nail Yazıcıoğlu	14
Ev ziraat sanatları — Çeşitli meyvelerden reçel ve şuruplar nasıl yapılır?	Kamuran Ekimci	16
Hayvan hekimi — Çiftlik Veterineri – Sütlü ineklerde meme ateşi nasıl iyi edilir	A. Ö.	18
Küçük ve faydalı bilgiler — Üzüm cibrelerini ne yapmalı?		20
Ziraat Vekâleti teşkilâtında terfileri yapılanlar -2-		21

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (22. Yıl) 16 İlk teşrin 1944 Sayı 26		
Dış ticaretimizde karşılaştığımız mühim mesele — Mahsullerimizi dışarıya satabilmek için fiyatları nasıl ucuzlatalım? Paramızın kıymetini düşürmenin faydaları ve zararları nelerdir? Mahsullerimizin maliyet fiyatlarını nasıl indirebiliriz		27
Mahsul hekimi-Nebat hastalıkları — Meyve bahçelerinde fidanların haşerattan kurtarılması için zehirli gazlardan geçirilmesi- Gazlama odaları nasıl yapılır ve fidanlar nasıl ilâçlanır?	İbrahim Fuat Tezcan	28
Sebze bahçesi — Çok sebze yetiştiren bölgelerimiz -3-	Dr. Ali Sati Ekinci	30
Meyvecilik ve Konservecilik — Meyve ve Sebze kurutma tandırı nasıl yapılır?	Reşat Aktan	33
Ziraat müesseselerimizi tanıyalım —İzmir-Bornova Zeytincilik istasyonunu ziyaret – Bornova Zeytincilik istasyonunda bir gün	Mevlüt Baysal	36
Meyve bahçesi — Erik bahçeleri nasıl kurulur? Erik ağaçlarının dikilme ve bakılmaları	Cemal Koygun	40
Fenni konuşma: Ziraatta ve Konservecilik sanatında yenilikler	Nurettin Togay	42
Okuyucu mektupları — Kars'ta yapılan tere yağları.		44
Sorulara cevaplar — Leylâk ağacına, İleks çiçeğine, Aintap pekmezine ve saireye dair.		45
Ziraat ve Ticaret haberleri		46

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (22. Yıl) 1 İkinci teşrin 1944 Sayı 27		
Ziraatta ihtilâl ve inkılâp yaratacak bir iddia Kulaklı pulluk toprakları çorak yapar mı? Derin sürmeler zararlı mıdır?		51
Kışlık makbul bir sebze — Karnabahar (Karnabit).	Dr. Ali Sati Ekinci	56
Ziraat neşriyatı ve Ziraat kültür filimleri - Ziraat bilgilerini halk arasında yaymak hususunda sinemanın ve Ziraat filimlerinin öğretici kıymetleri çok yüksektir.		59
Çiftlik İdaresi — Ziraat işletmesi. Ziraat işletmeleri nasıl idare olunur?	Fazıl Keyder	61
Meyve bahçıvanlığı — Çelikten meyve fidanları nasıl yetiştirilir?	Cemal Koygun	63
Mahsul hekimi — Nebat hastalıkları — Tarla farelerinden nasıl kurtulmalı?	F. K.	66
Ticaret emtiası —Mal bilgisi —Bereketli Ziraat mahsullerinden ve kıymetli ihracat mallarımızdan fındık.		67
Ziraat ve Ticaret haberleri		70

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (22. Yıl) 16 İkinci teşrin 1944 Sayı 28		
Reisicumhurumuz Pek Sayın İsmet İnönü'nün 1 llkteşrin tarihinde B. M. Meclisinde irat buyurdukları Senelik nutkun Ziraat ve Ticarete ait olan kısımları.		75
Turfanda sebzeciliğimizin bu günkü durumu -1-	Dr. Ali Sati Ekinci	76
Çiftlik İdaresi — Ziraat işletmesi. Ziraat işletmeleri nasıl idare olunur?	Fazıl Keyder	80
Müesseselerimizi tanıyalım – Büyükdere meyve fidanlığında bir gün	Mevlüt Baysal	82
Konservecilik—Et konservesi yapmak usulleri. Etlerin uzun zaman saklanmasını temin eden, memleketimize mahsus yerli usullerle, bütün dünyada kullanılan fenni usulleri, aşağıdaki yazıda, kısaca anlatıyoruz.	Reşat Aktan	85
Bağcılık ve üzümcülük — Bursa'nın yemeklik üzümlerini yetiştiren çağlayan köyünde bağcılık -1-	Cemal Koygun	88
Çiçek ve Süs bahçesi — Begonya çiçeği (Begonia)	F. K.	90
Bahçelerde sulama işleri – Meyve ağ açlarının sulanması	Selahattin Tanrıkut	92
İpek böcekliği	A. H.	94

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (22. Yıl) Birinci Kanun 1944 Sayı 29		
Memleketimizin ihracat ve ithalât işleri — Ziraat Mahsullerinin ve Sanayi mamulleriyle ithalât mallarının piyasadaki durumları		99
SEBZE BAHÇESİ: Turfanda sebzeciliğimizin bu günkü durumu -2-	Dr. Ali Sati Ekinci	100
Harb sonu ziraat makineleri — Yeni makineler bugünkülerden çok ucuz, kullanışı ve sade olacaktır	(Akşam)	102
Bağcılık: Bursa'nın Çağlayan köyünde bağların kurulması ve aşılanması.	Cemal Koygun	104
İpekböcekçiliği—İpekböceği tohumlarının kışlattırılması hakkındaki bir yazı dolayısıyla	Necmi Umut	107
Sağlık öğütleri: Kara Humma (Tifo) Hastalığı.	Dr. Said Sağlam	108
Hayvan hekimi- Çiftlik Veterineri —Hayvanlarda dalak hastalığı — Şarbon illeti.		109
Ticaret ve Ziraat Haberleri		110

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (22. Yıl) 16 Birinci Kanun 1944 Sayı 30		
Millî tasarruf ve Yerli mallar haftası – Devletimizin malî durumu, hükümetimizin iktisat politikası Başvekilimizin nutku, Merkez Bankasındaki altın ve döviz mevcudu, basılan kâğıt para miktarı, ihracat ve ithalât vaziyeti		115
SEBZE BAHÇESİ: Turfanda sebzeciliğimizin bu günkü durumu -3-	Dr. Ali Sati Ekinci	117
Tavukçuluk ve Yumurtacılık — Sülün nasıl bir hayvandır ve ne suretle yetiştirilir?	Fikri Karaesmen	121
Büyük davamız köycülük -1-	Sadık Batuhan	123
Bağcılık: Bursa'nın Çağlayan köyünde kurulan bağlarda kollu asmaların teşkili, budama ve bakım işleri	Cemal Koygun	125
Zeytincilik ve Zeytinyağcılık — Zeytin toplamada dikkat edilecek noktalar	Bahri Becer	129
Meyve ağaçlarının bakım işlemden— Bahçelerde toprak işlemesi	Selahattin Tanrıkut	131
Ticaret ve Ziraat Haberleri		132
Yeni demiryollarımız – 20 Senede yapılacak 5000 kilometrelik yeni hatlar nerelerden geçecek?		133
İstanbul Ticaret Borsa ve piyasası		134

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (22. Yıl) 7 Ocak (İkinci Kanun) 1945 Sayı 31		
Toprak mahsullerinin yetiştirme masrafları ve mal olma fiyatları hakkında incelemeler		139
Millî Tasarruf ve Yerli Malı Haftası - Ziraat vekilimiz Sayın Şevket Raşid Hatipoğlu'nun radyoda söylediği nutuk		141
Kafes kuşları yetiştiriciliği—Kanarya kuşları.	Nurettin Togay	143
Sebze Bahçesi: Turfanda sebzeciliğimizin bugünkü durumu -4-	Dr. Ali Sâti Ekinci	146
Büyük davamız köycülük -2-	Sadık Batuhan	158
Tavukçuluk ve Yumurtacılık — Sülün nasıl bir hayvandır ve ne suretle yetiştirilir? -2-	Fikri Karaesmen	150
Meyve Bahçesi — Bir Dekar meyveliğin kurum ve meyve verinceye kadar bakım masrafları	Cemal Koygun	154
Ağaçlandırma ve ağaçları koruma		156
Sorulara Cevaplarımız		157
Ticaret ve Ziraat Haberleri		158

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (22. Yıl) 17 Ocak (İkinci Kanun) 1945 Sayı 32		
Aç Avrupa halkına gıda maddeleri göndermeğe hazırlanalım hem insanlık vazifesini yapalım hem bol para kazanalım – Avrupa'nın yumurta ve tavuk piyasalarını tutmak fırsatını kaçırmazsak memleketimiz çok zengin olur	S.Z.E.	163
Çok makbul ve kârlı bir sebze —Enginar nasıl yetiştirilir?	Dr. Ali Sâti Ekinci	165
Büyük davamız köycülük -3-	Sadık Batuhan	167
Balıkçılık- Balık ekmek ve yetiştirmek sanatı – Deniz balıklarının büyük ölçüde ekilmesi İngiltere'de, İskoçya sahillerinde yapılan İlmî tecrübeler	Imperial Chemical Industries Limited	169
Köy ve Ev sanatları —Denizli'de Dokumacılık	Haluk Cillov	172
Zeytincilik ve Zeytin bahçesi kurulması—Zeytin fidanı nasıl dikilir?	Nadir Uysal	174
Kanarya kuşları yetiştirme usulü —Kanarya kuşlarına nasıl bakmalı? -2-	Nurettin Togay	176
Fındık bahçesi nasıl kurulur? Fındık ağacının yetiştirilmesi		178
Meyve Bahçesi — Yeniden Meyve Bahçesi kurmak isteyen nelere dikkat etmelidir?	İlhami Oğuz	180
Ticaret ve Ziraat Haberleri		182

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (22. Yıl) 9 Şubat 1945 Sayı 33		
Çiftçiye Toprak dağıtma kanunu		187
Sebze Bahçesi: Bakla nasıl ekilir ve yetiştirilir	Dr. Ali Sâti Ekinci	189
Ev ziraat sanatları—Portakal şarabı.	Fikri Karaesmen	192
Kanna — Tesbih çiçeği	Mevlüt Baysal	193
Zeytincilik ve Zeytin bahçesi kurulması — Zeytin fidanlarının dikilmesi ve tutturulması?	Nadir Uysal	195
Fındık bahçesi nasıl kurulur? Fındık ağacının yetiştirilmesi -2-		198
Ziraat ve Ticaret Haberleri		199

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (22. Yıl) 25 Şubat 1945 Sayı 34		
Toprak dağıtım kanunu hakkında – Bu kanun tasarısı yurdumuzda tam verimle çalışacak küçük işletmelerin ve köylü ocaklarının kurulmasını sağlayacağından ziraatta özlediğimiz en büyük devrimin gerçekleşmesine temel teşkil edecektir.	Nurettin Aral	203
Zeytin ağaçlarını ne vakit ve nasıl budamalı -Bölgemizde Zeytinlerin budanması Şubat ortasından Nisan nihayetine kadar devam edebilir Budamayı nasıl yapalım kaç türlü budama vardır?	Nazım Kılıç	205
Köy Avukatı: Miras nedir ve nasıl üleştirilir?	Nahit Özeren	207
Meyve Bahçıvanlığı: Kayısı fidanlarının yetiştirilmesi.	Cemal Koygun	208
Kafes Kuşlarını Yetiştirmek Usulleri: Kanarya kuşlarını nasıl beslemeli -3-	Nurettin Togay	210
Tavukçuluk ve Yumurtacılık – Dişi Hindileri Culukları Her Mevsimde Kuluçkaya Oturtmak Usulü ve İdaresi	Nail Yazıcıoğlu	212
Sorulara cevaplarımız		214

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (22. Yıl) 10 Mart 1945 Sayı 35		
Memleketimizin barıştan sonraki iktisat sistemi nasıl olmalıdır? Ziraatımızı hangi usullerle yürütmeliyiz?		219
Memleketimizde turunçgiller yetiştiriminin bugünkü durumu ve kalkınma çareleri Portakal, limon, mandalina ve benzerleri -1-	Dr. Ali Sâti Ekinci	221
Amerikan Ziraat Aleminde: Ziraat dünyasının yeni mucizesi: Kudzu sarmaşığı	Nezahat Nurettin Ege	223
Sağlık öğütleri: Lekeli humma (Tifüs) hastalığı		227
Çiftlik idaresi- Ziraat işletmesi- (G. F. Warren'in çiftlik idaresi adındaki eserinden alınmıştır) Çiftçi Olabilir Miyim?	Şükran Keyder	228
Mahsul Hekimliği: Fennin yeni ve faydalı buluşları. Haşere öldürücü ilaçlardan D.D.T. ile Ganimaksan ecza maddeleri.		230
Ziraat ve ticaret haberleri		231

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (22. Yıl) 25 Mart 1945 Sayı 36		
Türkiye ile Birleşik Amerika'nın Ziraat şartları arasındaki benzerlik ve yakınlık – Ziraatımızı ilerletmek için daha çok hangi memleketlerden bilgi ve örnek almağa çalışmalıyız?		235
Memleketimizde Turunçgiller yetiştiriminin bugünkü durumu ve kalkınma çareleri. Portakal, limon, mandalina ve benzerleri -2-	Dr. Ali Sâti Ekinci	237
Ziraatçi Türkiye	A. N. Eren	240
Köycülük Toprak dağıtımı hakkında kanun tasarısı münasebetiyle	Sadık Batuhan	241
Kafes kuşlarının beslenmesi	Nurettin Togay	243
Ev Ziraat sanatları Portakal kabuklarından nasıl istifade etmeli? Portakal şekerlemesi ve portakal reçeli	Kâmıran Ekimci	245
Sorulara cevaplarımız		246

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (22. Yıl) 8 Nisan 1945 Sayı 37		
Ziraat Mahsullerimizin İhracat Kabiliyeti ve Memleketimizin İktisadi Denkleşmesi		251
Amerika Ziraat Aleminde: Eykırdan En Aşağı On Ton Domates Yetiştiren Sebze Çiftlikleri	Tercüme Eden: Nezahet Nurettin Eğe	252
Meyve Bahçıvanlığı: Kayısı Bahçelerinin Kurulması	Cemal Koygun	254
Kafes Kuşlarının Beslenmesi. Kanaryalar Nasıl Beslenir ve Üretilir -5-	Nurettin Togay	257
Bağlarda Külleme İlleti. Kükürt Pahalı Olduğundan İsraf Edilmemelidir		259
Ankara Teknik Ziraat Teşkilatının Yıllık Çalışmaları		260
İpek Böcekçiliği: İpek Böcekleri Nasıl Beslenmelidir?		261
Sorulara Cevaplarımız		262

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (22. Yıl) 16 Nisan 1945 Sayı 38		
Türkiye'nin hayvan ve hayvan mahsulleri serveti. Tarla ve bahçelerin mi verimleri ve gelirleri çoktur yoksa mer'a ve hayvanların mı? Çiftçi, bağcı ve bahçıvanların mı emek ve ödenekleri fazladır yoksa hayvan besleyenlerin mi?		267
Memleketimizde Turunçgiller yetiştiriminin bugünkü durumu ve kalkınma çareleri -3-	Dr. Ali Sati Ekinci	268
Zeytincilik ve Zeytinyağcılık. Zeytin ağaçlarını ne vakit ve nasıl budamalı? Kabaklama en iptidai budamadır. Karha nasıl ayıklanır? Ubur ve uç alma- Şahlardan faydalanma	Nazım Kılıç	271
Ziraat âlet ve makineleri. Küçük traktörlerin ıslahı ve eksiklerinin tamamlanması. Hafif traktörlerin havaya kalkıp kapaklanması tehlikesinin önüne geçilmiştir. Traktörlerin arkasında çekilen muhtelif âletler tek bir makina haline getirilmiştir		273
Kafes kuşlarının beslenmesi. Kanaryalar nasıl yetiştirilir ve ne suretle terbiye edilir -6-	Nurettin Togay	275
Fennin yeni buluşlarından haşerat öldürücü ilâçlar. Amerikalıların sihirli D. D. T. ilâcı		276
Sorulara cevaplarımız		277

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (22. Yıl) 1 Mayıs 1945 Sayı 39		
Kuduz Sarmaşığı (Pueraria thanbergiana, Benth)	A. Numan Kıraç	283
Sebze bahçesi —Bamya Ekimi	Dr. Alı Sâti Ekinci	285
Sağlık öğütleri: Isıtma — Sıtma hastalığı	O. Ferit Uyguç	286
Meyve Bahçesi — Ağaçlardan devamlı mahsul alma çareleri	Ilhami Oğuz	288
Tavukçuluk ve Yumurtacılık —Tavuk hastalıkları ve sebepleri		289
Tarla Ziraatı Tarlalarda ve Çayırlarda biten yabani ot tohumları ve bunların Ekinlere Zaraları		290
Böcekçilik ve İpekçilik — Çifte koza ve işlenmesi	Nuri Güneşi	292
Haşerat öldürücü D. D. T. ilâcı - Bu faydalı eczanın memleketimizde de çıkarılması usûlü bulundu ve hükümetimizce İzmit'te acele bir fabrika kurulması karar altına alındı		294

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (22. Yıl) 16 Mayıs 1945 Sayı 40		
Türkiye'nin hayvan serveti ve hayvan mahsullerinin senelik kıymeti -1-	S. Z. E.	299
Amerika iktisat aleminde: Sefaletle savaşmanın en kestirme yolu Mısır ziraatı	Nezahet Nurettin Ege	301
Memleketimizde Turunçgiller yetiştiriminin bugünkü durumu ve kalkınma çareleri -3-	Dr. Ali Sâti Ekinci	303
Meyve Bahçesi — Meyve ağaçlarının gübrelenmesi	Salâhattin Tanrıkut	306
Çiçek ve süs bahçesi — Ortanca yahut Japon gülü (Hortensia)	Mevlüt Baysal	308
Hayvan Hekimi — Develerde karın şişkinliği	Ahmed Vasfi	310
Ziraat alanında fenin yeni buluşları		311

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (22. Yıl) 1 Haziran 1945 Sayı 41		
Memleketimizin hayvan serveti ve muhtelif hayvan mahsullerini genel kıymeti – Süt hasılatlı ve süt mamulâtının sarfiyatı -2-	S.Z.E.	315
Ziraat aleminde – Çiftçilerin büyük yardımcısı; Solucan	Tercüme Eden: Nezahet Nurettin Eğe	318
Çiçek ve süs bahçesi — Karanfil, makbul çeşitleri ve yetiştirilmesi		319
Mahsul hekimi- Nebatat hastalıkları Zararlı böcekleri öldürmede kullanılan ilâçlar	Fikri Karaesmen	322
Itriyatçılık — Parfumerie Güzel kokulu bitkilerden esans ve yağ çıkarmak		324
Meyve Bahçesi — Meyve ağaçlarının gübrelenmesi -2-	Salâhattin Tanrıkut	325
Ziraat ve Ticaret Haberleri		327

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (22. Yıl) 16 Haziran 1945 Sayı 42		
Köylü ve çiftçilerimizin gözleri aydın — Çiftçiyi topraklandırma kanunu meclisten çıktı — Bütün millete hayırlı ve uğurlu olsun.		331
Parti Grupu Toprak Kanunu Komisyonu kararıyle — Toprak kanununun niçinleri		334
Bahçelerde kuşkonmaz nasıl yetiştirilir	Dr. Ali Sâti Ekinci	338
Mahsûl hekimi- Ekin düşmanları —Çekirgeler, çeşitleri ve zararları.		341
Ziraat aleminde Ay çiçeği (gün döndü) ziraatı — "Ay çiçeği, tarlada yetişen altın madenidir,"	Nezahet Nurettin Eğe	343
Kafes kuşlarının beslenmesi — Kanaryaların sağlıkları ve hastalıkları -7-	Nurettin Togay	344
Hayvan Hekimi — Koyunlarda çiçek hastalığı Köylerde Çiçekten ne sûretle korunmalı ve çiçeğe tutulanları nasıl aşılamalı -1-		347
İstatistik bilgileri Çiftçimizin durumunu tanıyalım	F. U.	348
Sorulara cevaplarımız		349
Küçük ve faydalı bilgiler — En nefis ve makbul bal hangisidir		350
Ziraat ve Ticaret Haberleri		351

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (22. Yıl) 1 Temmuz 1945 Sayı 43		
Yurdumuzda kuraklık hadise ve tehlikesi		355
Çiftçiyi topraklandırma kanunu		356
Tarla ve Bahçe Ziraatı — Fasulye çeşitlerinden hangilerini yetiştirmek daha kârlıdır*?*	Dr. Ali Sâti Ekinci	359
Sağlık öğütleri — Sarmısağın başlıca hassaları ve faydaları.		362
Sütçülük ve Peynircilik — Sadeyağ nasıl yapılır?	Fikri Karaesmen	363
Hayvan Hekimi — Koyunlarda çiçek hastalığı — Köylerde Çiçek ne süretle korunmalı ve çiçeğe tutulanların nasıl aşılamalı -2-		364
Ziraat aleminde — Çiftçilikte gübre meselesi—Kimyevî gübreler—Maden gübreleri		365
Ziraat ve Ticaret Haberleri		367

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (22. Yıl) 16 Temmuz 1945 Sayı 44		
Yurdumuzda bu yıl hüküm süren kuraklığın zararları Memleketimizde yakın bir kuraklık devresi başlamak ihtimali var mıdır?		371
Çiftçiyi topraklandırma Kanunu		372
Tarla ve Bahçe Ziraatı — Fasulye çeşitlerinden hangilerini yetiştirmek daha kârlıdır? -2-	Dr. Ali Sâti Ekinci	374
Meyve Bahçıvanlığı — Hale şeftalisi	Cemâl Koygun	377
Bağcılık- Mahsul hekimliği —Bağlarımızın önemli bir derdi: Külleme	Necati Kaşkaloğlu	380
Ziraat ve Ticaret Haberleri		383

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (22. Yıl) 1 Ağustos 1945 Sayı 45		
Orman yangınları ve onulmaz zararları		387
Toprak anamıza	İbrahim Öztürk	387
Çiftçiyi topraklandırma Kanunu -3-		389
Çok şifalı ve makbul bir sebze —Domates -1-	Dr. Ali Sâti Ekinci	391
Mahsûl hekimliği- Bitki hastalıkları — Ege tütünlerinde Özükuru (Solma hastalığı)	Necati Kaşkaloğlu	393
Zeytin fidanları' tohumdan nasıl yetiştirilir? — Yeniden zeytinlikleri yetiştirmek isteyen yurttaşlarımız için çekirdekten fidan yetiştirmek yollarını amelî olarak kısaca bildiriyoruz	Şükrü Ergene	394
Amerika Ziraat âleminde — Toprağın mucizeleri	Tercüme Eden: Nezahet Nurettin Eğe	396
Bağcılık ve Ziraat kimyası — Çekirdeksiz üzümlerin çamaşır sodası suyuna bandırılması - Sodyum karbonatla Kıbrıs'ta yapılan üzüm bandırma tecrübeleri ve kullanılan bandırma ve kurutma usulleri hakkında bir rapor		398

.

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (22. Yıl) 16 Ağustos 1945 Sayı 46		
Orta Anadolu yaylasında bir ziraatçi gezintisi — Ankara, Konya ve Niğde çevrelerinde bu seneki ekim ve mahsul durumu — Tarım bakanlığına bağlı zirai kombinalar çiftliklerinde gördüklerim	S. Z. E.	403
Çiftçiyi topraklandırma Kanunu -4-		405
Çok şifalı ve makbul bir sebze — Domates -2-	Dr. Ali Sâti Ekinci	406
Meyve bahçesi — Meyvalı ağaç tohumlarının tedariki ve yerli ayva fidanları üzerinde bir aşı denemesi	Cemâl Koygun	409
Yaz çiçekleri — Bahçelere, pencere ve balkonlara mahsus olan yazlık çiçekler nasıl yetiştirilir?	A. Çamlıcalı	411
Orman yangınları — Tarım bakanının Mecliste verdiği izahat		414
Fennin yeni buluşları — Penisilin ağaçları tedavi ediyor — Nebatları büyük bir süratle büyüten kimyevi bir madde		415

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (22. Yıl) 1 Eylül 1945 Sayı 47		
Orta Anadolu yaylasında bir ziraatci gezintisi — Ankara, Konya ve Niğde çevrelerinde bu seneki ekim ve mahsul durumu — Tarım bakanlığına bağlı zirai kombinalar çiftliklerinde gördüklerim -2-	S. Z. E.	419
Çiftçiyi topraklandırma Kanunu -5-		422
İktisadî Konular: Memleketimizin Harb sonu İktisadî gelişmesinde hayvan varlığımızın önemi	Nurettin Aral	424
1945 Yılında İzmir Fuarı – İzmir Fuarı bu sene enternasyonal değil, millî olarak açılmıştır		426
Bağcılık: En makbul yemeklik üzüm çeşitlerimiz	A. Çamlıcalı	428
Sinaî ve Ziraat işlerinde Kooperatif Şirketleri – Denizli'de Kooperatifçilik	Halûk Cillov	431
Itriyatçılık – Parfümeri Kolonya suyu nasıl yapılır		432
Odalar içinde Çiftçilik Topraksız Bahçıvanlık	K. Sevinç Altınçağ	433
Memleketimizin meyve yetiştirimi ve ticareti — Kuru incirlerimizin vasıfları ve satışları Aydın inciri nasıl yetiştirilir, Kuru incirler ticarette kaç neviye ayrılır ve nasıl satılır		435
Hububatın kışın çiftliklerde muhafazası – Açık tarlada toprak yığını halinde silo yapmak usûlü		437
Sayın Abonelerimize		438
Ziraat ve Ticaret Haberleri		439

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (22. Yıl) 16 Eylül 1945 Sayı 48		
Türk köylüsünün varlığı ve kalkınması — Türk Milletinin büyük varlığı, kuvvet ve kudret kaynağı; Türk köylüsünün ve Türk çiftçisinin kalkınması için hamle yapılırken	Nurettin Aral	443
Çok şifalı ve makbul bir sebze —Domates -3-	Dr. Ali Sâti Ekinci	445
İstihlâk kooperatifçiliği harcama ortaklıkları – Harcama ortaklıkları	Halûk Cillov	449
Defne Ağacı —Daphne	Mevlüt Baysal	450
Meyve Bahçesi-Meyve fidanları nasıl yetiştirilir?	Cemâl Koygun	452
Bağcılık ve Üzümcülük — Soda ile üzüm kurutma usulü	Mübin H. Onaran	456
Kafes kuşları- Kanaryalar — Melez kanaryalar	Nurettin Togay	457
Tarla ziraatı- Amerikan patatesi nasıl yetiştirilir (TATLI PATATES)		459
Çiftlik hayvanları — Koyun Sürülerinde koç katımı		461
Ziraat ve Ticaret Haberleri		439

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (22. Yıl) 1 Ekim 1945 Sayı 49		
Orta Anadolu yaylasında bir ziraatci gezintisi — Ankara, Konya ve Niğde çevresinde bu Seneki ekim ve mahsûl durumu — Tarım Bakanlığına bağlı ziraî kombinalar çiftliklerinde gördüklerim -3-	S. Z. E.	463
Çok makbul bir sebze — Patlıcan -1-	Dr. Ali Sâti Ekinci	466
Tarla ziraati — Anason nasıl yetiştirilir	O. F Uyguç	469
Orman ve bataklık ağacı — Okaliptüs — Sıtma ağacı (Eucalyptus)	Refet Diker	470
Tavşan devri — Almanlar tavşanlardan istifade etmesini bilmeselerdi bu günkü akıbetlerine 2 yıl evvel uğrarlardı. Tavşan Almanya'nın bir nevi gizli silâhı olmuştur. Dünyanın en çok üreyen hayvanı — Bir çift tavşan 2 yıl zarfında 1600 yavru veriyor	İngilizceden Nakleden: Cet	473
Meyve bahçıvanlığı — Kiraz, vişne ve vişnap fidanlarının yetiştirilmesi	Cemâl Koygun	475
Güzel ev. Sanatlarımızdan. Halı, seccade, kilim (Tapis)		478
Ziraat ve Ticaret Haberleri		481

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (22. Yıl) 15 Ekim 1945 Sayı 50		
İzmir Fuarını ziyaret		483
Orman mahsulleri yetiştirilmesi ve ticareti. Mantar meşesi ve mantar hâsılatı	Refet Diker	484
Fıstık çam ağacı — çam fıstığı yemişi		485
Sebze bahçesi — Patlıcan çok makbul bir sebzedir. Patlıcanın yetiştirilmesi -2-	Dr. Ali Sâti Ekinci	486
Vergi müşaviri — Çiftçiler ne vakit gelir beyannamesi verecekler	Avukat Lâmi Yener	489
Köy konuşmaları — Çiftçi birliklerimiz olsa idi	O. F Uyguç	490
Tavşan tüyü dokumaları — Ankara tavşan tüyü Furido		491
Meyve bahçıvanlığı — Kiraz, vişne, vişnap bahçelerinin kurulması	Cemâl Koygun	4492
Fennin yeni buluşları — İnsanın ömrünü uzatacak ve buğday mahsulünü' çoğaltacak araştırmaların sonuçlan.	Sunday Express Cumhuriyet	495
Dünya siyaset ve ticaretinde çok büyük rol oynayan bir maden — Petrol yahut Naft.		496
Şehrimiz ticaret piyasasının son haftaki durumu	Halûk Cillov	500
Ziraat ve ticaret haberleri		501

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (22. Yıl) 5 Kasım 1945 Sayı 51		
Anadolu'da kasaplık koyun satışları ve İstanbul'da et fiyatları	S. Z. E.	503
Meyve bahçıvanlığı. Kiraz vişne ve vişnap bahçelerinin kurulması Yetiştirilen fidanların bahçeye dikilmesi -2-	Cemâl Koygun	505
Ticaret konuşmaları. Ticaret ahlâkı ve ihraç mallarımız	(Akşam) Cevat Nizami	507
Bağcılık ve şarapçılık. En makbul şaraplık üzüm çeşitlerimiz.	A. Çamlıcalı	509
Okul bahçeleri nasıl kurulmalı	Refet Diker	511
Türkiye'ye mahsus gıda sanatları ve (et konserveleri) Kayseri pastırması nasıl yapılır?	Reşat Aktan	513
Ziraat aleminde. Hayvan hastalıkları takvimi	Tercüme Eden: Nezahet Nurettin Ege	515
Büyük ziraat sanatları Hububatın nişastalı maddelerinden çıkarılan içkiler fabrikasında (bira) nasıl yapılır.		517
Ticaret piyasamızın son haftaki durumu	Haluk Cillov	519
Toprak şiiri	Ekrem Şenozan	521
Ziraat ve Ticaret Haberleri		522

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (22. Yıl) 20 Kasım 1945 Sayı 52		
Memleketimizin kimyevi gübre ihtiyacı – Ziraatımız ilerleyebilmek, bol ve ucuz mahsul elde etmek için her sene ucuz fiyatla on binlerce ton kimyevî gübreye muhtaçtır		523
Evcil hayvanlar- Güvercin beslemek faydalı mıdır? -1-	Fikri Karaesmen	525
Tarla ve mer'a tabii çayırların otları	Refet Diker	528
Meyve bahçesi- Kiraz Vişne ve Vişnap yetiştirilmesi- Meyvelerin toplanması ve ambalajı	Cemâl Koygun	530
Sebze bahçesi- Vitamin demedi: Maydanoz	O. F Uyguç	531
On beş günlük piyasa hareketleri	Halûk Cillov	532
Sorulara cevaplarımız		534

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (22. Yıl) 10 Aralık 1945 Sayı 53		
Dünyada ve Türkiye'de Zeytin ağacı serveti Memleketimizde zeytin yağı sanayii ve ticareti – Bu sene yurdumuzun Zeytinyağı rekoltesi 45000 ton olup hem bol ve hem nefistir		535
Evcil hayvanlar- Güvercin beslemek faydalı mıdır? -2-	Fikri Karaesmen	537
İstanbul'da Ticaret hareketleri- Son 15 günlük piyasa haberleri	Halûk Cillov	542
Çiftlik hayvanları – Hayvanların yetiştirilmesi ve bakımı	Rifat Bankal	543
Meyve bahçesi ve mahsul hekimi – Meyvalı ağaçların zararlılar ile savaş	Cemâl Koygun	545
Dünya ziraat âleminde – Uluslararası Roma~Ziraat Enstitüsü	O. F. Uyguç	547
Tavuk hastalıklarından – Bulaşık tavuk vebası		549
Ziraat sanatları- Nebatî yağlar		550
Kauçuk- Sanayi nebatlarından kauçuk		551
Köy hekimi- Ev hekimi- Memleketimizde ilâç olarak kullanılan bitkiler	Refet Diker	552
Ziraat ve Ticaret haberleri		553
Sorulara cevaplarımız		554

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (22. Yıl) 22 Aralık 1945 Sayı 54		
Milli tutum ve yerli mallar haftası münasebetile Başbakanımızın söylediği mühim nutuk – Bir aralık 993 milyona varan emisyon [1]. Bugün 393 milyondur. Yeni yıla 210 ton altın, yüz binlerce ton bakır, kömür, krom ve bilhassa 700 bin ton hububat stoku ile giriyoruz		555
Evcil hayvanlardan güvercinler ne maksatla nasıl yetiştirilir -3-	Fikri Karaesmen	558
Ticaret ansiklopedisi: sanayide kullanılan nebatlardan Hezeran Ağacı	Refet Diker	560
Atçılık saf kan İngiliz atları	A. Çamlıcalı	561
Amerika ziraat aleminde: Hayvan hastalıkları takvimi Nisan ayında görülen başlıca hayvan hastalıkları	Tercüme Eden: Nezahet Nurettin Ege	563
Memleket haberleri: Bu seneki tütün mahsulümüz 60 milyon lirayı bulmaktadır.		566
Amerika'da Türk tütünü yetiştiriliyor – Bu suretle 50-75 milyon liralık Türk tütününün Amer ikaya ithaline son verilmesi imkân dahiline girebilecekmiş		567
Sorulara cevaplarımız		568
Ziraat ticaret haberleri		569
Ziraat ve Ticaret gazetesinin Ekim 1944 30 Aralık 1945 22'nci cilt fihristi		570

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (23. Yıl) 22 Ocak 1946 Sayı 55		
Memleketimizin sanayileşme davası Başbakanımızın nutukları münasebetile		3
Pasteur (Louis) 1822-1895	O. F. Uyguç	4
Ziraat ekonomisi- önemli gelir kaynaklarımızdan olan hayvan varlığımızın gelişmesi için	Nurettin Aral	6
Değerli tarla mahsullerimizden: Şeker pancarı yetiştirilmesi. Çiftçiler pancar ekiminde nelere dikkat etmelidirler? -1-	Dr. Ali Sâti Ekinci	10
Kanada kavağı	Cemâl Koygun	11
Çiftçilere hava bilgileri, ziraatta yağmurun ve karın değerleri, karın önemi ve ziraattaki faydaları	A. Hilmi Ülkün	14
Taze meyve ticareti- Seçme elma, armut gibi meyaları büyük şehirlere nasıl göndermelidir	Nureddin Togay	17
Ziraat ve ticaret haberleri		21

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (23. Yıl) 28 Ocak 1946 Sayı 56		
Memleketimizin sanayileşme davası Başbakanımızın nutukları münasebetile -2-		27
Ziraat makinaları: Hayvan pulluklarının seçilmesi	Reşat Atabek	29
Mantar yetiştirmek usulü, Domalan (trüf) mantarı nasıl yetiştirilir?	Refet Diker	30
Tarla ve bahçe – Soğan ziraatı	Dr. Ali Sâti Ekinci	32
Mahsul hekimi, meyveli ağaçların zararlılarile savaş	Cemal Koygun	37
Kooperatifçilik bilgileri Sütçülük kooperatifleri	Halûk Cillov	39
Okuyucu mektupları – Ziraat Tedrisatı orta ziraat, yüksek ziraat	Hüsamettin Polat	40
Kâğıtçılık sanatı ve kâğıt ticareti		42
Fabrikalarda kâğıtların yapılması		44
Ziraat ve ticaret haberleri		46

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (23. Yıl) 22 Şubat 1946 Sayı 57		
Bir kitabın yayını münasebetile tavukçuluk ve yumurtacılık istatistiği	Halûk CİLLOV	51
Sebzecilik: Sebze bahçelerinde hıyar nasıl yetiştirilir?	Dr. Ali Sâıi Ekinci	52
Çayır ve otlak (mer'a) Tabiî (kendi kendine yetişen) çayırlar	Refet Diker	56
Verimli bir hayvan yemi: Korung yahut kır yoncası ekimi	A. Çamlıcalı	57
Tavukçuluk ve yumurtacılık, çok yumurtlayan tavukları nasıl tanımalı?	Nureddin Togay	58
Mahsul hekimi domates hastalıkları	Saim Akdoğan	62
Sütçülük ve peynircilik, yerli kaşar peyniri nasıl yapılır?	Razi	63
Madenkömürü (taş kömürü) veya Huy (Houiîle)		65
İhtimar (Kükreme) sanatları tabiatta kükreme	Refet Öncel	66
Kabak ziraatı	Osman Ferit Uyguç	68
Ziraat ve ticaret haberleri		70

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (23. Yıl) 28 Şubat 1946 Sayı 58		
Memleketimizin son yıllardaki ekim ve ekin durumu		75
Çiftçi Köşesi Çiftçilerimizin kalkınmasında hayvan varlığının önemi	Nureddin ARAL	76
Meyve bahçıvanlığı — Meyveli ağaçlar içerisinde en kârlısı şeftali fidanı yetiştiriciliğidir	Cemal KOYGUN	78
Ziraat mahsulleri sergi ve yarışmaları	Nureddin TOGAY	80
Mal bilgisi — Ziraat ansiklopedisi, baharatın çeşitleri, yetiştirme ve satma yolları	REFET DİKER	82
Burç — Ökse Otu – Le Güi	A. Hilmi ÜLKÜN	84
Faydalı tabiat bitkileri — Rastık hastalığına tutulmuş taze mısır, mükemmel bir insan gıdasıdır	Servet CANDAN	86
Çayır ve mera — Çayır otlarının tohumları nasıl yetiştirilir?	Vecdet ERKUN	87
Mahsul hekimi — Nebat hastalıkları — Domates hastalıkları	Saim AKDOĞAN	88
Türkiye Tiftik derneği	O. Ferit Uyguç	89
Halk bilgisi — Asma Kebap	O. F.	90
Çiçek ve süs bahçesi – Sünbülteber “Tubereus”	MEVLÜT BAYSAL	92
Aşıcılık — Yarma Kalem aşısı nasıl yapılır?	Dr. Ali Sâti Ekinci	93
Ziraat ve ticaret haberleri		94

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (23. Yıl) 10 Mart 1946 Sayı 59		
Türkiye çiftçiliği ve hayvan yetiştiriciliği çok verimli ve fazla gelirli koyun yetiştirmek için ne Yapmalıdır?	Nurettin Aral	99
Çiçek ve süs bahçesi (Bugenu- illa) çiçek ağaççığı	Refet Diker	102
Meyve bahçıvanlığı, Meyvelik kurulacak tarlada derin işleme ve toprak hazırlığı. Meyveliklerin Yabancı ve Zararlı Otlardan Kurtarılması	Cemal Koygun	103
Amerika ziraat âleminde, Amerika ziraatından ne gibi dersler alabiliriz? Birleşik Amerika'da ilk ve orta okullarla liseler çocukları nasıl yetiştirirler?	Nezahat Nurettin Ege	106
Çayır ve mer'a Çayır otu tohumları nasıl yetiştirilebilir?	Vecdet Erkun	108
Ziraat makineleri için odun kömürü en ucuz bir yakıttır.	Nurettin Togay	110
Tarla ve bahçe, yaban havucu hem insan yiyeceği hem de hayvan yemidir.	Ferit Ayguç	113
Sütçülük ve peynircilik, yerli kaşar peyniri nasıl yapılır? İhtimar Yani Ekşime ve Kükreme	Razi	114
Kaybettiğimiz değerli meslektaşlar		117
Ziraat ve Ticaret haberleri		118

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (23. Yıl) 20 Mart 1946 Sayı 60		
Teşkilâtlandırma işi	S. Z. E.	123
Verimli hayvan yetiştiriciliği, Ak Karaman koyunu bu kıymetli koyun ırkından fazla gelir sağlanması yolları	Nurettin ARAL	124
Faydalı bitkilerden Frenk inciri yahut Kaktüs ne işe yarar? Çiftçimiz kaktüslerden çok faydalanabilir	O. Ferit Uyguç	128
Amerika ziraat âleminde; Amerika'nın genç çiftçileri nasıl çalışır	Nezahat Nurettin EGE	129
İpek böcekçiliği, ipek böcekçiliğimizin gelişme imkânları	Necmi UMUT	131
Türkiye'de tavukçuluğun ıslahı için yerli tavukların istifası hakkında rapor	SZE Tarafından Hazırlana Rapor	133
Faydalı bilgiler — Kargı yahut İzmir kamışı		138
Mal bilgisi: Pirinç ziraat ve ticareti, pirincin nevileri, çeltik ekimi, hasılatı, pirincin ticarette çeşitleri ve vasıfları		139
Belediye Bahçeciliği: Şehir ve kasabalarda, cadde ve bulvarların ağaçlandırılması	Refet DİKER	141
Ziraat ve Ticaret haberleri		142

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (23. Yıl) 10 Nisan 1946 Sayı 61		
Yeni dünyanın ziraat, sanayi ve ticaret âlemi- Birleşik Amerika'nın bize örnek olacak ziraatını iyi tanıyalım	O. Ferit Uyguç	147
Türkiye'de tavukçuluğun ıslahı için yerli tavukların istifası hakkında rapor	SZE Raporunun Devamı	149
Amerika ziraat âleminde: Amerika'da süt keçileri	Nezahet Nurettin Ege	153
Meyve bahçıvanlığı — Kurulacak meyveliklerde ağaçlara verilecek aralıklar	Cemal Koygun	155
Türkiye çiftçiliği ve hayvan yetiştiriciliği — Diğer yerli koyunlarımızdan Kızıl Karaman, Karayaka – Kızıl Karamanlar –	Nurettin Aral	157
Ziraat takvimi — Nisan ayı içinde yapılacak bazı ziraat işleri	O. F.	159
Şehir parklarında ve büyük çiçek bahçelerinde eğlenceli oyunlar — Labirent denilen tarhlar nasıl yapılır?	Refet Diker	160
Sütçülük ve peynircilik — Kaşar peyniri nasıl yapılır? 3	Razi (Ziraat Mühendisi)	162
Ziraat kimyası — Tütün ziraatında kullanılan başlıca gübreler	Nadir Uysal	163
Sağlık öğütleri — Sağlığımızı korumak için yiyeceklerimize dikkat edelim	Nurettin Togay	165

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (23. Yıl) 20 Nisan 1946 Sayı 62		
Ziraat fennini kökünden değiştirecek sürme nazariyesini alt üst edecek görüşler ve düşünceler — Kuzey ve Güney Amerika'daki ziraat bilginlerinin ilerde çiftçilik aleminde yeni bir devrim yaratacağı sanılan tartışmalar Demir kulaklı pulluk toprakları çorak bırakır mı? Derin sürmeler ekinler için umumiyetle zararlı mıdır? Bizim tahta kara sabanın biraz ıslah edilmiş şekli ile bazı iklim ve topraklarda daha iyi verim elde edileceği iddiası doğru mudur?		171
Çiçekçilik — Sarılıcı bitkiler ve çiçekler	Dr. Ali Sâti Ekinci	175
Türkiye çiftçiliği ve hayvan yetiştiriciliği — Türkiye'de tiftik keçisi ve bizde tiftik meselesi	Nurettin Aral	176
Ticaretteki buhranlara dair — Memleketimizin iktisadî hayatında son günlerde önemle üzerinde durulan olay, şüphesiz piyasayı dört bucağından kavrayan buhrandır	Halûk Cillov	183
Ziraat ansiklopedisi ve mal bilgisi — Baharattan zencefil	Refet Diker	185
Sanat bilgileri — Çeşitli orman ağaçlarının yarattığı işler	Nurettin Togay	188

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (23. Yıl) 10 Mayıs 1946 Sayı 63		
Çiftçileri teşkilâta bağlama kanunu tasarısı. Yurdumuzun her bucağında yeni baştan kuvvetli ve yetkili Ziraat Odaları kurulacaktır. Yeni kanunla Ziraat Odalarına çok çeşitli görevler ve ödevler yükletilecek, lâkin buna karşılık pek önemli yetkiler ve yetecek kadar gelirler gösterilecektir,		195
Tarla ziraatı: Soya fasulyesi (Çin yahut ya fasulyesi)	Dr. Ali Sâti Ekinci	197
Yeni meslek neşriyatı	Dr. Ali Sâti Ekinci	198
Başka memleketlerde ziraat: Birleşik Amerika ziraatını tanıyalım.	O. Ferit Uyguç	199
Ziraat ve ticaret ansiklopedisi -Emtia fenni yahut mal bilgisi: Baharattan Karanfil danesi	Refet Diker	200
Hayvan hekimi çiftlik veterineri. Hayvanlardan insanlara da bulaşan hastalıklardan Şarbon yahut Dalak	F. Karaesmen	202
Amerika Ziraat Aleminde: Amerika çiftlik mahsulleri ve çiftlik sahipleri	Nezahet Nurettin Ege	204
Meyve bahçıvanlığı: Yeniden kurulacak meyveliklerde dikilecek fidan yerlerinin işaretlenmesi, sıraların doğruluğu ve dikim usulleri	Cemal Koygun	206
Küçük ve Faydalı Bilgiler		208
Çiçek ve süs bahçesi. Bir bahçenin güzelliği nasıl artırılır?	Nurettin Togay	209
Sorulara cevaplarımız		212
Ziraat ve ticaret haberleri		214

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (23. Yıl) 20 Mayıs 1946 Sayı 64		
Ziraat işlerinde çalışan kadınlar		219
Başka memleketlerde ziraat Birleşik Amerika ziraatını tanıyalım	O. Ferit Uyguç	222
Tarla ziraatı. Haşhaş nasıl yetiştirilir. Afyon nereden ve ne suretle çıkarılır?	A. Çamlıcalı	224
Çiftlik hayvanları yetiştirimi. Hayvanlarda çiftleşme veya aşım.	Rifat Bankal	225
Köy hikâyesi: Eden bulur.	Nurettin Togay	228
Amerika ziraat aleminde: Hayvanlarda (sun'i aşılamanın) İktisadî kıymeti.	Yazar Louis Bromfıeld Nezaket Nurettin Eğe Tercüme Eden	231
Çiçek ve süs bahçesi. Saksıda çiçek.	Mevlût Baysal	233
Hayvan hekimi- çiftlik veterineri. Ruam yahut mangafa hastalığı. Hayvanlardan insanlara da bulaşan hastalıklar hakkında sağlık öğütleri	F. Karaesmen	235
Kuduz hastalığı.		236
İktisadî konuşmalar. Memleketimizde ticarî buhran varımdır?	Halûk Cillov	237
Ziraat ve Ticaret haberleri.		238

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (23. Yıl) 10 Haziran 1946 Sayı 65		
Yeni ziraat odaları kanunu. Hazırlanan tasarı münasebeti ile bazı düşüncelerimiz.		243
Hayvan yetiştiricilerimizle baş başa.	NURETTİN ARAL	245
Sıcak ülkeler mahsullerinden kahve- kahve ağacı.	Refet Diker	248
Meyve bahçıvanlığı- yeniden kurulacak meyve bahçeleri için fidanların seçilmesi, ambalajı, taşınması ve dikim zamanına kadar saklanması.	Cemal Koygun	250
İktisadî konuşma köşesi- Denizli'de ipek böcekçiliği.	Halûk Cillov	252
Milletlerarası iktisat aleminde: Birleşik milletler yardım ve kalkınma idaresi. Avrupa memleketlerine nasıl yardım ediyor.	Nezaket Nurettin Ege	254
Çiçek ve Süs Bahçesi: Bir senelik ömürlü çiçeklerin yetiştirilmesi.	Dr. Ali Sâti Ekinci	256
Küçük ve faydalı bilgiler: Böcek tutan ve yiyen bitkiler	Necati Zincirkıran	258
Tavukçuluk ve yumurtacılık iyi damızlık horozlar.	N.T.	259
Hayvanlardan insanlara da bulaşan Şap hastalığı.	F. Karaesmen	260
Muhabir mektupları- Ziraat haberleri	Osman Nuri TANER	261

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (23. Yıl) 28 Haziran 1946 Sayı 66		
Ziraatta derin sürmelerin ve kulaklı pullukların faydaları ve zararları hakkında denemeler ve düşünceler. Hangi iklim ve topraklarda derin sürmeler faydalı veya zararlıdır? Memleketimizde bu işlerde kanaat verecek tecrübeler yapılmış mıdır?	Muallim Fazıl KEYDER	267
Ziraat işlerinde kadın	O. Ferit UYGUÇ	269
Sebze Bahçesi: Sebzecilikte münavebe ve faydaları	Dr. Ali Sâti Ekinci	270
Meyve bahçıvanlığı- kurulacak meyveliklerde fidan dikimi, genç fidanların kök ve dallarının budanması ve kazıklara bağlanması.	Cemal Koygun	273
Hayvan hekimi- Hayvanlardan insanlara da bulaşan çiçek hastalığı	F. K.	276
Pratik sebze konserveciliği. Evlerde Taze Sebzelerden Kışın Faydalanma Usulleri -1-	Nurettin Togay	277
Mahsul hekimi nebat hastalıkları. Turunçgillerde zamk hastalığı ve iyileştirme usulleri -Ziraat Fen Memurlarına-	Feham Duygu	279
Faydalı yetgiler ve kısa bilgiler- Sukabağı	Refet Diker	282
Bağcılık ve üzümcülük asmalardan filiz ve alma	Ahmet Dinler	284
Son yağmurların faydaları ve zararları	O. F. U.	286

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (23. Yıl) 20 Temmuz 1946 Sayı 67		
Sebze tohumları ıslah ve üretme istasyonu. Kurulması pek çok ihtiyaç duyulan ziraî bir müessese		291
İzmir mektupları: Ege bölgesinin kıymetli Ziraat mahsullerinden incir Zeytin	Dr. Ali Sâti Ekinci	292
Zahire ambarlarına dikkat edelim	O. Ferit Uyguç	294
Sağlık öğütleri: Sağlığımızın korunmasında vitaminlerin hizmetleri. Kaç türlü vitamin vardır, hangi gıdalarda bulunurlar ve insanları hangi hastalıklardan korurlar?	Dr. Sait	296
Tavukçuluk ve yumurtacılık, Hindi yahut Mısır tavuğu nasıl beslenir?	F. U.	298
Parklarda, bahçelerde süs ağaçları, Karayemiş (Trabzon yemişi) ağacı.	Refet Diker	300
Arıcılık ve Balcılık: Fennî ve pratik şekilde Arıcılık kurmak usulleri. Genç ve hevesli Türk arıcılarına	A. Hilmi Ülkün	302
Fennin yeni buluşları.		307
Pratik sebze Konserveciliği. Evlerde taze sebzelerden kışın faydalanma usulleri	Nurettin Togay	309

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (23. Yıl) 20 Ağustos 1946 Sayı 68		
Manisa-Beydere Teknik Tarım okulu	Dr. Ali Sâti EKİNCİ	315
Amerika ziraat âleminde: Nebat ve hayvan nesillerinin ıslahında elde edilen büyük başarılar	Yazan: Frederick. G. Brownell Tercüme Eden: Nezaket Nurettin Ege	317
Ziraat Takvimi: Yurdumuzda ve cihanda ora a bağlama zamanları	Atıf Güray	320
Bağcılık ve üzümcülük — çardak asmaların yetiştirilmesi ve bakımı	Cemal Koygun	321
Başka memleketlerde ziraat: Birleşik Amerika ziraatını tanıyalım	O. Ferit Uyguç	326
Bağ işleri: Asmalarda Doruk alma	Ahmet Dinler	328
Pratik sebze konserveciliği — Evlerde kışın faydalanma usulleri	Nurettin Togay	330
Dünyada sanayi ve ticareti çok geni olan madenlerden — Bakır	S. Z.	333

.

Teşekkür

Başmuharririmizin rahatsızlığı iyiliğe yüz tutmuştur.

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (23. Yıl) 20 Eylül 1946 Sayı 69		
Hekimlikte ve ziraatta fenni incelemeler — Fito hormonlar nedir ve ne işe yararlar?	Refet Diker	339
Meyve bahçesi — Turunçgil ağaçlarının gübrelenmesi	Feham Duygu	340
Konservecilik— Kışlık yemişlerin saklanması	O. Ferit Uyguç	343
Yurdumuzda kurulan yeni ziraat okul ve kurumlan — Çayı ova teknik Bahçıvanlık okulu hakkında notlar. Yaptığımız röportaja okul müdürü Şecaat Eken'in verdiği cevap		345
Ziraat ekonomisi — Bereket kaynağı olan koyun. Koyun sürülerinin ziraattaki ehemmiyeti – koyun gübresinin kıymeti ve toprağın bereketi – çiftlikte tarlaya koyun yatırma (mandıralatma) ulusü	S. Sami Bektaş	347
Zeytincilik ve zeytinyağcılık — Zeytinlerde aşı terbiyesi ve şekil budamasının önemi	Mehmet Eray	351
Ev ziraat sanatları Hıyar ve Patlıcan turşuları nasıl yapılır?	A. S.	353
Ziraat sanatları — Pekmez, Bulama	S. Z. E.	354
Yeni ziraat kitaplarımız — İş kitapları.	Dr. Ali Sâti Ekinci	356

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (23. Yıl) Ekim 1946 Sayı 70		
Zirai müesseselerimizi tanıyalım — İzmir Tarım okulu.	Dr. Ali Sati Ekinci	363
Hayvancılığımız: Çayır ve meralarımızın Islahı üzerinde düşünceler.	R. Deyimci	366
Zeytincilik ve Zeytinyağcılık — Yabanı Zeytin alanının aşıya hazırlanması.	Mehmet Eray	368
Meyve bahçesi — Karmen Şeftalisi.	Cemal Koygun	370
Sebze bahçesi — Kereviz.	O. Ferit Uyguç	372

Teşekkür etme ve özür dileme

Oğlumun vefatını haber alıp acılarıma ortak olduklarını mektupla bildiren ve beni teselli eden ve büyük kızımın tehlikeli bir ameliyat geçirdi ini ve kendi hastalığımın iyileştiğini işitip geçmiş olsun diyen aziz dostlarıma candan teşekkür ederim. Bu yüzden gazetemizin çıkması bir müddet geciktiğinden dolayı özür dilerim. Eksik sayıların tamamlanmasına çalışılmaktadır

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (23. Yıl) Ekim 1946 Sayı 71		
Türkiye İncirliğine Genel bir bakış	Ali Dural	379
İnsan ve hayvan sağlığı — Hayvanlardan insanlara da bulaşan hastalıklar. Aktinomikoz hastalığı.	F. K.	382
Amerika iktisat aleminde — Amerika kıtasındaki büyük nehirlerin Kontrolü ve bunların ziraat alemine kazandırdığı büyük imkânlar.	Tercüme Eden: Nezahet Nurettin Ege	383
Çiftlik hayvanlarının yetiştirme ve bakımı—Kısraklarda gebelik ve doğum.	Rifat Bankal	385
Maden Sanayi ve Ticareti — Altın.		388
Pratik sebze konserveciliği 4— Evlerde taze sebzelerden kışın faydalanma usulleri.	Nurettin Togay	390

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (23. Yıl) Kasım 1946 Sayı 72		
İstanbul bahçıvanlığının tarihi: İstanbul ve civarında sebzecilik hareketleri	Dr. Ali Sati Ekinci	395
Ticaret emtiası — Kâğıt ve kâğıtçılık.	S. Z. E.	398
Hekimlikte kullanılan faydalı bilgiler — Ada soğanı.	Refet Diker	401
Meyve bahçesi — Ayva ağacı ve meyvesi.	O. F. Uyguç	402
Dağarcıktan: Köylü Buluşu.	Ş. A.	404
Pratik sebze konserveciliği — Evlerde taze sebzelerden kışın faydalanma usulleri.	Nurettin Togay	405

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (23. Yıl) Kasım 1946 Sayı 73		
Sebze bahçıvanlarından-şikâyet- Acaba kim haklı?	O. F. Uyguç	411
Ziraat makina ve aletleri: Yeni küçük bir İngiliz traktörü Trusty	Dr. Ali Sati Ekinci	413
Meyve bahçıvanlığı ceviz fidanlarının yetiştirilmesi ve ceviz koruluklarının kurulması.	Cemal Koygun	415
Pratik sebze konserveciliği- Sıcağın tesirine bırakarak sebzeleri saklama usulü.	Nurettin Togay	418
Yarının Türk bahçeleri nasıl olacaktır? En ziyade ehemmiyet verilmesi lâzım gelen noktalar gölge, havuz, fıskiyeler.	GEORGE CATT	420
Hayvanlardan İnsanlara bulaşan hastalıklar. Verem- ince illet.	F. K.	422

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (23. Yıl) Aralık 1946 Sayı 74		
Memleketimizde hayvan serveti ve hayvan yetiştiriciliğinin ehemmiyeti – Koyunculuk ve yerli koyunlarımız	Necdet Bayındır	427
Karadeniz meyveciliği- Samsun şeftaliciliği	Cemal Koygun	429
Çiftlik idaresi köy ekonomisi- Çiftçiler için kâr getiren el işleri	O. Ferit Uyguç	432
Pratik sebze konserveciliği- Sıcağın tesirine bırakarak sebzeleri saklama usulü 2	Nurettin Togay	433
Amerika ziraat aleminde- Birleşik Amerika'nın patates kralı Alvin Ç. Ramseyer	Nezahet Nurettin Ege	435

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (23. Yıl) Aralık 1946 Sayı 75		
Türkiye'mizin hayvan serveti Yurtta Merinos yetiştiriciliği	Necdet Bayındır	443
Ağaç fidanlarının dikme mevsimi	Mustafa Karaman	446
Ziraî kurumlarımızı tanıyalım – Beykoz ağaçlanma fidanlığı (Bahçe kültürleri istasyonu)	Necati Tahir Zincirkıran	450
Hayvan yetiştiriciliği- Köy boğalarına iyi bakınız	Veteriner Nevzat Özgen	451
Çiftlik idaresi — Çiftçimizin kış günleri	O. Ferit Uyguç	452
Muhabir mektupları		453
Hayvan hekimi- Hayvanlardan insanlara geçen hastalıklar savaşında veterinerlerin vazifeleri	TURGUT ARGUN	454

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (23. Yıl) Aralık 1946 Sayı 76		
Hayvan ve hayvan mahsulleri ihracatı Memleketimizden Avrupa'ya diri veya kesilmiş kümes hayvanları gönderilmesi		459
Bağcılık, Yeni bir bağ nasıl kurulur	Dr. Ali Satî Ekinci	461
Hekimlikte ve sanayide kullanılan otlar. — Acı bitkiler	Sıtkı Telekolu	463
Meyve bahçıvanlığı — Ahududu — Ağaç çileği	Cemal Koygun	465
Ziraat Sanatları — Viski nedir	Mehmet S. Erem	468
Yeni Çıkan Ziraat Kitapları		470

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (23. Yıl) Aralık 1946 Sayı 77		
Hayvan Hekimi (Veteriner) Salgın hayvan hastalıkları ile nasıl savaşıyoruz.	Turgut Argın	475
Sütçülük ve Peynircilik — Köylümüz beyaz peyniri nasıl yapmalıdır?	Servet Candan	476
Baharat veyahut kokulu bitkiler — Kuşdili yahut Biberiye ve Mercan köşk yahut fare kulağı.	Dr. Ali Satt Ekinci	479
Ziraat istasyonlarımızı tanıyalım. Aydın bahçe kültürleri istasyonumuz.	Ali Dural	480
Pratik sebze konserveciliği – Evlerde taze sebzelerden faydalanma usulleri	Nurettin Togay	482
Dağarcıktan: Canlı Köy ve Çiftlik hikâyesi Deli Sabit	Ş. A.	484

.

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (23. Yıl) Aralık 1946 Sayı 78		
Meyve bahçesi kuracaklara kredi	Nuri Benlioğlu	491
Çiçek ve süs bahçesi çelenkler ve sepetler nasıl yapılır.	MEVLÜT BAYSAL	492
Amerika Ziraat aleminde — Birleşik Amerika'da en iyi cins tavuk yetiştirme müsabakası.	Tercüme Eden: Nezahet Nurettin Ege	495
Köy konuşmaları: Çiftçi ve Gerilik	O. F. Uyguç	497
Ziraat ve Ticaret Gazetesinin 1 Ocak 1946 tarihinden 31 Aralık 1946 tarihine kadar çıkan sayılarından mürekkep 23'üncü cildinin endeksi (fihristi) dir.		

Gazetemizin 23'üncü yıl koleksiyonu da tamamlandı.

Gazetemizin 23'üncü yıl koleksiyonu 8 liradan satılmaktadır.

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (24. Yıl) 15 Ocak 1947 Sayı 79		
Gazetemizin doğumunun 40 inci yıl dönümü.		3
Bağlarda Ödemiş Balgam- Salkım güvesi.	Nihat İyriboz Affan Argüden	4
Pratik sebze konserveciliği, sıcağın tesirine bırakarak sebzeleri saklama usulü	Nurettin Togay	7
Dondurulmuş yiyecekler- Amerika'da 400 çeşit yiyecek maddesi dondurulmuş hale getirildi.	Akşam	10
Hayvan yetiştirme usulleri – kara sığırlar.	Fikri Karaesmen	11
Baharat ve kokulu bitkiler Raziyane (Fönivulum Vulgare)	Dr. Ali Satî Ekinci	17
Dağarcıktan: Canlı köy ve çiftlik hikâyeleri Kokoz Ali	Ş. A.	18
Yeni yayınlar		20
Ev ziraat sanatları. Süt içkilerinden kefir nasıl yapılır?		21
Ziraat ve ticarette kâğıttan yapılan ambalaj ve eşya		22

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (24. Yıl) 1 Şubat 1947 Sayı 80		
Amasya meyve bahçelerin imar ve ıslahı ve meyveciliğin gelişmesi için bahçe sahipler ile yapılan bir konuşma.	Cahit Yılmazoğlu	27
Çiçek ve süs bahçesi, küçük bir ev bahçesi.	Refet Diker	32
Amerika iktisat âleminde: Amerikan istihsalatı, har sahada harpten evvelkinin iki mislini bulmak üzeredir.	Tercüme Eden: Nezahet Nurettin Ege	34
Köy hekimi, ev hekimi, köylerde sağlık	Nurettin Togay	36
Küçük ve faydalı bilgiler. Beygirlerin nalları nasıl dayanır,		38
Şeftali güvesi Anarsia lineatella	Nihat İyriboz, Saim Akdoğan	39
Canlı köy hikâyeleri: Sarı	Ş. A.	41
Hayvan yetiştiriciliği – hayvanlarımıza hangi yemleri vermek daha faydalıdır?	Çamlıcalı	44
Muhabir mektupları, Türkiye incirciliğinin kalkınması için düşünülen çareler.	Ali Dural	45

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (24. Yıl) 15 Şubat 1947 Sayı 81		
Bahçe Kültürleri istasyonlarında fenni tetkikler — incirlerde cinsiyet, yani erkeklik ve dişilik belirmesi.	Ali Dural	51
Ziraat Kimyası: topraktaki kirecin değeri ve önemi.	O. F. Uyguç	53
Meyve Bahçesi: Asılları Amerikan o)an şeftali ağaçlarının yurtlan ve Samsun'da yetiştirilmelerinden elde edilen sonuçları.	Lütfi Deveci	54
Okullarda Ziraat Bilgileri: Çiftlik insanların anasıdır.		58
Yabancı memleketlerin ticaretini tanıyalım: İtalyan manifatura endüstrisi ve ticareti.	Necati Tahir Zincirkıran	62
Bağcılık ve üzümcülük: Bağların çiftlik gübresiyle gübrelenmesi.	Z. Ahmet Dinler	64
Bayındırlık yolunda bir dertleşme: yol, yol, yol.	Nurettin Togay	65
Sorulara cevaplarımız.		66
Tarla Ziraatı: Susam Ekimi		68

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (24. Yıl) 1 Mart 1947 Sayı 82		
Ziraat Bankası ve Meyve bahçeciliği.	O. F. Uyguç	75
Amerika Ziraat âleminde: Birleşik Amerika memleketleri her yıl ne kadar portakal yetiştirir?	Tercüme Eden: Nezahat Nurettin Ege	77
Bahçe sahiplerde konuşma: Meyve bahçesi; Aşı, bol meyve almak için en sağlam çaredir.	N. T.	79
Sebzecilik: Vitamini bol bir sebze marul ve yeşil salata.	Dr. Ali Sati Ekinci	83
Ev ziraat sanatları: Gül yapraklarından nasıl faydalanmalı?	Nurettin Togay	85
Köy hikâyesi: Arslanı öldüren yara.	Ş. A.	87
Arıcılık ve Balcılık: Arıcılığımızı nasıl geliştirebiliriz?	Fikri Karaesmen	88
Çiftlik hayvanlarının yetiştirilmesi ve bakımı.	Rifat Bankal	90
Hekimlikte ve sanayide kullanılan faydalı bitkiler. Okaliptüs (EucaliptİIs) yani Sıtma ağacı yapraklarının değeri ve faydaları	Feham Duygu	93

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (24. Yıl) Mart-Nisan 1947 Sayı 83-84-85 (40. Yıl Özel Sayı)		
Ziraat Tarihinden Bir Sahife Meslek Hayatımın 40 Yıllık Hatırası Ziraat ve ticaret gazetesinin 40'ıncı yıl dönümü münasebeti ile	S. Z. E.	97
Gazetemiz Hakkında Duygu ve Hatıralar		108
Amerikan Usulü Yeni Ziraat Teşkilatı Birleşik Amerika "Tarım Yayım Servisi" ve bunun yurdumuzda tatbiki	İhsan Okan	113
Türkiye'nin Hayvan Serveti Yurtta tiftik keçisi yetiştiriciliği	Necdet Bayındır	115
Fındık Ticareti, Fındığın Milletler Arasında Kullanılış Tarzı. Kuru meyve olarak, dondurma imalinde, soğuk tatlılarda, yağ istihsalinde ve sabun imalinde imdik	Kemal Peker	119
Sebze Bahçesi ve Ziraat Kimyası. Sebzecilikte kullanılan kimyevi gübreler	Dr. Ali Sati Ekinci	121
Fennin Yeni Buluşları Dünya sanayiinde yepyeni çığırlar açan bir madde (Naylon)	Necati Tahir Zincirkıran	123
Tavukçuluk ve Hayvan Hekimliği Kanatlı hayvanlarda veba hastalığı	Dr. A. Ekrem Vardar	124
Sağlık Öğütleri: Veren Hastalığı – Bu hastalıktan korunma çareleri	Dr. Sait Sağdam	128
Ziraatta İşletme Ekonomisi ve Çiftlik Binaları İnşası. Ziraatta yapılacak inşaatın ekonomik durumu ve yıllık masrafları	Muallim Fazıl Keyder	130
Meyve Bahçıvanlığı: Elma Ağacı Nasıl Yetiştirilir?	Cemal Koygun	133
Ziraat Kimyası ve Sağlık Binası Süt ve Sütlü Maddeler- Sütün besin kıymeti— halis ve temiz sütlerin vücuda faydaları – hileli ve bozuk sütlerin zararları — dünyada en az süt sarf eden milletlerden biri de Türkiye'dir.	Münir Eren	137
Toprak Kanunu ve Manası	Reşat Atabek	139
Yeşil Yemlerin Konservesi	Prof. Dr. Sedat Kansu	140
Sıcak İklim Meyvelerinden: Ananas Latince fennî adı: ananassa sativa, lindl (Bromelia ananas, L.)	Feham Duygu	143
Ziraata Zararlı Kurt ve Böcekler Danaburnu (Buzağı dişi)	Şükran Keyder	145
Birleşik Amerika'nın Son Ekonomik Durumu	Melih Gürsoy	148
Fidancılığın Memleket Meyveciliği Bakımından Değeri	Selahattin Tanrıkut	149
Kemiklerin Ziraat ve Sanayideki Kıymetleri Geçmişte bir kemik hikayesi	Nadir Uysal	151
Süs ve Çiçek Bahçesi Süs Bahçelerinde Renk ve Ahenk	Nuri Güneşi	153
İktisadi Görüşler: Küçük Sanat Dokumacılığında Kooperatifçiliğin İstikbali	Haluk Cillov	154
Mahsul Ekimi-Bitki Hastalıları Bahçelerimizi hastalıklardan nasıl koruyup kurtarabiliriz?	Saim Akdoğan	156
Ev Ziraat Sanatları Vişne ve Portakal Likörleri Nasıl Yapılır?	Nuran Ekimci	157
Amerika Çiftçileri Günde 66 Litre Süt Veren İnek Nesli Yetiştiriyorlar	Tercüme Eden: Nezahat Nurettin Ege	158

Ziraatı Nasıl Terakki Etmeli? Asma kabağından reçel nasıl yapılır-Muhtelif şurupların yapılması	Necip Karaçay	160
Konservecilik: Reçel ve Şuruplar	Kamuran Ekimci	161
40 Sene Sonra Hatırlayabildiklerim	O. F. Uyguç	162
Bir Ömrün Bilançosu	Mevlüt Baysal	163
Sayın Meslektaşım ve Aziz Üstat	Nurettin Aral	164
(Ziraat ve Ticaret Gazetesi)'ne Ait Hatıralar ve Gazetenin Üzerimde Yaptığı Tesirler	Fikri Karaesmen	165
Ziraat ve Tic. Gaz. Hakkındaki Hatıralarım	Faik Başar	167
Hatıra ve Duygularım	Refet Diker	169
Gazetemizin Kırkıncı Yılını Kutlarken	Rıfat Bankal	170
Ziraat Alanında Fennin Yeni Buluşları Amerika'da uçakla tohum ekme tecrübeleri. Hususi yapılmış uçaklar (tayyareler) vasıtası ile geniş bir çiftliğin tarlalarını birkaç dakika içinde ekmek kabil olmaktadır.		171
Ziraat ve Ticaret Haberleri		

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (24. Yıl) Mayıs 1947 Sayı 86		
İlk öğretim ve tarım	O. Ferit Uyguç	179
Ziraat tarihi ve coğrafyası ve ilmi tetkikler. Anadolu'da yabani arpa ve arpanın menşei meselesi	Mirza Gökgöl	180
Amerikan usulü yeni Ziraat teşkilâtı. Birleşik Amerika Tarım yayım servisi ve bunun yurdumuzda tatbiki. Tarım yayım servisinde başardığın şartları	O. İhsan Okan	183
Sebze bahçesi ve ziraat kimyası. Sebzecilikte kullanılan kimyevî gübreler	Dr. Ali Sati Ekinci	184
Meyve bahçıvanlığı. Meyve fidanlarında çoban aşısı nasıl yapılır?	Cemal Koygun	186
Koyun yetiştiriciliği. Karagül koyunu ve yurtta karagül yetiştiriciliği.	Necdet Bayındır	188
Tarla ziraatı ve mahsul hekimliği. Ekinler çeşitli hastalıklara karşı nasıl korunurlar?	Dr. W. A. R. Dillon Weston	190
Kauçuk bitkileri.	Baki Tümer	192
Mahsul hekimliği ve bağcılık. Bağlarda Pronosa (Mildiyö) hastalığına karşı ilâçlama zamanının tayini ve hastalığı önlemek için yapılacak başlıca tedbirler	Necati Kaşkaloğlu	195
Küçük ve faydalı bilgiler.		197
Sorulara cevaplar.		198

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (24. Yıl) Haziran 1947 Sayı 87		
Ziraî kırımlarımızı tanıyalım: Bandırma Merinos yetiştirme çiftliği.	S. Z. E.	203
Meyve bahçıvanlığı: Elma ağacı nasıl yetiştirilir? Tohumdan yabanı elma fidanlarının yetiştirilmesi.	Cemal Koygun	206
Mahsul hekimi — Bitki hastalığı: Meyve ağaçlarının böceklerine karşı kullanılan ilâçlar arasında kurşun arseniyat kullanılmadan ileri gelen zararlar.	Yazan Dr. C. Zach Çeviren A. Hüsnü Demiriz	209
Süs ve çiçek bahçesi: Leylâk ağacı nasıl yetiştirilir?	R. Diker	211
Aşıcılık: Ağaçların göz aşıları.	Ali Sati Ekinci	213
Ev Ziraat sanatları: Kayısı reçeli ve şekerlemesi nasıl yapılır.	Nuran Ekimci	215
Amerika Ziraat âleminde: Amerika çiftçileri günde 66 litre süt veren inek nesli yetiştiriyorlar.	Tercüme Eden: Nezahat Nurettin Ege	216
İstanbul'un 15 günlük ekonomik durumu ve bazı malların toptan ortalama fiatları	Necati Tahir Zincirkıran	218
Küçük ve faydalı bilgiler.	O. F. Uyguç	219
Ziraat memurlarının tayin, terfi ve nakilleri.		220

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (24. Yıl) Haziran 1947 Sayı 88		
Yurdumuzun yetiştirme gücünü artırmaya çalışan kurumlan tanıyalım: Haralarımız nasıl çalışıyor?	Rifat Bankal	227
Meyve bahçıvanlığı — Elma ağacı nasıl yetiştirilir? Elma bahçesi kurulacak toprağın seçilmesi -3-	Cemal Koygun	231
Veteriner hekimliği — Hayvanlardan insanlara bulaşan bir hastalık: Şap hastalığı.	Dr. A. Ekrem Vardar	234
Çiçek ve süs bahçesi — Yıldız çiçeği.	Dr. Ali Sati Ekinci	237
Dünya ziraatından haberler: İngiltere- Mısır- Avustralya'da.	Necati Tahir Zincirkıran	239
Tarla faresi ile mücadele.	Şükrü Ergene	241
Giresun'da bir ağaç konuşması.	Nadir Uysal	242
Okuyucu sorularına cevaplarımız.		243
Ziraat memurlarının tayin, terfi ve nakilleri.		245
Küçük ve faydalı bilgiler.		246

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (24. Yıl) Temmuz 1947 Sayı 89		
Hayvanlarımızın sigortalanması.	Rifat Bankal	251
Meyve bahçıvanlığı Elma Ağacı -4-	Cemal Koygun	252
Çiçek ve süs bahçesi Kasımpatı (Krizantem) Nasıl Yetiştirilir?	Ali Sati Ekinci	255
Bağcılarımızla eski bir konuşma Geçmişte bir memuriyet.	Nadir Uysal	257
Millî Ziraat ve Veteriner kurumlanın tanıyalım Memleket hayvancılığının ıslahında Karacabey harası.		259
Rize Çayı ve çay davamız.	A. Hüsnü Demiriz	263
Pratik sebze konserveciliği. Kışın taze sebzelerin tabii soğukla saklanması usulleri	Nurettin Togay	265
Zararlı bitkiler üzerinde faydalı denemeler Yoncayı küskütten nasıl kurtarabiliriz?	Adil Selçuk	268
Ziraat memurlarının tayin ve nakilleri		169

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (24. Yıl) Ağustos 1947 Sayı 90		
Devlet Ziraat programı ve millî Ziraat şurası	S. Z. E.	275
Şeker pancarı nasıl yetiştirilir? Çiftçiler pancar ekiminde nelere dikkat etmelidirler? -2-	Dr. Ali Sati Ekinci	277
Mezbahalarda et kontrolünün? Genel sağlık bakımından önemi	Bekir İyigören	279
Meyve bahçıvanlığı — Elma ağacı nasıl yetiştirilir. Elma ağaçlarının bakımı ve budanması -5-	Cemal Koygun	281
Ziraî sigortalar.	Necati Tahir Zincirkıran	285
Millî Ziraat ve Veteriner kurumlarını tanıyalım. — Çifteler harası ve Aygır deposu müessesesi.		286
Amerika sanayimde fennin yeni buluşları. Odundan elde edilen maddeler ve halitalar		288
Lâstik endüstrisinde sağlanan en son yenilikler		289
Küçük ve faydalı bilgiler.		291
Ziraat memurlarının terfileri.		293

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (24. Yıl) Eylül 1947 Sayı 91		
Ziraat kombinelerin bugünkü halleri ve yeni kurulan devlet çiftlikleri.		299
Hayvanlarımızı koruyalım	Rifat Bankal	302
Çiçek ve süs bahçesi, kaktüs (Frenk inciri nev'i) yetiştirilmesi.	Dr. Ali Sati Ekinci	303
Göle inekhanesinin kuruluşu çevresine ve memlekete sağladığı faydalar.	B. Sami Bayhan	305
Su mühendisliği- Su menbaları bulmak usulü.	Ord. Prof. Dr. Samuel Aysoy	308
Amerika ziraat aleminde: Seyyar tohum ekme makinası.	Necati Tahir Zincirkıran	313
Köy hikâyeleri – "Heybe din,li, "Torba din,li	Şevket Arı	315
Küçük ve faydalı bilgiler.		316

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (24. Yıl) Ekim 1947 Sayı 92		
Ziraat kurumlanınız ne işler görürler. İzmir Bahçe kültürleri (Zeytincilik istasyonu)'nun yapmakta olduğu işler.	Nadir Uysal	323
Hayvan hekimi, Çiftlik veterineri. Hayvanlarımızı yavru alma hastalığından koruyalım.	Leman Erem	324
Seyahat Notları: Uludağ'da arıcılık.	Dr. Ali Sati Ekinci	327
Bağcılık ve üzümcülük. Bağların çiftlik gübresi ile gübrelenmesi	Z. Ahmet Dinler	328
Seyahat Notlarımdan: Bursa'da fidancılık, meyvecilik ve çilekçilik hareketleri.	Cemal Koygun	329
Çiftçilik sanatı nasıl ilerledi?	O. Ferit Uyguç	332
Yurdumuzda hayvan yetiştiriciliği. Erzurum'da (Ilıca) Aygır deposu. Türklerin atlara karşı sevgileri ve at yetiştiriciliğindeki derin bilgilerle üretimdeki hizmet ve gayretleri	M. Ali Özdemir	334
Asılları Amerikan olan şeftali ağaçlarının yurtları ve Samsun'da yetiştirilmelerinden elde edilen sonuçlar.	Lütfü Deveci	336
Çiçek ve süs bahçesi. Çiçek meraklılarına bazı notlar		337
Bağcılık ve Şarapçılık: Hususî bağ şarapları.	N. T.	338
Memleketimizde tütüncülük, tütün hakkında genel ve kısa bilgiler.		339

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (24. Yıl) Kasım 1947 Sayı 93		
Köylülerimizin kalkınması ve köy okulları	Rifat Bankal	347
Ege İncir mıntıkası	Mustafa Gürsel	350
Hayvan yetiştirme kurumlarımızı tanıyalım — Sıfır yetiştirme kurumlarımızdan Kazova İnekhanesi.		352
Zirai geziler ve görüler- Bursa'da fidancılık, meyvacılık ve bağcılık hareketleri -2-	Cemal Koygun	353
Arıcılık ve Balcılık — İngiltere'de Arıcılık	Necati Tahir Zincirkıran	357
Çiçekçilik — Süsen (İris) çiçeği — Buz çiçeği.	D r. Ali Sâti Ekinci	358
Samsun'daki meyve çiftliğinin kuruluşu	Lûtfi Deveci	360
Hayvanlarda salgın çiçek hastalığı ve korunma yolu	Naci Orpen	364

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (24. Yıl) Aralık 1947 Sayı 94		
Bu günün çiftçisinin vasıfları nasıl olmalıdır?	Refet Öncel	371
Meyve bahçesi: Asılları Amerikan olan şeftali açlarının yurtları ve Samsun'da yetiştirilmelerinden elde edilen sonuçlar -2-	Lütfü Deveci	372
Hayvan hekimliği çiftlik veterinerliği: Keçilerimizi Keçibaşı illetinden yani ciğer ağrısına karşı koruyalım	Suat Dikmen	374
Birleşik Amerika'da Ziraat öğretim ve yayımı nasıl yapılır? Birledik Amerika Tarım Bakanlığı tarafından çiftçilere ve ziraatla ilgisi olanlara her sene adedi milyonlara varan neşriyat dağıtmaktadır	Ihsan Okan	376
Faydalı Bilgiler: Soğanın hekimlikteki türlü hassaları.	A. Hilmi Ülkün	378
Amerika Ziraat Aleminde: Yer fıstığı üzerinde yapılan fenni araştırmalar Amerika Çiftçilerine Büyük Servetler Kazandırmaktadır	Tercüme Eden: Nezahet Nurettin Ege	380
Bir köy kıssasından (masalından) çıkartılan hisse: Deve ve Yuları	Şevket Arı	384
Susam Ziraati	O. Ferit Uyguç	386
Evcil hayvanlarda verem (İnce İllet)	J. N. Ritchie'in BBC Radyosu Yayınlarından	388

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (24. Yıl) Aralık 1947 Sayı 95		
Köy ve Çiftlik Hayatı ÇİFTÇİLİK VE KADIN	O. Ferit Uyguç	395
Meyve bahçıvanlığında küçük denemeler	Cemal Koygun	397
Mesleğe hizmet edenleri tanıyalım: Şevket Pozcu ve Mersin'deki Ziraat işletmeleri Müessesesi	Dr. Ali Sâti Ekinci	399
Hayvan hekimi- Çiftlik Veterineri: Yeni doğan yavruların septisemisi. Kan zehirlenmesine sebep olan bu mikroplu hastalımın hayvan yetiştiriciliğindeki fena rolleri	Cemal Omurtag	402
Olmuş köy ve çiftlik hikâyeleri YALAN DOLAN AHMED	Şevket Arı	405
Utah toprakları için gübreler	Tercüme Eden: Necdet Küçükkoca	407
Nebati, hayvani gıdalar üzerinde incelemeler		413

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (24. Yıl) Sayı 96		
Türkiye'nin Kalkınması ve Amerikan Yardımı		419
Zirai Müesseselerimizi Tanıyalım Bandırma Merinos çiftliğinin kuruluşu ve gayesi	Baha Öndeş	420
Mahsul Hekimi- Bitki Hastalıkları: Tütünlerde Thrips böceği ve ak damar hastalığı. Tütün Tripsi'nin yaşayışı, salgınlaşması ve önleme çareleri	Mesude İleri	422
Bağcılık: Yakacık Bağcılığı	Dr. Ali Sati Ekinci	426
Olmuş Köy ve Çiftlik Hikayelerinden Fındık -1-	Şevket Arı	428
İngiltere'de Ziraatın Durumu. Britanya Hükümeti tarafından hazırlanan, Milli İstişare Bürosu yardımıyla İngiliz çiftçileri istikbali karşılamaya hazırlanmaktadır.	Clyde Higgs	431
Hayvan Hekimi-Çiftlik Veterinerliği: Hayvan salgın hastalıklarında sağlık zabıtası kanunun önemi	Kemal Bolat	432
Çiçekli Yuvalar – Oda ve balkonlarda yetiştirilecek bitki ve çiçekler -1-	Nurettin Togay	434

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (24. Yıl) Sayı 97		
Değerli Tarım Bakanımız Sayın Bay Tahsin Coşkan ile Meslektaşca Bir Konuşma	S. Z. E	443
Türkiye ve Kayseri Meyveciliğine Bir Bakış	Cemal Koygun	445
Çiftlik veterinerliği- Hayvan hekimi, Mandalarda Hırlama Hastalığı	Nikolaki Mavroğlıu	450
Çiçekli Yuvalar, Oda ve balkonlarda yetiştirilecek bitki ve çiçekler -2-	Nurettin Togay	452
İlk Öğretim ve Ziraat, Çitçinin ruhu-İlk Okul-Öğretmen Okulları	O. Ferit Uyguç	455
Devlet Ziraat İşletmeleri Kurumu Dörtyol Turunçgiller İşletmesi	Süleyman Diker	456
Olmuş Köy ve Çiftlik Hikayeleri Fındık 2	Şevket Arı	459

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (24. Yıl) Sayı 98		
İstihsali Artırmak En Başta Ziraat Maarifimizi Memleket Ölçüsünde Yaymakla Olur	Refet Öncel	467
Meyve Bahçesi Tesisinde Çeşit Meselesi	Emin Gür	469
Ziraat Ekonomisi Tarihi Çiftçi Birlikleri ve Raylayzen Bankaları	O. Ferit Uyguç	472
Sığır Vebası (Vebai Bakari) ve Tarihi	Galib Bayer	474
Zirai Coğrafya: Biraz da Memleketi Tanıyalım Balıkesir Vilayeti	Nuri Avcı	476
Köy Hikayesi Köye Dönüş	Necati Tahir Zincirkıran	477
Mal Bilgisi ve ziraat Ansiklopedisi – Şıklet Ağacı ve Amerikan sakızı, Şıklet ağacının meyvesi ve kerestesi	Refet Diker	479
Veteriner Hekimlik-Hayvan Hastalıkları Koyunların "Entero-Toxemie, Bradzo Hastalığı (Kara İllet)	Talat Ünel	480
Dünya Ziraatı ve Ticaret Haberleri		482
Yeni Ziraat Muhtırasının Aboneleri		485

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (24. Yıl) Sayı 99		

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (24. Yıl) Sayı 100		
Celal Aybar ve Tarım İstatistikleri	O. F. Uyguç	491
Meyce Bahçıvanlığı – Meyve Fidanlarının Çoğaltılması	Cemal Koygun	492
Çimen Yetiştirmek – Yayınlanmak üzere hazırlıkları yapılan Bahçe ve Çiçek kitabından	Mevlüt Baysal	497
Köy Konuşmaları: Bakın Ne Kadınlarımız Da Var!...	O. F. Uyguç	501
Müteşebbis Meslektaşların Başarıları 1: Baysal Fidanlığı ve Mevlüt Baysal'ın Görüş ve Düşünceleri	Necati Tahir Zincirkıran	502
Fenni İnekçilik: Yemlerin Nevileri ve Kuvvetleri		505
Ata Sözleri	Nurettin Togay	507
Tavukçuluk ve Yumurtacılık Kuluçka Usulleri -1-		509
Olmuş Köy ve Çiftlik Hikayeleri Kara Keçi	Şevket Arı	515
Mahsul Hekimi-Nebat Hastalıkları: Sonbahar erken donlarının incirlikteki zararı		518
Birleşik Amerika'da Ziraat Alanında Hızlı İlerlemeler Bir Kişiyi Doyuracak Mahsul Yerine 70 Kişiyi Doyuracak Mahsul Elde Ediliyor		520
Yeni Ziraat Muhtırasının Aboneleri		521
Ziraat ve Ticaret Gazetesinin 1 Ocak 1947 Tarihinden 30 Aralık 1948 Tarihine Kadar Çıkan Yayınlarından Mürekkep 24'üncü Cildinin Endeksi (Fihristi)dir		522

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (25. Yıl) Sayı 101		
Ziraatta Araştırmalar ve İncelemeler	O. F. Uyguç	3
Meyve Bahçesi: Yeni Bulunan Bazı Amerikan Şeftali Çeşitleri Hakkında	Lütfü Deveci	5
Müteşebbis Meslektaşların Başarıları 2: "Ethem ve Ali Gülçelik Fidanlığı"	Necati Tahir Zincirkıran	8
Çiftlik Hayvanlarının Bakımı: Süt İneklerinin Beslenmesi ve Sağlıklarının Korunması	İrfan Aydınay	11
Ziraata Ait Yeni Yayınlar		12
Tavukçuluk ve Yumurtacılık Kuluçkaya Ait Bilgiler		13
Olmuş Köy ve Çiftlik Hikayesi: Köyün Akıl Hocası	Şevket Arı	17
Veteriner Hekimliği: Marazi Madde Muayeneleri ve Hastalık Teşhislerinde Kıymeti	Melahat Pusat	20

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (25. Yıl) Sayı 102		
Türkiye Meyveciliği Hakkında Bazı Düşünceler	Lütfü Deveci	27
Keçi Boynuzu Ağacı	O. F. Uyguç	29
Sellüloz Sanayii		31
Hacı Memiş'in "Yasin" Tulumu	Şevket Arı	32
Bağcılık-Üzümcülük		35
Dünya Pirinç Ziraat ve Ticareti	Nakleden-Nurettin Togay	37
Ziraat Alanında Urla İli Çevresinde 1946 Yılında Yapılan Zirai Mücadeleler	Osman Nuri Taner	40
Muhabir Mektupları	Adil Selçuk	41
Yeni Yapılan Ziraat Makine ve Aletleri	Necati Tahir Zincirkıran	42
Beyaz Sabunun Yapılış Malzemesini Teşkil Eden Maddelerin Başlıcaları Şunlardır		43
Civcivlerin Bulaşıcı Beyaz İshali	İrfan Aydınay	44
Yani Ziraat Muhtırası Abonelerinin İsimlerini Neşr		46

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (25. Yıl) 1948 Sayı 103		
Muvaffak Olmak İçin: Tarım Memur ve Öğretmenleri Çiftli ile Nasıl Konuşmalıdır?	O. F. Uyguç	51
Faydalı Bitkilerden: Ada Çayı (Salvia)	Refet Diker	53
Vitamini Bol Meyve ve Sebzeler Hangileridir?	Ali Sati Ekinci	54
Köy ve Çiftlik Hikayelerinden: Arı ve Ayı	Şevket Arı	56
Meyve Bahçıvanlığı Şeftali Ağacı Üretilmesi	Cemal Koygun	58
Küçük ve Faydalı Bilgiler: Tohumluk Patates Yumrularının Seçilmesi		62
Hayvani Yağlar		64
Muhabir Mektupları Tarım Bakanı Tahsin Coşkan'ın Urfa'yı Ziyaretleri	Osman Nuri Taner	67
Yurdumuzda Yeni Bir Sebze Çeşidi: Şuşu veya İtalya Kabağı	Feham Duygu	67
Dünya Ziraat ve Ticaret Haberleri		70

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (25. Yıl) 1948 Sayı 104		
Motorla Ziraatta Yeni Bir Çığır Açılıyor	Reşat Atabek	75
Meyve Bahçesi Şeftali Bahçelerinin Kurulması II	Cemal Koygun	77
Avcılık Bilgileri: Keklik Nasıl Bir – Cinsleri – Keklik Avı	Necati Tahir Zincirkıran	80
Süs ve Çiçek Bahçesi: Hollanda'da Soğanlı Çiçekler Nasıl Yetiştirilir?	Dr. Ali Sati Ekinci	82
Tavukçuluk – Yumurtacılık İhraç Edilecek Yumurtalar Nasıl Olmalıdır		84
Fennin Yeni Buluşları: Yeraltı Bahçeleri Güneş Görmeyen Yerlerde Elektrik Ziyası ile Nebat Yetiştiriliyor		86
Kendi Kendine Pamuk Toplayan Alet		
Köy Konuşması Hindi	Şevket Arı	89
Dünya Ziraat Haberleri		92

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (25. Yıl) 1948 Sayı 105		
Köy Ziraat Ekonomisi – Zirai Kalkınma – Konya valisinin bir gazeteciler toplantısında vilayetin ziraat programı hakkındaki demeci münasebetiyle	O. Ferit Uyguç	99
Meyve Bahçıvanlığı – Hangi Şeftali Çeşitlerini Dikelim ve Üretelim -3-	Cemal Koygun	101
Amerika Ziraat Aleminde: Nebat Yetiştirmede Kullanılan Kimyevi Mahsuller		103
Ziraatta İlerlemeler – Çiftliklerde Uçaklarla Tohum Ekimi ve Hastalık Mücadelesi		105
Amerika'da Suni Bahçeler – Yer Altında Kurulan Bu Bahçelerde Ziraat, Güneş Altında Yapılan Ziraattan Daha Verimli Oluyor II	"Science Digest'ten"	106
Faydalı ve Şifalı Bitkiler – Ihlamurun ve Cevizin Şifalı Hassaları	Refet Diker	108
Görüş ve Düşünceler: Ekonomimizin Bugünkü Durumu	Necati Tahir Zincirkıran	109
Olmuş ve Canlı Köy ve Çiftlik Hikayeleri Çiftlikte Üç Tip İşçi	Şevket Arı	110
Dünya Ziraat Haberleri: Zirai Sahada Dünyanın İş birliği		115
Sayın Tarım Bakanının Teşkilatına Yaptığı Tamim Dolayısıyla	İrfan Aydınay	116

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (25. Yıl) 1948 Sayı 106		
Devlet Ziraat Programı ve Milli Ziraat Şûrası	S. Z. E.	125
Meyve Bahçesi – Meyve Ağaçlarını Nasıl Budamalı	Lütfü Deveci	126
Amerika Ziraat Aleminde – Orman ağaçlarının haşereleriyle mücadele – Uçaklar vasıtasıyla havadan ormanlara serpilen D. D. T. ilaçlarla ağaçlar turtıl ve böceklerden nasıl kurtarılır?	Tercüme Eden: Nezahat Nurettin Ege	128
Amasya Meyveciliğinin İslahı İçin Çalışmalar – Amasya'da 948 İlkbaharında Bağ-Bahçe Sahipleriyle Yapılan Bir Konuşma	Cahit Yılmaz	129
Ziraat Makineleri – Ziraat Alanında Makinenin Önemi ve Ona Karşı İnanış	Niyazi Altay	136
Mahsul Hekimliği-Nebat Hastalıkları Sonbaharda Erken Donlarının İncirlikteki Zararı	Ali Dural	137
Sebze Bahçesi: Kavata (Güvey Feneri) Kavata Nedir? Sebze Midir, Çiçek Midir? Nasıl Yetiştirilir ve Yenilir?	O. F. Uyguç	139
Avrupa'da Ziraatın Makineleşmesi		140
Küçük ve Faydalı Bilgiler İktisadi Bir Çit Nebatı Kuşburnu yahut (Yaban Gülü) Ezmesi veya Marmelatı Nasıl Yapılır?	Adil Selçuk	142
İngiltere Ziraat Aleminde – Endüstri Sahasında Ziraatın Oynadığı Mühim Rol – İngiltere Topraklarının En Kıymetli Mahsulü: Çayır Otudur		142
Sorulara Cevaplarımız		143

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (26. Yıl) 1949 Sayı 107		
Ziraatımızın Kalkınması İçin Bakanlıkça Hazırlanan 5 Yıllık Program ve Plan		149
Ziraat Hayatımızda Sevinçli Bir Gün 40 Yıldan Fazla Mesleğe Hizmet Etmiş Olan Ziraatçilerin Jubilesi		150
Meyve Bahçıvanlığı Şeftali Ağaçlarının Hastalıkları ve Şeftali Bahçesi Kuracaklara Kısa Öğütlerim	Cemal Koygun	152
Gezdiğim Anadolu Köylerinde Gördüklerim ve Duyduklarım: -Gediz'den Baltalı Köyüne-	Rifat Bankal	156
Gözle Görülmeyen Bir Kazanç Kaynağı: Arıcılığımız	Vedat Pınar	158
İncir Ağaçlarında Meyveler Nasıl Tutturulur, Orijinal Etütler: İlek Sinekleri ve Erkek İncirlerdeki Hayat Seyirleri	Ali Dural	161
Tarla Ziraati ve Ziraat Makineleri Halriyatta (Sürmelerde) Bazı Hesaplar	Müllüoğlu İhsan	163
İzmir Zeytin Çeşitleri	Mustafa Gürsel	166

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (26. Yıl) 1949 Sayı 108		
Türkiye Meyveciliğinin Bugünkü Durumu ve Kalkınma Çareleri	Dr. Ali Sati Ekinci	173
Kıymetli Kürk Hayvanları ve Üretimleri Geçmişin ve Geleceğin Kürkü Chinchilla (Çinçilla)	James Maclarland	175
Sebze Bahçıvanlığı Şeker Patatesi Nasıl Bir Sebzedir ve Ne Suretle Yetiştirilir?	Cemal Koygun	177
Yurdumuzda Ziraat İstatistiği ve Kurma Yolları, Önce Teşhis Sonra Tedavi	Nevzat Saatcioğlu	178
Amerika Ziraat Aleminde: Patates Üzerinde Yapılan İlmi Araştırmalar	Tercüme Eden: Nezahat Nurettin Ege	181
Kömür Meselesi Nasıl Halledilir? Bugünkü Maden Kömürü, Kok İstihsali, Linyitler ve Kömürün Nakli İşi		183
Hayvanlarla Nebatlarda Haşeratla Mücadele, çeşitli gıda maddelerimize zarar veren çeşitli parazitler	Sati Kural	185
Ziraat ve sanayi İşlerinde Uçaklar "Helicopter" uçağının muhtelif sahalardaki faaliyeti – bu uçağın çiftlik, orman, bataklık işlerinde ve balıkçılıkta sağladığı büyük faydalar	Lawrande D. Bell	188
Tavukçuluk ve Yumurtacılık Kümes Hayvanlarına Zorla Kuluçka Yaptırmak Usulü – Tavuklarla Hindilerin Cebri Kuluçkası		189
Sorulara Cevaplarımız		191

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (26. Yıl) 1949 Sayı 109		
Yurdumuzun Bu Seneki Mahsul Durumu Tarım Bakanımızın B.M. Meclisindeki Cevabına Göre Şimdilik Endişe Verici Mahiyette Değildir		197
Meyve Bahçesi – Kiraz Ağacı Nasıl Yetiştirilir?	Ferit Uyguç	199
Yurdumuzda Ziraat Mücadeleleri Urla ili çevresinde 1948 yılında yapılan tarım savaş işleri: Fare Savaşı	Osman Nuri Taner	201
Zirai Seyahat Notları – Arap aşiretleri arasındaki Gazvede (gavga) gördüklerim – Bir Arap Atının Vefakarlığı	Rifet Bankal	203
Birleşik Amerika Solucan Ticareti Karlı Bir İş Halini Aldı		205
Veteriner Hakimliği-Hayvan Hastalıkları – Sivri Uçlu Tel Parçalarının Kalbe ve Mideye Saplanması	Arnold Nicholson	206
Bağcılık ve Üzümcülük – Yeni Bağ Tesisinde Toprak Analizlerinin Önemi	Bahriye Siyamoğlu	208
Küçük Bir Ev bahçesi Örneği – Köşk Sahiplerinin Kolay Tatbik ve Tarh Edebilecekleri Bir Bahçe Planı	Refet Diker	209
İngiltere Ziraat İşlerinde Müstakil İdare "Zirai İcra Komiteleri" Büyük Britanya'da Ziraatın Gelişmesine Çok Büyük Hizmetler Etmiştir	L. F. Easterbrook	210
Tavukçuluk ve Yumurtacılık – Muhtelif Tavuk Yemeklerinin Tetkiki ve Tedariki (devam edecek)		211
Fennin Yeni Buluşları – B. Amerika Sanayi Aleminde Büyük İlerlemeler – Laboratuvar Kumaşları		213
Sorulara Cevaplarımız		214

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (26. Yıl) 25 Nisan 1949 Sayı 110		
Yurdumuzda İstihsal Azlığı, Masraf Fazlalığı, Hayat Pahalılığı	S. Z. E.	221
Meyve Bahçıvanlığı – Frenk Üzümü Yetiştirilmesi	Cemal Koygun	222
Kafes Hayvanları – Kanarya Kuşları	Nurettin Togay	224
Yurdumuzda Ziraat İstatistiği ve Kurma Yolları -2-	Nevzat Saatçioğlu	228
Sütçülük, Yağcılık ve Peynircilik, Hayvani Yağlar – Nevi, Vasıfları – Süt Yağları, Tereyağı, Sade Sağ		230
Çiftlik Hayvanları-Evcil Hayvanlar – Keçilerin Doğurmaları, Sağılmaları, Analar ile Oğlakların Bakımları		232
Sebze Bahçelerinde Danaburnu Yok Etmenin Çaresi Bulundu	Ali Sati Ekinci	233
Yeni Ziraat Kitapları		234
Tavukçuluk ve Yumurtacılık – Tavuklara verilen çeşitli yemlerin besin ve sindirim değerleri ve yumurtalatma kuvvetleri		235
Kükürdün Gübre Bakımından Faydası		239

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (26. Yıl) Mayıs 1949 Sayı 111		
Hayat Pahalılığı-İstihsal Azlığı: Hangi mahsullerin istihsalini artırmak, Maliyet fiyatlarını nasıl azaltmalıyız		245
Bağcılık-Üzümcülük – Kurutmalık Üzümler ve Kurutma Tekniği	Mübin Onaran	247
Marshall Planı Gereğince Amerika'dan Türkiye'ye Gönderilen Ziraat Makinelerinin İlk Partisi – İstanbul limanına çıkarıldı ve resmî törenle karşılandı		250
Sütçülük ve Süt Malumatı – Kımız Nasıl Bir İçkidir? Nasıl Yapılır?	Servet Candan	251
Yurdumuzda Ziraat İstatistiği ve Kurma Yolları	Nevzat Saatçioğlu	253
Fennin Yeni ve Faydalı Buluşları – Güneş Işınları ile (şualarla) Isıtılan Evler		254
Sebze Bahçıvanlığı – Cikorya (Cicorya) Nedir ve Nasıl Yetiştirilir?	Cemal Koygun	255
Bahçe Seven Bir Millet İngiltere'de Royal Horticultural Cemiyetinin Çalışmaları	H. G. Alexander	257
İstanbul'un Zirai Durumu İstanbul ve Civarındaki Sebze Yetiştirilen Bölgeleri Tanıyalım	Ali Sati Ekinci	258
Türkiye B. Amerika İktisadi İş Birliği – Misyon Şefi Russell H. Dorr'un İktisadi İşbirliği İradesi Traktörlerinin 4 Mayıs 1949 Çarşamba Günü İstanbul'da Çıkarma Töreninde Yaptığı Beyanat		260
Fennin yeni Buluşları – Birleşik Amerika'da Mahsulü Dondan Koruyan Yeni Bir Alet	Richard Wilcex	261
Tavukçuluk ve Yumurtacılık – Tavuklara Verilen Çeşitli Yemlerin Besin ve Sindirim Değerleri ve Yumurtlama Kuvvetleri		262

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (26. Yıl) Haziran 1949 Sayı 112		
İstihsali Artırmak, Geçinmeyi Ucuzlatmak Meselesi – Ziraatta Hangi Mahsullerin Yetiştirilmesini Artıralım?	S. Z. E.	269
Pratik Zeytincilik	Ali Dural	273
Bağ ve Bahçelerin Korunması – Gladıçya ile Yeşil Çit Kurulmasının Önemi	Mustafa Karaman	276
Ziraatta Tecrübelerden Kuvvet Almayı Unutmayalım	O. F. Uyguç	278
Yurdumuzda Ziraat İstatistiği ve Kurma Yolları	Nevzat Saatçioğlu	279
İstanbul'daki Sebzecilik İşletmeleri Kuruluş ve Büyüklükleri	Dr. Ali Sati Ekinci	281
Tavukçuluk ve Yumurtacılık – Tavuklara Verilen Çeşitli Yemlerin Besin ve Sindirim Değerleri ve Yumurtlama Kuvvetleri		283
Zirai Kalkınma: Kalkınmanın Başlayacağı Yer	O. F. Uyguç	285
İngiliz İşçilerinin Çalışma Şartları – Bugün Bir İşçinin Vasati Kazancı 1938 Senesine Nazaran Yüzde 60 Artmıştır	Sir Wyndham Deodes	286

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (26. Yıl) Temmuz 1949 Sayı 113		
Ziraat Ekonomisi – Tavukçuluk ve Yumurtacılık Türk Köylüsünün En Verimli ve En Kolay Gelir Kaynağı Olmaya Namzet ve Layıktır	S. Z. E.	293
Mollaköy Kavunları	Ali Sati Ekinci	299
Pratik Zeytincilik -3-	Ali Dural	300
Meyve Bahçesi – Kayseri'de Yetiştirilmesi İstenilen Armut Çeşitleriyle Diğer Sorulara Cevabım	Cemal Koygun	302
Tavukçuluk ve Yumurtacılık – Tavuklara Verilen Çeşitli Yemlerin Besin ve Sindirim Değerleri ve Yumurtlama Kuvvetleri		307
Bahçecilere Öğütler – Dondan Zarar Gören İncir Bahçeleri ve Fidancıları Bu Mevsim Sizler İçin En Nazik ve Masraflı Bir Mevsimdir	Mehmet S. Erem	309
Ziraat ve Ticaret Haberleri		311

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (26. Yıl) Ağustos 1949 Sayı 114		
Zirai Müesseselerimiz Tanıyalım – Adapazarı Tohum Islah İstasyonu ile Arifiye Bahçe Kültürleri İstasyonunda Gördüklerim ve Öğrendiklerim		317
Sütçülük ve Ziraat Sanatları – Bunlara Ait Lüzumlu ve Pratik Bilgiler Evlerde Nasıl Yoğurt Yapılır?	Servet Candan	320
Pratik Zeytincilik	Ali Dural	323
Sebze Bahçesi – Bahçelerde Turp Nasıl Yetişir?	Ali Sati Ekinci	327
Tavukçuluk ve Yumurtacılık – Tavuklara Verilen Çeşitli Yemlerin Besin ve Sindirim Değerleri ve Yumurtlama Kuvvetleri		328
Mahsul Hekimi – Meyve, sebze ve çiçek bahçelerinin müşterek düşmanları Fidan Bitleri – Yaprak Bitleri Püseronlar Pucerons – Aphis		331
Köy ve Çiftlik Edebiyatı – Gerçek ve Orijinal Yurt Hikayeleri Kırdan Bayırdan Toplamalar	Şevket Arı'nın Eseri	333
Ziraat ve Ticaret Haberleri – Ziraat Müesseseleri Kongresi		334
Arı ve Bal	O. F. Uyguç	336

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (26. Yıl) Eylül 1949 Sayı 115		
Zirai Müesseselerimiz – Tanıyalım Arifiye Bahçe Kültürleri İstasyonu – Meyveli Ağaçlar Deneme ve Üretme Çiftliği ve Findanlığı	S. Z. E.	341
Tavukçuluk ve Yumurtacılık – Tavuklara Verilen Çeşitli Yemlerin Besin ve Sindirim Değerleri ve Yumurtlama Kuvvetleri	S. Z. E.	344
İngiltere'de Zirai Çalışmalar – Tarlada Samanları Kurutan ve Mahsulleri Yağmur Gibi Sulayan Makineler		346
Sebze Bahçesi – Yaprak Enginarı (Cardo) Yaprak Enginarı Nedir ve Nasıl Yetiştirilir?	Cemal Koygun	347
Türkiye'de Hayvan Serveti ve Yetiştiricilik Sanatı – Hayvan Yetiştiricilerimizin Sonu Karanlık Görünmektedir	Rıfat Bankal	349
Meyve Bahçesi – Şeftali Ağacının Daimî Bakımı		351
Ziraatte Fennin Yeni Buluşları – Bir Yumurtadan İkiz Civciv Çıkarmak Bir İngiliz Çiftçisi Buna Muvaffak Olmuştur		353
Zirai Donanım Kurumu Nasıl Çalışıyor – 25.000 Yeni Pulluk İmha Ediliyor		354
Pratik Zeytincilik	Ali Dural	355
Ziraat ve Ticaret Haberleri – Zirai Öğretim ve Eğitim Kongresi		357
Ziraatta Fennin Yeni Buluşları		359

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (26. Yıl) Ekim 1949 Sayı 116		
Türkiye Ziraat Memleketidir. Fakat!.. Ziraati İlerletmek İçin İlk Önce Halka Ziraat Sevgisi ve Bilgisi Aşılamak Lazımdır	S. Z. E.	365
Dikencik Çiftliğindeki Büyük Şeftali Bahçeleri	Ali Sati Ekinci	367
Pratik Zeytincilik	Ali Dural	370
1949 İstanbul Dergisi: Sergiden Röportajlar – Serginin Açılış Töreni-Paviyonlar-Sergi Sarayı-Acaba Hangisi? – Bizde Reklamcılık-Sergide Luna Park – Kayıplar Parkı – Fuarla Mukayese	Necati Tahir Zincirkıran	374
Ev Ziraat Sanatları – Çeşitli Meyve, Sür Dondurmaları Nasıl Yapılır?	Servet Candan	377
Ziraatciler Kıymetli İki Arkadaşını Daha Kaybettiler		
Ziraat ve Ticaret Haberleri		381

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (26. Yıl) Kasım 1949 Sayı 117		
Yurdumuzda Ziraat Sevgisi ve Bilgisinin Yayımı – Bu Sene Ortaokulların Programlarına Ziraat Dersleri Konuldu, Sıra İlkokullara Geldi. Orta mekteplerde ziraat öğretimi verimli olmak için nasıl yapılmalıdır?	S. Z. E.	389
Amerika'dan Türkiye'ye Uçakla Gönderilen Hindi		391
Ziraat Tarihi ve Coğrafyası: Hindinin Menşei		393
Pratik Zeytincilik -4-	Ali Dural	395
Tarla Ziraatı: Patates Ekimi-Bol Mahsul Alma Çareleri		398
Tavukçuluk ve Yumurtacılık – Tavuklara Verilen Çeşitli Yemlerin Besin ve Sindirim Değerleri ve Yumurtlama Kuvvetleri		400
Amerika Ziraat Aleminde: Amerika'da Çiftçilik Yapan Türk Ailesi		402
Yurdumuzda Sulama İşleri		404
Dünyada Neler Oluyor		405

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (26. Yıl) Aralık 1949 Sayı 118		
Orman ve Ağaç Sevgisi	Necati Tahir Zincirkıran	413
Meyve Bahçelerinin Kurulmasında Fidan Tedariki ve Seçimi	İzzettin Öztunalı	415
Pratik Zeytincilik -7-	Ali Dural	419
Yurdumuz Köylerinde Yaşayış Örneği – Öksüz Hasan	Rifat Bankal	422
Kavak Ağacı Yetiştirme	Mustafa Karaman	424
Tavukçuluk ve Yumurtacılık – Tavuklara Verilen Çeşitli Yemlerin Besin ve Sindirim Değerleri ve Yumurtlama Kuvvetleri		426
Orman yangınlarıyla Mücadele – Bu Sahada Yepyeni Bir Çığır Açılıyor	Tammara Andreeva	428
1 Ocak 1949 – 31 Aralık 1949 Fihristi		430

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (27. Yıl) Ocak 1950 Sayı 119		
Ziraatta Rekolte Tahminleri – Tohumların Ekilişlerine ve Havaların Gidişine Bakarak Hububat Rekoltesini Tahmin Mümkün ve Doğru Olur Mu?		3
Zirai Müesseselerimizi Tanıyalım: Çayırova Teknik Bahçıvanlık Okulu	Ali Sati Ekinci	5
Meyve Bahçesi – İğde Ağacının Yetiştirilmesi ve Çeşitleri	Cemal Koygun	7
Liflerinden Faydalanılan Bitkilerden: Rami	Fazıl Keyder	9
Pratik Zeytincilik -8-	Ali Dural	10
Kavak Ağacı Yetiştirilmesi -2-	Mustafa Karaman	13
Muhabir Mektupları – Bu Yıl Urfa'da Yapılan Süne Haşeresi Kışlak Savaşı		15
Okuyucularımızın Sorularına Cevaplar		18
Ziraat Haberleri: B.B. Meclisi Bütçe Komisyonunda Tarım Bakanlığı Bütçesinin Konuşma ve Tartışması		19

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (27. Yıl) Şubat 1950 Sayı 120		
Fenni Ziraatın Yurda Yayılması – Ziraat Mektepleri Mezunlarının Müstahsil Bir Hale Geçirilmesi Hakkında Hayırlı Bir Teşebbüs ve Teklif	S. Z. E.	27
Çiçek Bahçesi – Tohumdan Yetiştirilen Çiçeklerin Çeşitleri ve Üretilmesi	Cemal Koygun	30
Pratik Zeytincilik -9-	Ali Dural	32
Sebze Bahçesi: Turfanda Sebze Yetiştirmede Kullanılan Seralar (Camlı Evler) Nasıl Olmalıdır?	Ali Sati Ekinci	34
Kavak Ağacı Yetiştirilmesi -3-	Mustafa Karaman	36
Arıcılık – Balcılık Bal Tabiatın En Büyük Harikalarından Biridir	Tercüme Eden: Nezahat Nurettin Ege	38
Yurdumuz Köylerinde Yaşayış Örneği: Öksüz Hasan 2	Rifat Bankal	40
Dünya Ziraat Haberleri – Zeytinyağı Rekoltesi		42
Okuyucularımızın Sorularına Cevaplarımız		43

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (27. Yıl) Mart 1950 Sayı 121		
1949-1950 Ziraat Yılının Ekim ve Mahsul Durumu	S. Z. E.	51
Sebze Bahçesi – Seralarda “Camlı Evlerde” Turfanda Domates Nasıl Yetiştirilir?	Ali Sati Ekinci	53
Pratik Zeytincilik -10-	Ali Dural	55
Çiçek Bahçesi – Tohumdan Yetiştirilen Çiçeklerin Çeşitleri ve Üretilmesi	Cemal Koygun	57
Bağcılık: Fenni Usulle Asmalar Nasıl Budanır		58
Sebze Bahçesi – Uskorçina “Keçi Sakalı”	O. F. Uyguç	61
Tarla Ziraatı: Patates Ekimi		62
Muhabir Mektupları – Urfa’da Yapılan Tohum İlaçlama		63
Okuyucularımızın Sorularına Cevaplarımız		65
Dünya Haberleri	Zincirkıran	67

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (27. Yıl) Nisan 1950 Sayı 122		
Türkiye'de Pamuk Ziraat, Sanayi ve Ticareti – Yurdumuzda Pamuk Ziraatının Gelişmesi Son Yıllarda Hızlanmıştı	S. Z. E.	75
Sebzecilik: Serlerde Turfanda Hıyar Yetiştirilmesi	Ali Sati Ekinci	77
Gördüklerimiz ve Düşündüklerimiz: Kırlarımızdaki Çocuklar ve Gençler	O. F. Uyguç	81
Hayvancılığımız		82
Pratik Zeytincilik	Ali Dural	84
Tarla Ziraatı: Patates Ekimi -2-		87
Amerika Ziraat Aleminde Tarım İş birliği		88
Hububatı Kötü Hava Şartlarıyla Haşerattan Korumanın Hayati Önemi	Trevor Williams	89

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (27. Yıl) Mayıs 1950 Sayı 123		
Memleketimizin Teknik Ziraat Programı – Amerikan Ziraat Mütehassıslarından ve Marshall Yardımından İstifade Fırsatı		99
Apartman ve Salon Yeşilliklerinden Aralia Sieboldi'nin Yetiştirilmesi	Cemal Koygun	101
Pratik Zeytincilik – Zeytinlerde Zarar Yapan Başlıca Hastalıklar	Ali Dural	104
Ziraata Zararlı Bitkiler: Şeytan Saçı yahut Papas Sakalı Küsküt "Cuscut" veya Ettimon	O. Ferit Uyguç	108
Faydalı ve Değerli Bitkilerden: Salep – Salebin Ticaret ve Hekimlikteki Ehemmiyeti Orkidelerin Çiçekçilikteki Kıymeti	Kemal Çetin	109
Kıymetli Kuru Meyvelerimizden: Antep Fıstığı – Yurdumuzda Fıstığın İktisadi Kıymeti İstihsal ve İhraç Durumu	O. Nuri Taner	113

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (27. Yıl) Haziran 1950 Sayı 124		
İlk Demokrat Hükümetin Ekonomi Siyaseti – Yeni Hükümetin Programında Ziraat Ön Plana Alındı	(Bence bu da sze)	123
Yeni Hükümetimizin Ekonomi Politikası ve Ziraat Programı – Yeni Hükümetin Programında Ziraat Ön Plana Alındı	S. Z. E.	126
Adapazarı Araba ve Pulluk Fabrikasını Ziyaret – Zirai Donanım Kurumu Ziraat Aletleri ve Makineleri Fabrikası	S. Z. E.	128
Faydalı ve Değerli Bitkilerden: Salep – Salebin Ticaret ve Hekimlikteki Ehemmiyeti Orkidelerin Çiçekçilikteki Kıymeti	Kemal Çetin	132
Almanya ile Tütün Ticaretimiz Tehlikede – Artık Bu Memlekete Ancak Yüksek Nikotinli Sert Tütünler Satabiliriz	N. T.	136
Bahçecilere Öğütler: Meyce Bahçesi	Mehmet S. Erem	138

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (27. Yıl) Temmuz 1950 Sayı 125		
10 Ağustos 1950 Tarihinde Ankara'da Toplanacak Tütüncüler Kongresi Münasebetiyle Türkiye'de Tütün Ziraat ve Ticareti	S. Z. E.	147
Çiçek ve Süs Bahçesi: Yumrulu Begonya "Begonia Bulbosa" Türkiye ve İstanbul İçin Yeni Bir Çiçek Çeşidi	Cemal Koygun	149
Ziraat Takvimi: Ay Işığının Ziraatte Tesirleri Var Mıdır?	Y. İzzettin Öztunalı	152
Tarla Ziraati: Patates Ekşmi 4		153
Sanayi Bilgileri Sellüloid "Celluloid" Nedir		155
Birleşik Amerika'da Ziraat Tecrübeleri		156
Zeytincilik ve Zeytin Ticareti – Yemeklik Zeytin Daneleri – Nerde Yetişir ve Nasıl Seçilir		157
İngiltere'de Fenni Tavukçuluk: Modern İlim Kümes Hayvanlarını Çeşitli Hastalıklardan Koruyor		158
Faydalı ve Değerli Bitkilerden: Manisa Lalesi "Sakayıkı Nûmaniye" Anemon "Anemone" Anemon'un Hekimlikte ve Kadınlar Arasındaki Ehemmiyeti ile Çiçekçilikteki Değeri	Kemal Çetin	159
Sorulara Cevaplarımız		161
Küçük ve Faydalı Bilgiler		163
Ziraat ve Ticaret Haberleri ziraat Mühendisi Milletvekili		164
Ziraat Yayın ve Öğretim Servisi		165

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (27. Yıl) Ağustos 1950 Sayı 126		
Yeni Ziraat Teşkilatı – Çiftçiler İçin Yeni Bir Plan Hazırlandı	S. Z. E.	171
Meyve Bahçesi – Bahçelerde İncir Kurutma	Mustafa Gürsel	173
Tütün Ziraat ve Ticareti – Türkiye'de Virjinya (Virginia) Tütünü	Y. İzzettin Öztunalı	175
Ev Ziraat Sanatları ve Konservecilik- Halis ve Keskin Üzüm Sirkesi		178
İngiltere Ziraat Sahasında Fenni Çalışmalar – Toprağa Ait Araştırmaların Ziraat İçin Değeri		180
Çok Sevilen Süs Bitkilerinden: Cyclamen – Siklamen	Kemal Çetin	181
İngiltere Çiftliklerinde Hayvanların Islahı		183
Ziraat Kimyası – Yeni Keşifler ve Tecrübeler, Nebati Hormonların Ziraatta Oynamaya Başladıkları Mühim Roller		185
Memleketimizde Ziraat Tetkikleri, Ceylanpınar Üretme Çiftliği ve Oradan da Urfa'yı Ziyaret Eden Amerikalı Ziraat Mütehassısları	Osman Nuri Taner	187
Ziraat ve Ticaret Haberleri		188

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (27. Yıl) Eylül 1950 Sayı 127		
Yeni Ziraat Teşkilatımız: Ege Bölgesi Zirai Araştırma Enstitülerinin Kuruluş ve İşleyişi	Ege Bölgesi Ziraat Koleji Müdürü Ahmet Akşit	195
İnekçilik ve Sütçülük – İnekleri Nasıl Seçmeli ve Ne Suretle Beslenmeli – Dünyada En Çok Süt Veren İnekler	S. Z. E.	197
Meyve Bahçesi – Yazlık Elma Çeşitleri	Cemal Koygun	201
İncir Bahçesi Nasıl Kurulur? İncir Bahçesinin Kuruluşunda Dikkat Edilecek Noktalar	Mustafa Gürsel	204
Çok Sevilen Süs Bitkilerinden Çiçek ve Süs Bahçesi Frezya (Freesia) Frenk Nergisi – Kayısı Çiçeği	Kemal Çetin	206
Tarla Ziraatı Urfa'da Çeltik (Pirinç) Ziraatı		207
İngiltere'de Ziraat İşleri: Çiftlikte Makinenin Önemi	Jolm G. Goung	209
İngiltere Ziraat İşleri: Genç Ziraatçiler Yetiştiren Çiftlik Enstitüleri	W. A. Slewari	210
B. Amerika'da Büyük Süt Fabrikaları ve Şehirlerde Süt Dağıtım Teşkilatı		211
Sorulara Cevaplar		211

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (27. Yıl) Ekim 1950 Sayı 128		
Ziraat Ekonomisi ve Çiftlik İşletmesi	Kemal Çetin	219
Kooperatiflerde İncirlerin Hazırlanması – İncir Teslimatı, Ekspertiz, Kuron, Fumigation, "Fümigasyon" sevkiyatı – Kooperatifler Ortaklara Nasıl Daha Ziyade Faydalı Olabilirler?	Mustafa Gürsel	223
Türkiye'de Arıcılık Enstitüsü – Arıcılık Çalışmaları	Vedat Pınar	225
Çiftlik Hayvanlarının Bakımları – Kısrakların Yavru Düşürmesi	Rıfat Bankal	227
Tavukçuluk ve Yumurtacılık – Tavukların Bol Yumurtlaması – Bazı Tavukların Az ve Bazılarının Çok Yumurtlamalarının Sebebi Nedir?	S. Z. E.	228
Çok Sevdiğimiz Süs Bitkileri: Asparagus – Kuşkonmaz	Kemal Çetin	230
Yapağı ve Yün Ticareti Dünya Yün Tahsilatı		231
Çiftlik ve Çayır İşleri – Çayır Otlarının Sehpalar Üzerinde Kurutulması	Nurettin Togay	232
Sütçülük ve Peynircilik – Yeşil Küfün Tulum Peyniri Nasıl Yapılır		234
Faydalı Yayınlar: Ziraat Hakkında Üç Yeni Eser		235
Ziraat ve Ticaret Haberleri		236
Mısır Buğdayından Çıkarılan Yün		237

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (27. Yıl) Kasım 1950 Sayı 129		
Zirai Yayın Nedir?	H. G. Gould	243
Tönbeki Ziraat ve Ticareti – İyi İçimli Tönbeki Nasıl Yetiştirilir?	S. Z. E.	245
Çok Sevilen Süs Bitkileri: Çiçek ve Süs Bahçesi Dahlia (Dalya) Yıldız Çiçeği Cinsi	Kemal Çetin	249
Arıcılık Sanatı ve Balmumu Ticareti – Balmumu İçin Yeni İstimal Sahaları		251
Çitçi Sohbetleri – Kestanelerin Vasfına Heveslendik	Rıza Uluçam	252
Türkiye'de Ziraat Sayımı – Türkiye'de İlk ve Tam Ziraat Sayımı Kasım Ayının İlk İki Haftasında Yapılacaktır		255
Arıcılık ve Balcılık Hakkında Özlü Sözler		256
Sütçülük ve Peynircilik – Homojenize Süt Nedir? Birörnek Sütün Faydaları Nelerdir?	İhsan Okan	257
Ziraat Bilgileri Yayını Köy Okullarında Örnek Bahçeleri	O. F. Uyguç	258
Küçük ve Faydalı Bilgiler		259
Ziraat Bilgisi Haberleri		261

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (27. Yıl) Aralık 1950 Sayı 130		
Memleketimizin İktisadi Hayatında Kooperatiflerin Ehemmiyeti ve Hizmetleri – Türkiye Kooperatifçilerinin Üçüncü Kongresi	S. Z. E.	267
Ziraat Bankasından Neler Bekliyoruz	Ali Sati Ekinci	268
Çiçek ve Süs Bahçesi – Gardenla Çiçeğinin Üretilmesi	Cemal Koygun	269
Kıymetli Meyvelerimizden Kestanenin Memleket Ziraatındaki Ehemmiyeti	İbrahim Fuat Tezcan	271
Muhabir Mektupları ve Seyahat Notları – Cudi Dağı, Nuhun Gemisi, Yafes Köprüsü	Osman Nuri Taner	273
Büyük Britanya'da Çalıştırılan 272.000 Traktör Kalkınma Hareketine Yarım Etmektedir	A. B. Lees	274
Röportajlar: Muş Alparslan Devlet Üretme Çiftliğine Bir Bakış	Mehmet Tabak	275
Dünya Ziraat Haberleri – Dünya Ziraatının Makineleşmesi – İngiltere Traktör ve Diğer Ziraat Makineleri İhracatın Artırmaktadır	Michael Grant	276
İnsan ve Hayvan Sağlığı	Rifat Baykal -Emekli Veteriner	278
Ziraat ve Ticaret Haberleri – Verem Hastalığı (İnce İllet)		280
Çiftlik Veterinerliği – Hayvan Hekimi Hayvanların Yaralarının İyi Edilmesi		282
Ziraat ve Ticaret Gazetesi 1950 Senesinde Yayınlanan Yazıların Fihristi		

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (28. Yıl) Ocak 1951 Sayı 131		
Ziraat Yayım ve Öğretim Teşkilatı – Tarım Bakanlığının Hazırladığı Yeni Zirai Kalkınma Teşkilatı Köylerimizi Ancak 514 Yılda Kalkındırabilir	Zihni Derin	3
Ziraat Aleminde Yenilikler Şeker Sanayii – Şeker Fabrikası Artığı Sulardan Şeker Çıkarıyor	Dr. Reşat Aktan	6
İmar Faaliyetlerinde Zirai Şartlar Gözetmek Sizin Arazinizin Ziraattan Çekilip Alınması Doğru Değildir		9
İnsan ve Hayvan Sağlığı Verem Hastalığı -2-	Rıfat Baykal -Emekli Veteriner	11
Ziraat Kimyası ve Mahsul Hekimliği Ziraatta Göztaşı Ne Gibi İşlere Yarar	O. F. Uyguç	14
Ağaçlandırma ve Fidanlık Kurma – Fidancılığımızı Dünya Fidancılığına Göre Ayarlamalıyız	İbrahim Tezcan	16
Ziraat ve Ticaret Haberleri		18

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (28. Yıl) Şubat 1951 Sayı 132		
Türkiye'de Pamuk Ziraat ve Ticareti – Yerine Göre Bir Dönüm Pamuğun İstihsal Masrafı ve Verimi, Bir Kilo Pamuğun Maliyeti ve Piyasa Fiyatı ve Safi Kazancı	S. Z. E.	27
Günün Meselesi: Harb Ekonomisi	Zihni Derin	31
Mahsul Hekimliği – Nebat Hastalıkları		33
Sebze Bahçesi – Enginar Yetiştirebilmek Usulü		34
Tavukçuluk – Yumurtacılık – Sper Tavukların Sağlıkları ve Verimleri İçin Çok Lüzumlu ve Pek Tesirlidir	S. Z. E.	35
Çok Sevdiğimiz Süs Bitkilerinden: Çiçek ve Süs Bahçesi – Zerren – Zerrin yahut Nergiz (Nareissus)	Kemal Çetin	37
Büyükdere Bahçe Kültürleri İstasyonunda Kök Uru Araştırmaları – İstanbul'da Kurulmuş Meyve Çiftlikleri, Ev Meyve Bahçeleri	Cemal Koygun	39
Çiftlik Veterineri – Hayvan Hekimi – Tavukların Yeni Bir Hastalığı Tavukların Enflüenzası	Dr. Necdet Sezer	41
Tarla Ziraatı – Zayıflamış Toprakların Kuvvetlendirilmesi	Necati Bora	42
Küçük ve Faydalı Bilgiler		44

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (28. Yıl) Mart 1951 Sayı 133		
Yeni Ziraat Bankamızdan Beklediklerimiz – Devlet Ziraat Programı, Ziraat Şurası, Çiftçi Teşkilatı		51
Bir İtalyan Çiftliğini Ziyaret – Modern Pirinç Ziraati	Servet Candan	52
Çok Sevilen Süs Bitkilerinden: Çiçek ve Süs Bahçesi, Lale – Tulipa	Kemal Çetin	55
İngiltere'de Değerli El Sanatları – El ile Yapılan Kıymetli Kağıtlar	Leonard G. Rule	57
Ziraat Aleminde Yenilikler	Dr. Reşat Aktan	59
Bağcılık ve Ziraat Kimyası: Bağların Kimyevi Gübrelerle Gübrelenmesi	Mübin H. Onaran	61
Mahsul Hekimliği – Nebat Hastalıkları, Yeni ağaç Hastalıklarından Biri Daha Soldurup Öldürücü Bir Şeftali Ağacı Hastalığı	Cemal Koygun	63
Ziraat Aleminde Yeni Tecrübeler – Yeni Bir Buğday Varyetesi	İtalia Agrleola'dan Tercüme Eden: Fikri Kibar	65
Günün Meselesi: Harb Ekonomisi	Zihni Derin	66
Bulaşık Tavuk Hastalıkları – Tavuk Vebası ve (Nevcastle) Hastalığı		68
Küçük ve Faydalı Bilgiler		70

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (28. Yıl) Nisan 1951 Sayı 134		
Ziraat Odaları ve Çiftçi Birlikleri	S. Z. E.	75
Günün Meselesi: Harb Ekonomisi	Zihni Derin	77
Ziraat Kurumlarımızı Tanıyalım – Büyükdere Bahçe Kültürleri İstasyonunu Ziyaret	Nuran Ekimci	79
Tarla Ziraatı – Pamuk Tarlasının Çapalanması	H. P. Smith	81
Çok Sevilen Süs Bitkilerinden: Çiçek ve Süs Bahçesi Sübnül-Zümbül -Hyacinthus Orientalis	Kemal Çetin	83
Çiçekçiliğimize Önem Verelim	İbrahim Fuat Tezcan	86
Ziraat ve Ticaret Aleminde Yenilikler	Dr. Reşat Aktay	88
Ziraat Bölgelerimizi Tanıyalım – Amasya İlinin Genel Ziraat Durumu	Cahit Yılmaz	89
Ziraat ve Ticaret Haberleri		94
Sorulara Cevaplarımız		95

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (28. Yıl) Mayıs 1951 Sayı 135		
Türkiye Kadar Tavukçuluğa Elverişli Olan Bir Memleket Yoktur	S. Z. E.	99
Sulh ve Harb Ekonomisi – Bol ve Ucuz Kasaplık Hayvan Geliştirip Dış Pazarlarda Satarak Milli Ekonomimizi Canlandırma Politikası	Zihni Derin	101
Ziraat Aleminde Yenilikler	Dr. Reşat Aktan	103
Tavukçuluk ve Yumurtacılık – Civcivlerde Koksidiyoz (Coccidioks) yahut Tezek Hastalığı		104
Çok Sevilen Süs Bitkilerinden: Çiçek ve Süs Bahçesi Amarilis-Amarvllis (Çoban çiçeği-Kız zambağı veyahut Çoban güzeli-	Kemal Çetin	105
Birleşik Amerika'da Zirai İnkılap B. Amerika'da Her Mahsulun Verimi Nasıl Artırılıyor		108
Okuyucularımızın Sorularına Cevaplarımız		110
Küçük ve Faydalı Bilgiler		112
Mahsul Hekimi – Nebat Hastalıkları – Boz Kurt "Agrotis" yahut Ekin Pervanesi		113
Ziraat ve Ticaret Haberleri		114
Meyve Bahçesi – Armut Ağacı Nerde ve Nasıl Yetiştirilir?	O. F. Uyguç	117
Ziraat Hekimliğinde Yeni Bulunan İlaçlar – Çeşitli Pamuk Kurtlarına Karşı İngiltere'de Yeni Hazırlanan Tesirli Bir İlaç (Agrotide) Pamuk Tozu		118
Amerika Ziraat Haberleri		119

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (28. Yıl) Haziran 1951 Sayı 136		
Ziraat Ekonomisi: Gelir Vergisinin Ziraata Teşmili	Dr. Phil Reşat Aktan?	123
Bursa Havalisinde Minos Yetiştirme Teşebbüsü Şimdiye Kadar Ne Netice Verdi?	S. Z. E.	125
Park ve Bahçe Ağaçları – Japon Kurtbağları (Legrustrum Japonicum)	Cemal Koygun	127
İsrail'de Köycülük		129
Çiftlik Veterinerliği – Hayvan Hekimliği Şap Hastalığı yahut Tabak İlleti (Aphte)		131
Çiftçinin Dertlerinden: Çiftçiler ve Madrabazlar	O. F. Uyguç	133
Amerika'da Ziraat: Kalifornia'da Kavunculuk	Ali Sati Ekinci	134
Bursa Havalisinde Zirai Bir Gezinti		135
Kaybettiğimiz Arkadaşlar		136
Türkiye'de Zirai Kredi Müesseselerinin Temellerini Atan Ölmez Bir İnkılap Yaratan Büyük Vatanperver ve Yüksek İdareci Mithat Paşa'dır		137
Sevdiğimiz Süs Bitkilerinden: Su Zambağı – Gelin yahut Hanım Kepçesi	Kemal Çetin	138
B. Amerika Ziraat Aleminde		139
Teknik Ziraat Teşkilatı ve Zirai Bilgi Yayınları		140
Okuyucularımızın Sorularına Cevaplar		141

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (28. Yıl) Temmuz 1951 Sayı 137		
Ziraatımızın 65 Senelik Tarihine Bir Bakış	S. Z. E.	147
Ziraatımız Makineleşince: Yapılması Lazım Gelen İşler	Mirza Gökgöl	151
Bursa Cevzesinde Zirai Bir Gezinti: Bursa'da Meyvecilik Ne Durumda?	S. Z. E.	154
Kümes Hayvanlarının Hastalıkları	S. Z. E.	155
Çok Besleyici Hayvan Yemlerinden: Yonca Kaba Yonca – Luzerne yahut Alfalfa		158
Ziraat Aleminde Yeni Buluşlar		159

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (28. Yıl) Ağustos-Eylül 1951 Sayı 138-139		
Ziraat Ekonomisi – Avrupa'da Gıda Maddeleri İstihsalatının Artırılması Hakkında		167
Pamuk İstihsal ve İhracatı Karşısında Memleketimiz	Habib Edib	170
Mesut ve Müferreh Bir Türkiye İçin Zirai Kalkınma Esastır	Kemal Çetin	173
Amerika Mektupları: Türkiye'mize Suni Yağmur Yağdırmak Mümkün Olacak Mı?	Reha Oğuz Türkkan	175
Yeni Bir Amerikan Buğdayı: Vigo		177
Urfa Yağı En İptidai Şartlarla İstihsal Edilir	Yusuf Ayhan	178
Birleşik Amerika Aleminde – Yeni Buluşlar ve Denemeler		182
Ziraat ve Ticaret Haberleri		183
Teknik Ziraat Müdürlükleri		184
Mahsul Hekimi – Nebat Hastalıkları – Ekinlerin Küf Mantarı İlletleri		185
Meyve Bahçesi	N. S. Erem	188
Tavukçuluk – Yumurtacılık		189
Mahsul Hekimi – Nebat Hastalıkları Pembe Pamuk Kurdu		190

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (28. Yıl) Ekim 1951 Sayı 140		
Avrupa'dan Zirai Seyahat Notları – Avrupa Memleketlerinde Ziraat ve Bilhassa Meyvecilik Ambalaj ve Konservecilik Üzerine tetkikler	Lütfü Deveci	199
Meyveciliğimiz Hakkında Görüş ve Düşünceler – Amasya'nın Elma Bahçelerini Yerlerinde, Meyvelerini De Dallarında Gördüm	Cemal Koygun	203
Yurdumuzun Çok Mühim Bir Ziraat Davası – Başıboş Devam Eden Çayır ve Mera Bozumuna Seyirci Kalmamalıyız	Kemal Çetin Akyazı	206
Tavukçuluk ve Yumurtacılık – Tavuklarda Damızlık Seçilmesi		207
B. Amerika Ziraat Aleminde		211
Sorulara Cevaplarımız		212

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (28. Yıl) Kasım 1951 Sayı 141		
Amerika'nın Buğday Kralı Tom Campbell'ın Başarıları	Joseph Kinyev Howard	223
Cumhurbaşkanımızın Ziraat ve Ticarete Ait Sözleri		226
Meyve Bahçesi – yemeklik ve Kurutmalık Şeftali Çeşitleri	Tercüme Eden: Cahit Yılmaz	228
Karadeniz Bölgesinde Bir Gezinti – Bir Gazeteci Gözü ile Gördüklerim ve Düşündüklerim	Cemal Koygun	232
Çok Sevilen süs Bitkilerinden: Kuzgun Kılıcı – Kılıç Otu Çiçek ve Süs Bahçesi	Kemal Çetin	236
Gönderin Ziraata, Faydalı Olsun Memlekete	Ferit Uyguç	238
Yarınki Çiftlikler	Toplayan: A. Derebeyoğlu	239
Ziraat ve Ticaret Haberleri		240

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (28. Yıl) Aralık 1951 Sayı 142		
Ziraat Bankasının Faydalı Başarıları		247
Ziraat İşleri İçin Marshall Yardımı		248
"Berker Raporu"nda Ziraatımızı İlgilendiren Görüş ve Tavsiyeler – Amerikan Ziraat Mütehassısları Çiftçiliğimizin Gelişmesi İçin Ne Düşünüyorlar Kısım: 1	Dr. Phil Reşat Aktan	249
Tarla ve Ekim İşleri Tohum ve Tohumluk	Şevket Arı	253
Ziraat Aleminde Yenilikler	Dr. Reşat Aktan	256
Okuyucularımızın Sorularına Cevaplar		258
Fihrist		263

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (29. Yıl) Ocak 1952 Sayı 143		
Ziraat Bankası ve Zirai Kredi Kooperatifleri	S. Z. E.	3
Avrupa'da Zirai Tetkik Seyahati Notları	Lütfi Deveci	4
"Berker Raporu'nda Ziraatımızı İlgilendiren Görüş ve Tavsiyeler Kısım 2		8
Tarla ve Ekim İşleri – Tarlaların Ekime Hazırlanması	Şevket Arı	12
Küçük ve Faydalı Bilgiler		16
Çiçek ve Süs Bahçesi – Safran Çiçeği (Crocus)	Kemal Çetin	17
Ziraat Dersleri Öğretimi – Bu Bahis Bir Köy Enstitüsü Öğretmeninin Suali Üzerine Yazılmıştır	İhsan Okan	19
Ziraat ve Ticaret Haberleri		20

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (29. Yıl) Şubat 1952 Sayı 144		
Zirai Sigorta Teşkilatı Ne Oldu?		27
Meyve Bahçesi – Mahsul Hekimliği – Şeftali Ağaçlarında Görülen Hastalıklar ve Tedavileri	Cemal Koygun	28
Avrupa'da Zirai Tetkik Seyahati Notları – İtalya Meyve Bahçelerinde Neler Gördüm	Lütfi Deveci	31
Çiftlik Hayvanları Yetiştirimi – Hayvan Bakımı	Şevket Arı	33
Amerika Ziraat Aleminde – Fenni Ziraat Usulleriyle Bir Günde Yeniden Hayata Kavuşturulan Bir Çiftlik	Tercüme Eden: Nezahat Nurettin Ege	35
Hayvan Mahsullerinin Kıymetlendirilmesi – Bağırsakların İşlenmesi ve Ticareti		37
Faydalı Bitkiler – Kıymetini Bilmediğimiz Bitkilerden: Isırgan Otu		39
Ziraat Mahsullerinden Sanayide İstifade – Yumurta Akından ve Civciv Tüylerinden Suni İpek Yapılıyor		40
Yabani Bitkilerden İstifade – Yabani Safran (Usbur) Çiçeği Tohumundan Bol Yağ Çıkarılıyor		41
Tavukçuluk ve Yumurtacılık – Tavukçuluk Başlıca Ne Gibi Maksatlarla ve Ne Ölçüde Yapılıyor?	S. Z. E.	42
Küçük ve Faydalı Bilgiler		47
Okuyucu Sorularına Cevaplar		49
Ziraat ve Ticaret Haberleri		51

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (29. Yıl) Mart 1952 Sayı 145		
Yeni Usul Mısır Ziraatı – Birkaç Misli Mahsul Veren Hibrid Mısır Tohumu	Mirza Gökgöl	59
Tarla Ziraatı – Amerikan Akala Pamuğu Nasıl Yetiştirilir?		62
Amerika Ziraat Aleminde: Ormancılık Aleminde Yeni Bir Keşif Orman Ağaçları Hybrid	Yazar: Neil Hunter Tercüme Eden: Nezahat N. Ege	64
Tavukçuluk ve Yumurtacılık – Kuluçka Makineleri Nasıl Kullanılmalıdır?	S. Z. E.	67
Meyve Bahçesi – Konservecilik Et Şeftalilerinin Nevileri	Cahit Yılmaz	70
Tarla ve Bahçelerde Patates Ziraatı – Adapazarı Patates Tohumluğu Meselesi	Fikri Tatan	73
Çiçek ve Süs Bahçesi – Kareşkanı Çiçeği	Kemal Çetin Akyazı	75
Şehir Sütçülüğü – Bir Şehir Sütçülüğü Nasıl Yürür?	Refet Öncel	76
Avrupa Zirai Tetkik Seyahati Notları – İtalya'da Bir Meyve Çiftliğini Ziyaret 3	Lütfü Deveci	77
Meyve Bahçesi – Mahsul Hekimi – Erik Ağacı Hastalıkları ve Kurtarma Yolları	Cemal Koygun	79
Sorulara Cevaplarımız		80
Ziraat ve Ticaret Haberleri		82

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (29. Yıl) Nisan 1952 Sayı 146		
Ziraat Yayınları ve Büyük Faydaları	S. Z. E.	91
Küçük Çiftçilerimizin Zirai Dertleri – Tarım Bakanlığının Küçük Su İşlerine Ait Hayırlı Bir Teşebbüsü ve Bu İşte Muvaffak Olma Şartları	Zihni Derin	93
B. Amerika Ziraat Aleminde Yeni Buluşlar ve Denemeler		98
Amerikalıların Örnek Alınacak Çalışmaları	İngilizceden Derleyen: Nezahat Nurettin Ege	99
Köylülerimize: Çiftlikte Çapa İşleri – İki Çapa Bir Su, İki Tımar Bir Yem Yerine Geçer	Şevket Arı	102
Orman Tahribatının Önüne Geçilmelidir	Prof. Hoske	104
Mahsul Hekimliği – Ekim Düşmanları	Osman Nuri Taner	105
Almanların Yeni Bir İcadı – Otomatik Terrex, Kürek, Bel	Ali Sati Ekinci	106
Tarla Ziraatı – Pamuk Mahsulü – Amerikan Akala Pamuğu Nasıl Yetiştirilir?		107
Avrupa'da Zirai Tetkik Seyahati Notları – İtalya'da Bir Meyve Çiftliğini Ziyaret -3-	Lütfü Deveci	109
Tarla Ziraatı – Yağlı Tohumlar Sınıfı – Ayçiçeği Nasıl Yetiştirilir ve Faydaları Nelerdir?		111
Ziraat ve Ticaret Haberleri		113

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (29. Yıl) Mayıs 1952 Sayı 147		
Tavukçuluk ve Yumurtacılık	S. Z. E.	123
Küçük Çiftçilerimizin Sulama Dertleri	Zihni Derin	124
İlimleşen Ziraata Doğru	Lütfü Arif Kenber	127
Avrupa'da Zirai Tetkik Seyahati Notları – İtalya'da Bir Meyve Çiftliğini Ziyaret	Lütfü Deveci	128
Gayemizle Taban Tabana Zıt Mevzuat İçerisinde Çeltik Ekimi ve Karşılaştığımız Müşküller	Kemal Çetin Akyaz	131
Amerika'da Fenni Tavuk Çiftlikleri – Kaliforniya'da Drydon Tavukçuluk İlmi Araştırma Çiftliği	Nezahat Nurettin Ege	132
Çiçek ve Süs Bahçesi – Paşa Çiçeği yahut Yılbaşı Çiçeği	Cemal Koygun	134
Zirai Sigorta Hakkında Yapılan Hazırlıklar		136
Amerika Ziraat Aleminde – Bahçeleri Sulamanın Zamanı ve Usulü		139
Tarla Ziraatı – Pamuk Ekimi – Amerikan Cinsi Akala Pamuğu Nasıl Yetiştirilir? -3-	S. Z. E.	140
Ağaçsızlık ve Ormansızlık Meselesi	Ferit Uyguç	141
Muhabir Mektupları		142
Ziraat ve Ticaret Haberleri		143

Ziraat ve Ticaret Gazetesi (29. Yıl) Haziran 1952 Sayı 148		
Programsız ve Kararsız Tarım Bakanlığı Ziraatımızı Nereye Götürüyor	S. Z. E.	155
Nüfus Problemi ve Yeni Bir Teori	Reşat Aktan	158
Avrupa'da Zirai Tetkik Seyahati – İtalya'da Bir Meyve Çiftliğinde Gördüklerim -4-	Lütfü Deveci	160
Ziraat Ekonomisi	Kemal Çetin	162
Arabistan'ın Kum Çölleri Nasıl Mamure Oluyor? Kral İbnisuud'un Ziraat Müşaviri	Nezahat Nurettin Ege	165
Tarla ve Bahçe Ziraatı – Topatan Kavunu Nasıl Yetiştirlir?	Dr. Ali Sati Ekinci	168
Pamuk Tarlasının Sulanması – Pamuklarımızı Ne İçin Sulamalıyız	Muzaffer Alop	169
Meyve Bahçesi – Tüysüz Şeftali Çeşitleri	Tercüme Eden: Cahit Yılmaz	171
Sayın Tarım Bakanı ile Hasbihal – Zirai Gelişmede Teknik Yayımın Rolü	Lütfü Arif Kender	172
Ziraat ve Ticaret Haberleri		174